TALLINNA
LINNA

SUNDMÄÄRUSTE KOGU

II

HEAKORRA ALAL

1. novembril 1938. a.
kehtivad normid

TALLINNA LINNAVALITSUSE VÄLJAANNE
1938

TALLINNA
LINNA

SUNDMÄÄRUSTE KOGU

II

HEAKORRA ALAL

1. novembril 1938
kehtivad normid

~~33367~~

TALLINNA LINNAVALITSUSE VÄLJAANNE
1938

2.

Bibliotheca
Universitatis
Tartuensis
38706

A-14043

Tall. E. Kiri.-Üh. tr. Pikk 2. 1938.

SISUKORD.

		lhk.
	Eessõna.	
1.	Tallinna ehitusmäärus	7
2.	Määrus projektide kinnitamise ja ehituste järelvaatuse eest võetava maksu kohta	90
3.	Tallinna linna kanalisatsioonimaksu määrus	93
4.	Sunduslik määrus veevärgi sisseseadete ehitamise kohta Tallinna majades ja kruntidel, mis ühenduses linna veevõrgu magistraaliga	95
5.	Tallinna Linna Veevärgi veeandmise määrus	100
6.	Tallinna Linna Elektrijaama elektriandmise tingimused	109
7.	Tallinna Linna Gaasivabriku gaasiandmise tingimused	121
8.	Korstnapühkimise määrus	131
9.	Tallinna majade nummerdamise määrus	135
10.	Tallinna kõnniteede sundmäärus	139
11.	Tallinna kõnniteemaksu määrus	147
12.	Tallinna linna avalikkude kohtade heakorra sundmäärus	151
13.	Tallinna linna avalikkude haljasalade heakorra sundmäärus	152
14.	Sundmäärus puude maharaiumise kohta Tallinna linna administratiivpiirides asuvates, tervishoidlise kaitse alla arvatud, metsades ning parkides	154
15.	Tallinna supelrandade ja supelmajade sundmäärus	158
16.	Tallinna liiklemise sundmäärus	161
17.	Tallinna juhuveo jõuvankrite sundmäärus	171
18.	Tallinna vooriäri sundmäärus	178
19.	Tallinna käsiveo sundmäärus	188
20.	Tallinna jalgrataste registreerimise sundmäärus	191

lhk.
21. Sundmäärus kauplemise aja kohta Tallinnas . . . 192
22. Tallinna turgudel kauplemise sundmäärus 211
23. Sundmäärus ajalehtede müügi kohta tänavatel ja avalikkudel platsidel ning kohtadel 222
24. Sunduslik määrus päevapilditööstuse ettevõtete lahtioleku aja kohta Tallinnas 223
25. Sunduslik määrus avalikkude tunnikellade väljapaneku kohta 225

LISA.

lhk.
1. Määrus gaasikindlate varjendite ehitamise kohta linnadesse 226
2. Juhatuskiri elumajade gaasikindlate varjendite ehitamise ja sisseseadmise tehniliste nõuete ning järelevalve kohta 229
3. Vabadussõja üleriikliku mälestusmonumendi püstitamise seadus 234
4. Tallinna ehituskruntide fondi seadus 235
5. Nõuded tervishoiu, liiklemise, avaliku julgeoleku ja linna ehituse huvides Tallinna linna kiviehitiste rajoonides asuvate maa-alade ja neil leiduvate ehitiste ja päraldiste kohta 241
6. Tallinna ehituskruntide fondi kasuks omandatavate kinnisvarade sundvõõrandamise eelduste kindlakstegemise komisjoni asjaajamise kord 244
7. Sõidu- ja veoriistade seisukohad Tallinnas 250
8. Tallinna liiklemisteede tänavateks nimetamise otsus 260

EESSÕNA.

Käesolev väljaanne ilmub Tallinna Linna Sundmääruste Kogu II osana ning sellesse on koondatud Tallinna linna sundmäärused ja määrused heakorra alalt.

Nagu Sundmääruste Kogu I osa, nii ka siin, on sundmääruste hõlpsamaks käsitamiseks tekstis üksikute paragrahvide juures toodud väljavõtteid vastavatest seadustest ja riiklikkudest määrustest või viidetega joone all juhitud tähelepanu Riigi Teataja numbritele, kust vastavaid norme võib leida. Käsitletud normide selgitamiseks on lisatud juure veel Riigikohtu, Vabariigi Valitsuse, Linnavolikogu ja Linnavalitsuse otsuseid ning seletusi.

Raamatu lisas on toodud ära mõned juhised, määrused ja seadused ning Linnavolikogu otsused mis on seoses sundmäärustega.

Väljaande koostasid Siseministeeriumi Omavalitsuste Talituse direktor E. Dolf ja linnasekretäri abi Ilmar Kallaste.

J. Soots
Ülemlinnapea.

Nr. 1.

Tallinna Linnavolikogu poolt 15. juunil 1932 vastuvõetud ja 27. märtsil, 26. juunil ja 18. septembril 1935 muudetud ja täiendatud

Tallinna ehitusemäärus.

RT 59 — 1932; RT 37 — 1935; RT 84 — 1935.

Alus: Linnaseaduse § 108 p. 1—4 ja 33.

§ 1. Ainult Tallinna linnavalitsuse loal võib Tallinna administratiiv-piirkonnas:

1) uusi ehitisi püstitada;
2) ehitistele juurde ja peale ehitada;
3) ehitisi ümber ehitada;
4) ehitisi kapitaalselt parandada;
5) ehitisi lammutada;
6) muuta, krohvida ja vooderdada tänavailt ja avalikelt platsidelt nähtavaid fassaade, või nende fassaadide ilmet muuta reklaamsiltide, vaatekastide, nimelaudade, pealkirjade ja valgusreklaami väljapanemisega;
7) eesaedu teha;
8) tänava- ja avaliku platsi äärseid piirdeid ehitada, ümber ehitada, uuendada või kapitaalselt parandada;
9) uusi tänavaid ja avalikke platse rajada;
10) uusi avalikke kõnniteid ehitada ja puid istutada avalikele kõnniteile;
11) maa-aluseid ja lahtisi juhtmeid ehitada, kui need viivad avalikesse sade -ja raiskvee kanaleisse või suubuvad veekogudesse;
12) tänavate ja avalikkude platside pinda lahti võtta;

13) maa-alasid tükeldada hoonestamise otstarbel.

Ilma linnavalitsuse loata võib teha järgmisi ehitustöid:

1) maalri- ja tapeetimistöid;

2) välisseinu värvida ning krohvi ja voodrit parandada ning seinaliiteid täita;

3) põrandaid uuendada, aknaraame ja uksetiibu ümber teha — muutmata nende esialgset kuju;

4) katuseid katta lubatud materjaliga;

5) olevaid koldeid, ahje ja korstnaid ümber laduda — muutmata nende asetust;

6) kõike muid, käesolevas paragrahvis nimetamata vähemaid parandusi ehitistes teha.

Koldeid, ahje ja korstnaid ümber laduda või suitsulõõre parandada võib ainult sel juhul, kui parandatavad osad vastavad käesoleva määruse nõudeile või kui need tehtava parandusega viiakse seaduse- ja määrusepärasesse seisukorda.

Kui vastavais paragrahvides ei ole määratud teisiti, tuleb arvata käesoleva määruse mõttes juurde- või pealeehitamiseks, ümberehitamiseks ja kapitaalseks parandamiseks ehitamisi ja töid järgmises ulatuses:

1) juurde- või pealeehitamiseks — ehitamist, millega suurendatakse ehitise aluspinda või mahtu;

2) ümberehitamiseks — töid, millega muudetakse ehitise väliskuju, tehakse avausi välisseintesse või sisemistesse kapitaalseintesse või tehakse ümber või kinni nendes seintes olevaid avausi, vahetatakse ehitise kapitaalosade materjali teise materjali vastu, või muudetakse ehitise sisemiste kapitaalseinte, trepipide ja trepikodade, ahjude, kollete, korstnate, suitsulõõride jne. asetust; krundi piirete ümberehitamist või teisest materjalist tegemist või piirde uuele kohale asetamist loetakse samuti ümberehitamiseks;

3) kapitaalseks parandamiseks — töid, millega ilma materjali muutmiseta uuendatakse ehitise väliseinu, sisemisi kapitaalseinu, aampalke, sarikaid ja ehitise teisi kapitaalosi.

Kapitaalse paranduse tegemiseks loa nõutamisel ei ole tarvilik esitada käesoleva määruse § 2 ettenähtud kaarti ja projekti, kuid Linnavalitsusel on õigus nõuda ehitustöid selgitavate joonestiste ja staatiliste arvutiste esitamist ning käesoleva määruse § 8 ettenähtud vastutavat tööjuhatajat.

Väljavõte Ehitusseadusest.
RT 104 — 1931.

§ 180[1]. Vabariigi Valitsusel on õigus anda ehitusemäärusi, millega linnades riigikaitse huvides võib kirjutada ette nõudeid ehitiste püstitamisel ja ümberehitamisel[1]).

§ 2. Uute ehitiste püstitamiseks, samuti ehitiste juurde-, peale- ja ümberehitamisteks loa saamiseks tuleb ehituseloa nõutajal esitada Linnavalitsuse Ehitusosakonnale:

1) kutseõigustega maamõõtja poolt valmistatud ja linna geodeetilisele võrgule kohastatud krundi kaart, mõõtvahekorras 1 : 500;

2) täielik ehitusprojekt kahes eksemplaris, millele tähendatud tänava nimi, krundi politsei- ja kinnistusenumber ja kinnisvaraomaniku nimi. Projektil peavad olema ehituseloa nõutaja ja vastutava tööjuhataja allkirjad.

Avalikkude ja tööstuslikkude ehitiste projektid tulevad esitada kolmes eksemplaris ühes vastavais seadustes ettenähtud lisadega.

1. Väljavõte Ehitusseadusest.
RT 104 — 1931.

§ 161. Suurema arvu inimeste üheaegseks kogunemiseks või tarvitamiseks määratud avalikkude ehitiste ja ja nimelt kirikute, palvemajade, koolimajade, teatrite, kontsertsaalide, tsirkuste, rahvamajade, seltsimajade, kinode, maneeshide, spordihoonete, avalikkude saunade,

[1]) Vaata käesoleva raamatu lisas Määrus gaasikindlate varjendite ehitamise kohta linnades (RT 78 — 1933).

supelasutiste, muuseumide, näitushoonete, tervishoiuning hoolekandeasutiste projektid kuuluvad Teedeministeeriumi kinnitamisele.

Kõigi eeltähendatud ehitiste projektid esitatakse kinnitamiseks käesoleva seaduse § 3 teise lõike korras[1]), kusjuures vastavad omavalitsused saadavad koolimajade, tervishoiu- ja hoolekandesutiste ning rahvamajade ja seltsimajade ehitusprojektid Hariduse- ja Sotsiaalministeeriumi kaudu.

Linnades ja maakondades, kus ehitusvalve selleks küllaldane, võib Teedeminister anda omavalitsuste hooleks eeltähendatud ehitiste projektide kinnitamise üldiselt või teatud liiki ehitiste või üksikute ehitistüüpide alal.

Teedeminister annab vajalikud määrused esimeses lõikes tähendatud ehitiste püstitamise tehniliste nõuete, järelvalve teostamise ja nende ehitiste kasutamisele võtmise korra kohta[2]).

2. Väljavõte Tööstusseadusest.
RT 30 — 1936.

§ 1. Käesolevat seadust kohaldatakse kõigile riigi-, omavalitsus- ja eratööstusettevõtteile, välja arvatud Teedeministeeriumi Riigi Raudteevalitsuse ja Kaitseministeeriumi tööstusettevõtted ning piimatööstused.

Tööstusettevõtteks käesoleva seaduse mõttes loetakse ettevõtet, kus valmistatakse, töötletakse, puhastatakse, parandatakse, kaunistatakse ja valmistatakse ette müügiks saadusi, luuakse ümber aineid, saavutatakse, transformeeritakse ja antakse üle igasugust liikumis- ja elektrijõudu, samuti mäekaevandused, kivimurrud, turbatööstused ja igasugused muud ettevõtted, kus kaevandatakse maapõuevarasid.

§ 2. Tööstusettevõtted jagunevad kolme liiki:

1) suurtööstused, mille töötajate koguarv on:
   a) üle viiekümne või
   b) mehaanilisel jõul töötavate masinate kasutamisel üle kolmekümne;
2) kesktööstused, milles töötajate koguarv on:

---

[1]) Ehituseseaduse § 3 (RT 104 — 1931) on muudetud RT 33 — 1937.

[2]) Vaata Avalikkude ehitiste püstitamise määrus — RT 55 — 1932; RT 31 — 1933; RT 6 — 1934; RT 5 — 1935. Tervishoiu- ja hoolekandeasutiste hoonete ehitamise määrus on avaldatud RT 94 — 1934.

a) üle viie, kuid vähem viiekümne ühest või
b) mehaanilisel jõul töötavate masinate kasutamisel üle kolme, kuid vähem kolmekümne ühest;

3) väiketööstused, milles töötajate koguarv ei ületa:
a) viit või
b) mehaanilisel jõul töötavate masinate kasutamisel kolme.

Väiketööstuse kohta käivaid nõudeid kohaldatakse käsitööstustele, kui neis töötajate koguarv ei ületa kahtekümmet ja tööstuses ei ole mehaanilisel jõul töötavaid masinaid.

§ 10. Suur- ja kesktööstusettevõtete asutamine võib toimuda ainult loa põhjal. Loa saamiseks peab ettevõtja esitama tööstusosakonnale [1]) palve, millele lisatud kolmes eksemplaris:

1) ettevõtte asetusplaan;

2) tööstushoonete plaanid ja läbilõiked, millel tähistatud masinate ja teiste seadiste kavatsetavad asukohad ühes tule- ja muu ohutuse abinõudega;

3) uuena ehitatavate tööstushoonete puhul ka tähendatud hoonete fassaadide projektid;

4) tööstusseadiste ja tööstuse käigu kirjeldus Majandusministri poolt määratud vormis ja

5) hoonete, alusmüüride, kõigi kandvate osade ja tööstuse korstnate tugevuse arvestused.

Asetusplaan peab olema vähemalt mõõdus 1:500. Hoonete projektide, masinate ja seadiste asetusplaanide mõõt peab olema säärane, mis võimaldab eraldada kõiki tarvilikke üksikasju.

Projektid, kirjeldused ja arvestused peavad olema koostatud ja alla kirjutatud kutseõigusega inseneri poolt.

Samu eeskirju kohaldatakse ka tööstusettevõtete laiendamisele ühenduses uute ehitistega, seniste täiendamisega või ümberehitamisega, samuti muudatustega sisseseadete ning masinate juures p. 2, 4 ja 5 nimetatud küsimustes .

§ 15. Kui palves (§ 10) nimetatud tööstusettevõtte asutamine ei ole keelatud (§ 11 ja 12), või kui keelu maksmapanija lubab tegevust jätkata (§ 14), saadab tööstusosakond palve ühes lisadega vastavale linna- või maakonnavalitsusele arvamuse avaldamiseks. Viimane saadab tagasi palve ja selle lisad tööstusosakonnale kahe nädala jooksul ühes oma arvamusega, mis põhjeneb tarbe korral asjatundjate poolt tehtud paiklikul ülevaatusel.

[1]) Majandusministeeriumi Tööstusosakonnale.

Tööstusosakond tarbe korral nõuab ettevõtjalt täiendavaid plaane ja kirjeldusi ning laseb teha paikliku ülevaatuse. Vastuse palvele annab osakond kahe nädala jooksul pärast Teedeministeeriumi ja linna- või maakonnavalitsuse arvamuste kättesaamist.

§ 3. Avalikesse sade- ja raiskvee kanaleisse viivate või veekogudesse suubuvate maa-aluste ja lahtiste juhtmete ehitamiseks loa saamiseks ehituseloa nõutajal tuleb esitada Linnavalitsuse Ehitusosakonnale täielik ehitusprojekt kahes eksemplaris, millele tähendatud tänava nimi, krundi politsei- ja kinnistusenumber ja kinnisvaraomaniku nimi. Projektil peavad olema ehituseloa nõutaja ja tööde täideviimise eest vastutava asjatundja-meistri allkirjad[1]).

[1]) Riigikohus 18/10. veebr./märts. 1937. a. arutas Johan Umblia kass. kaebust Tallinna Ringkonnakohtu otsuse peale Johan Umblia süüd. KrS. § 123. järgi.

Tallinna Ringkonnakohus kinnitas 4. jaoskonnakohtuniku otsuse 27. aprillist 1936. a., millega kaebealune Johan Umblia on KrS § 123. põhjal karistatud 10 kr. rahatrahviga, mittemaksmisel aga 3 öö-päevase arestiga. Peale selle on J. Umblia kohustatud Ehitusseaduse § 209 põhjal 1 kuu jooksul Linnavalitsusele esitama Oksa tän. nr. 5 kanalisatsiooni majaühenduse projekt üldkanalisatsiooniga vastava Linnavalitsuse loa saamiseks ja peale loa saamise kahe kuu jooksul kooskõlla viima nimetatud kanalisatsioon kinnitatud projektiga, selle mittetäitmisel sulgeda kanalisatsiooni majaühendus üldkanalisatsiooniga, süüaluse kulul.

Riigikohtule antud kassatsioonikaebuses palub Umblia kaitsja vann. adv. abi Otto Leesment tühistada Ringkonnakohtu otsus KKS § 806, KrS §§ 25 ja 123, Ehitusseaduse § 209, Linnaseaduse §§ 9, 2, 63 ja 108 ning linna sundmääruste rikkumise pärast, seletades: 1) et käesolevas süüdistuse asjas ei olevat temale esitatud nõuet puuduste kõrvaldamiseks kanalisatsioonis, 2) et tema ostis kõnesoleva maja 1929. a. ja ei ole kanalisatsioonis mingit ümberehitust teinud. Ehitusmäärus (RT nr. 59 — 1932) ei sisalda mingit määrust varem ehitatud kanalisatsiooni ümberehitamise kohta. Ringkonnakohtu motiives ettetoodud Ehitusmääruse paragrahvid reguleerivad ainult uue kanalisatsioni ehitamist, millega aga praegusel juhul tegemist ei ole. Selle kanalisatsiooni ehitamise ajal Oksa tänava kohta mingisuguseid kitsendusi ega projekti esitamise kohustust ei olnud, 3) et sundmäärus

§ 4. Ehitusprojekt peab olema tušiga joonistatud tihedale joonestuspaberile või kindlale läbipaistvale joonestuslõuendile, formaadis 205 × 330 mm, murtud kokku ühte vihku. Projekti teised eksemplarid võivad olla positiivsed valgusejäljendid eelmisest, riidega kiustatud paberil.

Linnavalitsuse nõudmisel lisandatakse projektile selle selgitamiseks vajalikud detailjoonestised ning staatilised arvutised.

Projektile tuleb paigutada skaala vastavate pealkirjadega asendiplaani, lõigete, fassaadide, plaanide ja detailide jaoks. Krundi asendiplaan peab olema mõõtvahekorras 1 : 500; ehitise plaanid, lõi-

---

väljakäigukohtade mustuse väljaveo ja solgikaevude kohta (RT nr. 39/40 — 1925. a.) ei sisalda kohustust ümberehituste ettevõtmiseks ja projekti esitamiseks olemasolevate kanalisatsioonide kohta. Vastupidi, märkused selle määruse §§ 1, 3 ja 5 juure reguleerivad, et olemasolevate majade kooskõlastamine sundmääruse nõuetega tuleb ette võtta alles esimese ümberehituse või kapitaalremondi puhul. Kuna vaieluse all oleva kinnisvara suhtes pole aset leidnud ühtegi ümberehitust ega kapitaalremonti, on Linnavalitsuse nõue ka selle sundmääruse alusel põhjendamata. Seega Oksa tän. 5 enne 1928. aastat ehitatud majas oli kanalisatsioon sel ajal maksva ehitusmäärusega kooskõlas ja hilisemad määrused ei sisalda ümberehituse kohustuse pealepanemise reeglit, ja 4) et Ehitusseaduse § 209 reguleerib ainult seaduste või määruste vastaselt tehtud ehitiste kooskõlastamist seaduse nõuetega. Kuna käesolevas asjas vaieluse all olev kanalisatsioon oli ehitatud kooskõlas selleaegsete sundmäärustega, ei kuulu käesolevas asjas kohaldamisele Ehitusseaduse § 209.

Asja esituse ja prokuröri arvamuse kuulanud Riigikohus leiab, et kass.-kaebus tuleb tagajärjeta jätta.

Ringkonnakohtus on kindlaks tehtud, et kohtualuse Johan Umblia krundil Oksa tän. 5 Tallinnas on majakanalisatsioon ühendatud linna üldkanalisatsiooniga, Linnavalitsuse loata ja kinnitamata projektita ja et nimetatud ühendusel olid mõningad puudused. Tallinna linna Ehituseosakond on politsei kaudu nõudnud, et kohtualune kanalisatsiooni majaühenduse projekti Linnavalitsusele kinnitamiseks vastaval tähtajal esitaks ning selle järele ühenduse kinnitatud projekti kohaselt teos-

ked ja fassaadid mõõtvahekorras 1 : 100 ja ehitiste välisseinte konstruktsioon mõõtvahekorras 1 : 25 või 1 : 10.

Ehitusmaterjalid tähendatakse projektile värvega: uued süttuvast materjalist ehitiseosad — gummigoutte'ga (kroomkollasega), vanad süttuvast materjalist ehitiseosad — põletatud sienaga; uued tulekindlast materjalist ehitiseosad — tsinoobriga; vanad tulekindlast materjalist ehitiseosad — karmiiniga; metallosad — indigoga; lammutatavad ehitiseosad — materjali liigist olenemata — lahja tušiga;

---

taks. Tekib küsimus, kas Linnavalitsuse Ehituseosakonna nõudmine oli seadusepärane ja kohuslik kohtualusele Umbliale. Riigikohus leiab, et see oli seadusepärane ja kohuslik kohtualusele järgmistel kaalutlustel. Tallinna ehitusmääruse (RT nr. 59 — 1932) § 1 p. 11 järgi võib ainult Linnavalitsuse loal ehitada juhtmeid, kui need viivad avalikesse sade- ja raiskvee kanaleisse või suubuvad veekogudesse ja selleks sama määruse § 3 kohaselt tuleb loa saamiseks Linnavalitsusele esitada vastav ehitusprojekt. On õige, et kohtualune J. Umblia ise pole temale Oksa tänaval kuuluva majakanalisatsiooni ehitanud ega seda ise linna üldkanalisatsiooniga ühendanud. Kuid Linnavalitsus ei ole kohustatud nõustuma, et linna üldkanalisatsiooniga on ühendatud üksköik kelle poolt vastava loata ja tehniliselt puudulik rahva tervishoiule hädaohtlik kellegi eraisiku maja raiskvee kanalisatsioon, vaid on õigustatud nõudma majaomanikult temale kuuluva maja raiskvee kanalisatsiooni ehitamist linna ehitusmääruste nõuete kohaselt või nõuda sulgeda maja kanalisatsiooniühendus linna üldkanalisatsiooniga. Ehitusmääruse § 101 õigustab Linnavalitsust nõuda majaomanikult raiskvee puhastamisseadete ehitamist. Ringkonnakohus on konstateerinud, et kohtualusele Umbliale Oksa tänaval kuuluv majakanalisatsioon oli puudulik ja selle puuduste kõrvaldamine oli võimalik kanalisatsiooni ehitamisega kinnitatud projekti kohaselt. Niisugusel asja seisukorral on kohtualune Umblia, kes jätnud täitmata Linnavalitsuse seadusepärase nõudmise, õieti karistatud KrS § 123 järgi. Neid seaduste rikkumisi, mis kass.-kaebuses ette toodud, käesolevas asjas ei leidu.

Käsitades KKS § 861 Riigikohus otsustas: Johan Umblia kaitsja vann. adv. abi Otto Leesmenti kassatsioonikaebus tagajärjeta jätta. (Riigik. Kr. Osak. toim. 63 — 1937).

suitsulõõrid — mustaga; puhtaveetorud — helerohelisega; raiskveetorud — seepiaga; keskkütte juurdevoolutorud — tsinoobriga; keskkütte äravoolutorud — preisisinisega. Ahjud jaotatakse diagonaaljoonega pooleks ja värvitakse: uued ahjud pottkivist — tsinoobriga, vanad ahjud pottkivist — karmiiniga; raudahjud — indigoga; ahjudel värvitakse ainult üks pool — teine pool jääb värvimata; ventilatsiooni lõõrid jäävad värvimata. Muudatused fassaadis piiratakse punase punktjoonega ja fassaadi endised muutmisele kuuluvad osad joonestatakse lahja tušiga.

§ 5. Paragrahvis 2 tähendatud ehituseprojektil tuleb kujutada:

1) krundi asendiplaan, millel näidatud kõik krundil asuvad ning ehitada või lammutada kavatsetud ehitised; ehitiste endivaheliste kui ka nende ja krundi piiride vaheliste kujade laiused arvudes, läbisõidud ja sissesõidud krundile, tänava laius krundi kohal ning krundi piiride pikkused arvudes. Suurte kruntide puhul, kui varem on esitatud Linnavalitsusele terve krundi kaart, võib Linnavalitsuse nõusolekul kujutada projektil mitte terve krundi asendiplaani, vaid selle osa, millest nähtub projekteeritud ehitise ja seda ümbritsevate ehitiste tegelik asend;

2) keldri ning kõigi kordade plaanid ühes kollete, korstnate ja lõõride näitamisega; läbilõiked treppide kohalt ja läbilõiked väljakäigukohtade kaevikutest või kanalisatsiooni kaevudest; tänavailt ja avalikelt platsidelt nähtavad fassaadid; ehitise välisseinte konstruktsioon (§ 63).

Peale käesoleva paragrahvi p. 1 tähendatud mõõdete tulevad tähendada projektis arvudega kõik mõõted, mille kohta käesoleva määruse §§ 34, 35, 37, 49, 50, 55, 56, 66, 73 ja 82 on nähtud ette sundnormid.

Projektis tuleb kirjalikult nimetada katuse kattematerjal.

§ 6. Paragrahvis 3 tähendatud ehitusprojektil tuleb kujutada:

1) krundi asendiplaan, mõõtvahekorras 1 : 500, millel näidatud kõik krundil asuvad ning ehitada või lammutada kavatsetud ehitised, projekteeritud sade- ja raiskveejuhtmed, kaevud ja raiskvee eelpuhastuse seaded, tänava laius krundi kohal, linna sade- ja raiskveejuhtme asukoht ja projekteeritud juhtme ühendus sellega;

2) raiskvee eelpuhastuse kaevu läbilõige mõõtvahekorras 1 : 50 või 1 : 25.

Projektis tuleb tähendada arvudega krundi suurus ruutmeetrites, elu- ja tööstushoonete aluspind ruutmeetrites ja nende hoonete kordade arv ning projekteeritud juhtmete ja seadete mõõdul.

§ 7. Ehitustöiks loa annab linnavalitsus projekti kinnitamisega. Kinnitatud projekti üks eksemplar antakse ehituseloa nõutajale.

Ehitustööde luba kaotab maksvuse, kui projekti teostamisele ei ole asutud kahe aasta jooksul, arvates projekti kinnitamise päevast.

Samuti kaotab ehitusetööde luba maksvuse, kui projekti teostamine on katkestatud rohkem kui üheks aastaks.

§ 8. Ehitustöiks loa saaja ei või asuda projekti teostamisele enne, kui ta esitanud linnavalitsuse ehituseosakonnale käesolevale määrusele lisandatud vormi (vorm I) järgi tunnistuse vastutavalt töödjuhatajalt selle kohta, et viimane on võtnud endale vastutava järelevalve projekti teostamisel.

Samal ajal ehitustöiks loa saaja on kohustatud teatama linnavalitsuse ehituseosakonnale käesolevale määrusele lisandatud vormi (vorm II) järgi koostatud ehituselehel, millal ta tegelikult asub projekti teostamisele.

Pärast ehituselehe registreerimist Linnavalitsuse Ehituseosakonna inspektsiooni registris ja allakirjutamist linna maamõõtja ja linna ehituseinspektori poolt, ehitusetöiks loa saaja peab esitama ehi-

tuselehe teadmiseks asjaomasele politseijaoskonna komissarile, kes esitamist tõendab oma allkirjaga ehituselehel.

Kui ehitusetöid ei ole alustatud ühe kuu jooksul, arvates ehituselehe registreerimise päevast, loetakse ehituselehe registreerimine maksvusetuks ja enne tööde tegelikku algust ehituseleht tuleb uuesti registreerida käesoleva paragrahvi teise ja kolmanda lõike korras.

Kui ehitusetöiks loa saaja tööde täideviimise kestel vabastab vastutava tööjuhataja tööde edaspidisest järelevalvest või kui vastutav tööjuhataja ise loobub edaspidisest järelevalvest, ei või ehitusetöid jätkata enne, kui on uuesti esitatud käesoleva paragrahvi esimeses lõikes tähendatud tunnistus Linnavalitsuse ehituseosakonnale.

Kui projektis ettenähtud ehitis asub vastu tänavat või avalikku platsi või linna krundi piiri, annab linna maamõõtja käesoleva paragrahvi kolmandas lõikes ettenähtud allkirja pärast seda, kui ta kohapeal märkinud ehitise piirjooned vastu tänavat või avalikku platsi või linna krunti.

§ 9. Ehitusetöiks loa saaja on kohustatud esitama käesoleva määruse § 8 tähendatud korras registreeritud ja allakirjutatud ehituselehe Linnavalitsuse Ehituseosakonnale ja sellega teatama ehitusetööde käigust järgmistel juhtudel:

1) pärast alusmüüride valmissaamist;

2) pärast tooresehituse lõpetamist, s. o. pärast hoone katmist katusega ja treppide valmissaamist, kuid enne seinte ja lagede katmist krohviga, papiga või voodriga või muu materjaliga;

3) pärast ehitusetööde lõpetamist.

Pärast ehitusetööde järelevaatust kohapeal ehituseinspektor annab igakord allkirja käesoleva paragrahvi esimeses lõikes tähendatud ehituselehele selle tõenduseks, et ehitusetööd on tehtud vastavalt kinnitatud projektile ja ehitusemäärustele.

Ilma niisuguste tõendusteta on keelatud hoonet kasutama hakata.

Ehituseleht ja ehitusetöiks loa saajale antud ehituseprojekt peab hoitama ehitusepaigal tööde lõpetamiseni.

Ehituseinspektoril on õigus alati inspitseerida ehitust ehitusetööde kestel.

§ 10. Käesoleva määruse § 8 tähendatud vastutav tööjuhataja on kohustatud igakord tõendama oma allkirjaga, et ehituseleht on varustatud allkirjadega vastavalt käesoleva määruse nõudeile.

Kui ehituselehel puudub mõni käesoleva määruse §§ 8 ja 9 nõutud allkiri, on vastutav tööjuhataja kohustatud nõudma ehitajalt ehituselehe esitamist puuduva allkirja saamiseks.

Kui seda nõudmist ei täideta kolme päeva jooksul, on vastutav tööjuhataja kohustatud teatama sellest kirjalikult Linnavalitsuse Ehituseosakonnale.

Samuti on vastutav tööjuhataja kohustatud teatama kirjalikult Linnavalitsuse Ehituseosakonnale, kui ehitusetöid teostatakse kinnitatud projekti ja ehitusemääruste vastaselt.

Kui vastutav tööjuhataja lahkub Tallinnast enam kui kaheks nädalaks, on ta kohustatud teatama sellest kirjalikult Linnavalitsuse Ehituseosakonnale enne ärasõitu.

Samuti on vastutav tööjuhataja kohustatud teatama kirjalikult Linnavalitsuse Ehituseosakonnale, kui ta loobub endale võetud tööjuhataja kohustusest, ja teatama tööjuhatamise kohustusest loobumise põhjused, kui need seotud käesoleva määrusega.

Väljavõte Ehitusseadusest.
RT 104 — 1931.

§ 7[1]. Ehituste püstitamise ja nende seisukorra järelevalvet teostavad:

1) Teedeministeerium — üldvalvet üleriigilises ulatuses, kuivõrd vastavate seaduste põhjal nende ehitiste järelevalve ei ole tehtud ülesandeks mõnele teisele ministeeriumile;

2) linna-, alevi-*) ja maavalitsused — kohalikku valvet vastava omavalitsuse piires, kusjuures maavalitsusele jääb õigus panna ehitusvalve ülesandeid vastavaile vallavalitsustele;

3) üksiku ehitise ulatuses — isikud, kes võtavad endale järelevalve kokkuleppel ehitise peremehega.

Üld- ja kohalikud ehitusvalve-asutused palkavad ametisse ehitusvalve teostamiseks omal vastutusel iseseisva praktiseerimise ja tööde juhtimise õigusega ehituse eriteadlasi; neil ametnikkudel ei ole lubatud oma järelevalve piirkonnas koostada eraisikuile ehitiste projekte ega teostada vahenditut järelevalvet eraehitustel. Teedeministril on õigus lubada tema poolt määratud tähtajani teha sellest erandeid üksikute ehitusvalve-asutuste kohta.

§ 207. Seaduse eeskirjade kui ka linna- ja alevivolikogude poolt antavate ehitusmääruste eeskirjade täpse täitmise järelevalve, samuti nende eeskirjade täitmata jätmises või rikkumises süüdlaste vastu kohtuliku süüdistuse algatamine on linna- ja alevivalitsuse*) ning politsei ülesanne.

Ka Teedeministeeriumil on õigus kohtuliku süüdistuse algatamiseks.

§ 209. Juhul, kui ehitatakse seaduse või määruse eeskirjade või kinnitatud projekti vastaselt või maa-aladel, kus ehitamine ei ole lubatud kinnitatud asulaehitusplaani järgi või mis määratud teist liiki ehitiste jaoks, kohustab kohus ehitise peremeest viima ehitise seaduse või määruse nõudega kooskõlla kohtu poolt määratavaks tähtajaks, milline ei või ületada kolme kuud. Ühtlasi kohus annab § 7^1 tähendatud ehitusvalve-asutustele, vastaval juhul ka politseile, õiguse lammutada ehitise peremehe arvel ehitis või selle vastav osa.

Eelmises lõikes nimetatud korraldused teeb kohus, kes arutab süüteoasja. Süüteoasja puudumisel või lõpetamisel teeb need korraldused ehitise asukoha tsiviilkohus ehitusvalve-asutuse nõude alusel.

Ehitusvalve-asutustel (§ 7^1) kui ka politseil on õigus — asja otsustamisel kohtu poolt — panna seisma ehitustööd ja keelata ehitise kasutamist, kui ehitatakse seaduse või määruse eeskirjade vastaselt või maa-alal, kus ehitamine ei ole lubatud kinnitatud asulaehitusplaani järgi, või mis määratud teist liiki ehitiste jaoks või kui ehitis on vastolus kinnitatud projektiga või kui ehituse teostamise viis ähvardab julgeolekut või rahva tervishoidu.

---

*) Alevite linnadeks muutmise tõttu on alevivalitsused oma tegevuse lõpetanud.

Kui ehituse teostamine ähvardab julgeolekut või rahva tervishoidu, võib ehitusvalve-asutus ja politsei — olenemata kohtuliku süüdistuse algatamisest — võtta tarvitusele ehitise peremehe arvel ka teisi hädavajalikke abinõusid hädaohu kõrvaldamiseks, kui peremees ise viivitab nende korralduste teostamisega.

Ehitusvalve-asutused (§ 7[1]) võivad teha korraldusi hädaohu kõrvaldamiseks avalikku julgeolekut või rahva tervishoidu ähvardava ehitise juures pärast seda, kui selle hädaohu kindlakstegemiseks ehitusvalve-asutuse ehituseeriteadlased (§ 7[1]) politsei esindaja juuresolekul on koostanud akti.

Eelmistes lõigetes ettenähtud korraldusi riigi ehitiste suhtes teeb vastava riigiasutuse juhataja või Teedeministeerium.

Kui asjas on algatatud kohtulik süüdistus, võib sama kohus enne asja sisulist arutamist panna seisma ehitusvalve-asutuste ja politsei korraldused, mis tehtud käesoleva paragrahvi kolmanda ja neljanda lõike alusel.

§ 11. Reklaamsildid, vaatekastid, nimelauad, pealkirjad ja valgusreklaam ei tohi kujuga, värviga ja asetusega rikkuda tänava, avaliku platsi või hoone ilmet; eriti ei tohi nad katta või lõigata hoone arhitektuurosi. Hoone fassaadist väljaulatuvad sildid ja muud reklaamseadeldised peavad olema kõrgemal kõnniteest vähemalt 3 m.

Enne eelmises lõikes tähendatud eseme ülesseadmist väljapanijal on õigus pöörduda Linnavalitsuse Ehituseosakonda järelepärimisega, kas tema poolt välja panna kavatsetud ese on määrusepärane. Selleks väljapanija peab esitama Linnavalitsuse Ehituseosakonnale ülesseatava eseme joonise kahes eksemplaris. Joonisele tähendatakse tänava nimi ja maja number, kuhu ese kavatsetakse üles seada, ja väljapanija nimi. Joonisel peab olema väljapanija allkiri.

Linnavalitsusel on õigus nõuda hoone fassaadi ja hoone või tänava perspektiivi joonise esitamist, millel on kujutatud ülesseada kavatsetud reklaamsilt, vaatekast, nimelaud, pealkiri või valgusreklaam.

Joonised tulevad esitada formaadis 230×360 mm, murtud kokku ühte vihku.

Reklaamsiltide, vaatekastide, nimelaudade, pealkirjade ja valgusreklaami ülesseadmise linnavalitsus tunnustab healks joonise kinnitamisega. Kinnitatud joonise üks eksemplar antakse väljapanijale.

Enne käesoleva määruse maksmahakkamist ülesseatud reklaamsildid, vaatekastid, nimelauad, pealkirjad valgusreklaamid, mis ei vasta käesoleva paragrahvi esimese lõike nõudeile, kõrvaldatakse või asetatakse ümber linnavalitsuse nõudmisel ja tema poolt määratud tähtajaks.

Käesoleva paragrahvi nõudeile alluvad ka reklaamid, mida värvitakse või kujundatakse seintele või muile pindadele.

§ 12. Ehituseseaduse § 177 korras Teedeministri poolt kinnitatud Tallinna linna ehituseplaan on Linnavalitsuse Ehituseosakonna maamõõdu arhiivis kodanikele tutvumiseks saadaval. Sellel linna ehituseplaanil jaguneb maa-ala ehitamise suhtes kaheksasse ehitusraiooni, mis värvitud järgmiselt: I raioon (vanalinn) — sinine, II raioon — tumehall ja ulatub tänava või avaliku platsi äärsest ehitusejoonest igalpool 20 m krundi sissepoole, III raioon — violett ja ulatub tänavu või avaliku platsi äärsest ehitusejoonest igalpool 20 m krundi sissepoole, IV raioon — punane, V raioon — pruun, VI raioon — kollane, VII raioon — kollakasroheline ja VIII raioon — sinakasroheline.

Väljavõte Ehitusseadusest.

RT 68 — 1924; RT 33 — 1937.

§ 177.

Märkus 2. Igasuguste ehituste püstitamine kinnitatud linna ehitusplaani ülesvõetud maa-aladel on lubatud ainult selle plaani järele. Linnavolikogule jääb õigus lubada mitteolulisi kõrvalekaldumisi kinnitatud ehitusplaanist.

Maa-alad, mis linna ehitusplaani järele tänavate või avalikkude platside ning parkide alla võetakse, lähevad linna omanduseks vabal kokkuleppel nende omanikkudega. Kokkuleppe puudumisel võõrandatakse need maa-

alad linnale Vabariigi Valitsuse otsusega vastava linnaomavalitsuse ettepanekul. *)

§ 198[1]. Vabariigi Valitsusel on õigus Teedeministri ettepanekul muuta Tallinna linna ehitusplaani alljärgnevatel juhtudel:

1) nende eelmises (198) paragrahvis tähendatud linna tänavate ja avalikkude platside kohta, millede ruumilise mõju kujundamiseks Vabariigi Valitsus on kinnitanud projektid;

---

*) Riigikohtu Administratiivosakond 19. mail 1936 arutas Tallinna Linnavalitsuse revisjonkaebust Tallinna Ringkonnakohtu otsuse peale Bedrich Urbani kaebuse asjas bensiinijaama püstitamiseks loa mitteandmise pärast.

Tallinna Ringkonnakohtu otsusega 11. dets. 1935/ /15. jaan. 1936 on Bedrich Urbani kaebusel tühistatud Tallinna Linnavalitsuse otsus 8. okt. 1935. a. kaebajale Toompuiesteel 34 bensiinijaama püstitamiseks loa mitteandmise pärast ja asi saadetud Linnavalitsusele uueks otsustamiseks põhjendustel, et Ehitusseaduse § 177 märkus teisega ei ole maksma pandud mingit ehitamise keeldu linna plaanis avalikkude platside ja parkide ning tänavate alla võetud eraisikute maa-aladel ja et linnas asuvate kinnisvarade omanikkudele ei või keelata ehituste püstitamist, kuigi linna plaani järele need peavad minema avalikkude platside, parkide või tänavate alla, sest linna plaanide teostamiseks tuleb linnal linna vajaduseks tarvilikud maad eraisikutelt ära osta või seaduses ettenähtud korras võõrandada. Nii olevat Ehitusseaduse § 177 mõistnud ka Vene Senat.

Riigikohtule antud revisjonkaebuses palub Tallinna linna volinik vann. adv. Johan Aronson tühistada Tallinna Ringkonnakohtu otsus seletades: 1) et 1924. aastal antud Ehitusseaduse § 177 laiendamise seadusega (RT 68—1924), arvesse võttes selle seaduse ettepaneku motiive, olevat tahetud linnas sisse seada nii nimetatud absoluutne „Bausperre" seadus, mille sisu seisab selles, et keelu alla kuuluvaid maa-alasid ei tohi kunagi tarvitada hoonestamiseks, aga linnal ei ole teiselt poolt mingit kohustust keelu all olevat maa-ala võõrandada. Kuna aga tühjad maa-alad kinnisvara maksu alla pannakse, siis olevat ainuke tagajärg see, et keelu all oleva maa-ala omanik kingib maa-ala sellele, kellel ei ole tarvis kinnisvaramaksu tasuda. Mõned linnaomavalitsused laskvat keelu all olevat maa-alad

2) eelmises punktis tähendatud tänavaile ja platsidele suubuvate tänavate kohta;

3) kui muutmine on vajalik ruumilise mõju kujundamise projektide kinnitamiseks.

§ 13. Tallinnas püstitatavad ehitised, samuti juurde- ja pealeehitised või ümberehitatavad ehitised kujult ja välimuselt peavad vastama arhitektuurilisele väärilikkusele ja ümbruse ilmele (Ehituse seaduse § 3 RT 104 — 1931) **) ***).

---

enesele kinkida ja siis juba linnavalitsus andvat loa oma maa-alale ehitada rendimaja eaga mõnikord kuni 50 ja 70 aastat, eeldusel, et linnaplaan 50—70 aasta jooksul ei muutu; 2) et kuigi Ehitusseaduse § 177 veneaegne tekst oluliselt ei taha lahku minna eestikeelsest § 177 muutmise seaduse märkus 2 tekstist, kuid seaduse norme tulevat tõlgitseda nende motiivide abil.

Asja arutanud ja prokuröri arvamuse kuulanud Riigikohus leiab:

Ehitusseaduse § 177 märkus 2 järele (RT 68—1924) on igasuguste ehituste püstitamine kinnitatud linna ehitusplaani ülesvõetud maa-aladel lubatud ainult selle plaani järele ja üksnes linnavolikogul on õigus lubada mitteolulisi kõrvalkaldumisi kinnitatud ehitusplaanist. Nõudes ehituste püstitamist kinnitatud linna ehitusplaani järele seadus ühtlasi ei nõua, et juba linna ehitusplaani kinnitamisel selle plaani järele tänavate, avalikkude platside ja parkide alla arvatavad maa-alad peaks linn omandama. Samuti ei nõua seadus otseselt, et linn peaks omandama maa-ala, mis on arvatud avaliku platsi alla ehitusplaani järele, kuid avaliku platsi alla tegelikult ei ole veel võetud, kui selle maa-ala omanik tahab hoonestada seda maa-ala ehitusplaani vastaselt. Ehitusseaduse § 177 märkus 2 nõue, et igasuguste püstitamine linnas on lubatud ainult kinnitatud linna ehitusplaani järele, on absoluutne, käib nii linnale kui ka eraisikutele kuuluvate maa-alade kohta ja kohtul ei ole seaduslikku alust kohustada linnavalitsust lubama püstitada ehitisi, mis ei ole kooskõlas kinnitatud linna ehitusplaaniga, kuna sääraste ehitiste püstitamine on seadusega otseselt keelatud. Oma otsustes nr. nr. 49—1929. a. ja 25. ning 27—1931. a. on Riigikohus juba seletanud, et ehituste püstitamiseks loa andmisel on Linnavalitsus seotud Ehitusseaduse § 177 märkuse 2 põhjal kinnitatud linna ehitusplaaniga ja et vastupidised senati seletused on antud Ehitusseaduse § 177 endise redaktsiooni juures.

Väljavõte Ehitusseadusest.

RT 42 — 1935.

§ 198. Vabariigi Valitsusel on õigus Teedeministri ettepanekul anda eeskirju Tallinna linna avalikkude platside ja uulide [1]) ruumilise mõju kujundamise kohta, määrates üksikutes rajoonides või üksikutel uulidel [2]) või avalikkudel platsidel püstitatavate või peale-, juurde- ja ümberehitatavate ehitiste kõrguseid, kordade arvu, pikkusi, kontuure, gabariite, fassaadide ilmet ning muid ehituslisi tingimusi.

Ettetoodud põhjustel Adm. k. k. § 35 põhjal Riigikohus otsustas: Tallinna Ringkonnakohtu otsus 11. dets. 1935/15. jaan. 1936 tühistada ja asi sama Ringkonnakohtule uueks otsustamiseks saata teises kohtukoosseisus. (Riigik. Adm. Osak. toim. 132-I—1936. a.).

**) Ehituseseaduse § 3 (RT 104 — 1931) on muudetud RT 33—1937.

***) Riigikohtu Administratiivosakond 12. juunil 1936 arutas A/S. Eesti Lloidi revisjonkaebust Tallinna Ringkonnakohtu otsuse peale 29. jaan./12. veebr. 1936 kaebuse asjas Tallinna Linnavalitsuse otsuse vastu 26. novembrist 1935. a., majale kahe korra pealeehitamiseks loa mitteandmise pärast.

Tallinna Linnavalitsus, arutanud 26. nov. 1935. a. A/S. Eesti Lloidi palvet luba anda Laial tänaval asuvale majale kahe korra pealeehitamiseks, otsustas palve jätta rahuldamata, põhjendades otsust sellega, et ehitise kõrgendamine pealeehitamise näol tundub võõrastavana ja ei ole kooskõlas vanalinna arhitektuurse ilmega ja pealegi on mõlemil pool naaberkruntidel ehitised võrdlemisi madalad, millepärast püstitatava ehitise lahtised tulemüürid jäävad ebasobivalt nähtavaks tänava üldpildis.

Tallinna Ringkonnakohus, arutanud asja A/S. Eesti Lloidi kaebusel, otsustas kaebus jätta tagajärjeta. Ringkonnakohus põhistas oma otsuse järgmiselt: Tallinna Linnavalitsus on keeldunud põhimõttelikku nõusolekut avaldamast kaebaja poolt projekteeritud Tallinnas, Laial tän. nr. 10 kinn. nr. 83 asuvale hoonele kahe korra pealeehitamiseks, leides, et vanalinna ehitised oma suuremas osas on püstitatud kolmekordsetena ja nende kõrgendamine pealeehitamise näol tundub võõrastavana ning ei ole kooskõlas vanalinna arhitektuurse ilmega ja et naabrikruntidel asuvad ehitised on võrdlemisi madalad, mille tõttu püstitatava kõrge ehitise lahtised tulemüürid jäävad ebasobivalt nähtavaks tänava üldpildis.

[1]) tänavate, [2]) tänavatel.

Tallinna linna uulide *) ja avalikkude platside ruumilise mõju kujundamise kohta Tallinna linnavalitsus võib koostada projekte, millised pärast nende kinnitamist Vabariigi Valitsuse poolt on sunduslikud neis ettenähtud uulide *) ja avalikkude platside äärde püstitatavate kui ka nende ääres juurde-, peale- või ümberehitatavate ehitiste suhtes. Tedeminister võib teha tähendatud projektide koostamise linnavalitsusele kohustuslikuks ning määrata tähtaega nende ehitamiseks. ***)

Need Tallinna Linnavalitsuse poolt kaevatud otsuse põhistuseks seatud asjaolud ei ole millegiga ümber lükatud. Sellepärast ja arvesse võttes, et Linnavalitsusel on Ehitusseaduse § 3 põhjal (RT 104—1931) õigus hinnata kõiki temale kinnitamiseks esitatud ehitiste projekte nii kunstilisest kui ka sellest seisukohast, kas projekteeritud ehitis oma kujult ja välimuselt on sünnis projektis määratud kohale ja ei halvasta ümbruskonna ilmet ning võib, lähtudes neist seisukohtadest, otsustada projekti kinnitamise või kinnitamata jätmise, siis kaevatud Tallinna Linnavalitsuse otsus on kooskõlas seadusega ja ei kuulu muutmisele.

Kaebaja arvamine, et kaevatud Linnavalitsuse otsus ei ole kooskõlas Ehitusseaduse § 5-ga ja Tallinna ehitusmääruse § 13-ga, ei ole põhjendatud, sest ei ole mõõduandev üksi ehituse kuju (stiil, vaid ka see, kas stiililt muidu igatpidi vastuvõetav ehitis on sobiv kohale, kuhu seda püstitada kavatsetakse, kusjuures on tähtsuseta, kas selle läbi tekivad üksikutele kodanikkudele kitsendused ehk takistub sellega ehitustegevuse arenemine või mitte. Ühes sellega langevad kõrvale ka kõik teised kaebaja väited — ka see, et ehitise kõrgus ei ületa Ehitusmääruse § 56 tähendatud määra.

Riigikohtule antud revisjonikaebuses palub A/S. Eesti Lloid tühistada Ringkonnakohtu otsuse, põhistades oma kaebust järgmiselt: Ringkonnakohus väidab, et Tallinna Linnavalitsuse poolt kaevatud otsuse põhistuseks seatud asjaolud ei ole millegagi ümber lükatud. Seepärast ja toetudes Ehitusseaduse prg. 3 leiab, et Tallinna Linnavalitsuse otsus on kooskõlas seadusega ja ei kuulu muutmisele. See võib ju olla, et Tallinna Linnavalitsuse poolt motiivides ettetoodud

*) tänavate.
**) tänavatel.
***) Vaata käesoleva raamatu lisas Vabadussõja üleriikliku mälestusmonumendi püstitamise seadus (RT 47—1936).

§ 14. Ehituseraioones lubatakse kruntide täisehitamist järgmiselt:

I	ehituseraioonis	—	kuni	85%	krundi pinnast,
II	„	—	„	75%	„ „
III	„	—	„	50%	„ „
IV	„	—	„	40%	„ „
V	„	—	„	25%	„ „
VI	„	—	„	15%	„ „

---

asjaolud, et Tallinna vanalinna ehitised on suuremas enamuses kolmekordsed ja et naabrikruntidel asuvad ehitised on võrdlemisi madalad, mille tõttu püstitatava ehitise tulemüürid jääks paistma, on õiged. Vaielus aga ei seisnud peamiselt nende asjaolude ümberlükkamises, vaid selles, et kas neist põhistest on küllalt seileks, et jätta minu volitaja poolt esitatud projekt kinnitamata. Nagu kaebuses Tallinna Ringkonnakohtule selgitatud, ei ole neist põhistest küllalt projekti kinnitamata jätmiseks.

Kui Ehitusseaduse § 3 ja Tallinna ehitusmääruse § 13 järele on Linnavalitsusel õigus hinnata esitatud projekte kunstilisest seisukohast ja samuti sellelt seisukohalt, kas projekteeritud ehitis omalt kujult ja välimuselt on sünnis projektis määratud kohale ja ei halvasta ümbruskonna ilmet, siis ei saa seda Linnavalitsusele antud õigust laiendavalt tõlgendada ja anda Linnavalitsusele õigus hinnata ka ehitiste kõrgust, mille suhtes nii-kui-nii määratud maksimaal määrad vastavates paragrahvides (Tallinna ehitusmäärus §§ 56, 57 jne.), vaid tuleb tõlgendada sõna-sõnalt nende kitsama mõiste järele ja mis vastaks rohkem õiglusele.

Nii siis Tallinna Linnavalitsus, toetudes Ehitusseaduse § 3, võiks tuua põhistuseks projekti kinnitamata jätmisel: 1) et hinnatav projekt kunstiliselt seisukohalt ei ole vastuvõetav — seda aga ei ole Linnavalitsus käesoleval juhul teinud ja milleks ei ole ka Linnavalitsusel alust, sest minu volitaja poolt esitatud projekt ei too mingisuguseid muudatusi kunstiliselt seisukohalt; 2) või hinnata seisukohalt, kas projekteeritud ehitis omalt kujult või välimuselt on sünnis määratud kohale ja ei halvasta ümbruskonna ilmet või mitte, kusjuures välimuse või kuju all tuleks mõista ainult stiili, mis oleks kooskõlas Ehitusseaduse § 3 ja Tallinna ehitusmääruse üldmõistega, sealjuures aga nagu seda Ringkonnakohus väga õieti märgib, et ei ole mõõduandev üksi ehitise kuju ja välimus (stiil), vaid ka see, kas stiililt muidu igatpidi vastuvõetav ehitis

V ehituseraioonis loetakse krundi täiesehitamise ulatuse arvutamisel kiviehitise aluspinnaks 75% kiviehitise tegelikust aluspinnast.

II, III ja IV ehituseraioonis nurgakruntidel lubatakse täisehitamist järgmiselt:

II ehituseraioonis — kuni 85% krundi pinnast,
III „ — „ 75% „ „
IV „ — „ 50% „ „

---

on sobiv kohale, kus seda püstitada kavatsetakse või halvastaks ümbruskonna ilmet. Selles asi seisabki, et Tallinna Linnavalitsus oma põhistes ei too ette, et projekteeritud ehitis oma kujult või välimuselt (stiililt) ei sobi projektis ettenähtud kohale või halvastaks ümbruskonna ilmet, vaid väidab, et sellepärast tuleb jätta projekt kinnitamata, et kõrge ehitise tulemüürid jäävad paistma, mis mõjuvad ebasobivalt tänava üldpildis. Tulemüüridel aga ei ole midagi ühist ehitise välimusega või kujuga (stiiliga) kinnise ehitusviisi juures ja kuna Tallinna ehitusmääruse § 18 järgi on I ehitusrajoonis sunduslik kinnine ehitusviis 13,75-meetrilisel maaribal, arvates tänava- ja avaliku platsi äärsest ehitusjoonest, on paratamata asjaolu, kui naaberkruntidel on madalad ehitised, et tulemüürid jäävad paistma, kuni nende katmiseni naaberkruntidel asuvate ehitiste läbi, nende kõrgendamise teel.

Edasi toob Tallinna Linnavalitsus omas põhistes ette, et vanalinna ehitised on suuremas osas püstitatud kolmekordsetena ja nende kõrgendamine pealeehitamise näol tundub võõrastavana ning ei ole kooskõlas vanalinna arhitektuurse ilmega. Kõige pealt julgen tähelepanu juhtida sellele, et on olemas vanalinnas ka väga palju nelja- ja viiekordseid maju ja ei ole kuidagi usutav, et selle tagajärjel, et ka minu volitaja kõrgendaks oma hoonet, vanalinn oma arhitektuurse ilme kaotaks. Pealegi sarnast ehitise kõrguse ülemmäära ehitusmäärus ette ei näe. Ehitusmääruse § 12 kohaselt jaguneb kogu Tallinn kaheksasse ehitusraiooni ja iga ehitusraiooni kohta on kindlaks määratud ehitatavate ehitiste kõrguse ülemmäär. Kuna vanalinn moodustab endast I ehitusraiooni, siis § 56 kohaselt kinnise ehitusviisi juures on püstitatava ehitise kõrguse ülemmääraks ette nähtud 14,5 m, missugusele eeskirjale ka minu volitaja poolt projekteeritud ehitis vastab.

Kui aga oletada, et Linnavalitsusel on õigus Ehitusseaduse § 3 ja Tallinna ehitusmääruse § 13 põhjal hinnata ka projekteeritud ehitise kõrgust ehitusmää-

II, III ja IV ehituseraioonis kruntidel, millest osa krunti läheb linnaplaani järgi tänava või avaliku platsi laiendamiseks, võib Linnavalitsus krundi otstarbekohasemaks hoonestamiseks lubada krundi täiesehitamist suuremal määral, kui see on ette nähtud käesoleva paragrahvi esimeses ja teises lõigus.

Tööstusraioonis, kus on lubatud asutada igasuguseid tööstusettevõtteid (§ 93 p. 1), lubatakse

---

ruse §§ 56 ja 57 ettenähtud ülemmäära piirides, siis tekib tahes-tahtmata küsimus, milleks on üldse olemas ehitiste kõrguse ülemmäärad, seda enam, et on otse võimatu ette kujutada, et kõik ehitised oleks täpselt ühekõrgused ja et ei jääks paistma kinnise ehitamiseviisi juures ehitatava ehitise tulemüürid.

Veel enam, kui oletada, et Tallinna Linnavalitsuse poolt esitatud motiivid peaks olema küllaldased, siis viiks see administratiiv omavolile. Ringkonnakohus väidab väga õieti, „...et on tähtsuseta, kas selle läbi tekivad üksikutele kodanikkudele kitsendused ehk takistab sellega ehitustegevuse arenemist või mitte", sest seadused ja määrused on kehtivad kõikide kodanikkude suhtes ühesugusel määral. Kui oletada, et Tallinna Linnavalitsuse motiivid Ehitusseaduse § 3 põhjal peaks olema küllaldased, siis seda mõtet arendades, peaks neil samadel motiividel keelatama kõikidel teistel Tallinna kodanikkudel püstitamast kõrgemaid ehitisi kui kolmekordseid vanalinnas ja kõrgemaid kui kahekordseid uues linnaosas, kus need peamiselt ühe- ja kahekordsed, sest vastasel korral jääks tulemüürid paistma ja rikuks nii vana kui ka uue linna arhitektuurilist ilmet ja tuleks ebasobivalt nähtavale tänava üldpildis. See järeldus on täiesti õigustatud, sest Tallinna Linnavalitsuse motiivid on niivõrd üldised, et ei oleks kuidagi õigustatud nende kohaldamine ainult volitaja poolt esitatud projekteeritud ehitise suhtes. Ei taha aga uskuda, et see oleks Tallinna Linnavalitsuse soov.

Kui aga Riigikohus peaks leidma, et nendest Tallinna Linnavalitsuse motiividest peaks olema küllalt volitaja poolt esitatud projekti kinnitamata jätmiseks ja just Ehitusseaduse § 3 põhjal, siis tuleks ikkagi ekspertiisi kaudu selgitada, kas püstitatava ehitise tulemüürid jäävad ebasobivalt nähtavale tänava üldpildis või mitte

Asja arutanud ja prokuröri arvamuse kuulanud leiab Riigikohus, et A/S. Eesti Lloydi revisjonkaebus

krunti, mida tervikuna kasutab ainult üks tööstuse-ettevõte, täis ehitada kuni 60% krundi pinnast, kus-juures üle vastava ehituseraiooni kohta ettenähtud täisehitamise ulatuse lubatakse püstitada ainult kivist ehitisi sellesama tööstusettevõtte tööstuse- või laohooneks.

Enne käesoleva määruse maksmahakkamist üle käesolevas paragrahvis ettenähtud täisehitamise ulatuse täisehitatud kruntidele olevatele ehitistele on lubatud peale ehitada ja neid ehitisi kapitaalselt parandada.

I, II ja III ehituseraioonis, kui tänavaäärne ehitis on püstitatud lahtise hoonestamise viisil, lubatakse niisuguse ehitise asemele püstitada ehitis kin-

---

tuleb jätta tagajärjeta. Ehituseseaduse § 3 (RT 104/ /1931. a.) lubab Linnavalitsusel ehitiste püstitamiseks loa andmisel hinnata projekte nii kunstiliselt kui ka sellelt seisukohalt, kas ehitis oma kujult ja välimuselt on sünnis projektis määratud kohale ja ei halva ümbruskonna ilmet. Linnavalitsus ongi leidnud, et see ehitis tundub võõrastavana ja ei ole kooskõlas vanalinna arhitektuurilise ilmega seal, kus teda kavatsetakse püstitada ja sarnane hinnang Ehitusseaduse § 3 järgi on täiesti lubatav, nagu seda ka Ringkonnakohus õieti on leidnud. Kaebaja arvamus, et Linnavalitsus ei ole üldse leidnud, et kavatsetav ehitis kunstiliselt ei ole vastuvõetav ja kujult ja välimuselt ei ole üldse sünnis sellele kohale, on seepärast täiesti ekslik, sest leides, et kavatsetav ehitus ei ole kooskõlas vanalinna arhitektuurilise ilmega, on ju Linnavalitsus arvestanud nii ehitise kuju kui ka välimust. Mis puutub kaebuse teise osasse, milles kaebaja vaidleb Linnavalitsuse otsuse selle osa vastu, milles on jutt tulemüüridest, siis ka kaebuse see osa ei vääri rahuldamist. Tulemüüridest on Linnavalitsus omas otsuses väitnud muuseas, nagu see nähtub otsusest, kus otse öeldud „ja pealegi" ja nii edasi osas, milles jutt tulemüüridest, peapõhjus palve rahuldamata jätmiseks oli aga see asjaolu, et ehitis tundub võõrastavana ja ei ole kooskõlas vanalinna arhitektuurilise ilmega, kus ehitus kavatsetakse püstitada. Seepärast puudub ka alus ekspertiisi toimepanemiseks tulemüüride sobivuse kohta tänava üldpildis.

Kõigil neil põhjustel Adm. K. K. § 35 põhjal Riigikohus otsustas A/S. Eesti Lloidi revisjonkaebus tagajärjeta jätta. (Riigik. Adm. Osak. toim. nr. 175[1] — 1936. a.).

nises hoonestamise viisis, olenemata krundi täisehitamise ulatusest.

VII ehituseraioonis lubatakse püstitada ainult erihooneid (§ 24), samuti ehitisi, mille kavad on heaks kiidetud Linnavolikogu poolt.

VIII raioonis üldse ei lubata ehitisi.

Maa-alal, mida piiritlevad: Põhja puiestee, Mere puiestee, Vene turg, Estonia puiestee, Vabaduse puiestee, Vabaduse plats, Kaarli puiestee, Toompuiestee, Rannamäe tee ja raudtee ülesõidukoht K.-Kalamaja tänava kohal, ei ole lubatud asutada ega pidada aiatööstusi äriliseks otstarbeks. Tähendatud maa-alal enne käesoleva määruse maksmahakkamist asutatud ja äriliseks otstarbeks peetavad aiaärid tulevad lõpetada kahe aasta jooksul, arvates määruse maksmahakkamise päevast.

Kui krunt asub mitmes ehituseraioonis, siis arvatakse selle krundi iga osa kohta täisehitamise pindala eraldi, vastavalt ehituseraiooni kuuluvusele; väljaarvutatud pindalad summeeritakse ja niiviisi saadud täisehitamise pindala suuruselt võib sellele krundile püstitada ehitisi.

§ 15. I, II, III ja IV ehituseraioonis lubatakse ainult kiviehitisi.

Kiviehitiseks loetakse ehitised, mille kõik kapitaalseinad on tulekindlast materjalist, arvatud välja põletamata savi.

V, VI ja VII ehituseraioonis lubatakse peale kiviehitiste ka puuehitisi.

Puuehitiseks loetakse ehitis, mille kõik kapitaalseinad ja kandvad konstruktsioonid ei ole tulekindlast materjalist või on seda ainult osaliselt.

Segaehitiste kohta maksavad kõik käesolevas määruses puuehitiste kohta ettenähtud nõuded.

Väljavõte Ehitusseadusest.

RT 42 — 1935; RT 28 — 1930.

§ 200. Ei ole lubatud ehitada kõrgemaid kui kahekordseid puu- või segamaju, kusjuures mezzaniin, mansard-, katuse- või poolkord loetakse korraks.

Segamajadeks loetakse majad, kus tulekindlast materjalist aluskordadel on üks või rohkem puust täiskordi või, kus täiskordade välisseinad või kandvad konstruktsioonid on osaliselt põlevast materjalist.

Puu- ja segamaja kõrgus kõnniteest või maapinnast kuni ülemise korra laealuseni ei tohi ületada 8,50 meetrit.

RT 42 — 1935.

§ 201. Puumajad peavad olema rajatud kas kivist alumisele korrale, kivist keldrile või välisseinte all olevale läbikivist alusmüürile, kusjuures kiviosa peab olema eraldatud tulekindla laega puuosast, kui viimane sisaldab rohkem kui ühe korra.

RT 28 — 1930.

§ 202. Hoones, mille alumise korra peal asetseb puust elukord põrandapinnaga üle 70 ruuameetri, peab olema kas kaks puutrepi või üks tulekindel ja tulekindlas trepikojas asetsev trepp.

RT 28 — 1930.

§ 203[1]. Eelmiste § 200—202 eeskirjade kohaldamisel neile kolmekordsetele puu- või segamajadele, mis ehitatud või ehitatakse enne käesoleva seaduse maksmahakkamist*), kinnitatud projektide järgi, võib Teedeminister lubada erandeid, arvesse võttes rahvusmajanduslisi, tervishoidlisi, esteetilisi ning julgeoleku kindlustamise seisukohti.

RT 42 — 1935.

§ 16. Väljaspool ehituseraioone kuni linna administratiivpiirini on lubatud ehitisi püstitada järgmiselt:

Iseseisva hüpoteegiüksusena kinnistatud krundile, mille suurus on vähemalt 9000 m², lubatakse püstitada ühekordseid aia- või põllumajanduslikke ehitisi ning üks ühekordne ühe korteriga elumaja, aluspinnaga mitte üle 110 m². Krundi täisehitamise pindala ei tohi ulatuda üle 2,5% krundi pinnast, kusjuures kasvumaja pinda ei loeta täisehitatud pinna hulka.

*) enne 10. maid 1935.

Enne käesoleva määruse maksmahakkamist, samuti käesoleva määruse § 32[1] viimase lõike korras eraldatud ja iseseisva hüpoteegiüksusena kinnistatud krundile, mille suurus on vähemalt 4500 m², lubatakse püstitada ainult üks ühekordne ühe korteriga elumaja, aluspinnaga mitte üle 90 m² ja muud aiamajanduseks ja linnukasvatamiseks tarvilikud ühekordsed kõrvalhooned. Krundi täisehitamise pindala ei tohi ulatuda üle 4% krundi pinnast, kusjuures kasvumaja pindala ei loeta täisehitatud pinna hulka.

Enne 9. augusti 1932 eraldatud ja iseseisva hüpoteegiüksusena kinnistatud krundile, mille suurus alla 4500 m², lubatakse püstitada ainult üks ühekordne kuur tööriistade ja aiasaaduste hoidmiseks pindalaga mitte üle 30 m².

Käesolevas paragrahvis tähendatud kruntidele püstitatavad ehitised võivad olla kas kivist või puust, kuid need ehitised peavad vastama ehitusemääruse nõudeile. Ehitised ei tohi ulatuda vastu naaberkrundi piiri, vaid ehitiste ja naaberkrundi piiri vahel peab olema vähemalt 8,5 m laiune kuja. Ehitiste vahel, mis ühel ja samal krundil vahetult ei liitu teineteise külge, peab olema § 50 esimeses lõigus ettenähtud kuja ja § 34 ettenähtud õu.

Käesolevas paragrahvis tähendatud kruntidele võib ehitisi püstitada pärast seda, kui krundi tänavaäärse piiri ulatuses on valmis ehitatud, linnavalitsuse poolt kinnitatud projekti järgi, sõidutee (§99), mille Linnavalitsus on lubanud avada tarvitamiseks (§ 105); sõiduteel peab olema projektipärane valmisehitatud ühendus varem avatud tänavaga.

§ 17. I ehitusrajoonis ei lubata ehitisi kergestisüttivate materjalide (kanep, lina, heinad, õled, bensiin, õli, põletismaterjal jne.) ladudeks. Maa-alused kuni 20 m³ suurusega bensiininõud bensiinivõtmise kohtades ei loeta ladudeks.

I, II ja III ehituserajoonis ei lubata puuhoove ega metsamaterjali ladusid.

§ 18. I, II ja III ehitusrajoonis, kui Vabariigi Valitsus ei ole seda teisiti määranud (Ehituseseadus § 198), ja IV ehituserajoonis, kus Vabariigi Valitsus seda määrab (Ehituseseaduse § 198), on sunduslik kinnine hoonestamise viis 13,75 m laiusel maaribal, arvates tänava- või avaliku platsi äärsest ehitusejoonest.

Kinnise hoonestamise viisi juures ehitis peab ulatuma naaberkrundi tänava- või avaliku platsi äärsest küljepiirist kuni teise naaberkrundi tänava või avaliku platsi äärse küljepiirini ilma vahedeta, misjuures mõlemal küljepiiril ehitisel peab olema 13,75 m pikkune tulemüür, mõõtes ristjoones ehitusejoonele.

Krundi otstarbekohasemaks hoonestamiseks võib Linnavalitsus lubada ehitada lühemat tulemüüri kui 13,75 m. Samuti on Linnavalitsusel õigus lubada ehitada pikemat tulemüüri, kui sellega kaetakse naaberkrundil olev lahtine tulemüür.

§ 19. I, II ja III ehituseraioonis ja Vabariigi Valitsuse poolt kinnise hoonestamise viisi alla määratud IV ehituserajoonis on tagapool 13,75 m laiust maariba sunduslik lahtine hoonestamise viis. Samuti on sunduslik lahtine hoonestamise viis IV ehituseraiooni osas, mis Vabariigi Valitsuse poolt ei ole määratud kinnise hoonestamise viisi alla ning V, VI ja VII ehituserajooonis. Lahtise hoonestamise viisi juures ehitis ei tohi ulatuda vastu naaberkrundi piiri, vaid ehitise ja naaberkrundi piiri vahel peab olema vähemalt 4,25 m laiune kuja.

§ 20. Lahtise hoonestamise viisi alla kuuluval maa-alal ei lubata ehitada kinnise hoonestamise viisi järgi, kuid lubatakse ehitada kaksikmaju.

Lahtise hoonestamise viisi alla kuuluval maa-alal kinnise hoonestamise viisi järgi püstitatud ehitiste tulemüüre võib Linnavalitsus lubada katta naaberkrundile püstitatavate ehitistega.

§ 21. Kaksikmajaks käesoleva määruse mõttes loetakse kaks hoonet, mis ehitatud kahel lahtise hoonestamise viisi alla kuuluval maa-alal kahele naaberkrundile ühisele piirile ja lahutatud teineteisest tulemüüriga.

Kaksikmaja ei tohi liituda ühiseks hooneks kinnise hoonestamise viisi alla kuuluvale maa-alale ehitatud hoonega.

Enne kaksikmaja ehitamiseks loa andmist vastavad naabrid peavad sõlmima lepingu kaksikmaja ehitamise kohustuse ja ühise tulemüüri ehitamise ning kasutamise kohta. See leping peab olema servituudina kinnistatud mõlemale naaberkrundile tingimusega, et seda servituuti ei või kustutada ilma Tallinna Linnavalitsuse nõusolekuta.

Kui niisugune kinnistatud leping on esitatud Linnavalitsusele ja Linnavalitsus kinnitanud kaksikmaja projekti ning ühise tulemüüri ühele poolele ehitatud üks hoone kaksikmajast, siis ei lubata püstitada teiselpool tulemüüri olevale krundile muid ehitisi enne, kui käesolevas paragrahvis tähendatud ühise tulemüüri pikkuses ei ole ehitatud Linnavalitsuse poolt kinnitatud projekti järgi hoone.

Kui ei ole veel ehitatud ühist tulemüüri ning kummatki hoonet kaksikmajast ja projekti kinnitamisest on möödunud üks aasta, siis kaotab maksvuse eelmises lõikes tähendatud keeld püstitada ehitisi kaksikmaja alla määratud kruntidele ja Linnavalitsus annab nõusoleku eelmises lõigus tähendatud servituudi kustutamiseks.

Kaksikmaja ühise tulemüüri pikkus ei tohi ületada 13,75 m, mõõtes ristjoonest ehitusejoonele, ja õuepealse kaksikmaja ühine tulemüür ei tohi ulatuda tänava või avaliku platsi äärsele hoonele lähemale kui 8,5 m.

Kaksikmajad peavad olema vastu tulemüüri ühelaiused ja ühekõrgused. Tänava- või avaliku

platsi ääres asuvad kaksikmajad peavad arhitektuuriliselt kujundama ühe hooneterviku.

§ 22. Tulemüüriga hoonete katuse kallakus ei tohi olla tulemüüri poole.

§ 23. I ehituserajoonis kruntidel, kus praegu ehitised asetatud naaberkrundi piirile tagapool § 18 tähendatud 13,75 meetrilise tulemüüri ulatust, on lubatud nende ehitiste ümberehitamisel või nende ehitiste asemel uute ehitiste püstitamisel neid asetada nõnda, et ei suurendata nende kiviehitiste all olevat aluspinda, kui krunt on täis ehitatud üle 85% krundi pinnast (§ 14); seejuures võib suurendada nende kiviehitiste kõrgust ainult siis, kui seda lubab käesolevas määruses ettenähtud hoone kõrguse nõue (§§ 56 ja 57).

Käesolevas paragrahvis tähendatud luba ei maksa I ehituseraioonis praegu olevate puuehitiste kohta (§ 15 neljas ja viies lõik).

§ 24. Erihoonete (avalikud hooned või avalikuks otstarbeks määratud ehitised, samuti kauba- või pangamajad) ehitamisel võib lubada kõrvalekaldumisi käesoleva määruse §§ 14, 16, 18, 19, 22 ja 23 ette nähtud kitsendusist, kuid igal üksikul juhul annab selle loa Linnavalitsus; samuti Linnavalitsus võib lubada neile erihooneile hoone kõrgust ehitada kaugemale krundi sissepoole kui see nähtud ette § 56 neljandas lõikes.

§ 25. I, II, III ja IV ehituseraioonis on keelatud puuehitiste igasugune kapitaalne parandamine, ümberehitamine ja neile ehitistele igasugune juurde- või pealeehitamine.

Kuni 28. maini 1970 on III ja IV ehituseraioonis lubatud puumajade kapitaalseid parandusi ja ümberehitamisi neil juhtudel, kui tarvis hoida alal olevaid kortereid ja äriruume; sama ajani on lubatud II ehituseraioonis kapitaalseid parandusi ja ümberehitamisi puumajades, mille ehitusprojekt on kinnitatud pärast 28. maid 1903, kui neis on tarvis hoida alal olevaid kortereid ja äriruume; IV

ehituseraioonis on lubatud neid kapitaalseid parandamisi ka siis, kui seega suurendatakse olevate korterite arvu. Luba niisugusteks ehitamisteks tuleb nõutada Linnavalitsuselt igaks üksikuks ehitusetööks, kusjuures see luba on maksev ainult kuue kuu jooksul, arvates loaandmise päevast.

§ 26. Paragrahvis 25 ette nähtud puuehitiste ümberehitamise ja kapitaalse parandamise keelu alla kuuluvad ka krundi tänava- või avaliku platsi äärsed puupiirded.

§ 27. Igasuguste ehitiste püstitamine üle kinnitatud linna ehituseplaanis ette nähtud ehitusejoone on keelatud; seejuures loetakse ehitiste püstitamiseks peale uute ehitiste püstitamise ka igasugused juurde- ja pealeehitamised. Peale selle loetakse ehitiste püstitamiseks niisugused ümberehitamised ja kapitaalsed parandamised, millega kas osaliselt või täielikult uuendatakse ehitiste kapitaalosi või kandvaid konstruktsioone.

Ehitiste suhtes, mis asuvad üle linna ehitusplaanis ette nähtud ehitusjoone, maksab käesoleva paragrahvi esimeses lõikes tähendatud keeld ehitise selle osa kohta, mis ulatub üle ehitusejoone.

Linnavalitsusel on õigus lubada teostada käesoleva paragrahvi esimeses keelatud ehitiste püstitamist, kui naaberehitised, mis ka asuvad üle ehitusejoone, lähemal ajal ei kuulu lammutamisele üle ehitusejoone ulatuvas osas, — millise lähema aja otsustab Linnavalitsus, — ja kui sel puhul saavutatakse kokkulepe linnaomavalitsuse ja krundiomaniku vahel tänava, avaliku platsi või pargi alla määratud maa-ala linna omanduseks andmise ja püstitatava hoone lammutamise tähtaja kohta.

§ 28. I, II, III ja IV ehituseraioonis Linnavalitsuse loal võib ehitada lahtistele kohtadele ajutisi puuehitisi, nagu näitusehooned, tsirkused ja nende taolised, mille lammutamise tähtaja määrab Linnavalitsus nende ehituseprojektide kinnitamise puhul.

§ 29. Püstitada ehitisi tänava- või avaliku platsi äärseile kruntidele lubatakse ainult siis, kui krundi tänava- või avaliku platsi äärse piiri ulatuses on Linnavalitsuse poolt kinnitatud projekti järgi valmis ehitatud tänav (§ 99) ühes kõigi selle tehniliste seadetega (§ 100) ja istutistega, mille Linnavalitsus lubanud avada tarvitamiseks (§ 105); tänaval peab olema projektipärane valmisehitatud ühendus varemavatud tänavaga või avaliku platsiga. Raiskvee juhtmed peavad olema viidud ühendusse linna kanalisatsiooni võrguga. Linnavalitsus võib lubada bioloogilises puhastusseades puhastatud raiskvee ärajuhtimist ka ilma linna kanalisatsiooni võrguga ühendamata, Linnavalitsuse poolt kinnitatud projekti järgi. Bioloogilise puhastuse seade tuleb ehitada ja hoida korras nõnda, et äravoolav vesi ei rüveta äravoolukraavi ega veekogu, millesse ta voolab.

Ehituseraioones, kus ei ole linna vesivarustusest või sügavvee puurkaevust tarbevee juhtmeid ning sade- ja raiskvee kanalisatsiooni, lubatakse krundile püstitada ainult üks ühekordne ühe korteriga elumaja, aluspinnaga mitte üle 90 m². Enne käesoleva määruse maksmahakkamist püstitatud ehitisi, mis ei vasta käesoleva paragrahvi nõudeile, on lubatud kapitaalselt parandada, kuid nendele ehitistele on keelatud igasugune juurde- või peale-ehitamine ning nendes ehitistes olevate korterite arvu suurendamine. Ehituseraioones asuvate Suvitus- ja ravitsuskohtade seaduse alusel Vabariigi Valitsuse otsusega 25. novembrist 1925 (RT 7—1926) tervishoidlise kaitse alla võetud piirkonnas võib Linnavalitsus lubada püstitada mitmekordseid ja mitme korteriga elumaju aluspinnaga ka üle 90 m².

§ 30. Neile linna administratiiv-piirkonda kuuluvaile kruntidele, mis ei asu ei Linnavalitsuse korrashoiul olevate tänavate või avalikkude platside ega ka krundiomanikkude korrashoiul olevate tänavate ääres, võib lubada eluhoonete ehitamist ai-

nult niisugusel juhul, kui neil kruntidel on vähemalt 6,40 m laiune sõidetav juurdepääs Linnavalitsuse või krundiomaniku korrashoiul olevalt tänavalt või avalikult platsilt.

§ 31. Pärast 1903. aastat kuni käesoleva määruse maksmahakkamiseni, samuti käesoleva määruse § 32[1] viimase lõike korras eraldatud ja iseseisva hüpoteegiüksusena kinnistatud krundile on ehitiste püstitamine keelatud, kui krundil ei ole ühtki tänava või avaliku platsi äärset külge, mis I, II ja III ehituseraioonis on vähemalt 14 m ja teistes ehituseraioonides vähemalt 20 m pikk ja kui krundi pindala on, arvates kaasa tänava laiendamise alla võetud maa, I, II ja III ehituseraioonis alla 450 m², IV ja V ehituseraioonis alla 675 m² ning VI ehituseraioonis alla 1000 m², kui Linnavalitsus ei ole määranud krundi suuremaks maa-ala tükeldamise projekti kinnitamisega.

Kui krunt asub kahes või mitmes ehituseraioonis, siis arvatakse krundi tänava või avaliku platsi äärse külje pikkuse ja krundi pindala alammäärad selle raiooni järgi, milles asub suurem osa krundi tänava või avaliku platsi äärsest küljest.

Käesolevas paragrahvis ettenähtud määrusele ei allu Linnavalitsuse poolt kinnitatud projektide järgi reamajade ehitamiseks määratud krundid, samuti krundid, mis on tükeldatud linnavolikogu poolt heakskiidetud kava järgi, ühes tükeldatud osadele püstitatavate ehitiste suuruse ja asendi määramisega, kui need krundid on iseseisvate hüpoteegiüksustena kinnistatud.

§ 31[1]. Pärast käesoleva määruse maksmahakkamist iseseisva hüpoteegiüksusena kinnistatud krundile, arvatud välja käesoleva määruse § 32[1] viimase lõigu alusel kinnistatud krundid, on ehitiste püstitamine keelatud, kui krundil ei ole ühtki tänava või avaliku platsi äärset külge, mis I ja II ehituseraioonis on vähemalt 14 m, III ehituseraioonis vähemalt 20 m, IV ehituseraioonis vähemalt

25 m, V ehituseraioonis vähemalt 30 m ja VI ehituseraioonis vähemalt 40 m pikk ja kui krundi pindala, arvates kaasa tänava laiendamise alla võetud maa, I ja II ehituseraioonis on alla 450 m², III ehituseraioonis alla 675 m², IV ehituseraioonis alla 1000 m², V ehituseraioonis alla 1500 m² ja VI ehituseraioonis alla 2250 m², kui linnavalitsus ei ole määranud krunti suuremaks maa-ala tükeldamise projekti kinnitamisega.

Kui krunt asub kahes või mitmes ehituseraioonis, siis arvatakse krundi tänava või avaliku platsi äärse külje pikkuse ja krundi pindala alammäärad selle raiooni järgi, milles asub suurem osa krundi tänava või avaliku platsi äärsest küljest.

Käesolevas paragrahvis ettenähtud määrusele ei allu linna rendikrundid, mis tükeldatakse linnavolikogu poolt heakskiidetud kava järgi ühes nendele kruntidele püstitatavate ehitiste suuruse ja asendi määramisega, kui need krundid kinnistatakse iseseisvate hüpoteegiüksustena.

§ 32. Ehituseraioones võib tükeldada maa-alasid kruntidesse tingimusel, et kruntidel oleksid käesoleva määruse § 31[1] ettenähtud suurus ja mõõted, et kruntide kohal oleks Linnavalitsuse poolt kinnitatud projekti järgi valmis ehitatud tänav ühes kõigi selle tehniliste seadetega (§§ 99 ja 100) ja istutistega, ning et krundil asuvad ehitisel vastaks nõudeile, mis nähtud ette käesolevas määruses krundi täisehitamise ulatuse, õuede, kujade ja läbisõitude kohta.

Maatükke, millel on neist alammääradest vähem pindala ehk tänava- või avaliku platsi äärse külje pikkus, võib eraldada ainult naaberkrundi külge liitmiseks, kusjuures algkrunt peab jääma määrusepäraseks.

Tükeldamisele määratavad uute kruntide piirid olgu võimalikult sirgjoonelised.

§ 32[1]. Tükeldamise loa saamiseks tuleb tükeldamise loa nõutajal esitada Linnavalitsuse Ehituseosakonnale:

1) tükeldatava maa-ala täielik tükeldamise projekt kahes eksemplaris, millel tähendatud olevad ja ehitatavad tänavad, kõikide rajatavate kruntide pinna suurused ja piiri pikkused ning krundil olevad ehitised ja nende ehitiste omavahelised ja piirivahelised kujad;
2) kutseõigustega maamõõtja poolt valmistatud ja linna geodeetilisele võrgule kohastatud krundi kaart mõõtvahekorras 1 : 500 ehituseraioonis asuvate maa-alade kohta ja 1 : 1000 väljaspool ehituseraiooni asuvate maa-alade kohta.

Tükeldamise projektil peab olema tähendatud tänava nimi, maa-ala politsei- ja kinnistusnumber ja kinnisvara omaniku nimi. Projektil peavad olema tükeldamiseloa nõutaja ning kutseõigusega arhitekti ja kutseõigusega maamõõtja allkirjad.

Tükeldamise projekt peab olema kokku murtud ühte vihku formaadis 205 × 330 mm ja varustatud presspaanist aktikaantega 250 × 400 mm.

Tükeldamise loa annab Linnavalitsus projekti kinnitamisega.

Kinnitatud projekti üks eksemplar antakse ehituseloa nõutajale.

Tükeldamise luba kaotab maksvuse, kui ühe aasta jooksul, arvates projekti kinnitamise päevast, ei ole tükeldatavast maa-alast ühtki krunti eraldatud ja iseseisva hüpoteegiüksusena kinnistatud või kui kolme aasta jooksul, arvates projekti kinnitamise päevast, ei ole tükeldatavast maa-alast kõik krundid eraldatud ja iseseisvate hüpoteegiüksustena kinnistatud.

Enne käesoleva määruse maksmahakkamist Linnavalitsuse poolt kinnitatud maa-alade tükeldamise projektid kaotavad maksvuse, kui ühe aasta

jooksul, arvates käesoleva määruse maksmahakkamise päevast, ei ole tükeldatavast maa-alast ühtki krunti eraldatud ja iseseisva hüpoteegiüksusena kinnistatud, samuti kui kolme aasta jooksul, arvates käesoleva määruse maksmahakkamise päevast, ei ole tükeldatavast maa-alast kõik krundid eraldatud ja iseseisvate hüpoteegiüksustena kinnistatud. Tükeldamise projektide tühistamine ei puuduta neid krunte, mis iseseisvate hüpoteegiüksustena müüdud kolme aasta jooksul. *)

*) Riigikohtu Administratiivosakond 3/28. aprillil 1936 arutas Olga ja Voldemar Tiesenhausen'ite revisjonikaebust Tallinna Ringkonnakohtu otsuse peale 27. nov. 1935 kaebuse asjas Tallinna Linnavalitsuse otsuse vastu 20. septembrist 1935 kinnisvara tükeldamise küsimuses.

27. nov. 1935. a. Tallinna Ringkonnakohtu Adm. osakond, arutanud Olga ja Voldemar Tiesenhausen'ite kaebust Tallinna Linnavalitsuse otsuse peale 20. sept. 1935. a. kinnisvara tükeldamise asjas, leidis, et kaebus on põhjendamata ning ei või rahuldamist leida. Asjakäik käesolevas asjas on olnud järgmine:

1) 8. detsembril 1934 on kaebajad pöördunud Tallinna Linnavalitsuse poole, esitades nende krundi 13 krundiks tükeldamise esialgse kava, paludes teatada linnavalitsust oma otsust selle kava kohta; selle palve kohta on linnavalitsus otsuse teinud 11. jaanuaril 1935. a., lubades kaebajate palvel nende krunti põhimõttelikult tükeldada, kui nad täidavad järgmised nõuded: a) lammutavad krundil oleva puuehituse; b) pikendavad tükelduskavas ettenähtud umbtänava kas Tondi või Lõokese tänavani, c) ehitavad valmis või tagavad selle tänava sõidutee kanalisatsiooni, vesivarustuse ja tänava valgustuse seadete valmisehitamist, d) esitavad tänava sõidutee ja kanalisatsiooni projektid Ehituseosakonnale ja e) maksvad linnale kollektorite ehituse kuludeks Kr. 0,37 tükeldatavate kruntide pinna m^2 eest.

2) 1. augustil esitasid kaebajad krundi tükeldamise kava, kus olid silmas peetud linnavalitsuse nõuded, kuid kus oli krundi tükeldamine ette nähtud juba 19 krundiks ja mitte 13 krundiks (nagu see oli esimeses kavas), paludes esitatud tükeldamise kava kinnitada. Nagu nähtub linnavalitsuse otsusest 20. sept. 1935. a., on linnavalitsus seda palvet arutanud 13. augustil 1935. a. ning otsustanud

§ 33. Väljaspool ehituseraioone asuvate maa-alade tükeldamiseks annab Linnavalitsus loa ja mää-

---

ehitatud tükeldamise projekti mitte enne arutusele võtta, kui projektis ettenähtud uus tänav on võetud linnaplaani ja sellekohane muudatus vastavalt poolt kinnitatud, teiseks leidis linnavalitsus, et tee peaks olema 12 meetrit lai, aga mitte 10 meetrit, nagu see projektis on ette nähtud.

3) See peale 16. augustil 1935. a. palusid kaebajad esitada projekteeritava tänava linnaplaani võtmise küsimust linnavolikogule lahendamiseks, paludes ühtlasi esitada linnavolikogule kinnitamiseks seda teed 10 meetrit ja mitte 12 meetrit, ning kinnitada projekti.

4) Umbes kuu aega hiljem on kaebajad ise esitanud palve linnavolikogu nimele, paludes kavatsetavat teed võtta linnaplaani laiusega 10 meetrit, nagu see nende poolt 1. augustil 1935. a. esitatud projektis ette nähtud. Asjatoimetuses ei leidu andmeid, et see palve oleks linnavalitsuse poolt linnavolikogule esitatud ja viimase poolt otsustatud.

5) 20. septembril 1935. a. kaebajate palvet 16. augustist 1935. a. arutanud, linnavalitsus leidis, et mingisuguseid uusi asjaolusi ette toodud ei ole ning jäi oma seisukoha juurde, 1) et tänav peab olema lai 12 meetrit ja 2) et tükeldamise projekti ei võta linnavalitsus enne arutusele, kui kavatsetav tänav ei ole linnaplaani võetud ning sellekohane linnaplaani muudatus kinnitatud,

6) et 2. oktoobril 1935. a. esitasid kaebajad juba uue projekti, kus on ette nähtud nende krundi tükeldamine mitte 19 krundiks (nagu see ette nähtud projektis 1. augustist 1935. a.), vaid 13 krundiks, paludes jällegi seda projekti kinnitada. Toimetuses ei leidu andmeid, et linnavalitsus oleks selle viimase projekti oma seisukohta veel avaldanud.

Pöördudes nüüd kaebuses toodud üksikute väidete kaalumisele, peab kõige pealt tähendama, et kahtlemata on kaebajad õigustatud esinema linnavalitsuse ees mitme tükeldamise kavaga (näit. 19 krundiks ehk jälle 13 krundiks, nagu käesoleval korral) ja linnavalitsus on kohustatud vastama, kas need kavad vastavad seaduse nõuetele ning seda leides, kinnitama iga seaduse nõuetega kooskõlas oleva kava. Kaebuse punkt 1. lahendamisel tekib aga küsimus, kas on linnavalitsus kohustatud või õigustatud kinnitama sellise krundi tükeldamise kava, milles on ette nähtud avaliku tänava rajamine, enne kui see tänav on kehtivasse linnaplaani ülesse võetud. Selle

rab kruntide suuruse vastavalt maapinna aia- või põllumajanduslikule väärtusele § 16 ettenähtud ots-

küsimuse peale tuleb kindlasti vastata eitavalt. Nagu nähtub esitatud projektidest endist, oleneb tükeldamise kava kinnitamine või mittekinnitamine ilmselt ära sellest, kas projektis kavatsetud avalik tänav rajatakse või mitte, on see aga nii, siis on selge, et enne tuleb ära oodata küsimuse otsustamist, kas linnavolikogu poolt Siseministri kinnitusel üldse lubatakse seda kavatsetavat tänavat linnaplaani ülesse võtta, sest sõltub ju avaliku tänava rajamise (s. o. tegeliku ehitamise) võimalus üldse sellest, kas linnavolikogu leiab otstarbekohaseks uue linna tänava asutamise ja linnaplaani võtmise nimetatud kohal. Seda kinnitab ka see, et kõik avalikud tänavad peavad linnaplaanis märgitud olema. Sellest aga järeldub, et uue avaliku tänava ehitamise ja sellest sõltuva teatava krundi tükeldamiseks loa andmise küsimus võib otsustamisele tulla alles peale seda, kui on kavatsetava avaliku tänava linnaplaani (ja seega ka avalike teede võrku) võtmine otsustatud vastavate instantside poolt, kelledeks on linnavolikogu ja Siseminister.

Mis puutub sellesse, et linnavalitsus on nõudnud tänava laiusena 12 meetrit (kuigi ka see küsimus peaks lahendamisele tulema alles peale seda, kui tänava linnaplaani võtmine on juba otsustatud), siis ka selles ei leia kohus mingit seaduse rikkumist. Kuna Ehituse seaduse § 183 on kaotatud ja uuesti rajatavate tänavate laiuse üle otsustamine on jäetud linnavalitsuse otsustada, viimane aga on leidnud, et tehnilisest küljest tänav, milline pealegi murdub peaaegu õigenurkselt, peab olema vähemalt 12 meetrit lai, siis puudub kaevatud otsuse muutmiseks ka alus.

Aluseta on kaebajate voliniku toetumine 1935. a. 11. jaanuari otsusele, sest seal ei ole mingit luba kavatsetava tänava laiuse kohta antud ning nõude ülesseadmine, et tänav peab olema 12 meetrit lai, ei ole seega selle otsuse muutmine, pealegi peab linnavalitsus kaaluma seda küsimust esitatud lõpliku projekti seisukohast, mitte aga selle esialgse ja puuduliku ning tänava suhtes hoopis teistsuguse kava seisukohast, milline oli esitatud palve juures 11. jaan. 1935. a. Järelikult on linnavalitsuse otsus 20. septembrist 1935. a. igati õige ja seaduslik, mispärast selle tühistamiseks igasugune alus puudub. Kaebajate voliniku toetumine end. Vene Senati otsustele nr. 15355 — 1910. a. ja 14310 — 1908. a. on aluseta, sest need otsused on tehtud hoopis teistel asjaoludel, nimelt

tarbeks maa-ala tükeldamise projekti kinnitamisega, kusjuures krundi suuruse alammääraks on 9000 m².

---

on käsitatud mitte avaliku tee rajamise, vaid eraparki läbistava ja seega eratee rajamise küsimust.

Edasi puudub igasugune alus ka kaebuse teisel punktil, kus kaebajate volinik palub kohustada linnavalitsust välja andma kinnitatult tükeldamise projekt (13 krundiks), mis esitatud palve juures 2. oktoobrist 1935. Selle palve ja projekti kohta, olgu ta kooskõlas või mitte linnavalitsuse otsusega 11. jaan. 1935. a., ei ole linnavalitsus üldse veel seisukohta võtnud; senikaua aga, kui linnavalitsus ei ole otsustanud selle projekti kinnitamise või mittekinnitamise küsimust ega ei ole üldse otsust teinud selle palve kohta 2. oktoobrist 1935. a., ei ole kaebajal ka alust mingi kaebusega esineda, sest puudub alles kaevatud otsus (Adm. K. K. § 2).

Mis puutub lõpuks kaebuse kolmandasse punkti, kus kaebaja volinik palub linnavalitsusele ette ära seletada, milliseid norme viimane peaks käsitama tulevikus lahendamisele tulevas küsimuses, siis on see taotlus igasuguse aluse ja põhjenduseta, kuna 1) kaevatud otsuses ei ole linnavalitsus kusagil väitnudki, milliste normide alusel ta kavatseb tulevikus, peale tänava linnaplaani võtmise või mittevõtmise küsimuse otsustamise, — lahendama hakaa projekti kinnitamise küsimust (linnavalitsuse seletus kaebuse juures ei ole kaevatud otsus), 2) kuna teatava seaduse normi käsitamise või mittekäsitamise peale võib kaevata alles siis, kui teatav asutis on teatava küsimuse otsustamisel seda normi käsitanud või käsitamata jätnud ja 3) kuna Adm. k. k. järgi kohtu ülesannete hulka kuulub juba tekkinud tülide lahendamine, aga mitte mingite eeskirjade või juhtnööride andmine ametiasutistele viimastel alles tulevikus arutusele tulevate või tekkida võivate küsimuste otsustamiseks; niisuguseid juhtnööre ja eeskirju võib kohus anda alles peale teatava otsuse tegemist ametiasutiste poolt ja selle vastu antud kaebuse lahendamist.

Neil põhjustel Ringkonnakohus otsustas: Olga ja Voldemar Tiesenhausen'ite kaebus jätta tagajärjeta.

Riigikohtule antud revisjonkaebuses palub Olga ja Voldemar Tiesenhausen'ite volinik vann. adv. Hans Martna tühistada eeltoodud Ringkonnakohtu otsus järgmistel põhjustel:

Nii kehtiv kui ka 1932. a. ehitusmääruse § 32, milles ette nähtud kruntide tükeldamise tingimused, ei nõudvat, et uul., mille ääres tükeldatavad krundid aset-

Enne maa-ala tükeldamise loa andmist peab iga krundi tänavaäärse piiri ulatuses olema valmis ehi-

---

sevad, peaks olema avalik uul. Ainult avalikud uulid ehk tänavad peavad olema kantud linnaplaani, millede muutmine oleneb linnavolikogust ja kuulub Siseministri kinnitamisele. Peale avalikkude tänavate ja platside tundvat aga ehitusemäärus mitte avalikke uule ehk tänavaid, milliseid võib rajada linnavalitsuse loal (v. Ehitusmäärus § 1 p. 9), missugusele seisukohale ka Riigikohus olevat asunud Behride kaebuse asjas (Rkht. A. t. nr. 387[1] — 1935. a.). Seepärast ei olenevat praegusel korral tükeldamise projekti linnitamine kuidagiviisi linnaplaani muutmisest. Vastuoksa, linnavalitsus olevat küsimuse oma võimupiiri kohaselt otsustanud jaatavalt 11. I. 1935. a., missugust otsust linnavalitsus ise enam muuta ei saavat Kuberm. as. § 174 eeskirjade kohaselt.

Projekteeritava tänava laiusesse puutuvas küsimuses tulevat silmas pidada, et linnavalitsuse otsuse kohaselt 11. I. 1935. a. tuleb esitatud projektis ettenähtud tänav p i k e n d a d a kuni Lõokese või Tondi tänavani. Otsuses ei olevat midagi räägitud sellest, et tänav tuleb l a i e n d a d a. Kuna tänav oli projekteeritud (heaks kiidetud projektis) 10 mtr. laiune ja see tänav tuli pikendada aga mitte laiendada, siis pidavat olema selge, et linnavalitsus on heaks kiitnud 10 mtr. laiuse tänava ning et suurema laiuse nõudmist tuleb pidada 11. I. 1935. a. otsuse muutmiseks, mis oleks jällegi Kub. as. § 174 eeskirjade rikkumine.

Samuti olevat aluseta Ringkonnakohtu arvamus, nagu oleks end. Vene Senati otsused nr. 15355 — 1910 ja 14310 — 1908 tehtud teistel asjaoludel, sest praegusel korral olevat tegemist erateega, aga mitte avaliku tänavaga.

Aluseta olevat ka Ringkonnakohtu arvamus, et ei ole alust kaevata linnavalitsuse tegevuse peale 2. okt. 1935. a. esitatud projekti kinnitatult mitte väljaandmise pärast, sest Adm. K. K. § 2 alusel võib kaevata ka linnavalitsuse tegevuseta oleku ja põhjendamata viivituse peale, s. o. alles vastava otsuse puudumisel. Tegelikult keelduvat linnavalitsus oma 11. I. 1935. a. otsuse täitmisest.

Käesoleva asja arutanud ja prokuröri arvamuse kuulanud, Riigikohus leiab, et Olga ja Voldemar Tiesenhausen'ite revisjonikaebus tuleb tagajärjeta jätta järgmistel põhjustel:

tatud linnavalitsuse poolt kinnitatud projekti järgi sõidutee (§ 99), mille linnavalitsus on lubanud avada tarvitamiseks (§ 105); sõiduteel peab olema projektipärane valmisehitatud ühendus varem avatud tänavaga. *)

Tallinna linnavalitsuse otsusega 11. jaanuarist 1935. a. oli linnavalitsus üksnes põhimõtteliselt nõustunud teatavatel tingimustel kaebajate krundi tükeldamisega. Seda põhimõttelikku nõustumist ei saa lugeda projekti kinnitamiseks. 20. sept. 1935. a. linnavalitsuse otsusest nähtub, et krundi tükeldamise projekt on kinnitamata jäetud põhjusel, et projekteeritud tänav ei ole teedeministri poolt kinnitatud linna ehitusplaanis ette nähtud ja projekti ei saa kinnitada enne, kui projekteetav tänav võetakse kinnitatud linna ehitusplaanis ettenähtud tänavate võrku. Nii on 20. septembri otsuses krundi tükeldamise projekti kinnitamata jätmise põhjusena näidatud üksnes Ehitusseaduse § 177 märkus 2-st tingitud takistus, mida saab seadusepäraselt kõrvaldada ainult projekteeritud tänava linna ehitusplaanis ettenähtud tänavate võrku võtmisega. Kohus ei saa kohustada linnavalitsust kinnitama krundi tükeldamise projekti, mille kinnitamiseks on olemas seaduslikud takistused, kuigi linnavalitsus oleks varem selle krundi tükeldamisega põhimõtteliselt nõustunud (v. Rkht. A. t. nr. 40[1] — 1936. a. 28. I.).

Neil põhjusil Adm. K. K. § 35 põhjal Riigikohus otsustas Olga ja Voldemar Tiesenhausen'ite revisjonkaebus tagajärjeta jätta. (Riigik. Adm. Osak. toim. nr. 105[1] — 1936. a.).

*) Riigikohtu Administratiivosakond 27. oktoobril 1936 arutas Friedrich, Vladimir ja Elisabeth Stillmark'ide, Eduard Haller'i ja Olga Dömkovski revisjonikaebust Tallinna Ringkonnakohtu otsuse peale 13. maist 1936. a. kaebuse asjas Tallinna Linnavalitsuse otsuse vastu 28. veebruarist 1936. a. maatüki eraldamiseks loa andmise asjas.

Tallinna linnavalitsus arutas 28. II. 1936. a. Stillmarki pärijate voliniku palvet — lubada Kristiine heinamaal asetsevast kinnisvarast kinn. nr. 1347 eraldada iseseisvaks hüpoteegiüksuseks esitatud kaardil näidatud 4552,25 r. m. suurune maatükk ja arvesse võtnud, et ehitusmääruse § 33 (RT nr. 37 — 1935. a.) järgi väljaspool ehituseraioone asuvaid maa-alasid võib tükeldada mitte vähemateks kui 9000 r. m. suurusteks kruntideks,

§ 34. Igal hoonestataval krundil peab jääma õuede jaoks ehitistest vabaks üks või mitu kohta, pindalaga igaüks vähemalt 73 m², seejuures vähemalt 8,50-meetrilise laiusega, missugune õu loetakse minimaalseks õueks.

---

otsustas jätta rahuldamata Stillmarki pärijate voliniku palve. Tallinna Ringkonnakohtule antud kaebuses Friedrich, Vladimir ja Elisabeth Stillmarkide, Eduard Halleri ja Olga Dömkovski volinik vann. adv. Hans Martna palus: tunnustada ebaseadusepäraseks ja maksvusetaks Tallinna linna ehitusemääruse § 33, mis avaldatud RT nr. 37 — 1935. a. ja kohustada Tallinna Linnavalitsust andma tema volitajatele tunnistus, et Tallinna linnavalitsuse poolt ei ole takistusi 4552,25 r. m. suuruse maatüki eraldamiseks Tallinna linnavalitsusele esitatud plaani kohaselt kinnisvarast kinn. nr. 1347 all, mis asub Kristiine heinamaal, seletades: Linnaseaduse § 108 p. 3 andvat küll linnavolikogule õiguse panna maksma sundmäärusi eramaa-alade tükeldamise kohta väikesteks kruntideks ja ehituste asetamise kohta nendele kruntidele, kuid ei andvat õigust teha eraldatavate kruntide suurust olenevaks linnavalitsuse äranägemisest, olgugi olenevalt maapinna aia või põllumajanduslikust väärtusest. Ehitusmääruse § 33 olevat vastolus ka Ehitusseaduse § 179 eeskirjaga. Samuti olevat tähendatud paragrahv 33 vastolus ka sama ehitusemääruse § 1 p. 13 (RT 59 — 1932. a.), kus olevat ette nähtud, et linnavalitsuse luba on tarvilik maa-alade tükeldamiseks h o o n e s t a m i s e o t s t a r b e l. Käesoleval korral maatükk asuvat väljaspool ehitusraiooni, sellep. ei olevat tegemist tükeldamisega hoonestamise otstarbel. Otsusega 13. maist 1936. a. Tallinna Ringkonnakohus jättis kaebuse tagajärjeta.

Riigikohtule antud revisjonkaebuses Friedrich, Vladimir ja Elisabeth Stillmarkide, Eduard Halleri ja Olga Dömkovi volinik vann. adv. Hans Martna palub tühistada Tallinna Ringkonnakohtu otsuse, rahuldada tema volitajate kaebuse ja välja mõista Tallinna linnavalitsuselt tema volitajate kasuks kohtukulud mõlema astme eest, seletades, et Tallinna linna ehitusmääruse § 33 eeskiri olevat seadusevastane.

Asja arutanud ja prokuröri arvamuse kuulanud Riigikogus leiab: Ehitusseaduse § 179 ütleb küll, et linna kodanikkudel on õigus tükeldada oma krunte üksikuteks osadeks, ilma kitsenduseta osade suuruse suhtes, kuid lisab juure ühe tingimuse, nimelt, et hooned, silmas pi-

I ehituseraioonis väiksematel kui 450 m² pindalaga kruntidel võib vähendada õue pindala kuni 45 m², sealjuures vähemalt 5,30-meetrilise laiusega, missugune õu loetakse niisuguste kruntide jaoks minimaalseks õueks.

Ühel ja samal krundil asuvate õuede vaheline kaugus ei tohi ületada 25,6 m.

Tänava või avaliku platsi äärse hoone tagaküljel peab olema vähemalt minimaalne õu.

I ehituseraioonis neil kruntidel, kus õued on vähemad minimaalsest õuest, ei tohi neid enam vähen-

---

dades tulikahjude hädaohtu, ei asuks liiga ligistikku. See paragrahv kannab deklaratiivset iseloomu; ta ei määra kindlaks, kui kaugel hooned üksteisest peavad asuma. Sellest ei saa aga järeldada, et hoonete kaugus üksteisest on jäetud linnakodanikkude enda määrata. Linnaseaduse § 108 annabki linnavolikogule õiguse panna maksma sundmäärusi, peale muu ka eraehituste püstitamise kohta, eramaa-alade tükeldamise kohta väikesteks kruntideks ja ehituste asetamise kohta nendele kruntidele (p. 3) Tallinna linna ehitusmääruse § 33 (RT nr 37 — 1935. a.) määrab, et väljaspool ehitusraioone asuvate maa-alade tükeldamiseks annab linnavalitsus loa ja määrab kruntide suuruse vastavalt maapinna aia- või põllumajanduslikule väärtusele, kusjuures krundi suuruse alammääraks on 9000 m². See paragrahv ei anna linnavalitsusele täielist vabadust kruntide suuruse määramisel, sest ta määrab kindlaks kruntide suuruse alammäära. Kaebajate poolt eraldada soovitud maatüki suurus on aga alla ehitusmäärusega maksmapandud alammäära. See asjaolu, et ehitusemääruse § 33-ga on linnavalitsusele õigus antud kruntide suurust kindlaks määrata vastavalt maapinna aia või põllumajanduslikule väärtusele, ei tee seda karagrahva Linna seaduse või Ehitusseaduse vastaseks. Ka ei ole tähtsust sellel asjaolul, et eraldada palutud krundil praegu hooneid ei ole Ringkonnakohus tähendab õieti, et kuigi selles raioonis ei lubata ehitada üürikortereid, ei ole kruntide hoonestamine mitte keelatud (ehitusem § 16).

Eeltoodud põhjendustel Adm. K. K. § 35 põhjal Riigikohus otsustas Friedrich, Vladimir ja Elisabeth Stillmark'ide, Eduard Haller'i ja Olga Dömkovski revisjonikaebus tagajärjeta jätta. (Riigik. Admin. Osak. toim. nr. 264[1] — 1936. a.).

dada, kuid olevate õuede praegused mõõted võivad neil kruntidel jääda ka ehitiste ümberehitamisel või nende ehitiste asemel uue ehitise püstitamisel (§ 23).

I ehituseraioonis asuvatele nurgakruntidele võib linnavalitsus lubada ehitisi püstitada ka vähemamõõtelise õuega, kui on ette nähtud minimaalse õue kohta, või hoopis ilma õueta.

II, III ja IV ehituseraioonis asuvatele nurgakruntidele võib linnvalitsus krundi otstarbekohasema hoonestamise otstarbel lubada ehitisi püstitada ka vähemamõõtelise õuega kui on ette nähtud minimaalse õue kohta.

§ 35. Igal õuel peab olema otsene vaba ühendus tänavaga või avaliku platsiga. Kui ühel krundil on mitu õue, siis peavad need ühenduma kas vähemalt 4,25 m laia otsese läbisõiduga või § 37 ette nähtud läbisõidu kaudu õuega, millel on otsene väljasõit tänavale või avalikule platsile.

Käesolevas paragrahvis tähendatud otsene ühendus või otsene läbisõit peab võimaldama läbipääsu vähemalt 2,75 m laiale, 8,5 m pikale ja 3,25 m kõrgele prismale.

§ 36. Tänavale või avalikule platsile suubuvail sissesõitudel peavad olema väravad, mis võimaldavad läbipääsu vähemalt 2,50 m laiuses ja 3,25 m kõrguses.

§ 37. Läbisõidud kiviehitiste all peavad olema võlvidega või tulekindla kattega ja vähemalt 2,75 m laiad ning 3,25 m kõrged; läbisõidud peavad võimaldama läbipääsu vähemalt 2,75 m laiale, 8,5 m pikale ja 3,25 m kõrgele prismale.

Läbisõidud puuehitiste all, olgugi kivivõlviga või tulekindla kattega, on keelatud.

§ 38. Peale harilikkude õuede lubatakse rajada valgusõuesid niisuguse pinna alammääraga, millele võib joonestada vähemalt 2 m küljega ruudu, tingimusel, et valgusõu oleks sillutatud tule- ja veekindla materjaliga ning ühendatud läbikäiguga kas õuega, tänavaga või avaliku platsiga.

Valgusõue ei tohi väljuda eluruumide, kontorite või töötubade aknad, kui nende akendele ei ole võimaldatud valgust vähemalt 45° nurga all.

Valgusõue mõõted ei piira hoone kõrgust (§ 56).

Valgusõuele ei tohi paigutada pürgikaste ega solgi- ja väljakäigukaevikuid.

Valgusõue all olev maa-ala loetakse hoonestatud pinnaks § 14).

Puu- ja segaehitistes on valgusõu keelatud.

§ 39. Ehitised tulevad asetada tänava- või avaliku platsi äärsele ehitusejoonele. Ehituseraioonis kus on sunduslik lahtine hoonestamise viis, tulevad ehitised pikiküljega asetada tänava- või avaliku platsi äärsele ehitusejoonele.

Arhitektuurilistel põhjustel linnavalitsus võib lubada tänava- või avaliku platsi äärsest ehitusjoonest üksikuid etteulatisi kuni 0,20 m pilastrite või sammaste jaoks ja fassaadis tagasiulatisi; eesaedade juures need etteulatised võivad olla kuni 0,40 m.

Kui tänava- või avaliku platsi äärne ehitis asetatakse ehitusejoonele, mille tõttu väheneb § 34 tähendatud minimaalse õue nõuetav laius, aga krundil asuvate teiste puuehitiste lammutamine või ümberehitamine lähemal ajal võimaldab saada seaduslikud õued, kujad ja juurdepääsud, siis linnavalitsusel on õigus lubada õuele ajutiselt minimaalse kuja laius, arvestades § 35 nõudeid.

Kui esimeses järjekorras püstitatakse mitte tänava- või avaliku platsi äärne ehitis, siis peab selle ehitise ja tänava- või avaliku platsi äärse ehitusejoone vahe olema I, II, III ja IV ehituseraioonis vähemalt 22,25 m ning V ja VI ehituseraioonis vähemalt 20 m.

§ 40. Ehituseraioones peavad erakruntidel olema piirded tänava või avaliku platsi äärel. Piire peab olema mitte kõrgem kui 3 m ning ta peab alaliselt hoitama korras.

§ 41. Eesaed tuleb piirata linnaplaanis ette nähtud tänavajoonel hõreda mitte üle 1,2 m kõrge piirdega või võrestikuga.

§ 42. Tänava või avaliku platsi äärsed piirded peavad kujundama hoonete fassaadidega katkestamata joone, kui need hooned asuvad linnaplaanis ette nähtud ehitusejoonel ja see joon on üks tänava või avaliku platsi piirjoonega.

Tänava- või avaliku platsi äärsed piirded ei tohi ulatuda üle linnaplaanis ette nähtud tänava või avaliku platsi piirjoone ja praeguolevate piirete ümberehitamisel, uuendamisel või kapitaalsel parandamisel tulevad nad asetada linnaplaanis ette nähtud ehitusejoonele.

§ 43. VI, VII ja VIII ehituseraioonis ja väljaspool ehituseraioone on lubatud ainult hõredad, mitte üle 2 m kõrged piirded. Samuti on lubatud ainult hõredad piirded seal, kus need nähtud ette krundi või maa-ala tükeldamise tingimustes või Linnavalitsuse poolt kinnitatud projektis.

§ 44. Kahe naaberkrundi vaheliste piirete kõrgus oleneb naabrite vastastikusest kokkuleppest.

Kui ei jõuta kokkuleppele, võib kumbki neist ehitada piirdeosa mitte madalama kui 1,80 m ja mitte kõrgema kui 2,10 m. Juhul, kui seda nõuab üks piiriäärseist omanikest, peab piire olema tihe, arvatud välja piirkondades, kus nähtud ette hõredad piirded (§ 43).

§ 45. I, II, III, ja IV ehituseraioonis tänava- või avaliku platsi äärsed piirded peavad olema mittesüttivast materjalist. Kivipiirded peavad olema ehitatud vähemalt 0,50 m kõrgel soklil, soklile asetatud mittesüttivast materjalist postide vahed võivad olla puust.

§ 46. Kõik tänava- või avaliku platsi äärsete piirete ehitamise, ümberehitamise, uuendamise või kapitaalse parandamise projektid kuuluvad Linnavalitsuse kinnitamisele.

Ex bibl. univ. Tart.

Piirete projekti esitamisel ei ole sunduslik § 8 ette nähtud vastutava tööjuhataja tunnistuse esitamine projekti teostamise järelevalve kohta.

§ 47. Linnavalitsusel on õigus jätta kinnitamata piirete projektid, millel kujutatud piirded võiksid halvastada tänava või avaliku platsi korrapärast ilmet.

Linnavalitsusel on on õigus lubada ehitada tänava- või avaliku platsi äärseid ajutisi piirdeid üle linnaplaanis ette nähtud tänava või avaliku platsi piirjoone neil juhtudel, kui olevad ehitised asuvad üle tänava või avaliku platsi piirjoone ja ei kuulu otsekohe lammutamisele ning kui need ehitised halvastavad tänava või platsi korrapärast ilmet.

§ 48. Kui ehitise või krundi tänava- või avaliku platsi äärse piirde värv või inetu välimus halvastab tänava või avaliku platsi korrapärast ilmet, siis Linnavalitsusel on õigus nõuda nende korratuste kõrvaldamist Linnavalitsuse poolt määratud tähtajaks.

§ 49. I, II, III ja IV ehituseraioonis lahtise hoonestamise viisi alla kuuluvas osas ning V ehituseraioonis võib vastu naaberkrundi piiri püstitada kuni 3 m kõrgeid kivist kõrvalhooneid, nagu garaaže, kuure, pesuköökе ja laoruume, kusjuures nende kõrvalhoonete ja krundi tänava- või avaliku platsi äärse ehitise vahel peab olema vähemalt 8,5 m laiune kuja ning nende kõrvalhoonete katuse kallakus ei tohi olla naaberkrundi poole.

§ 50. Ehitiste vahel, mis ühel ja samal krundil vahetult ei liitu teineteise külge, peab olema kuja: kui on mõlemad kiviehitised, siis vähemalt 4,25 m laiune; kui üks on kiviehitis, ja teine puuehitis, siis 6,40 m laiune; kui mõlemad on puuehitised, siis 8,50 m laiune.

Kui on üksteise lähedal rühm väikesi ehitisi, mis asuvad pindalal, mille pikkus ei ületa 25,6 m ja laius 15 m, siis loetakse see rühm võrdseks ühele ehitisele, mis peab olema varustatud õuedega, sisse-

sõitudega ja kujadega käesolevas määruses ettenähtud ulatuses, vaatamata rühma kuuluvate ehitiste endavahelisele kaugusele, kuid sissekäigud neisse ehitistesse peavad olema asetatud vastu tänavat või õue (§ 34) või vastu käesolevas paragrahvi esimeses lõigus ja § 19 tähendatud laiusega kuja.

§ 51. Paragrahvides 19 ja 50 ettenähtud kujad on sunduslikud uute ehitiste püstitamisel ja olevate ehitiste ümberehitamisel ühes välisseinte püstitamisega, kuid ainult uuesti püstitatava ja ümberehitatava ehitise enese suhtes, mitte aga teiste olevate ehitiste suhtes, arvatud välja juhud, kui teiste olevate ehitiste kujad ei võimalda § 35 ettenähtud otsest läbisõitu vähemalt 2,75 m laiuselt, missugust tingimust täitmata krundil on keelatud igasugune ehitiste ümber- või juurdeehitamine või kapitaalne parandamine.

Enne käesoleva määruse maksmahakkamist püstitatud üle 8,5 m kõrgete puu- või segaehitiste ümberehitamine ja kapitaalne parandamine on lubatud siis, kui nende ehitiste ja naaberkrundi piiri vahel on vähemalt 4,25 m laiune kuja ja kui need ümberehitised või kapitaalsed parandamised ei ole keelatud muil käesolevas määruses ettenähtud nõudeil.

§ 52. Minimaalseid õuesid (§ 34) ega sunduslikke kujasid (§ 50) ei ole lubatud kitsendada juurdeehitistega, treppidega või katusealustega ega neid tarvitada puude või kaupade ladudeks.

§ 53. Kui eluruumide sissekäigud väljuvad õuele või kujale, siis õue või kuja mõõted peavad vastama §§ 34, 35, 49 ja 50 nõudeile.

§ 54. Tallid, looma- ja sealaudad, pesuköögid ja igasugused muud kõrvalhooned ei või asuda tänava või avaliku platsi joonel.

Solgi-, prügi-, sõnniku- ja väljakäigukaevikud peavad olema naaberkrundi piirist ja tänavast või avalikust platsist vähemalt 1,5 m kaugusel. Naabrite

nõusolekul prügikastid võivad asuda ka kruntide piiril.

Joogiveekaevud peavad asuma vähemalt 8 m kaugusel nii oma kui ka naabri solgi-, prügi-, sõnniku- või väljakäigukaevikust.

Linnavalitsusel on õigus lubada ehitada tänava või avaliku platsi äärde arhitektuuriliselt läbitöötatud fassaadidega talle, kuure, pesuköökе ja garaaže, kusjuures aga neil ei tohi olla ühtki avaust tänavale ega avalikule platsile.

§ 55. Puu- ja segaehitised ei või olla üle 25,6 m pikad, üle 15 m laiad ja üle 8,50 m kõrged. Kõrgus arvatakse kõnniteest või maapinnast kuni ülemise korra lae alla; kui ehitis seisab kallakul, siis arvatakse kõrgus kõnnitee või maapinna languse madalamast punktist.

Ülemise korra lae ja katuse vahelises ruumis (pööningul) ei lubata mingeid kindlaid lagesid ega seinu, arvatud välja tulemüürid ja trepikoja tulekindlad seinad ja laed.

§ 56. Ehituseraioones, kus Vabariigi Valitsus ei ole seda teisiti määranud (Ehituseseaduse § 198), ei tohi ehitise ükski osa, arvatud välja korstnad, lõigata pinda, mida kujutatakse ehitiseesise tänava või avaliku platsi vastaspoolse ehitusejoone keskmisele kõrgusele asetatud horisontaaljoonelt ehitise poole tõusvana: I ehituseraioonis 60° all ja teistes ehituseraioones 45° all. Tähendatud pinna ja ehitise fassaadi pinna lõikejoone kaugus ehitiseesise ehitusejoone keskmisest kõrgusest loetakse ehitise kõrguseks.

Kui Vabariigi Valitsus ei ole seda teisiti määranud, on I ehituseraioonis ehitise ülemmääraseks kõrguseks 14,5 m, IV ehituseraioonis lahtise hoonestamise viisi alla kuuluvas osas ning V ja VI ehituseraioonis on ehitise kõrguse ülemmääraks 14,5 m. Tänava või avaliku platsi äärse ehitise kõrguse alammääraks on 6 m, arvatud ehitiseesise kõnnitee keskmisest kõrgusest kuni ülemise korra lae alla.

Ehituseseaduse § 198 korras Vabariigi Valitsuse poolt antud eeskirjad ehitiste kõrguse kohta on Linnavalitsuse Ehituseosakonna maamõõdu arhiivis kodanikele tutvumiseks saadaval.

Arhitektuurilistel põhjustel Linnavalitsus võib lubada ehitada ehitistele torne ja viile olenemata tänava- või avaliku platsi laiusest; samuti võib Linnavalitsus lubada suurendada ehitise kõrgust, kui püstitatava ehitisega kaetakse olemasolevat vabalt seisvat tulemüüri.

Käesolevas paragrahvis tähendatud ehitise kõrgus võib ulatuda horisontaalpinnast kuni 20 m krundi sissepoole, arvates ehitise tänava- või avaliku platsi äärsest ehitusejoonest, kusjuures ka õue poolt ei tohi ehitise ükski osa, arvatud välja korstnad, lõigata pinda, mida kujutatakse tähendatud horisontaalpinna ja ehitise õuepoolse fassaadipinna lõikejoonelt tänava- või avaliku platsi poole tõusvana: I ehituseraioonis 60° all ja teistes ehituseraioonides 45° all.

§ 57. Lahtise hoonestamise alla kuuluval maaalal, arvatud välja § 56 tähendatud 20 meetriline maariba, ei tohi peale korstnate ükski ehitise osa lõigata pinda, mida kujutatakse I ehituseraioonis 60° all ja teistes ehituseraioonides 45° all ehitise poole tõusvana naaberkrundi piiri kohale asetatud horisontaaljoonelt, missuguse horisontaaljoone kõrguseks loetakse piiri maapinna keskmisest kõrgusest I ehituseraioonis 8,50 m, IV — 4,25 m, V ja VI — 2,25 m. Samuti ei tohi ükski ehitise osa lõigata pinda, mida kujutatakse I ehituseraioonis 60° all ja teistes ehituseraioonides 45° all ehitise poole tõusvana õue ja samal krundil asuvate ehitiste vahelise kuja vastaspoolse joone keskmisele maapinna kõrgusele asetatud horisontaaljoonelt.

§ 58. Kiviehitistes kõik aampalgid peavad asuma tulekindlatel tugedel. Neis ehitistes võib ehitada puuvaheseinu, mis ei ole tugedeks aampalkidele. Raudtalad ja raudsambad, mis on tugedeks aam-

palkidele, peavad olema kaitstud tule otsekohese mõju eest.

§ 59. Tulemüür ei tohi olla õhem kui 0,38 m, pööningul aga ja kahel ülemisel korral vähemalt 0,25 m; kui tulemüüri ulatuvad puuosad, peab tulekindel osa ikkagi olema vähemalt 0,25 m paksune. Kui tulemüür kas või ajutiselt täidab välisseina ülesandeid, siis peab naaberehitisega mitte kaetud tulemüüri paksus vastama § 63 nõudeile.

Tulemüür peab ulatuma üle katuse vähemalt 0,30 m ja mitte enam kui 0,45 m. Kui aga tulemüür ise ja mõlemale poole tulemüürist katus vähemalt 0,30 m ulatuses on kaetud mittesüttiva materjaliga (plekkkatuse puust aluslatid ei tohi ulatuda tulemüürile lähemale kui 0,30 m), siis ei tarvitse tulemüür ulatuda üle katuse, kuid peab ulatuma tihedalt vastu mittesüttivat katet.

Korstnad tulemüürides on lubatud tingimusel, et naaberkrundi poolne korstnasein kuskil ei ole õhem kui 0,25 m.

Kinnise hoonestamise viisi alla kuuluval maa-alal vastavad naabrid võivad leppida kokku ühise tulemüüri kasutamiseks ja kiviehitiste naaberehitistega kaetud tulemüürid vastavate naabrite kokkuleppel võivad sisaldada läbikäikude avausi, arvatud välja pööningul, missugused tulemüüri ühise kasutamise ja läbikäikude avauste tegemise lepingud peavad olema kinnistatud.

Kui tulemüür, mis ei ole kaetud naaberehitistega, tehakse osaliselt läbipaistvaks, siis ei tohi läbipaistva osa pinnaüksus olla suurem kui 1 × 0,75 m. See üksus peab olema tehtud traatklaasist kolmes kihis, mis on asetatud üksteisest eemale vähemalt 0,10 m; klaasi paksus peab olema vähemalt 6 mm, traadi läbimõõt vähemalt 0,6 mm ja traatvõrgu silma suurus mitte üle 0,02 m; kui klaasi suurus ei ületa 0,75 × 0,50 m, siis võib traatklaasi sisse müürida ilma raamita, suurem klaas tuleb aga ümbritseda raudraamiga ja raam sisse müürida; raam ja

klaas ei tohi olla avatavad. Eluruumes ei loeta akendeks neid läbipaistvaid tulemüüriosi (§ 61), kuid tööstuse- ja laoruumes võidakse arvata neid valgustusepinnaks, kui naaberkrundi omaniku poolt on antud servituut selleks, et vastavat tulemüüri osa ei ehitata kinni.

§ 60. Kivist välisseinte karniisid peavad tavaliselt olema mittesüttivast materjalist, kuid Linnavalitsusel on õigus arhitektuurilistel põhjustel lubada erandeid sellest nõudest.

§ 61. Eluruumi aknapind peab olema vähemalt 10% põrandapinnast, mõõtes akent lengist lengini ja põranda seinast seinani.

Enne käesoleva määruse jõusseastumist vähema aknapinnaga ehitatud eluruumid tulevad ehitada käesoleva paragrahvi esimesele lõikele vastavaks nende ehitiste juurde-, peale- või ümberehitamisel või kapitaalsel parandamisel.

§ 62. Eluruume piiravaid pae- või muust loodusekivist välisseinu ei ole lubatud ilma õhuvahedeta ja ilma põletatud savikivist või sellele vastavast ainest voodrita.

Eluruumide ja kõrvalhoonete puuseinte vahesid võib täita ainult tulekindla ja tervishoidlikult kahjutute materjalidega. Õõnsate puuseinte ehitamine on keelatud.

§ 63. Ehitiste seinte paksus peab vastama staatilisele tugevuse arvutusele. Eluruume piiravate välisseinte paksus, konstruktsioon ning ehitamiseks tarvitatavad materjalid peavad peale selle kindlustama niiskuse mittetekkimist eluruumesse. Eluruume piiravad välisseinad ei tohi lasta läbi soojust üle 1 kgcal 1 m^2 seinapinna kohta ühe tunni jooksul, kui sise- ja välistemperatuuri vahe on 1° C.

Eluruume piiravate välisseinte paksus peab olema vähemalt:

1) põletatud savikivist massiivseinad:

a) kui sein on määratud kahelt poolt krohvimisele, siis vähemalt 0,57 m, arvates ilma krohvita;

b) kui sein on määratud kasutamisele ilma krohvita või ainult ühelt poolt krohviga, siis 0,61 m, arvates ilma krohvita;

2) puust massiivseinad 0,15 m, arvates ilma voodrita ja krohvita;

3) õhuvahedega kiviseinad:

a) 1,5 põletatud savikivi + 0,07 m õhuvahe + sisemine vooder 0,5 põletatud savikivi või

b) 1 silikaatkivi + 0,5 põletatud savikivi + 0,07 m õhuvahe + sisemine vooder 0,5 põletatud savikivi või

c) 0,60 m paekivi + 0,07 m õhuvahe + sisemine vooder 0,5 põletatud savikivi.

Põletatud savikivide ja silikaatkivide suurus on arvatud 0,25 × 0,12 × 0,06 m.

Välisseinte sisemine vooder üksi ei või olla kandvaks seinaks.

Käesolevas paragrahvis nimetamata kõigist muist materjalidest ja muu konstruktsiooniga ehitatavad seinad (nagu betoonist, raudbetoonist ja gaasbetoonist seinad, igasugused täidisega seinad, mitmesuguste vooderdustega seinad jne.) peavad vastama käesoleva paragrahvi esimese lõike nõudeile.

§ 64. Hariliku lubjaseguga püstitatud elumajade uusi kiviseinu ei ole lubatud krohvida väljastpoolt enne aasta möödumist, arvates müüri ladumise lõpetamisest, arvatud välja karniisid, pilastrid ja akende raamitused.

§ 65. Igasuguste sõrestikehitiste kohta on maksvad puuehitiste määrused, kui sõrestiku osad või täidis on süttivast materjalist.

§ 66. Ehitatavate eluruumide kõrgus põrandalt laeni peab olema vähemalt 2,60 m. Ka võlvide ja murtud lagede puhul peab keskmine kõrgus põrandalt olema vähemalt 2,60 m, arvestades ruumi mahu vähenemist võlvi või murtud lae tõttu.

§ 67. Eluruumide põrandapind tuleb ehitada vähemalt 0,15 m üle maapinna. Kallaku maapinna puhul linnavalitsus võib lubada eluruumide ehita-

mist osaliselt allapoole maapinda tingimusel, et need ruumid oleksid laitmata isoleeritud niiskuse ja külmenemise vastu ja kui nende ruumide isoleerimine ja ventileerimine on projekti järgi Linnavalitsuse arvates küllaldane.

Kõik elamiseks määratud keldriruumid peavad olema laitmata isoleeritud niiskuse ja külmenemise vastu ja ruumide põrandad ja seinad peavad olema kuivad.

Pärast 1903. a. kuni 7. aprillini 1930 elamiseks määratud keldriruumid peavad peale eelmises lõikes tähendatud tingimuste vastama veel järgmistele nõudeile:

1) keldri põrand ei tohi olla kõnniteest või ümbritsevast maapinnast sügavamal üle 1,53 m;

2) keldrite eluruumid ja nende juurde viivad koridorid peavad olema eraldatud teistest ruumest kiviseintega ja kaetud tulekindlast materjalist lagedega;

3) keskmine kõrgus kõnniteest või ümbritsevast maapinnast kuni keldriruumide ja koridoride võlvini või laeni peab olema vähemalt 1 m ning akende kõrgus vähemalt 0,60 m;

4) kõigis keldri eluruumes peavad olema avausedväljatõmbe-ventilatsiooni kanaleis ja sisseseaded ruumide tuulutamiseks.

Väljavõte Ehitusseadusest.

RT 28 — 1930.

§ 197. Ehitatavate ja ümberehitatavate majade eluruumide põrandapind peab olema kõrgemal kõnniteest või maapinnast. Linnavolikogu võib panna maksma Linnaseaduse § 108 *) ettenähtud korras sundmäärusi eluruumide põrandapinna kõrguse kohta üle kõnnitee või maapinna.

Erandjuhtude kohta on linnavolikogul õigus anda sundmäärusi, milliste järgi linnavalitsus võib lubada

*) Käesolevale paragrahvile vastab Riigi Teataja nr. 43 — 1938 avaldatud Linnaseaduse § 165.

eluruumide ehitamist ka allapoole maapinda, eeltingimusel, et need ruumid oleksid laitmatult isoleeritud niiskuse ja külmenemise vastu. Linnavolikogul on õigus anda sundmäärusi niisuguste isoleerimistööde täideviimise kohta.

§ 68. Keldrisse ehitatavad elamiseks mittekuuluvad köetavad ruumid, nagu pesuköögid, töökojad j. m., niisama ka nende juurde viivad koridorid, peavad olema eraldatud mitteköetavaist ruumest kiviseintega ja kaetud tulekindlast materjalist lagedega.

Samuti peavad olema eluruumest eraldatud niiskuse ja lõhna vastu kindlate seintega ja lagedega ruumid, mis asuvad eluruumidega ühe katuse all (nende kõrval, peal või all) ja on määratud töökodadeks, tallideks, garaažideks, kuurideks ja muiks sääraseiks otstarbeiks.

§ 69. Prügilademeile võib püstitada elumaju järgmistel tingimustel:

1) keldri või keldrikorra põrand peab olema betoonist, vähemalt 0,20 m paks, ja selle all peab olema vähemalt 0,75 m paksune liiva- või muu, mädanevaid aineid mittesisaldav täidis;

2) keldrikorra välisseinad maapinnast kuni alusmüüri talani tulevad ümbritseda vähemalt 0,75 m paksuselt liiva- või muu, mädanevaid aineid mittesisaldava täidisega;

3) terve krunt tuleb katta liiva- või muu, mädanevaid aineid mittesisaldava täidisega — vähemalt:

a) 0,50 m paksuselt, kui prügi mahapanemine krundile lõpetati vähem kui 20 aasta eest,

b) 0,25 m paksuselt, kui viimase 20 aasta jooksul krundile ei ole pandud prügi.

Prügilademeile püstitatud ehitiste keldrikorras ega keldriruumes ei tohi olla ei elu-, äri- ega tööstuseruume ega toiduainete ladusid.

§ 70. Enam kui ühekordseis uutes kivi- ja puuehitistes olevate korterite juurde viivate koridoride ja trepikodade all asuvail keldriruumidel peavad olema tulekindlast materjalist laed. Enam kui kahe-

kordsete uute kivi- ja puuehitiste keldritel või keldrikorral peavad olema üleni tulekindlast materjalist laed.

Käesolevas paragrahvis ettenähtud nõuet tuleb täita olevate ehitiste juures nende ümberehitamisel või aampalkide uuendamisel käesoleva paragrahvi eelmises lõikes tähendatud kohtadel.

§ 71. Luugid ja sissekäigud keldritesse tänavate või avalikkude platside kõnniteis on keelatud; olevad sissekäigud ja luugid avamisel peavad olema piiratud kaitsega. Ehitiste ümberehitamise ja fassaadide muutmise puhul need sissekäigud tulevad teha ümber vastavalt linnavalitsuse nõudele.

§ 72. Keldrite akende ette on lubatud teha mitte üle 0,40 m kõnniteedele ulatuvaid kaeviseid ja valguskaeviseid, mis kõnniteede tasapinnas on kaetud klaasiga või raudrestiga.

73. Ehitises loetakse keldrikorraks kord, mille lagi on kõrgemal maapinnast või kõnniteest, kuid põrandad madalamal maapinnast või kõnniteest.

Kui ehitise keldrikorra lagi ulatub üle maapinna või kõnnitee enam kui 1,5 m, siis loetakse keldrikord korraks Ehitusseaduse § 200 mõttes.

Kui ehitis seisab kallakul, siis keldrikorra lae kõrgus arvatakse kõnnitee või maapinna alamast punktist.

Väljavõte Ehitusseadusest.

RT 42 — 1935.

§ 200. Ei ole lubatud ehitada kõrgemaid kui kahekordseid puu- või segamaju, kusjuures mezzaniin, mansard-, katuse- või poolkord loetakse korraks.

Segamajadeks loetakse majad, kus tulekindlast materjalist aluskordadel on üks või rohkem puust täiskordi või, kus täiskordade välisseinad või kandvad konstruktsioonid on osaliselt põlevast materjalist.

Puu- ja segamaja kõrgus kõnniteest või maapinnast kuni ülemise korra laealuseni ei tohi ületada 8,50 meetrit.

§ 74. Kiviehitisele võib ehitada ainult ühe mansard- ehk katusekorra, kui ehitise kõrgus maapin-

nast või kõnniteest kuni ülemise korra — mansard- ehk katusekorra — laealuseni ületab 11 m.

Kiviehitise sisemised kapitaalseinad peavad ulatuma ehitise mansard- ehk katusekorra laeni. Need seinad peavad olema tulekindlast materjalist, kuna mittesüttiva materjaliga kaetud katusega mansard- ehk katusekorra välisseinad (kui mittekandvad konstruktsioonid), samuti sisemised vaheseinad, võivad olla ka puust, kusjuures trepid ja trepikojad peavad vastama käesoleva määruse §§ 79 ja 80 nõudeile.

Kiviehitisele võib ehitada enam kui ühe mansard- ehk katusekorra, kuid kahe mansard- ehk katusekorra juures ehitis peab vastama puuehitiste kohta maksvaile määrustele.

Kõigis elamiseks määratud mansardides ehk katusekordades kõik seinad, vaheseinad ja laed peavad olema krohvitud.

§ 75. Kivi- ja puuehitiste katused, mansardid, karniisid, katuseaknad ja teised säärased väljaulatised peavad olema kaetud mittesüttiva materjaliga, kusjuures I, II, III, IV ja VII ehituserajoonis püstitatavaid ehitisi ei või katta papiga.

Olevate puukatuste parandamine, asendades mädanenud laudu uutega, ei ole lubatud. Linnavalitsus võib lubada erandeid ainult VI ja VII ehitusrajoonis asuvate ehitiste jacks.

76. Tänava- ja avaliku platsi äärsete ehitiste katustel peavad olema mittesüttivast materjalist rennid; rennid asetatakse kas katuse alumise ääre alla või selle ääre peale; rennidest tuleb vesi ära juhtida vihmaveetorudega. Vihmaveetoru alumine ots peab olema asetatud mitte kõrgemale kui 0,15 m kõnnitee pinnast.

§ 77. Uute ehitiste uksed ja aknad, kuni 2,15 m kõrguseni kõnniteest ei tohi olla avatavad tänavale või avalikule platsile. Ka väravad ei tohi olla avatavad tänavale või avalikule platsile. Avalikkude hoonete välisuksed peavad olema avatavad väljaspoole nii, et nad avatuna seisavad vastu seinu. Sa-

madel tingimustel on lubatud panna tänavale või avalikule platsile avatavaid uksi ja luuke poodidele ning kaupluseruumidele.

§ 78. Rõdud, vihmakaitsed ja kaitsekatused peavad olema kõnniteest vähemalt 3 m kõrgel, kusjuures nende laius ei või ületada kõnnitee laiust ja nad naaberkrundi piirile ei või olla lähemal kui 1,5 m, kujadel nad ei tohi vähendada kuja laiust.

Markiisid ja teised ehitise fassaadist väljaulatuvad ajutised seadeldised peavad olema kõrgemal kõnniteest vähemalt 2,15 m.

Kiviehitiste rõdud ja terassid peavad toetuma mittesüttivast materjalist tugedele ja rõdude võred peavad olema mittesüttivast materjalist.

§ 79. Püstitatavais kivist eluhooneis tänavalt, avalikult platsilt või õuest korterite juurde viivad trepid peavad olema ehitatud tulekindlast materjalist ja asuma kiviseintega piiratud ruumes. Neil ruumidel kui ka treppide juurde viivatel läbikäikudel või koridoridel peavad olema tulekindlast materjalist põrand, laed ja podestid. Olevais kiviehitistes trepid tulevad ehitada käesoleva määruse nõudeile vastavaks nende ehitiste juurde-, peale- või ümberhitamisel või kapitaalsel parandamisel.

§ 80. Tulekindlast materjalist ehitatavate treppide arv ja asetus kivist eluhooneis määratakse nii, et hoone pikkuse iga 25 m kohta tuleb üks niisugune trepp, mis viib kuni pööninguruumini. Pööninguruum tuleb jagada mitte üle 25 m üksteisest eemalseisvate avusteta tulemüüridega eraldatud osadesse, kusjuures igast niisugusest osast peab pääsema otsekohe ühele tulekindlast materjalist ehitatud trepile.

81. Puuehitistes trepid peavad olema asetatud nii, et iga teise ja kolmanda korra korter saaks kasutada vaba juurdepääsu kahele eraldi väljapääsuga puutrepile. Need puutrepid peavad asuma eraldi trepikodades, kusjuures trepikojad ei tohi asuda kõrvuti, arvates trepikoja pika seina järgi.

Puutrepikoja seinad peavad olema massiivsed, sisemised vähemalt 0,10 m ja välised vähemalt 0,15 m paksud, arvates voodrita ja krohvita.

Kahekordsed puuehitised on lubatud ühe puutrepiga ainult siis, kui ülemise korra eluruumi põrandapind ei ole üle 70 m², mõõtes ruumi seinast seinani, kusjuures katusekorra eluruum peab olema trepi podesti ääres või sellest eeskojaga lahutatud.

Kõnniteelt või õuest esimese korra põrandani viivad astmed peavad olema kivist ka puuehitistes, kui aga ehitise alumine kord või kaks alumist korda on kivist, peavad kiviastmed ulatuma kuni teise korra, resp. kolmanda korra põrandani, kusjuures trepiruum kuni kivikorral asuva puukorra põrandani peab olema piiratud kiviseintega.

Sissekäigu ette kõnniteele on tavaliselt lubatud asetada ainult üks 0,30 m laiune, ümmardatud otsadega aste, kuid suure liiklemisega tänavatel või avalikkudel platsidel ja kitsastel tänavatel Linnavalitsusel on õigus piirata või keelata ka seda astet.

Sissekäikude ees praegu olevad astmed, mis üle 0,30 m ulatuvad kõnniteele, tulevad kõrvaldada ehitise ümber-, juurde- või pealeehitamisel või kapitaalsel parandamisel.

§ 82. Astmete mõõdete alammäärad eluruumide juurde viivatel sunduslikkudel treppidel peavad olema: astmete pikkus 1 m (mõõtes käsipuust käsipuuni või teise käsipuu puudumisel seinani) ja astmete kõrgus mitte üle 0,18 m ning laius mitte alla 0,23 m. Trepil peab olema käsipuu või võre.

Trepikoja laius peab olema vähemalt 2,15 m, kui trepi pöördel on podestid, ja vähemalt 2,60 m, kui trepil on keerdastmed.

§ 83. Sahvrite ja käsikambrite ehitamine treppide alla on lubatud sel juhul, kui käsikambri lagi ja seinad seestpoolt on krohvitud või vooderdatud tulekindla materjaliga (asbestpapiga j. m.).

§ 84. Puust eluhooneis lubatakse ehitada kahe puutrepi asemele üks kivitrepp, mis ulatub pöönin-

guni ja mis asetatud nõnda, et trepikoja teljest maja välisseina välispinnani ei ole üle 12,8 m; see kivitrepp peab olema ümbritsetud kiviseintega ning trepikojal peab olema tulekindlast materjalist lagi, podestid ja põrand; igast korterist, mis asub teisel ja kolmandal korral, mesaniinis või mansardis, peab olema otsene väljapääs selle trepi kivist podestile, kusjuures trepi astmete pikkus oleks vähemalt 1,20 m, mõõtes käsipuust käsipuuni või teise käsipuu puudumisel seinani.

Niisuguses ühe kivitrepiga ehitatud puust eluhooneis kolmandal korral võib olla mitte rohkem kui kaks korterit mitte üle 85 m² põrandapinnaga igaüks, mõõtes põrandat seinast seinani; igal korteril peab olema otsene väljapääs trepi podestile.

§ 85. Korstnad asetatakse kiviseinte sisse või püstitatake eraldi alustele ja eraldatakse asjakohaselt hoone puuosadest.

Korstna seinad ja lõõri vahed peavad olema vähemalt 0,12 m paksud, kuid kivikatustega majadel võib teha puhastuse auke korstnasse, millised augud peavad olema varustatud kahe kindla uksega.

Eraldi seisvad korstnad peavad olema ehitatud püstloodis, kiviseintes asuvad suitsukanalid võivad olla kallakuga mitte üle 30° püstloodist. Längus korstnate tegemine pööningule on lubatud, kui nad moodustavad staatiliselt kindla konstruktsiooni ja lõõride kallakus ei ole suurem kui 30° püstloodist. Veetavate lõõride tegemine pööningule on keelatud. Suitsulõõrid kiviseintes võivad 5 m pikkuselt olla ka ilma kallakuta, kuid peavad olema varustatud puhastusustega. Korstnad hoone sees, kuni katuseni peavad olema ka väljastpoolt krohvitud; keldris, või kui seda ei ole, alumisel korral peavad olema korstnais puhastamise jaoks käepärast asetatud ja tihedalt suletavad uksed. Pööningul on keelatud teha uksi korstnaisse või suitsukanaleisse.

§ 86. Asetada ahje vastu puuseinu või puuvaheseinu on keelatud.

Seina puuosad ei tohi ulatuda ahjule lähemale kui 0,15 m; selle vahe avausi võib sulgeda kas põletatud savikividega või mõne muu tulekindla materjaliga, jättes seina ja ahju vahele õhuvahe.

Puuseinte või puuvaheseinte avaustesse asetatud ahjud ja korstnad peavad olema eraldatud puuosadest põletatud savikivist või sellele vastavast ainest voodriga vähemalt 0,12 m paksuses.

Ahju ülemine pind peab olema eemal krohvitud laest vähemalt 0,30 m ja krohvimata laest vähemalt 0,45 m.

Võlvimata ruumes asuvail lahtistel kolletel ja ääsidel peavad olema tulekindlast materjalist kummid.

Ahjude ja kollete suude ette, kus ei ole mittesüttivast materjalist põrandat, naelutatakse 0,45 m laiad metall-lehed, mis kütteavausest vähemalt 0,20 m kummalegi poole ulatuvad.

Eluruumes on kinninaelutatud metall-lehtede asemele lubatud panna ümberpaigutatavad metallalused.

§ 87. Kui suits juhitakse koldest korstnasse suitsulõõride kaudu, peavad viimased olema põletatud savikivist ja asetatud raudtaladele või katuseplekist kestadesse ning vastavalt eraldatud puuosadest; suitsulõõrid peavad olema varustatud puhastamisustega ning asetsema lahtistel kohtadel, mis võimaldavad alalist järelevaatust.

§ 88. Metallahjud, mis ei ole vooderdatud põletatud savikividega või kahvelkividega, kui nad on asetatud puuseintele lähemale kui 0,45 m, peavad olema ümbritsetud plekk-kestaga, kusjuures ahju ja kesta vahel peab olema vähemalt 0,06 m õhuvahe.

§ 89. Väljakäigukohad eluhooneis peavad asuma hoone välisseina ääres ja neil peab olema välisaken. Väljakäigukoha ruum peab olema vähemalt 0,90 m lai ja 1,20 m pikk. Veeklosette võib asetada ka mitte välisseina ääres asuvaisse ruumesse, kui neis ruumes on ventilatsiooniseade.

Väljakäigukohtade ja solgikaevude kohta maksab linnavolikogu poolt 4. veebruaril 1925 vastu võetud sundmäärus (RT 39/40 — 1925). *)

§ 90. Kui tänava või avaliku platsi ääres püstitatakse uusi ehitisi või ehitatakse ümber vanu ehitisi või ehitatakse neile juure või peale või lammutatakse neid või seatakse tellinguid muiks ehituslikeks otstarbeiks, peab olema see koht tänava või avaliku platsi poolt küljest ümbritsetud tiheda, vähemalt 1,85 m kõrge piirdega ja kõnnitee asemel vähemalt 0,70 m laiune laudtee.

Linnavalitsusel on õigus nõuda, et suurema liiklemisega kohtade ääres ehitiste püstitamisel või nende ümber-, juurde- või pealeehitamisel või lammutamisel või muiks ehituslikeks otstarbeiks tarvitatavat kohta ümbritsev tihe piire ehitatakse hoone kogukõrguseni ja et tellingud ja piire oleksid ehitatud nõnda, et nende alt pääsevad hädaohuta läbi jalakäijad, samuti ka sõidukid.

Neid piiramisi võib teha ainult Linnavalitsuse poolt lubatud ajal ja kohal ja need ei tohi tavaliselt ulatuda üle ühe kolmandiku tänava laiuse ning tulevad asetada nõnda, et nad ei takista vaba läbipääsu.

Püstitatud piirded võivad ümbritseda ehituskohta kuue kuu jooksul, arvates Linnavalitsuse poolt loaandmise päevast.

Suuremate ehitiste püstitamisel või erijuhtudel Linnavalitsusel on õigus pikendada seda kuuekuulist tähtaega kuni 24 kuuni, arvates loa andmise päevast.

Tänava või avaliku platsi laternad ei või jääda piiratud kohale, vaid neid peab Linnavalitsuse juhatuse järgi ümber paigutatama.

Piiratud maa-alal ei lubata kustutada lupja ega tekitada tolmu nõnda, et see tülitab ümbruskonda.

§ 91. Sepikodasid võib ehitada ainult tulekindlast materjalist.

*) Sundm.-Kogu I lhk. 149.

§ 92. Avalikke saunu võib asutada ainult kivihooneis.

Avalikkude saunade ja vannimajade kohta maksab linnavolikogult 30. juunil 1926 vastu võetud sundmäärus (RT 65 — 1926).*)

§ 93. Tööstusettevõtteid võib asutada ja avada Ehitusseaduse § 177 korras kinnitatud linnaplaanis ettenähtud tööstusrajoones, vastavalt tööstusettevõtte iseloomule ja liigile.

Linna tööstuserajoonide plaan on Linnavalitsuse Ehitusosakonna maamõõdu arhiivis kodanikele tutvumiseks saadaval.

Tööstusrajoonid on linnaplaanis värvitud järgmiselt:

1) rajoon, kus on lubatud asutada igasuguseid tööstusettevõtteid — hall,

2) rajoon, kus on lubatud asutada mittetülitavaid suur-, kesk- ja väiketööstuse ettevõtteid (keelatud igasugused tülitavad) — pruun ja kollakasroheline,

3) rajoon, kus on keelatud igasuguste tööstusettevõtete asutamine (haljasalad) — sinakasroheline.

Tööstusettevõtted liigitatakse suur-, kesk- ja väiketööstusteks. Suur-, kesk- ja väiketööstuse seaduses (RT 28 — 1920) määratud tunnuste alusel**).

Tülitavaks tööstuseks loetakse ettevõte, mis võib rikkuda õhku suitsu, tahma, tervisele kahjulikkude või halvalõhnaliste olluste levitamisega või käraga tülitada ümbruskonda, eriti: gaasivalmistamise, maa- või kiviõlide destilleerimise, tõrvavalmistamise, asfaldi- ja pigikeetmise ettevõtted; klaasivabrikud; lubja-, telliskivi- ja kipsipõletamise ahjud; igasugused halba lõhna tekitavad keemiavabrikud, kiirpleegitamise, linaõlikeetmise ja tärklisevalmistamise ettevõtted; vahariide, katusepapi ja

*) Sundm. Kogu I lhk. 120.

**) See seadus on muudetud ära, kehtib Tööstusseadus RT 30 — 1936.

katusevildi tehased; liimi-, kalarasva- ja seebikeedu ettevõtted; luupõletamise-, kuivatamise, -keetmise ja pleegitamise ettevõtted; tapamajad; rasvasulatamise ettevõtted; loomakarvu ümbertöötavad tööstused; soolte ümbertöötamise, nahkade kuivatamise, soolamise ja parkimise ettevõtted; metallide sulatamise suurahjud ja valukojad; katelde, rauast ja terasest laevakerede ja muude raud- ja teraskonstruktsioonide needimise töökojad; teraskuulide freesimise töökojad, naela- ja neevabrikud; vabrikud, kus valmistatakse paberit puust või kiuainest (tselluloosivabrikud, kunstvillavabrikud); tselluloosi ja teiste sääraste ainete valmistamise ja ümbertöötamise ettevõtted; süüteainete vabrikud.

Kaubanduslikud ettevõtted, mis tülitavad ümbrust suitsuga, tahmaga, tervisele kahjulikkude ollustega, halva lõhnaga või käraga, on keelatud samades rajoonides, kus on keelatud tülitavad tööstusettevõtted.

Olevad tööstusettevõtted, mis asuvad nende liigile ja iseloomule mittevastavais rajoones, ei tohi suurendada tööstuse laiendamiseks oma praeguse maa-ala piire.

§ 94. Metsamaterjali ladudel, samuti vabrikutel, tehastel ja töökodadel, mis töötavad ümber kergestiplahvatavaid aineid või mis töötavad suure tulega või auruga, peab olema selleks kohtadel käepärast vähemalt üks tuletõrjekraan või vee saamiseks kõigi tarvilikkude abinõudega varustatud kaev.

Puu- ja metsamaterjalide pinud on lubatud mitte üle 25 m pikad, 17 m laiad ja 6,5 m kõrged. Üksikute pinude vahele peab jääma vähemalt 8,5 m laiune vaba läbisõit. Samuti pinu ja naaberkrundi piirini peab jääma vähemalt 6,5 m laiune vahe. Tänava või avaliku platsi joonelt pinu peab olema eemal vähemalt 1 m.

§ 95. Kergestiplahvatavaid materjale ümbertöötavate tööstuseettevõtete ja töökodade ahjude kütteavaused ehitatakse kas väljapoole töökodasid, tulekindlasse ja võlvitud ruumi, või kui see ei ole

võimalik tööstuse iseloomu tõttu, piiratakse nad ülevalt lahtise, ehitisest üleulatuva ruumiga, mille seinad ja põrand tulekindlast materjalist.

Tuleasemed peavad olema varustatud sädemete püüdmiseks ja kustutamiseks tarvilikkude seadetega ja nende korstnad peavad ulatuma kõrgemale naabrusehitiste katustest.

Väljavõte Ehitusseadusest.

RT 28 — 1930; RT 55 — 1937.

§ 165[1]. Lõhkeainete- ja püssirohuvabrikud, era püssirohu- ja muude lõhkeainete laod peavad asuma linnade ja alevite*) piirest, raudtee alla võõrandatud maa-alast, igasugusist hooneist, ehitusist, avalikest teist ja laevasõidu-jõgedest ning -kanalitest:

1) kui hooned, kus valmistatakse ja hoitakse lõhkeaineid või püssirohtu, on ümbritsetud mullavalliga:
a) lõhkeainetevabrikud vähemalt 750 meetrit eemal;
b) püssirohuvabrikud vähemalt 600 meetrit eemal;
c) era püssirohu- ja muude lõhkeainete laod vähemalt 350 meetrit eemal;

2) kui hooned, kus valmistatakse ja hoitakse lõhkeaineid või püssirohtu, ei ole ümbritsetud mullavalliga:
a) lõhkeainetevabrikud vähemalt 1.500 meetrit eemal;
b) püssirohuvabrikud vähemalt 1.200 meetrit eemal;
c) era püssirohu- ja muude lõhkeainete laod vähemalt 700 meetrit eemal.

Tongidevabrikud ja pürotehnilised laboratooriumid peavad olema:

1)Vähemalt 160 meetrit eemal linnade, alevite,*) alevikkude ja külade piirest, raudteede alla võõrandatud maa-alast, igasugusist hooneist ning ehitusist, ja
2) vähemalt 75 meetrit eemal avalikest teist, laevasõidu-jõgedest ja -kanalitest.

§ 165[2]. Lõhkeainete ladude lähedusse, kuni 750 meetrit tähendatud ladude asukohtades, on keelatud:

1) igasuguste uute ehitiste püstitamine;
2) spordiväljade, turu- ja laadaplatside või muude rahvakogumiskohtade asutamine;
3) laoplatside asutamine;
4) avalikkude teede rajamine.

*) Kõik alevid on muudetud linnadeks.

§ 165[3]. Lennuvälja piiravas 300 m laiuses vöös (takistusteta vöö) on keelatud igasuguste uute aedade, ehituste, mastide ja muude üle maapinna ulatuvate esemete püstitamine ning metsa, puiestikkude või üksikute puude istutamine ja kasvatamine.

Arvates takistusteta vöö välisest piirist on keelatud uute aedade, ehitiste, mastide ja muude üle maapinna ulatuvate esemete püstitamine ning metsa, puiestikkude, üksikute puude istutamine ja kasvatamine, kui nende aedade, ehitiste, mastide, esemete või puude kõrgus ületab 1:15 kauguses nende asukohast lennuvälja piirini.

Elektri kõrgepinge õhuliine ei või ehitada lennuväljade piiridele ligemale kui 500 meetrit.

§ 165[4]. Paragrahvide 165[2] ja 165[3] eeskirjadest, kuivõrd need käivad Sõjaministeeriumi ja sõjaväe lõhkeaineteladude ning sõjalennuväljade ümbruste kohta, võib lubada kõrvalekaldumisi Sõjaminister.

Paragrahvi 165[3] eeskirjadest, kuivõrd need käivad avalikkude lennuväljade ümbruse kohta, võib lubada kõrvalkaldumist Teedeminister.

Lennuväljade ja lõhkeainete ladude asupaikadest teatab lennuvälja või lõhkeainetelao omanik või valdaja sellele linna- või maavalitsusele, kelle administratiivpiirides lennuväli või lõhkeainete ladu asub, ja ühtlasi ka vastavale politseprefektile*).

§ 96. Ettevõtted ja töökojad, mis töötavad ääsidega või teotsevad lahtise tulega või töötavad ümber tuleohtlikke materjale, peavad olema eraldatud eluruumidega ehitisest ilma avausteta tulemüüriga või käesolevas määruses ette nähtud kujaga.

Tuleohtlikkude materjalide laod peavad asuma eraldi eluruumest, -hooneist ja töökodadest.

§ 97. Tööstusettevõtetel, mis tekitavad kahjulikke gaase, peavad olema abinõud nende gaaside kinnipidamiseks ning kahjutuks tegemiseks. Paksu suitsu ärahoidmiseks tööstusettevõtted peavad olema varustatud vastava seadega. Need seaded peavad tööstustel olema ka tööstuseraioones, kus on lubatud tülitav tööstus (§ 93).

---

*) Tselluloidikäitiste ja -ladude kohta vaata Tselluloidi tarvitamisel ja laos hoidmisel tööstuslikkudes käitistes õnnetuste vältimise määrus (RT 44—1935 ja RT 55—1937).

Käesolevas paragrahvis ette nähtud nõuded maksavad ka igasuguste ehitiste keskkütte seadete kohta.

§ 98. Ettevõttele ja tööstusele, kus on tarvis juhtida ära ümbertöötatud vedelikke, võib lubada juhtida neid vedelikke loomulikesse vooludesse või linna kunstlikesse kanalitesse ainult siis, kui need vedelikud on mehaaniliselt puhastatud ja keemiliselt kahjutuks tehtud nii kanali rikkumise kui ka väljavoolu rüvetamise suhtes.

§ 99. Tänavad ja avalikud platsid tulevad ehitada linna ehituse plaanil ette nähtud mõõdetes. Põikprofiili jaotuse-, sõidu- ja kõnniteede kindlustamise viisi, puude istutamise ja haljasalade muruga katmise igal üksikul juhul määrab Linnavalitsus.

Tänavate ja avalikkude platside ehitamisel väljaspool linna ehitusraioone määrab nende ehituse ulatuse igal üksikul juhul Linnavalitsus.

§ 100. Linna ehituseraioones uued ehitatavad tänavad ja avalikud platsid tulevad varustada tänava valgustuseseadega, samuti tarbe-, sade- ja raiskvee juhtmetega ning need ühendada linna vastavate võrkudega.

Kõik maa-alused sade- ja raiskvee juhtmed peavad olema veekindlad; tsementtorudest juhtmed peavad olema seest- ja väljastpoolt kaetud kõlbliku isoleeriva ainega. Torude tugevus peab vastama maandamise sügavusele ja liiklemise raskusele. Lähemal kui 2 m trammirööpast kõrvale, samuti trammiröö-baste alla asetatavad sade- ja raiskvee juhtmed peavad olema eriti tugevaist ja happekindlaist torudest, harilikud tsementtorud on siin keelatud.

§ 101. Linnavalitsusel on õigus nõuda raiskvee kui ka tarbevee puhastamisseadete ehitamist.

Erandina Linnavalitsus võib lubada hõredalt hoonestatavais piirkondades tänavate ja avalikkude platside ehitamist ilma tarbe-, sade- ja raiskvee juhtmeteta ning tänava valgustuseseadeta.

§ 102. Uue rajatava tänava või mõne oleva tänava uue osa, mis alles valmis ehitamata ja linna korrashoidu võtmata, samuti uue avaliku platsi esialgne ehitamine ühes sõiduteega, kõnniteega, tarbevee juhtmetega, sade- ning raiskvee kanalisatsiooniga, istutistega ja valgustuseseadega on rajatava tänava või tänava osa või avaliku platsi äärsete maaomanikkude teha nende kulul.

Eeltähendatud uue rajatava tänava või mõne oleva tänava uue osa või uue avaliku platsi all tuleb mõista neid tänavaid või tänavate osi või avalikke platse, mida rajavad maaomanikud kruntide hoonestamiseks avandamisel või kruntide tükeldamisel.

Maaomaniku poolt ehitatud tänav või avalik plats ühes kõigi selle tehniliste seadetega ja istutistega jääb maaomaniku korrashoidu vähemalt üheks aastaks, arvates tänava tehniliselt kõlblikuks tunnustamise päevast (§ 105).

Linnavalitsus võtab maaomaniku poolt ehitatud ja linna korrashoidu määratud uue tänava või oleva tänava uue osa või uue avaliku platsi sõiduteed, tarbevee juhtmed ja sade- ning raiskvee kanalisatsiooni, istutised ja valgustuseseade oma korrashoidu siis, kui tänava või tänava uue osa või avaliku platsi ääres asuvad krundid kokku oma hoonestamise ülemmäära poolest on poolel määral elumajadega hoonestatud, arvates iga elumaja kohta 25 m tänava äärt, mitte aga enne, kui maaomanik tänava või avaliku platsi ühes kõigi selle tehniliste seadetega ja istutistega projekti järgi valmis ehitanud ja Linnavalitsus need vastu võtnud. Seejuures tänav või avalik plats ühes kõigi selle tehniliste seadetega ja istutistega vastuvõtmisel peab olema tehniliselt kõlblikus seisukorras. Linna korrashoidu võtmine võib teostuda alles siis, kui tänava- või avaliku platsi alune maa on antud linnale tasuta ja maaomanikkude kulul kinnistatud linna nimele*).

*) Riigikohtu Administratiivosakond 28. mail 1935 arutas Eduard Treier'i revisjonkaebust Tallinna-

§ 103. Tänava maaomaniku korrashoidu jätmise otsustab linnavalitsus tänava ehitamiseks loa andmisel.

Neid tänavaid, mis ei ole määratud suuremale läbikäivale liiklemisele, vaid peamiselt on avalikuks juurdepääsuks nende ääres asuvaile kruntidele, Linnavalitsus ei võta oma korrashoidu; väljaspool ehituseraioone Linnavalitsus võib jätta linna korrashoidu võtmata iga maaomanikkude poolt ehitatud tänava ja avaliku platsi.

Tänavate, avalikkude platside ja teede puhastamist, kastmist ja pühkimist ei arvata korrashoiuks.

Haapsalu Rahukogu otsuse peale 30. jaanuarist 1935. a. kaebuse asjas Tallinna linnavolikogu otsuse vastu 14. novembrist 1934. a. Alberti tänava pikendusele valgustuse sisseseadmise asjas.

Tallinna-Haapsalu Rahukogu otsusega 30. I 1935. a. on tagajärjeta jäetud Eduard Treier'i kaebus Tallinna linnavolikogu otsuse vastu 14. nov. 1934. a. Alberti uuli pikendusele valgustuse sisseseadmise asjas põhjendustel: 1) et Tallinna linnavalitsus oma otsusega 23. okt. 1934. a. ja Tallinna linnavolikogu oma otsusega 14. nov. 1934. a. ei ole lahti ütelnud üldse Alberti tänava pikendusel valgustuse sisseseadmisest, vaid on ainult teatanud, et selleks praegu puuduvad tarvilikud summad; 2) et Linna sead. § 2 näeb küll ette linna kohustuse tänavate valgustamiseks, kuid see ei loo veel üksikkodanikule õigust nõuda selle kohustuse täitmist, vaid seda võib nõuda ainult järelvalve asutis; 3) et kaebuse aluseks võib olla ikkagi kodaniku õiguse rikkumine, näiteks kui käesoleval juhul oleks otseselt kaebajalt nõutud valgustuse sisseseadmist kaebaja kulul.

Riigikohtule antud revisjonkaebuses palub Eduard Treier tühistada Tallinna-Haapsalu Rahukogu otsus, seletades, et kehtiva seaduse järele pidavat Alberti tänaval valgustuse sisseseadma linnavalitsus ja kaebajal, kui selle tänava ääres asuva kinnisvara omanikul, olevat õigus nõuda linnaomavalitsuselt selle kohustuse täitmist. Vaatamata sellele, et kehtiva seaduse kohaselt peab Alberti tänaval valgustuse sisse seadma linna-omavalitsus, olevat linnavalitsuse ehitusosakond saatnud kaebajale teate, et linna ehitusmääruse § 102 põhjal tuleb kaebajal see tänava valgustus sisse seada.

§ 104. Tänava või avaliku platsi ehitamiseks loa nõudmisel tuleb esitada Linnavalitsusele kinnitamiseks ehituse täielik projekt kahes eksemplaris, nimelt:

1) tänava või avaliku platsi kui ka tarbevee juhtmete ja sade- ning raiskvee kanalisatsiooni asendiplaani, tänava või avaliku platsi paiga looduslikud ja projektilised pikkprofiilid, tarbevee juhtmete ja sade- ning raiskvee kanalisatsiooni pikkprofiilid;

2) tänava või avaliku platsi katte konstruktsioon;

Asja arutanud ja prokuröri arvamuse kuulanud leiab Riigikohus:

Käesoleva asja aluseks on olnud Tallinna linnavalitsuse teadaanne 23. okt. 1934. a. kaebajale ja teistele Alberti uuli kinnisvarade omanikele, et kui uuliäärsete kinnisvarade omanikud ei soovi võtta osa uulivalgustuseseade ehitamisega seotud kulude kandmisest, siis valgustusseade puudumisega tuleb paratamatult leppida seni, kui linna rahaline seisukord lubab asuda selle juure. Tallinna linnavalitsus ei ole sellega ära ütelnud kohuste täitmisest, mis tema peal lasub Linnaseaduse § 2 p. 5 põhjal, vaid üksnes teatanud selle kohustuse täitmise edasilükkamise paratamatusest rahalise seisukorra tõttu. On õige, et üldiselt ka üksikud kodanikud võivad nõuda Adm. k. korras, et ametiasutused täidaks omi seaduslikke kohustusi, kui nende kohustuste mittetäitmisel kannatavad kodanikkude õiguslikud või varanduslikud huvid, kuid niisuguste kaebuste rahuldamise eelduseks on, et ametiasutiste poolt kohuste täitmata jätmine on sündinud seadusevastaselt. Linnaseadus paneb Linnaomavalitsuse peale suuri ülesandeid linna heakorra tõstmise alal, kuid neid ülesandeid linnaomavalitsus täidab võimaluse piirides. Kui linna rahaline seisukord ei luba kohe asuda mõne ülesande täitmisele, mis iseenesest küll tarvilik oleks nii linna üldhuvides kui ka üksikute kodanikkude huvides, siis ei saa selleks linnaomavalitsust kohustada üksikute asjast huvitatud kodanikkude kaebusel.

Ettetoodud põhjustel Adm. k. k. § 35 põhjal Riigikohus otsustas: Eduard Treier'i revisjonkaebus tagajärjeta jätta (Riigik. Admin. Osak. toim. nr. 226[1] — 1935. a.).

3) tarbe- ja sade- ning raiskvee voolu hüdrauliline ning nende juhtmete staatiline arvutus ja juhtmete detailjoonestised, sel määral, kui nad vajalikud projekti selgitamiseks, tarbekorral ka vee puhastamisseadete joonestised;

4) tänava või avaliku platsi valgustuseseade täielik projekt.

Asendiplaanid ja pikkprofiilid tulevad kujutada mõõtvahekorras: 1:1000, põikprofiilid ja kõrgused pikkprofiilides 1:100, detailjoonestised 1:25 või 1:10.

§ 105. Maaomaniku poolt ehitatud tänava või avaliku platsi võib tarvitamiseks avada alles siis, kui ta ehitatud valmis ulatuses, mille määranud Linnavalitsus ehituseloa andmisel ja kui Linnavalitsus selle kohta koostatud akti kinnitamisega tunnustab ta tehniliselt kõlblikuks.

§ 106. Linna korrashoidu veel võtmata tänavate või avalikkude platside korrashoidmise kohustust kannavad tänava- või avaliku platsi äärsete maa omanikud oma kruntide tänava- või avaliku platsi äärsete piirjoonte pikkuses.

§ 107. Tänavate ja avalikkude platside pinna lahtivõtmise loa saamiseks lahtivõtmise loa nõutajal tuleb esitada Linnavalitsuse Ehituseosakonnale kirjalik avaldis, milles peab olema tähendatud:

1) loanõutaja nimi ja aadress;

2) kaevamise koht, näidates, millisel tänaval või avalikul platsil kavatsetakse kaevata lahti tänava- või avaliku platsi pind ning milliste kinnisvarade piires (politseinumbrite järgi) kavatsetakse toimetada lahtikaevamist, kusjuures Linnavalitsuse Ehituseosakonnal on õigus nõuda kaevamise kohta selgitavate plaanide esitamist;

3) tänava või avaliku platsi lahtikaevamise otstarve;

4) kas tänava või avaliku platsi pinna lahtivõtmise puhul on tarvilik sulgeda liiklemist.

Kui Linnavalitsus ei ole otsustanud teisiti, siis on tänavate ja avalikkude platside pinna lahtivõt-

miseks antud luba maksev kolme kuu jooksul, arvates loaandmise päevast.

Tänavate ja avalikkude platside pinna lahtivõtja seab korda lahtivõetud koha omal kulul, ühe aasta kestel vastutab lahtivõetud koha korraliku katte eest ja siis annab üle selle koha Linnavalitsusele heas korras. Talvele langevad tähtajad lükatakse edasi järgmise kevadeni.

§ 108. Käesolev määrus maksab ka nende tänavate, avalikkude platside, istutiste, tarbevee juhtmete ja sade- ning raiskvee kanalisatsioonide kohta, mis käesoleva määruse maksmahakkamise päevani pole võetud Linnavalitsuse korrashoidu.

§ 109. Käesoleva määruse maksmahakkamisega kaotavad maksvuse:

I.

Tallinna Linnavolikogu poolt 11. detsembril 1902 välja antud ja Eestimaa Kubermangu Teatajas 20—15. maist 1903 avaldatud sundmäärus Ehitusprojektide tegemise ja eraehitiste püstitamise kohta Tallinna linnas ühes kõigi selle sundmääruse hilisemate muudatustega ja täiendustega ja nimelt:

1) linnavolikogu otsus 1. septembrist 1904, avaldatud Eestimaa Kubermangu Teatajas 49 — 2. detsembrist 1904;

2) linnavolikogu otsus 18. veebruarist 1915, avaldatud Eestimaa Kubermangu Teatajas 35 — 27. augustist 1915;

3) linnavolikogu otsus 22. aprillist 1915, avaldatud Eestimaa Kubermangu Teatajas 31 — 30. juulist 1915

4) linnavolikogu otsus 7. veebruarist 1923, avaldatud RT 47. — 5. aprillist 1923;

5) linnavolikogu otsus 18. aprillist 1923, avaldatud RT 67 — 11. maist 1923;

6) linnavolikogu otsus 15. augustist 1923, avaldatud RT 117 — 25. septembrist 1923;

7) linnavolikogu otsus 19. maist 1926, avaldatud RT 53 — 18. juunist 1926;

8) linnavolikogu otsus 22. detsembrist 1926, avaldatud RT 11 — 4. veebruarist 1927;

9) linnavolikogu otsus 19. juunist 1929, avaldatud RT 80 — 20. septembrist 1929;

10) linnavolikogu otsus 13. novembrist 1929, avaldatud RT 2 — 7. jaanuarist 1930;

11) linnavolikogu otsus 24. septembrist 1930, avaldatud RT 86 — 4. novembrist 1930;

12) linnavolikogu otsus 22. aprillist 1931, avaldatud RT 43 — 28. maist 1931.

II.

Tallinna linnavolikogu poolt 26. mail 1910 vastu võetud ja Eestimaa Kubermangu Teatajas 2 — 13. jaanuarist 1911 avaldatud sundmäärus Tänavate ehitamise ja korrashoiu kohta Tallinna linnas.

III.

Tallinna linnavolikogult 24. augustil 1921 vastu võetud ja RT 77 — 9. septembrist 1921 avaldatud sundmäärus Raioonide üle, kus tööstusettevõtete asutamine keelatud.

§ 110. Käesolev määrus hakkab maksma kaks nädalat pärast avaldamist Riigi Teatajas.

Lisa § 8 juurde.
Vorm I.

TUNNISTUS.

Käesolevaga tõendan mina, ...
(kutse)

.....
(nimi ja perekonnanimi)

.....
(aadress)

et olen endale võtnud vastutava tööjuhatamise Tallinna Linnavalitsuse poolt „ “ ..... 19..... a. nr. ..... all ..... tänaval nr. ..... (kinnistu nr. .....) kinnitatud projekti teostamisel, vastavalt Tallinna ehitusemääruse §§ 8 ja 9 nõudele.

See tunnistus on antud .....
(ehitusetööks)
.....
(loasaaja nimi ja perekonnanimi)
esitamiseks Tallinna Linnavalitsuse Ehituseosakonnale.

Tallinnas, „ “ ..... 19..... a.

Allkiri.

Lisa § 8 juurde.
Vorm II.

..... kordselt registreeritud „ “ 19..... nr. .....
..... kordselt registreeritud „ “ 19..... nr. .....

EHITUSELEHT.

..... tän. nr. ..... kinn. nr. .....
ehitamise kohta.

Tallinna ehitusemääruse § 8 põhjal teatan Tallinna Linnavalitsuse Ehituseosakonnale, et Linnavalitsuse poolt „ “ ..... 19..... a. nr. ..... all kinnitatud projekti järgi lubatud ehitustööde teostamisele asun „ “ ..... 19..... a.

Tallinnas, „ “ ..... 19..... a.

.....
(ehitusetöiks loasaaja allkiri).
.....
(vastutava tööjuhataja allkiri).

Olen ehitusemääruse § 8 viimases lõikes tähendatud ehitiste piirjooned
koha peal ära märkinud

---

ei asu vastu tänavat või linna krundi piiri.

Tallinnas, „ “ ..... 19..... a.

.....
(linna maamõõtja allkiri).

Ehituseleht on registreeritud Tallinna Linnavalitsuse Ehituseosakonna inspektsiooni registris „ “ ..... 19.... a. nr. ..... all.

.....
(linna ehituseinspektori allkiri).

Ehituseleht esitatud „ “ ..... 19.... a.

.....
(.... jsk. politseikom. allkiri).

Käesolev ehituseleht on määruse nõudeile vastavalt registreeritud.

Tallinnas, „ “ ..... 19.... a.

.....
(vastutava tööjuhataja allkiri)

Alusmüüride valmissaamisest teatatatud Tallinna Linnavalitsuse Ehituseosakonnale.

Tallinnas, „ “ ..... 19.... a.

.....
(ehituseosakonna ametniku allkiri).

Alusmüüride asetamist õigele piirjoonele (kui see ehitusemääruse § 8 viimase lõike põhjal tarvilik) kohapeal järele vaadanud ja tunnustan õigeks.

Tallinnas, „ “ ..... 19.... a.

.....
(linna maamõõtja allkiri).

Alusmüürid kohapeal järele vaadanud. Ehitusetööde jatkamiseks ei ole takistusi.

Tallinnas, „ “ ..... 19.... a.

.....
(linna ehituseinspektori allkiri).

Ehituseinspektorilt allkirja saamisest alusmüüride vastuvõtmise puhul minule teatatud.

Tallinnas, „ “ ..... 19.... a.

.....
(vastutaja tööjuhataja allkiri).

Tooresehituse lõpetamisest teatatud Tallinna Linnavalitsuse Ehituseosakonnale.

Tallinnas, „ “ ..... 19..... a.

.....
(ehituseosakonna ametniku allkiri).

Tooresehituse kohapeal järelevaadanud. Ehitusetööde jatkamiseks ei ole takistusi.

Tallinnas, „ “ ..... 19..... a.

.....
(linna ehituseinspektori allkiri).

Ehituseinspektorilt allkirja saamisest tooresehituse vastuvõtmise puhul minule teatatud.

Tallinnas, „ “ ..... 19..... a.

.....
(vastutava tööjuhataja allkiri).

Ehitusetööde lõpetamisest teatatud Tallinna Linnavalitsuse Ehituseosakonnale.

Tallinnas, „ “ ..... 19..... a.

.....
(ehituseosakonna ametniku allkiri).

Ehitusetööd kohapeal järele vaadanud. Ehitise kasutamisele võtmiseks ei ole takistusi.

Tallinnas, „ “ ..... 19..... a.

.....
(linna ehituseinspektori allkiri).

Märkused:

SISUKORD.

A.

Aampalgid — §§ 1, 58, 70.
Ahjud — —§§ 1, 86, 87, 88.
Ajutised ehitised — § 28.
Aknad — § 77.
„ katuse — § 75.
Akna raamide ümbertegemine — § 1.
„ lengide uuendamine — § 1.
Aknapind — § 61.
Alusmüürid — valmissaamine — § 9.
Aluspind — ehitise — §§ 1, 16, 23.
Arvutused staatilised — § 1.
Asetus — ehitise — § 23.
Astmete mõõted — § 82.
Avaliku platsi ehitamine — § 99.
„ „ korrashoid — § 103.
„ „ kastmine — § 103.
„ „ pinna lahtivõtmine — §§ 1, 107.
„ „ puhastamine — § 103.
„ „ pühkimine — § 103.
„ „ rajamine — § 1.
Avauste tegemine sisemistesse kapitalseintesse — § 1.
Avauste tegemine välisseintesse — § 1.
Avalikud hooned — ehitised — §§ 2, 24, 77.
Avalik juurdepääs — § 103.

B.

Bensiini võtmise kohad — § 17.
Bioloogiline puhastuse seade — § 29.

E.

Eesaiad — §§ 1, 41.
Ehitise aluspind — §§ 1, 16, 23.
„ asetus — §§ 23, 39, 49.
„ asukoht — § 8.
„ juurdeehitamine — §§ 1, 2, 13, 25, 27, 61, 79, 90.
„ kapitaalne parandamine — §§ 1, 25, 27, 51, 61, 79, 90.
„ kapitaalosade uuendamine — § 1.

Ehitise lammutamine — §§ 1, 27, 28, 90.
„ maht — § 1.
„ pealeehitamine — §§ 1, 2.
„ projekt — §§ 1, 2, 4, 5.
„ püstitamine — §§ 1, 2, 12, 13, 27, 29, 31, 69, 90.
„ suurus väljaspool ehit. rajoone — § 16.
„ väliskuju — §§ 1, 13.
„ ümberehitamine — §§ 1, 2, 13, 25, 27, 51, 61, 79, 90.
„ arhitektuuriline väärilikkus — § 13.
„ ilme — § 13.
Ehitised ajutised § 28.
Ehitusejoon — §§ 18, 27, 39.
Ehituserajoonid — § 12.
„ kivi — § 15.
„ puu — § 15.
Ehituslehe registreerimine — § 8.
Ehitustööde luba maksvus — § 7.
Ehitustööde lõpetamine — § 9.
Eluruumide isoleerimine — § 67.
„ kõrgus — § 66.
„ põrandapind — § 67.
„ ventileerimine — § 67.
Eluruum keldris — § 67.
Eluruumide püstitamine prügilademetel — § 69.
Erakruntide piirides — § 40.
Erihooned — §§ 14, 24.
Esimese ehitusrajooni hõlbustused — § 23.

F.

Fassaadi ilme — § 1, 5.
„ krohvimine — § 1.
„ muutmine — §§ 1, 71.
„ projektid — § 4.
„ vooderdamine — § 1.

G.

Gaas — § 97.
Garaaž — § 68.

H.

Haljasala — § 99.
Heinad — § 17.
Hoone ilme — § 11.
„ kasutamisele võtmine — § 9.
„ kõrgus — §§ 21, 23, 24, 55, 56, 57.
„ seinte paksus — § 63.
Hoonestamiseviis, kinnine — §§ 18, 20, 21.
„ lahtine — §§ 19, 20, 49.

I.

Ilme — §§ 1, 11, 13.
Isoleerimine (eluruumide) — § 67.

J.

Joon — ehituse (punane joon) — §§ 18, 27, 39.
Juurdeehitamine — §§ 1, 2, 13, 25, 51, 52, 79, 90.
Juurdepääsutee — § 16, 30, 32.

K.

Kaitsekatus — § 78.
Kastmine — § 103.
Kaart — krundi — § 2.
Kaevud — joogivee — § 54.
„ kanalisatsiooni — § 6.
Kaevikud — prügi — § 54.
„ väljakäigu — § 54.
Kaevis — § 72.
Kandvad konstruktsioonid — §§ 15, 27.
Kanep — § 17.
Kaksikmaja — §§ 20, 21.
Kaksikmaja kõrgus — § 21.
Kanalisatsioon — juhtmed — §§ 1, 3, 100, 101, 102.
„ — kaevud — § 6.
„ projekt — §§ 3, 6.
„ raiskvee — §§ 29, 100, 101, 102.
„ võrk — § 29.
Kapitaalosade uuendamine — §§ 1, 27.
Kapitaalne parandamine — §§ 1, 25, 27, 51, 61, 79.
Kapitaalseinad — § 15.
Karniisid — §§ 60, 75.
Katus — § 75.
Katuse aknad — § 75.
Katusealune — § 52.
Katuse katmine — § 1.
Katuse kattematerjal — § 5.
Katusekord — § 74.
Katuse rennid — § 76.
Kaubamajad — § 24.
Kaubanduslikud ettevõtted — § 93.
Kaupade ladu — § 52.
Keldrikord — § 73.
Keldriruum elamiseks — § 67.
„ lagi — § 70.
„ mitteelamiseks — § 68.
Kergesti tuldvõtvad materjalid — § 17.
Keskkütte seade — § 97.
Kinnistamine — ühise tulemüüri — §§ 21, 59.

Kinnine hoonestamise viis — §§ 18, 20, 21.
Kivi (põletatud savist) suurus — § 63.
„ silikaat — § 63.
Kiviehituserajoonid — § 15.
Kiviehitis — § 15, 58.
Kivist eluhoonete krohvimine — § 64.
Klosetid — § 89.
Kolded — §§ 1, 86.
Korterid puust majas III korral — § 84.
Korstnad — §§ 1, 5, 56, 59, 85, 86, 87.
Krohvimine — §§ 1, 64.
Krundi asendi plaan — §§ 4, 5, 6.
„ kaart — §§ 1, 2.
„ kaksikmaja alla määramine — § 21.
„ kasutamine väljaspool ehituserajoone — § 16.
„ suurus ehitusrajoonis — §§ 31, 32.
„ suurus väljaspool ehitusrajooni — § 16.
„ täisehituse % — §§ 14, 32.
„ tükeldamine — §§ 1, 31, 32, 33.
Kuja asendiplaanil — § 5.
„ ehitiste vahel — §§ 18, 50, 51, 55.
„ lahtise ehituseviisi juures — §§ 19, 49, 51.
„ mõõted eluruumide sissekäikudel — 53.
„ täisehitamine või laoks tarvitamine — § 52.
Kuur — § 68.
Käsikamber — § 83.
Kõnniteede ehitamine — uute — § 1.
Kõrvalhooned — § 54.
Kõrgus — vaata hoone kõrgus.

L.

Laed — § 55.
„ keldri — § 70.
Lahtised kolded — § 86.
Lahtine hoonestamise viis — §§ 19, 20.
Lammutamine — §§ 1, 27, 28, 90.
Laod — §§ 52, 94, 96.
Laut — looma, sea — § 54.
Lina — § 17.
Linna ehituseplaan — §§ 12, 27, 93, 99.
Lubi — § 90.
Luugid — §§ 71, 77.
Läbisõit — §§ 5, 32, 37.
„ õue — § 35.
Lõõrid veetavad — § 85

M.

Maa-alade tükeldamine — §§ 1, 32, 33.
Maa-alused bensiininõud — § 17

Maa-alused juhtmed — § 1.
Maalritööd — § 1.
Maht — ehitise — § 1.
Mansardkord — §§ 74, 75.
Markiisid — § 78.
Metallahjud — § 88.
Metsamaterjal — laod — —§§ 17, 94
Minimaalne õu — §§ 34, 52.
Muru istutamine — § 99.

N.

Nimelauad — §§ 1, 11.
Näitusehooned — § 28.

P.

Pangamajad — § 24.
Parandusetööd — § 1.
Pealeehitamine — §§ 1, 2, 13, 25, 79, 90.
Pealkirjad — §§ 1, 11.
Pesuköök — §§ 54, 68.
Piirde asetus — §§ 1, 40, 41, 42.
„ ehitamine — §§ 1, 46.
„ kapitaalne parandus — §§ 1, 26, 46.
„ kõrgus — §§ 43, 44, 90.
„ naaberkrundi vahel — § 44.
„ materjalid — § 45.
„ uuendamine — § 46.
„ välimus — § 48.
„ ümberehitamine — §§ 1, 26, 46.
Platsi avaliku — ehitamine — §§ 1, 99, 103, 104.
„ ilme — § 48.
„ korraspidamine — § 106.
„ lahtivõtmine — §§ 1, 107.
Prügikaevikud — §§ 54, 68.
Prügilademel elumajade püstitamine — § 69.
Projekt — ehituse — §§ 1, 2, 4.
„ kanalisatsiooni — § 3.
„ kaotab maksvuse — §§ 7, 21, 25.
„ piirde — § 47.
„ teostamisele asumine — § 8.
Puuehituseraioonid — § 15.
Puuehitised — §§ 15, 23, 25, 55.
Puuhoovid — §§ 17, 94.
Puude istutamine — §§ 1, 99.
Puuladu — §§ 52, 94.
Puust-ehitis — §55.
Puust-elumaja kolmas kord — § 84.
Puust-ehitise kõrgus — § 55.
„ pikkus — § 55.

Põletatud savikivi — § 63.
Põletismaterjal — § 17.
Põrandapind — §§ 67, 81, 84.
Põrandate uuendamine — § 1.
Pööning — §§ 55, 80.
Püstitamine, uute ehitiste — §§ 1, 2, 13, 29.
„ üle ehitusejoone — § 27.
Pühkimine — tänava — § 103.
Puhastamine — tänava — § 103.

R.

Raioonid, ehituse — § 12.
„ kiviehituse — § 15.
„ puuehituse — § 15.
Raiskvee eelpuhastus — § 6.
„ kanalisatsioon — §§ 1, 3, 6, 29, 100, 101, 102.
Reklaamsildid — §§ 1, 11.
Reklaamseadeldised — § 11.
Rennid — katuse — § 76.
Rõdu — § 78.

S.

Sahvrid — § 83.
Sarikate uuendamine — § 1.
Saunad — § 92.
Savikivi (põletatud) suurus — § 63.
Sealaut — § 54.
Seadeldised — § 78.
Segaehitis — § 15.
„ pikkus, kõrgus — § 55.
Seinad, kapitaalsed — § 15.
Seinte liidete täitmine — § 1.
„ trepikoja — § 81.
Sepikojad — § 91.
Sildid — § 11.
Silikaatkivi suurus — § 63.
Sisemistesse kapitaalseintesse avauste tegemine — § 1.
Sisemiste kapitaalseinte materjali muutmine — § 1.
Sissekäik — §§ 53, 71, 81.
Sissesõit — §§ 5, 36, 50.
Soojusjuhtivus välisseintes — § 63.
Solgikaevikud — § 54.
Staatilised arvutused — §§ 1, 4, 63.
Suitsukanalid — § 85.
Suitsu ärahoidmine — § 97.
Suitsulõõrid — § 87.
Suitsulõõride parandamine — § 1.
Sõidutee — § 29.
Sõrestikehitis — § 65.

Tarbevee seade — § 101.
Tarbeveejuhtmed — § 100.
Tallid — §§ 54, 68.
Tapeetimise tööd — § 1.
Teatrid — §24.
Telingud — § 90.
Terassid — § 78.
Tolm — § 90.
Tooresehitus — lõpetamine — § 9.
Toru — vihmavee — § 76.
Trepp — §§ 79, 80, 81, 82, 83, 84.
„ asetus — § 1, 52.
Trepikoja seinad — § 81.
Tsirkus — § 28.
Tuldvõtvad materjalid — § 17.
Tuletegemise asemed — § 95.
Tulemüür — §§ 18, 21, 22, 59, 80.
„ avaus — § 59.
„ kallakus — § 22.
„ paksus — § 59.
„ pikkus — § 21.
„ ühine — §§ 21, 59.
Tuli — lahtine — 96.
Tööjuhataja — vastutav — §§ 1, 2, 10.
Töökojad keldris — § 68.
Tööstusettevõtted — §§ 93, 96, 97.
„ tülitav — § 93.
„ tuldkardetav — § 95.
Tööstuseraioonid — § 93.
Tööstuses ümbertöötatud vedelikud — § 93.
Täisehituse protsent krundil — §§ 14, 32.
Tänava ehitamise loa nõutamine — § 104.
„ ehitamine — §§ 99, 101, 102.
„ eristamine — § 103.
„ ilme — § 48.
„ korrashoidmine — §§ 103, 106.
„ pildi omapärasus — § 13.
„ Tänava pinna lahtivõtmine — §§ 1, 107.
„ rajamine — § 1.
„ tarvitamisele võtmine — § 105.
„ varustus — §§ 100, 101, 102.
„ ülevõtmine linna korrashoidu — §§ 102, 103.
„ korrashoid — § 103.
„ kastmine — § 103.
„ pühkimine — § 103.
„ puhastamine — § 103.

Tänava valgustamine — § 101.
Tükeldamine maa-alade — §§ 1, 33.
„ projekt — §§ 31, 32, 33.

U.

Uksed — § 77
Uste tiibade ümbertegemine — § 1.
„ lengide uuendamine — § 1.
Uuesti ehitusel hoone asetus — § 23.

V.

Vaateaknad — § 1
Vaatekastid — §§ 1, 11.
Valguskaevis — 72.
Valgustusreklaamid — § 11.
Valgustusseade — § 29.
Vannimajad — § 92.
Valgustusõu — § 38.
Vastutav tööjuhataja — §§ 1, 2, 10.
Veetavad lõõrid — § 85.
Vedelikud — tööstuses ümbertöötamine — § 98.
Ventileerimine — eluruumide — § 67.
Vihmavarjud — § 78.
Vihmavee torud — § 76.
Väljaspool ehitusraioone ehitised — § 16.
„ „ krundi suurus — § 16.
„ „ krundi kasutamine — § 16.
Väljakäigukohad — § 89.
Väliskuju — ehitise — § 1.
Välisseinte, avauste tegemine — § 1.
„ ehitamine — § 62.
„ konstruktsioon — §§ 5, 63.
„ krohvimine — § 64.
„ materjali muutmine — § 1.
„ värvimine — § 1.
Väravad — §§ 36, 77.
Värvid — ehitusematerjalide — § 4.

Ä.

Ääsid — § 96.

Ü.

Ühine tulemüür — §§ 21, 59.
Ümberehitamine — §§ 1, 2, 23, 25, 51, 70, 71, 79, 90.
Ümbruskonna tülitamine — § 90.
Ümbertöötatud vedelikud — § 98.

Õled — § 17.
Õli — § 17.
Õu — ehitiste vahel — §§ 39, 50.
„ krundi tükeldamisel — § 32.
„ minimaalne — §§ 34, 52.
„ mõõted eluruumide sissekäikudel — § 53.
„ täisehitamine — § 52.
„ valguse — § 38.
„ ühendus — § 35.

Nr. 2. Tallinna Linnavolikogu poolt 4. veebruaril 1925 vastuvõetud ja 26. juunil 1935 muudetud

Määrus projektide kinnitamise ja ehituste järelvaatuse eest võetava maksu kohta.

RT 126 — 1925; RT 66 — 1935.

Antud Linnamaksuseaduse §§ 88 ja 89 põhjal.

Ehitusprojektide kinnitamisest ja ehitatavate hoonete järelvaatusest tekkinud kulude katteks võtab Linnavalitsus ehituseomanikult maksu, mis ehitatava hoone iga korra põhiplaani ruutmeetri järele välja arvatakse.

Uute ehituste keldrikorra pealt võetakse maksu niisugusel puhul, kui keldrikorrale korterid või äriruumid sisse seatakse.

Ümberehituste projektide eest võetakse kinnitamise ja järelvaatuse maksu hoone ümberehitatava osa iga korra põhiplaani ruutmeerti pealt.

Ehituste järelvaatust toimetatakse: uute ehituste juures vähemalt kolm korda, ja nimelt:

a) kui alusmüürid valmis ehitatud;
b) kui ehitus toorelt valmis;
d) kui ehitus lõpulikult valmis.

Kui uus ehitus nõuab rohkem kui kolm korda järelvaatust, tulevad lisajärelvaatuse korrad pro-

jekti kinnitamisel kindlaks määrata. Väiksemate kuuride, tallide, pesuköökide ja muude sarnaste kõrvalehituste ning plankude järelvaatust toimetatakse üks kord — kui ehitus lõpulikult valmis. Ümberehituste juures toimetatakse järelvaatust üks või kaks korda, nagu seda nõuab ümberehituse suurus ja ümberehitatava hoone konstruktsioon.

Puuladude järelvaatust toimetatakse peale lao sisseseadmist. Ehituse järelvaatust toimetatakse üks kord — ehitusplaani teostamise ajal. Kanalisatsiooni järelvaatus on kanalisatsiooni linna torustikuga ühendamise ajal.

Kui ehituseomanikust olenevatel põhjustel, nagu kinnitatud projektist kõrvalekaldumiste, seaduse ja määruste mittetätmise puhul, tarvilik on ehitatava hoone juures lisajärelvaatusi toimetada, maksab ehituseomanik iga lisajärelvaatuse eest maksu, nagu see tariifis iga järelvaatuse korra eest ette nähtud.

Kui kinnitatud projekti ehituspaigal puudumise või mõnel muul põhjusel võimalik ei ole järjekorralist järelvaatust teostada, maksab ehituseomanik iga väljasõidu eest kr. 5,—.

Projektide kinnitus- ja järelwaatusmaksude määramine sünnib järgmise tariifi järele:

A. Kinnitusmaks.

1. Uued ehitused — snt. 3 ruutmeetri pealt, kuid mitte vähem kui kr. 2,—. projekti pealt.

2. Uute vähemate kuuride, tallide, pesuköökide ja muude sarnaste väiksemate kõrvalehituste eest snt. 1,5 ruutmeetri pealt, kuid mitte vähem kui kr. 1,— projekti pealt.

3. Hoonete ümberehituste eest snt. 1,5 ruutmeetri pealt, kuid mitte vähem kui kr. 1,— projekti pealt.

4. Vähemate kuuride, tallide, pesuköökide ja muude sarnaste väiksemate kõrvalehituste ümberehituste eest, kui nad samaks otstarbeks ümber ehi-

tatakse, snt. 1 ruutmeetri pealt, kuid mitte vähem kui kr. 1,— projekti pealt.

5. Plankude eest snt. 2 jooksva meetri pealt, kuid mitte vähem kui kr. 1.— projekti pealt.

6. Puuladude eest kr. 3,— iga lademe pealt.

7. Ehitusplaanid snt. 0,10 rtm., kuid mitte vähem kui kr. 5,— plaani pealt.

8. Kanalisatsiooni ehitamise eest:

a) ilma vete puhastamise sisseseadeta kr. 3,—,

b) vete puhastamise sisseseadega kr. 10,— projekti pealt.

Järgnev lõik on muudetud ära Tallinna linna kanalisatsioonimaksu määrusega (RT 66 — 1935).

B. Järelvaatusmaks.

1. Uued ehitused — snt. 1,5 ruutmeetri pealt iga järelvaatuse korra eest, kuid mitte vähem kui kr. 3,— projekti pealt.

2. Vähemate kuuride, tallide, pesuköökide ja teiste sarnaste kõrvalehituste, nende ümberehituste eest samaks otstarbeks ja hoonete ümberehituste eest snt. 1 ruutmeetri pealt iga järelvaatuse korra eest, kuid mitte vähem kui kr. 1,5 projekti pealt.

3. Plankude eest snt. 1 jooksva meetri pealt, kuid mitte vähem kui kr. 1,5 projekti pealt.

4. Ehitusplaanid — snt. 0,10 ruutmeetri pealt iga järelvaatuse korra eest, kuid mitte vähem kui kr. 5,— plaani pealt.

5. Puulaod — kr. 5,— iga lademe pealt.

6. Kanalisatsioon:

a) ilma vete puhastamise sisseseadeta kr. 5,—,

b) vete puhastamise sisseseadega — kr. 15,— projekti pealt.

Ülemaltähendatud määruse põhjal võetavad maksud nõutakse sisse vastuvaidlemata korras.

Nr. 3.

Tallinna Linnavolikogu poolt 26. juunil 1935 vastuvõetud ja Siseministri poolt 22. juulil 1935 kinnitatud

Tallinna linna kanalisatsioonimaksu määrus.

RT 66 — 1935.

Alus: Linnaseaduse § 63 p. 7 märkus 2 ja p. 22.

§ 1. Kruntide ja ehitiste sade- ja raiskvee ärajuhtimiseks tänavatele ja avalikele platsidele ehitatud kanalisatsiooni võtab linn oma korrashoiule Tallinna linna ehitusemääruses ettenähtud korras *). Ehiturajoonides, kus kanalisatsioon olemas, on kinnisvaraomanikud kohustatud ehitama oma kruntidele ja ehitistele kanalisatsiooniseade ja selle ühendama tänava või avaliku platsi kanalisatsiooniga nendel tähtaegadel, millised määrab Linnavolikogu iga üksiku ehituserajooni või tänava kohta eraldi. Kanalisatsiooni tarvitamise eest võtab linn kinnisvaraomanikelt kanalisatsioonimaksu. **)

§ 2. Kanalisatsioonimaksu võetakse järgmisel määral:

1) kruntidelt, milledele ehitatakse kanalisatsiooniseade, millest sade- või raiskveed voolutatakse linna korrashoiul olevasse kanalisatsiooni — kr. 0,15 krundi pinna igalt ruutmeetrilt;

2) uutelt kruntidelt, mis luuakse maa-alade tükeldamisel või olevatest kruntidest osa eraldamisel

---

*) v. § 102.

**) Linnaseaduse § 349 järgi Linnavolikogul on õigus kohustada linna kanalisatsioonivõrgu piirkonnas asetsevate kinnisvarade omanikke ehitama oma kinnisvaradele raiskvee ärajuhtimiseks kanalisatsiooniseadeid ja ühendama need linna kanalisatsioonivõrguga. Kanalisatsiooni tarvitamise eest võib linn võtta kinnisvara omanikelt maksu, mida võib kasutada ainult kanalisatsiooni ehitamiseks ja korrashoiuks. Maksu summa ei või ületada tõeliku tarviduse piirisid.

iseseisvaks hüpoteegi üksuseks, arvatud välja need krundid, milledele jääb maa-alal või krundil olev kanalisatsiooniseade, millest sade- või raiskveed voolutatakse linna korrashoiul olevasse kanalisatsiooni — kr. 0,15 krundi pinna igalt ruutmeetrilt;

3) kruntidelt, millede jaoks on ehitatud iseseisev kanalisatsiooniseade, mis ei ole ühenduses linna korrashoiul oleva kanalisatsiooniga, kui see kanalisatsiooniseade võetakse linna korrashoiule või ühendatakse linna korrashoiul oleva kanalisatsiooniga — kr. 0,15 krundi pinna igalt ruutmeetrilt;

4) ehitistelt, mis ühendatakse krundil oleva kanalisatsiooniseadega, millest sade- ja raiskveed voolutatakse linna korrashoiul olevasse kanalisatsiooni — kr. 0,25 ehitise iga korra pinna ruutmeetrilt, mõõtes välisseinte järgi, arvatud välja pööning, puukeldrid ja puukuurid.

Kanalisatsiooniga ühendatud, pärast käesoleva määruse maksmahakkamist lammutatud või hävinenud ehitiste kordade pindala arvatakse maha nende ehitiste asemele püstitatud uute ehitiste kordade pindalast.

5) Ehitistelt, mis asuvad käesoleva paragrahvi p, 3-das ettenähtud kruntidel, kui nende kruntide kanalisatsiooniseade võetakse linna korrashoiule või ühendatakse linna korrashoiul oleva kanalisatsiooniga — kr. 0,25 ehitise iga korra ruutmeetrilt, mõõtes välisseinte järgi, arvatud välja pööning, puukeldrid ja puukuurid.

§ 3. Kanalisatsioonimaksu tasub kinnisvaraomanik järgmiselt:

1) krundi pinnalt võetava maksu: a) olevatelt kruntidelt kanalisatsiooni ühenduse projekti kinnitamisel või kanalisatsiooni linna korrashoiule võtmisel (§ 2 punkt 3); b) uutelt kruntidelt — tükeldamiseprojekti kinnitamisel;

2) ehitistelt võetava maksu: a) kahe aasta jooksul, arvates uue ehitise kasutamiseks loa saamise päevast, igal aastal pool maksu summast; b) olevatelt ehitistelt kanalisatsiooni ühenduse pro-

jekti kinnitamisel või kanalisatsiooni linna korrashoiule võtmisel (§ 2 punkt 5).

§ 4. Kanalisatsioonimaksu ei võeta neilt tükeldamisel saadud kruntidelt ja nendel kruntidel olevatelt ehitistelt ning nendele kruntidele püstitatavatelt ehitistelt, milliste eest on kanalisatsiooni ümberehitamise kulud erikokkuleppel Linnavalitsusega linnale tasutud pärast 1. juunit 1930.

§ 5. Kanalisatsioonimaksu summasid kasutatakse ainult kanalisatsiooni ehitamiseks ja korrashoiuks.

§ 6. Käesoleva määruse maksmahakkamisega kaotab maksvuse Tallinna Linnavolikogult 4. veebruaril 1925 vastuvõetud ja RT 126 — 1925 avaldatud Projektide kinnitamise ja ehitiste järelevaatuse eest võetava maksu määruse osa „A" pkt. 8-da viimane lõik.

§ 7. Käesolev määrus hakkab maksma kaks nädalat pärast avaldamist Riigi Teatajas.

Nr. 4.

Tallinna Linnavolikogu poolt 8. veebruaril 1922 vastuvõetud.

Sunduslik määrus veevärgi sisseseadete ehitamise kohta Tallinna majades ja kruntidel, mis ühenduses linna veevõrgu magistraaliga.

RT 108 — 1922.

A. Üldine osa.

§ 1. Veevärgi sisseseadete ehitamine majades ja kruntidel, mis ühenduses linna veevõrgu magistraaliga, on lubatud ainult nende ettevõtjate kaudu, kes selleks linna veevärgi juhatuselt luba on saanud.

§ 2. Luba saavad ainult need ettevõtjad, kes oma tööoskust linna veevärgi juhatuse ees on tõestanud ja linna veevärgi juhatusega sellekohase lepingu teinud.

Märkus: lubasaanud ettevõtjate nimekiri on linna veevärgi juhatuse kontoris igaühele tarvitamiseks välja pandud.

B. Määrused torude panemiseks.

§ 3. Veevärgi sisseseadete ja muudete tegemiseks peab olema linna veevärgi juhatuselt luba, kellele sel puhul tuleb täieline tööplaan esitada.

§ 4. Majades ja kruntidel veetorude määramise juures, ükskõik kas maja suuruse järele üks ehk rohkem veetõusu toru ette tuleb, peab tähele panema, et nendest jagunevad horisontaaltorud kunni üksikute veetarvituse kohtadeni tõusuga pandaks ühtlase veest tühjendamise võimaldamiseks; vastasel korral tuleb kukkumise muutekoha jaoks iseäralised tühjendamise sisseseaded määrata. Juhtumisel, kui nähtavat toru langemist kunni kaanalini teha ei saa, peab torud niivõrd kõrgelt panema, et ärajooksva vee jaoks anum alla panna saaks.

§ 5. Igal üksikul veetorul peab teda eraldav ventiil olema.

§ 6. Kõik sisemised torud tulevad niiviisi panna, et nad külma ja vigastuste vastu kindlasti kaitstud oleks. Kui külma mõju karta on, tulevad torud panna kas lahtivõetavatesse seinaõõnsustesse ehk nii kaugele seinast, et neid soojust hoidva kattega kerge ümbritseda oleks. Samuti peab torud ka maa sisse külma vastu kaitstult pandama.

§ 7. Välisseinte läheduses toru panemist tuleb võimalust mööda ära hoida.

§ 8. Korstnatest, ärajooksu- ja mustaveekanalitest torude läbipanemine on keelatud.

§ 9. Kui möödapääsemata on torude panemine läbi ruumide, kuhu võimata ehk raske ligi saada,

tuleb veetoru mõlemast otsast lahtisest kaitsetorust läbi panna.

§ 10. Kivimüürist toru läbipanemise juures peab toru ja müüri vahel vaheruum jäetama, et müüri vajumise korral toru murdmise eest kaitsta.

§ 11. Maapinna sisse, kus toru peale mõjumist karta on, võib toru ainult vastava kaitsekihiga kaetult panna; seesama on maksev ka torupanemise kohta niiskesse ehk niisugusesse ruumi, kus söövad gaasid ehk aurud toru rikkuda võivad.

§ 12. Toru ühendusosad peavad kättesaadavates kohtades olema.

§ 13. Kõiki harutorusid, mida ainult ajuti kasutatakse, nagu pesuköökides, aedades, hoovides, purtskaevudes, tuleb eraldi eralduskraanide ja keerdtühjendamise osadega varustada. Üksikud torud tulevad võimalust mööda dikestega, mis eralduskraani juurde paigutatud, teatavaks teha.

§ 14. Ühendustorude sisemine läbimõõt tuleb niiviisi valida, et arvesse võttes ehituse pikkust, laiust, kõrgust ja olevat rõhku kui ka veevõtte kohtade arvu, võimalust mööda kõik ehituse osad veega varustatud oleks. Selleks peavad ühenduse ja peajaotuse torudel pikkuse juures kunni 30 meetrini järgmised minimaalsed läbimõõdud olema:

1—5 veevõtmise kraani juures $^3/_8$—½ läbimõõduga peab olema ¾″ toru läbimõõt;

6—20 veevõtmise kraani juures 1″ toru läbimõõt;

21—40 veevõtmise kraani juures 1¼″ toru läbimõõt;

41—60 veevõtmise kraani juures 1½″ toru läbimõõt;

üle 60 veevõtmise kraani juures 2″ toru läbimõõt.

Selle juures on arvatud, et 1 klosett ehk pissuaari kraan — ½ ärajooksu kraani, 1 vann —

1 ärajooksu kraani ja 1 pesemise laud — 1 ärajooksu kraani.

Ujuvaid automaat kraane, fontääne jne. tuleb iseäralise kalkulatsiooni järele eelarvesse võtta.

Suuremate sisseseadete juures, iseäranis töösttuse otstarbeks, nii ka muil juhtumistel määrab tarviliku peatoru läbimõõdu veevärgi juhatus kindlaks.

§ 15. On keelatud maja ühenduste otsekohene ühendus aurukatelde, rõhu all olevate katelde, klosettide ja pissuaaridega, mis veekogujatega peavad varustatud olema, selle peale vaatamata, kas veetorudes tagasihoide klapp on ehk mitte.

§ 16. On keelatud linna veetorude otsekohene ühendamine ärajooksutorudega ehk mõne teise veeandva asutuse torudega, kui ka sama krundi peal linnatorude üksteisega ühendamine; ka on keelatud ühendus igasugu teiste vedelikkude reservuaaridega, nagu pesunõudega, akvaariumidega jne. Neil juhtumistel võib linna veetorust ainult siis vett saada, kui veekraan vähemalt 50 mm nõu äärest kõrgemal seisab.

§ 17. Linna veevärgi juhatuse igakordse erilise loaga võib ühendusi saada ka jõumasinatega, veerõhu tõste sisseseadetega, soojavee muretsemise ja kütte sisseseadetega, ventilaatoritega, fontäänidega, tolmupuhastusaparaatidega, ejektoritega jne.

C. Torude materjal.

§ 18. Veetööde jaoks tarvitatavad torud võivad olla: maa sees malmtorud, ajutiselt ka tsingitud raudtorud, kuid veevärgi juhatuse igakordse erilise loaga. Sisemised veetorud peavad olema seatinast paksude seintega ehk tsingitud raudtorud.

D. Torude eraldamise ja veevõtmise sisseseaded.

§ 19. Kõik torude eraldamise ja veevõtmise sisseseaded peavad töötama ilma tõugeteta ja või-

maldama pikaldast sulgumist. Veekogujaid ja uhtumiskastisid peab varustama ujuv-ventiilidega. Veemõõtja ees oleva peakraani tarvitamine peab ainult veevärgi poolt määratud isikute läbi sündima; teised isikud võivad peakraani tarvitada ainult hädajuhtumistel ja nimelt siis, kui sisemised kinnipanemise sisseseaded rikutud ja tarvitamist ei võimalda. Pärast niisugust tarvitamist peab sellest kohe linna veevärgi juhatusele teatama.

E. Veest tühjendamine.

§ 20. Kõikide veest tühjendamise kohtade jaoks peab ärajooksutorud korraldatama. Ärajooksu-torud peab niiviisi sisse seatama, et nad kõik kraanist jooksva vee läbi laseks. Ärajooksu-torud peavad olema just niisama külma ja teiste vigastuste eest kaitstud kui veerõhu-torud. Kõik ärajooksu-torud peavad olema kergesti puhastatavate haisupõlvedega varustatud.

F. Tööde proovimine.

§ 21. Peale uue ehk muudetud veeühenduse sisseseadmist teatab töö valmissaamisest ettevõtja kirjalikult linna veevärgi juhatusele. Sellele järgneb linna veevärgi juhatuse poolt ettevõetav torude järelevaatus ja proov. Proovimise ajast teatatakse nii ettevõtjale kui ka omanikule kirjalikult.

§ 22. Ettevõtja on kohustatud proovimiseks tarvisminevat rõhupumpa, tööriistu ja tööjõude muretsema. Enne ühendamist juurdejooksu ühenduskohaga proovitakse uued sisseseaded veega järele kahekordse tarvitusrõhu surve all 20 minuti jooksul. On ühendussissesead igal pool veekindel ja nõuetele vastav ja vastab töö antud määrustele, annab linna veevärgi juhatus luba vett tarvitada.

Veemõõtja seab linna veevärgi juhatus oma äranägemise järele üles. Veemõõtu lahti võtta ehk ümber paigutada võivad ainult seks otstarbeks linna veevärgi juhatuse poolt väljasaadetud ametnikud.

Väljavõte Vee, maapinna ja õhu puhtusehoiu seadusest. RT 68 — 1935.

§ 3. Veevärgid ja vesivarustused peavad vastama tervishoiunõudeile ning neid ei või avada enne, kui nad ei ole tunnustatud neile nõudeile vastavaks linna- või maa-arsti poolt.

§ 23. Olevate sisseseadete muudete juures määratakse katseviis linna veevärgi juhatuse äranägemise järele.

§ 24. Torude proovimine sünnib ettevõtja kulul, mille suuruse määrab Linnavalitsus.

§ 25. Kui ettevõtja või tema asetäitja mitteilmumise tõttu või veeühenduse sisseseade juures leitud vigade tagajärjel proovimist tuleb korrata, peab ettevõtja iga korduva proovimise kulud eraldi tasuma.

G. Määruse jõusseastumine.

§ 26. Käesolev sunduslik määrus astub jõusse peale tema väljakuulutamist „Riigi Teatajas".

Nr. 5. Tallinna Linnavolikogu poolt 20. juunil 1928 vastuvõetud ja 29. augustil ja 15. novembril 1934 muudetud

Tallinna linna veevärgi veeandmise määrus.

RT 66 — 1928; RT 76 — 1934; RT 107 — 1934.

§ 1. Tallinna linna veevärk annab käesoleva määruse alusel vett kõigile linna veetorustiku piirkonnas asuvaile kinnisvaradele, kui nende omanikud, valdajad või seaduslikud esitajad soovivad tarvitada linna vett.

Käesolevas määruses on nimetatud Tallinna linna veevärki lühendatult „veevärk" ning kinnisvara

omanik, valdaja või seaduslik esitaja lühendatult „omanik".

„Peatoru" all mõistetakse määruses linna magistraaltoru piki tänavat, millest sünnib üksikute kinnisvarade varustamine veega.

„Ühendustoru" all — toru, mis ühendab peatoru majatorustikuga. Ühendustoru juurde kuuluvad ja tema piiril on: ühelt poolt ühenduskraan ja teiselt — peakraan.

„Ühenduskraani" all — peatoru juures asuvat kraani.

„Peakraani" all — kraani, mis asub ühendustoru otsas varustatava kinnisvara piiri lähedal.

„Majatorustiku" all — kõiki majas ja üldse kinnisvaral asuvaid torusid, alates peakraani juurest.

§ 2. Omanik, kes soovib oma kinnisvarasse vett veevärgist, teatab sellest kirjalikult veevärgi juhatusele, täites veevärgist tasuta antava tähiku, millega ühtlasi kohustub vastuvaidlemata täitma kõiki linna maksvaid kui ka tulevikus maksma pandavaid veeandmise määrusi. Omanik, kes soovib uut ühendust linna veevärgiga, esitab veevärgile oma kinnisvara veevarustuse täieliku projekti kahes eksemplaris, millest üks antakse peale kinnitamist omanikule tagasi.

§ 3. Veevärgil on ainuõigus peatorude, ühendustorude ja veemõõtjate asetamiseks kui ka nende pärastiseks korrashoidmiseks, muutmiseks ning uuendamiseks.

Muud veevarustuse tööd ja mõõtja sisseseadmise eeltööd võib omanik ise teha lasta RT nr. 108 — 1922. a. välja kuulutatud sundusliku määruse alusel „veevärgi sisseseadete ehitamise kohta Tallinna majades ja kruntidel, mis ühenduses linna veevärgi magistraaliga".

§ 4. Veeandmist teistsugustel tingimustel kui määruses ette nähtud, välja arvatud § 17 ette nähtud tariifid, teostatakse erilepingutega. Need eri-

lepingud kinnitab Linnavalitsus valgustuse-veemuretsemise komisjoni *) ettepanekul.

§ 5. Kinnisvara ühendamiseks vajalikkude tööde ulatuse määrab veevärk ja teatab omanikule ühendustoru ja veemõõtja asukoha ja tarvilikkude kulude summa. Selle summa maksab omanik kindlustusena veevärgi kassasse enne tööde algust. Ühendustoru asetab veevärk omaniku kulul ja hariliku kinnitatud üldise kava kohaselt. Toru läbimõõdu määrab veevärgi juhatus vastavalt teatatud veetarvidusele.

Pärast töölõppu saadab veevärgi juhatus omanikule üksikasjalise arve. Oli kindlustus arvesummast väiksem, siis on omanik kohustatud vastuvaidlemata maksma puuduva osa täiendavalt. Maksmine sünnib § 18 korras. On aga arvesumma väiksem kindlustusest, makstakse kindlustuse ülejääk omanikule tagasi.

Kindlustuse arvestamise viisi määrab valgustuse-veemuretsemise komisjon *) ning kinnitab Linnavalitsus.

§ 6. Ühendustoru jääb linna omanduseks ja veevärk hoiab selle korras oma kulul. Peaks aga ühendustoru vigastatama omaniku süü läbi, kannab viimane paranduskulu. Ühendustoru suurendamist või uuendamist, kui see tarvilik, toimetab veevärk omaniku soovil ja kulul. Sealjuures vabaneva vana materjali, kui see oli muretsetud omaniku kulul, saab viimane endale. Omanik on kohustatud ajaviitmata teatama veevärgile kõigest ühendustorus märgatud riketest.

Veevärgil on õigus ühendustoru kaudu vett anda ka teistele kinnisvaradele, kusjuures veesoovija tasub endise omaniku kulud vastavas osas. Tarvilikud haruühendused teeb veevärk veesoovija kulul.

---

*) Ettevõtetekomisjon.

§ 7. Iga kinnisvara, mis asub eraldi kinnistunumbri all, võib ühendada linna peatoruga ainult ühes kohas. Erandid sellest on lubatavad ainult erilistel juhtudel linna veevärgi juhatuse kinnitusel. Vee juhtimiseks üksikuisse kinnisvara osadesse võib omanik tarvilikud ühendused teha tagapool veemõõtjat. Need tööd peavad vastama § 13 tähendatud nõuetele.

§ 8. Asub kinnisvara tänaval, kus peatoru puudub ja Linnavalitsus ei leia võimalikuks ehitada sinna peatoru, tuleb omaniku soovil peatoru tema kulul pikendada kinnisvarani § 5 ette nähtud korras. Pikendamine sünnib veevärgi kava kohaselt.

Peatoru pikendatud osa jääb linna omanduseks ja teiste peatorude ühendamise eest tema külge veevärk omanikule tasu ei maksa. Pikendatud osa korrashoidu toimetab veevärk nagu teistelgi peatorudel.

§ 9. Omanik, kes soovib vett teise omaniku kulul pandud peatorust, peab tasuma peale oma ühendustoru kulude ka veel osa teise omaniku arvel asetatud peatoru kulusid. See kuluosa määrub järgmiselt: määratakse peatoru hind kõigi peatoru ümbritsevate kinnisvarade tänavajoonte kogupikkuse iga meetri kohta ning vastavalt sellele — kulu, mille peab kandma veesoovija oma kinnisvara tänavajoone pikkuse järgi. Selle summa tasub omanik veevärgile ühel ajal ühendustoru eest maksetavate summadega, Sel teel saadud summad makstakse tagasi sellele, kelle arvel sündis peatoru asetamine. Arvestamist toimetab valgustuse-veemuretsimise osakond. *).

Selles paragrahvis tähendatud peatoru kulu ei tule maksta: 1) kui omanik selle juba tasunud sellele, kelle arvel asetati peatoru, 2) kui viimane kulu nõudmisest loobub ja 3) kui peatoru pikenduse ehitusest on möödunud 10 aastat või enam.

---

*) Ettevõteteosakond.

§ 10. Vett antakse ainult veemõõtja kaudu. Erandid sellest on lubatud ainult erilistel juhtudel Linnavalitsuse kinnitusel. Kogu kinnisvara piirides tarvitatav vesi peab minema ühe veemõõtja kaudu. Enam kui ühe veemõõtja asetamine kinnisvarale veevõtmiseks veevärgilt võib sündida erandina ja ainult veevärgi loaga. Veemõõtja eel ei tohi olla mingi harutorusid ega kraane, mis võimaldaksid tarvitada vett veemõõtjata, välja arvatud tänava kastmise kraan. Veemõõtja ühendab majatorustikuga veevärk omaniku kulul.

Veemõõtja peab olema alati veevärgi plommidega. Omanikul ei ole õigust neid kõrvaldada.

Omanik muretseb veemõõtja oma kulul, või võtab selle veevärgilt üürile. Esimesel juhul peab veemõõtja enne kohaleasetamist veevärki toodama proovimiseks ja selle võib asetada ainult siis kohale, kui ta osutub proovimisel kõlbulikuks. Veevärgilt üürile võetud veemõõtja eest maksab omanik veevärgile üüri linnavolikogu poolt kinnitatud tariifi järgi.

Omanik on kohustatud kaitsma veemõõtjat varguse ja kõigi rikete vastu. Peaks veemõõtja ükskõik mis põhjusel kaduma, rikki minema või selle plomm kõrvaldatama, peab omanik ajaviitmata teatama sellest veevärgile.

Omanikule veevärgilt üürile antud veemõõtja jooksva-paranduse, kui nende vajadus on tekkinud veemõõtja normaalsel tarvitamisel, teeb veevärk oma kulul. Kõigil teistel juhtudel sünnib parandus või kõlbmatuks muutunud või kadunud veemõõtja asemele uue muretsemine omaniku kulul.

§ 11. Veemõõtja peab asetatama sooja ruumi igal ajal kergesti kättesaadavale kohale ja võimalikult peakraani lähedale. Ei peaks veemõõtjale majas säärast kohta leiduma, ehitab omanik veevärgi juhatuse nõusolekul veemõõtja tarvis oma kulul veekindla kaevu vastavalt veevärgi kinnitatud kavale. Pärastine veemõõtja asupaiga muut-

mine võib sündida ainult veevärgi juhatuse nõusolekul ja omaniku kulul. Omanik on kohustatud pidama veemõõtja asupaika alati heas seisukorras ning hoolitsema, et veevärgi teenijail oleks alati võimalik takistamata veemõõtja juurde pääseda. Juurdepääsu või veemõõtja juures töötamise takistamisel kannab omanik kõik ajakaotusest veevärgile tekkinud kulud.

§ 12. Veemõõtja proovimist korraldab veevärk tarviduse järgi. Kui proovimise algatajaks on omanik, siis esineb ta proovinõudega veevärgile kirjalikult. Proovimist toimetab veevärk kas kohal või veevärgi kontroll-jaamas. Proovimine loetakse lõpulikuks ja tema tulemused on kohustuvad mõlemale poolele.

Veemõõtja normaalne näituste kõikuvus on ± 5%. Osutub veemõõtja kõikuvus proovimisel suuremaks kui ± 5%, siis parandatakse selle veerandaasta algusest kuni veemõõtja proovimise päevani veemõõtja järele tarvitatud veehulka vastavalt sellele, kui palju näitas veemõõtja üle ± 5%. Proovimise veerandaastale eelnenud aja eest ei ole kummalgi poolel õigus veemõõtja eksituse pärast teineteiselt lisamaksu nõuda. Osutub veemõõtja proovimisel õigeks, s. o. kui ta kõikuvus on normaalne, siis maksab proovi nõudnud omanik veevärgile katsekuludeks 5 krooni, kui proovimine sündis kohal, ja 10 krooni, kui katsetamine sündis kontroll-jaamas.

Ebaõieti näitav veemõõtja parandatakse või asendatakse uuega, ning sellest tekkinud kulud kannab veevärk, kui mõõtja on veevärgi omandus. Uuendamise korral sünnib uue veemõõtja muretsemine § 10 korras.

§ 13. Majatorustiku peab ehitama ja korras hoidma vastavalt määrustele, mis avaldatud Riigi Teatajas nr. 108 — 29. aug. 1922. a.

Majatorustiku hoiab korras omanik oma kulul. Omaniku nõusolekul ja kulul võib veevärk teha majatorustiku peakraani ja veemõõtja vahelise osa

remondi. Majatorusitku rikete tagajärjel tekkivate kahjude eest veevärk ei vastuta.

Ei vasta majatorustik määruste nõuetele, võib veevärk keelduda vett andmast. Tekib aga pärast veeandmise algust majatorustiku rike, võib veevärk nõuda rikke kõrvaldamist ja kui seda nõudmist 14 päeva jooksul ei täideta — veeandmise katkestada, kuni rikke kõrvaldamiseni. Samuti võib veevärk veeandmise katkestada, kui omanik ilma veevärgi loata majatorustikus muudatusi teeb.

§ 14. Veevärk võib lubada ühendada linna veevärgiga ühendatud kinnisvara teise kinnisvaraga, mille torustik veel ühendamata linna veevärgiga. Sel korral kannab esimese omanik kõik kohustused.

§ 15. Veeandmine võib alata pärast sisseseade kõlbulikuks tunnistamist veevärgi poolt, mille kohta vastav tunnistus välja antakse.

§ 16. Omanikule antud veehulk tehakse kindlaks veemõõtja järgi kantmeetrites veerandaasta viisi. Veemõõtja näituse registreerib veevärgi veekontrolör, märkides tarvitatud veehulga omaniku käes olevasse veeraamatusse, kui see kontrolörile esitatakse. Kaebust mõõtja ebaõige märkimise kohta võib avaldada ainult 7 päeva jooksul, arvates arve saamise päevast.

Kui veemõõtja veerandaasta kestel millegipärast ajutiselt või üldse ei töötanud, siis määratakse selle veerandaasta veetarvitus eelmise ja järgneva veerandaasta, mil veemõõtja töötas korraldikult, keskmise tarviduse järgi. Omavolilise veetarvituse korral ilma veemõõtjata määrab tarvitatud veehulga veevärk tehnilise arvestuse põhjal.

Kui veetarvitus on üle 3000 kantmeetri kuus, siis võib antud vee hulga kindlakstegemine ja arvete esitamine sündida üks kord kuus.

§ 17. Tarvitatud vee eest maksavad veetarvitajad veevärgile tasu linnavolikogu poolt kinnitatud tariifide järgi. Tariifid ja nende muudatused te-

hakse omanikkudele teatavaks kuulutuste kaudu Riigi Teatajas.

§ 18. Veevärgile veeandmise alal kuuluvad maksud, nagu antud vee ja tehtud tööde eest, mõõtjate üür jne. tulevad tasuda arvete või nõudmiste kättetoomisel veevärgi rahakogujaile, kel peavad olema vastavad veevärgi kirjalikud volitused. Ei makseta raha rahakogujaile, tuleb maks õiendada 2 nädala jooksul, lugedes arve saamisest, veevärgi kassas või Linnavalitsuse poolt määratud maksukohtades. Sealjuures tuleb maksetav arve ette näidata. Ei tasuta arve selle aja jooksul, siis maksab omanik viibinud summalt 6% aastas ehk ½% kuus viivituse %%. Viivituseprotsentide maksmisest on vabastatud riigi- ja linnaasutused. Ei ole arve tasutud 1 kuu jooksul, lugedes arve saamisest, võib veevärk tarvitada § 21 ptk. 1 temale antud õigust.

Kaebust ebaõige arvestamise kohta võib tõsta ainult 7 päeva jooksul pärast arve saamist arve ettenäitamisel veevärgi kassas. Kaebuse tõstmine ei vabasta veetarvitajat arve õiendamisest tähtajal.

§ 19. Ilma mõõtjata vee tarvitaja peab veevärgi vett tarvitades täitma eriti järgmisi määrusi:

1) vett võib tarvitada ainult selleks otstarbeks, mis ära tähendatud veeandmise tingimustes (§ 2); igast veetarvituse otstarbe muutest peab veetarvitaja kirjalikult teatama veevärgile enne muute teostamist;

2) vett ei tohi raisata ei hooletuse pärast ega meelega; tänavate, eesaedade, platside jne. kastmisel ei tohi vesi asjata voolata;

3) majatorustiku rikke tagajärjel tekkivatel veejooksudel on omanik kohustatud hoolitsema rikke viibimata kõrvaldamise eest;

4) alaline veejooks ükskõik missugusest majatorustiku osast ei ole milgi tingimusel lubatav ja omanik on kohustatud selle tekkimist takistama.

Eeltähendatud määruste rikkumise korral maksavad omanikud trahviraha 10 krooni, korduvatel juhtudel aga 25 krooni. Peale selle jääb linnale õigus kahjutasu nõuda asjata raisatud vee eest.

§ 20. Veevärgil on õigus kontrollida oma teenijate kaudu kogu majatorustikku, veemõõtjaid ja üldse veetarvitust. Selleks on omanik kohustatud võimaldama veevärgi teenijaile vastava veevärgi volituse ettenäitamisel takistamata juurdepääsu, vastasel korral võib veevärk tarvitada § 21 pkt. 4 tähendatud õigust.

§ 21. Veevärgil on õigus vett sulgeda:

1) kui omanik on viibinud oma maksukohuste täitmisega üle 1 kuu, lugedes arve või nõudmise saamisest; ühtlasi asub veevärk võla nõudmisele kohtu teel;

2) §§ 13 ja 23 ette nähtud juhtudel;

3) § 19 ette nähtud juhtudel, kui vastavad hoiatused on tähelepanemata jäetud;

4) kui veevärgi teenijaile majatorustiku, veemõõtja jne. juurde pääsmist sihilikult raskendatakse või võimatuks tehakse, ja

5) kui tuleb avalikuks vee omavoliline tarvitamine veemõõtjata.

§ 22. Omanikul ei ole õigust veevärgilt nõuda kahjutasu veesulgumise tagajärjel:

1) § 21 ette nähtud kordadel;

2) veevärgi juhuslikkude rikete või takistuste tõttu ja

3) ajutiste veekatkestuste pärast veevärgis, seal tehtavate tööde tagajärjel.

§ 23. Omanikul on õigus linna vee tarvitamisest loobuda, sellest veevärgi juhatusele vähemalt 7 päeva kirjalikult ette teatades. Veesulgemine sünnib omaniku kulul.

Veevärgi veetarvitamise tingimused lähevad kinnisvara ülemineku korral uuele omanikele ilma ette teatamata üle.

§ 24. Veemõõtjate ülesseadmise viimaseks tähtajaks kinnisvaradele, mis praegu vett saavad ilma veemõõtjata, määratakse 1. oktoober 1936.

Veemõõtjate ülesseadmise järjekorra piirkonnad kinnitab Linnavalitsus ettevõtetekomisjoni ettepanekul.

§ 25. Käesolev määrus astub jõusse 1. oktoobril 1928. a. Määruse jõusseastumisel kaotavad maksvuse Tallinna linnavolikogu koosolekul 22. juunil ja 1. septembril 1882. a. kinnitatud Tallinna veevärgi määrused (Положение для городских водопроводов в Ревеле).

Nr. 6.

Tallinna Linnavolikogu poolt 2. märtsil 1938 vastuvõetud

Tallinna Linna Elektrijaama elektriandmise tingimused.

RT 36 — 1938.

Muuta ära, 1. aprillist 1938, Linnavolikogu poolt 4. novembril 1925 ja 11. märtsil 1936 vastuvõetud Tallinna Linna Elektrijaama vooluandmise tingimused (RT 187/188 — 1925 ja 27 — 1936) ja panna kehtima, samast ajast, järgmised

Tallinna Linna elektrijaama elektriandmise tingimused.

Üldosa.

§ 1. Tallinna Linna Elektrijaam (edaspidi lähendatult nimetatud LJ) annab tarvitajaile kolmefaasilist vahelduvvooluelektrit ca 50 H, madalpingevõrgus nimespingega 220 V ja kõrgepinge-võrgus nimespingega 3000 V.

§ 2. LJ määrab, missuguse pingega võrgust elektrit tarvitajale antakse.

§ 3. Vastaval kokkuleppel on LJ-l õigus lubada tarvitajale muuta kasutatava elektri pinget.

§ 4. LJ hoolitseb, et antava elektri perioodide arv ja elektri pinge võrgus võimalikult ühtlane oleks, samuti hoolitseb, et juhtuvad kõrvalekaldumised selles asjas võimalikult peatselt parandataks, kuid LJ ei ole kuidagi vastutav perioodide arvu ja pinge kõikumise eest ja tarvitajail ei ole õigust selle eest LJ-lt kahjutasu nõuda.

§ 5. LJ hoolitseb, et tarvitajad takistamatult saavad elektrit nendega sõlmitud lepingu ulatuses igal aastaajal ja igal päeva- ja öötunnil, kuid LJ ei ole kuidagi vastutav elektri andmise katkestamise eest force majeure või muil ületamatuil põhjusil, samuti elektrijaama seadmete või elektrivõrgu rikete või vajalikkude tööde teostamise põhjusil ja tarvitajail ei ole õigust elektri andmise katkestamise eest LJ-lt kahjutasu nõuda.

Elektriandmise lepingud.

§ 6. LJ annab tarvitajaile elektrit:

a) üldlepingute alusel ja

b) erilepingute alusel.

Üldlepingute alusel elektriandmine sünnib käesolevatel tingimustel, kusjuures elektrimaksu võetakse Linnavolikogu poolt määratud üldtariifide järgi.

Erilepingute alusel on Linnavalitsusel õigus anda elektrit teistel tingimustel kui käesolevates tingimustes ette nähtud, kuid seejuures on Linnavalisusel õigus määrata üldtariifidest lahkuminevalt elektri hinda ainult, siis, kui erilepingu alusel antava elektri võime on vähemalt kümme kW, kusjuures elektri hind ei või olla odavam kui poolteisekordne kütteaine toodetud kWh kohta keskmiselt aastas.

Lepingu tempelmaks on tarvitaja tasuda.

Kui elektritarvitajana lepingu sõlmisid mitu isikut, siis vastutavad nad solidaarselt lepingu täitmise eest.

§ 7. LJ-l on õigus nõuda tarvitajalt erilepingu sõlmimist, mille järgi elektrimkas arvutatakse võimemaksu ja kWh hinna järgi.

Kui tarvitaja, kellega on elektri andmise-võtmise-leping varemalt sõlmitud, ei täida käesoleva paragrahvi esimeses lõikes tähendatud LJ nõudmist kahe nädala jooksul, siis võib LJ lugeda elektri andmise-võtmise lepingu lõpetatuks ja sulgeda elektri andmise.

Ühendused.

§ 8. Kõik magistraalid, ühendused ja ühenduskastid ehitab, korraldab ja hoiab korras LJ.

Käesolevates tingimustes tuleb magistraalide all mõista elektrijaamast piki tänavaid hargnevaid elektrijuhtmeid ja nende juurde kuuluvaid seadmeid.

Ühenduste all tuleb mõista magistraalist kuni ühenduskastini, viimane kaasa arvatud, elektrijuhtmeid ja nende juurde kuuluvaid seadmeid või transformaatorikioskis ühendust asendavaid seadmeid.

LJ loal võib tarvitaja eritingimuste korras (§ 15) ühendust ise ehitada või ehitada lasta.

§ 9. Ühenduse saamiseks tuleb anda LJ-le vastav tellimus, milles tähendatakse ühendatavate seadiste kasutamise otstarve ja suurus.

§ 10. Ühenduse tellimusele peab olema juurde lisatud kinnisvara omaniku kohustus, millega ta lubab tellimuses tähendatud kinnisvara ühendada LJ elektrivõrguga ja samal kinnisvaral teha elektriseadmeid ning panna üles ja võtta maha elektrimõõtjaid.

Nii ühenduse tellija kui ka vastava kinnisvara omanik peavad ühenduse tellimusel tunnustama LJ

ainuomanduseks tellimise alusel ehitatud ühenduse, mida LJ võib kasutada oma äranägemise järgi, ilma et tellijal ja kinnisvara omanikul oleks õigust LJ-lt selle eest tasu nõuda, välja arvatud § 19 ettenähtud juhul.

§ 11. Ühenduse ehituseviisi ja koha, samuti ühenduskasti suuruse ja asukoha määrab LJ, kusjuures ühenduskast peab asetatama kuiva ja LJ ametnikele alati takistusteta juurdepääsetavasse ruumi.

LJ määrab ka olevate ühenduste vajalikud muudatused.

§ 12. Ühele kinnisvarale antakse üks ühendus. Erijuhtudel on LJ-l õigus lubada ka rohkem ühendusi, samuti lubada kahele kinnisvarale ühe ühise ühenduse.

§ 13. Kui LJ arvates on ühenduseks vajalik tarvitaja juure seada üles eraldi transformaator, siis tuleb tarvitajal selleks anda vastav ruum, kusjuures ruumiandjale maksetakse tasu Linnavalitsuse poolt kinnitatud erilepingu alusel, kui ka teistele elektritarvitajatele selle transformaatori kaudu ühendusi antakse.

§ 14. Kui olev magistraal võimaldab anda tarvitajale elektrit soovitud ulatuses, mille üle otsustab LJ, siis LJ koostab ühenduse ehitamise kohta kulude eelarve Tallinna Linnavalitsuse poolt kinnitatud alustel ja kujul ja tellimuse andmisel tellija tasub LJ-le selle eelarve summast poole osa.

§ 15. Kui aga olev magistraal ei võimalda anda tarvitajale elektrit soovitud ulatuses, mille üle otsustab LJ, siis tuleb ühenduse tellimus anda eritingimustel.

Ühenduste ehitamise eritingimused koostatakse Tallinna Linnavalitsuse poolt kinnitatud juhiste kohaselt.

Ühenduse ehitamist eritingimustel võivad tellida mitu tarvitajat ühiselt.

§ 16. Kõrgepingeühenduse juures LJ annab ja hoiab korras tasuta transformaatori ja kõik transformaatori juurde kuuluvad seadmed, välja arvatud juhul, kui käesolevate tingimuste § 3 ettenähtud korras on muudetud kasutatava elektri pinget või kui § 15 korras ühendus antakse eritingimuste alusel.

Kui transformaatori või selle juurde kuuluvate seadmete rikked on tekkinud tarvitaja süü läbi, siis LJ kõrvaldab rikked tarvitaja kulul.

§ 17. Kui oleva ühenduse ümberehitamine on tingitud LJ elektrivõrgu üldise ümberkorreldamise põhjusel, siis tehakse töö täielikult LJ kulul.

Kui aga ühenduse ümberehitamist teostatakse tarvitaja nõudmisel või vajadusel, siis tehakse töö täielikult nõudja kulul.

Kui ühenduse ümberehitamist teostatakse tarvitaja ja LJ ühistes huvides, siis kannab tarvitaja selle osa ümberehitamise kuludest, mis on põhjustatud tarvitaja nõudmisest.

Ühenduse vigastused, mis on tarvitaja poolt põhjustatud, parandatakse tarvitaja kulul.

§ 18. LJ kõrvaldab ühenduse omal kulul, kui tarvitaja elektri kasutamisest ära ütleb või kui kõrvaldamine on vajalik maja ümber- või juurdeehituse tõttu. Ühenduse kõrvaldamise kohta tuleb LJ-le esitada kirjalik avaldus kinnisvara omaniku allkirjaga.

§ 19. Ajutise iseloomuga ühendused ehitatakse, korraldatakse, hoitakse korras ja võetakse maha täielikult tellija kulul ja mahavõetud materjalid jäävad tellija omanduseks, kui erilepingus see teisiti ei ole määratud.

Seadised.

§ 20. Käesolevates tingimustes tuleb seadiste all mõista elektrimõõtja kaitsjatega algavaid elektrijuhtmeid ja nende juurde kuuluvaid seadmeid,

mis on tarvitajale vajalikud elektri kasutamiseks, välja arvatud elektri-tarvitamisriistad.

Käesolevates tingimustes tuleb siseühenduse all mõista ühenduskastist või transformaatorikioskis ühendust asendavatest seadmest kuni üksikute seadiste elektrimõõtjate kaitsjateni hargnevaid juhtmeid ja nende juurde kuuluvaid seadmeid.

Seadis ja siseühendus peab vastama kehtivatele seadustele ja määrustele, samuti Tallinna Linnavalitsuse poolt kinnitatud tehnilistele tingimustele ning LJ poolt ülesseatavatele nõudmistele. Tarvitaja on vastutav selles, et tema seadis ja siseühendus oleksid korras.

Seadis peab olema ehitatud nõnda, et seadises käsitamisele tulevad tarvitamisriistad ei tekita ümbruse ja teiste tarvitajate elektrivõrgus segavaid pingekõikumisi ega voolukatkestumisi.

§ 21. Seadise ja siseühenduse ehitamise, ümberehitamise ja parandamise (installeerimise) töid teostavad installaatorid, kellel on selleks LJ vastav luba, mis antud Tallinna Linnavalitsuse poolt kinnitatud tingimustel ja korras.

§ 22. Installaator on kohustatud teostama installeerimise töid ja tarvitama nendeks töödeks materjale ja seadmeid Tallinna Linnavalitsuse poolt kinnitatud tehniliste tingimuste järgi. Oma koraliku tegutsemise kindlustuseks peab installaator andma LJ-le tagatise Tallinna Linnavalitsuse poolt määratud suuruses ja tingimustel.

§ 23. Enne tarvitaja seadise ühendamist elektrivõrguga on installaator kohustatud andma LJ-le seadise plaani Tallinna Linnavalitsuse poolt kinnitatud tehnilistes tingimustes ettenähtud korras ja kujul, millisel plaanil peab olema näidatud seadises kasutamisele tulevate tarvitamisriistade otstarve ja suurus.

§ 24. LJ ei kanna mingisugust vastutust installaatorite poolt tehtud tööde eest, samuti tööde

juures tarvitatud materjali, ülesseatud seadmete ja tarvitamisriistade eest.

§ 25. Installaator vastutab tarvitaja (tellija) ees selles, et tehtud töö ja selle juures tarvitatud materjal, installaatori poolt ülesseatud seadmed ja tarvitamisriistad vastavad kehtivatele tehnilistele tingimustele, samuti kahjude eest, mis on põhjustatud korratust või otstarbekohatust tööst või alaväärtuslikest materjalest või ülesseatud seadmeist ja tarvitamisriistadest.

§ 26. LJ-l on õigus igal ajal proovida tarvitaja seadist ja siseühendust ning nende ehitamisel tarvitatavaid materjale ja seadises kasutamisele kuuluvaid tarvitamisriistu, nende vastavuses kehtivates seadustes, määrustes ja teistes juhistes ettenähtud tehnilistele tingimustele.

Kui proovimisel, mis teostatakse enne tarvitaja seadise või ümberehitatud osade ühendamist LJ elektrivõrguga, seadis või siseühendus osutub mittekõlblikuks, siis korduvate proovimiste eest tuleb tasuda LJ-le kulud Tallinna Linnavalitsuse poolt kinnitatud tasunormide järgi.

§ 27. LJ-l on õigus installaatorilt nõuda puudulikkude ja tehnilistele nõuetele mittevastavate tööde kordaseadmist ja alaväärtuslikkude materjalide või seadmete uuendamist. Kui installaator ei kõrvalda puudusi temale LJ poolt antud tähtpäevaks, siis võib LJ installaatori poolt antud tagatisest tasuda puuduste kõrvaldamise kulud, kui tarvitaja (tellija) LJ eelkäival nõusolekul laseb puudused kõrvaldada mõne teise installaatori poolt.

LJ-l on õigus installaatori poolt antud tagatist tarvitada ka käesolevate tingimuste § 23 tähendatud plaani valmistamiseks juhul, kui esitatud plaan on puudulik ja kui puudust ei kõrvaldata LJ poolt antud tähtpäevaks.

LJ-l on õigus käesolevate tingimuste § 21. põhjal installaatoritele antud elektriseadiste installeerimise luba tunnustada maksvusetuks enne loa täht-

aja lõppu, kui installator ei teosta installeerimise töid korralikult või tarvitab töödeks kõlbmatuid või määruste ja eeskirjade vastaseid materjale ja seadmeid, samuti ka siis, kui installaator annab tema nimele kinnitatud projekti järgi tehtavate installeerimise tööde juhtimise loata isikule või ilma LJ-le teatamata teisele installaatorile.

§ 28. Kõik tarvitaja seadises kasutamisele kuuluvate tarvitamisriistade vahetamised peavad jääma käesolevate tingimuste § 23 tähendatud elektri kasutamise otstarbe ja suuruse piiridesse, vastasel korral tuleb eelkäivalt nõutada LJ luba ümberehitamise teostamiseks ja seadise kasutamise muutmiseks.

Elektrimõõtjad.

§ 29. Kõik elektrimõõtjad ühendatakse LJ elektrivõrguga ja lahutatakse sellest ainult LJ ametniku poolt.

§ 30. LJ määrab tarvitaja juures ülesseatavate elektrimõõtjate tüübi, arvu, suuruse ja ülesseadmise koha.

Pärast käesolevate tingimuste kehtimahakkamist võib uute elektritarvitajate juures üles seada ainult LJ-lt üüritavaid mõõtjaid.

LJ poolt tarvitajale üürile antud elektrimõõtjate eest võetakse maksu Tallinna Linnavolikogu poolt kinnitatud tariifide järgi.

Tarvitaja vastutab LJ poolt üürile antud elektrimõõtjate korraliku alalhoiu eest.

§ 31. Elektrimõõtjad tuleb kinnitada LJ poolt määratud alustele ja asetada kuiva, tolmutusse ja alati ligipääsu võimaldavasse ruumi ja nii, et nad oleksid kaitstud vigastamiste eest ja et neid on võimalik lugeda ja kontrollida võimalikult ilma abivahendita.

Elektrimõõtja kõrgus põrandapinnast tuleb valida 1,5 kuni 1,8 meetrit ja kui need kõrgused ei ole sobivad, siis võib LJ loal mõõtjaid ka teisiti asetada

tingimusel, et LJ ametnikul oleks alati käepärast saadaval vajalik trepp või aste.

§ 32. Tarvitaja juures ülesseatud elektrimõõtjad, lülituskellad, üldkaitsjad, ühenduskastid, sisseühenduste harutoosid ja kõigi eeltähendatute juurde kuuluvad muud seadmed peavad olema LJ ametniku poolt külgepandavate plombidega suletud vastavalt LJ nõudmistele.

Kaitsekorkide läbipõlemise juhtudel võib tarvitaja korkide uuendamise otstarbel kõrvaldada kaitsjate plombe ilma LJ-lt eelkäiva loa saamata, kuid tingimusel, et plombide kõrvaldamine sünnib tunnistajate juuresolekul ja et sellest teatatakke LJ-le hiljemalt 16 tundi pärast plombide kõrvaldamist, tähendades ka tunnistajate nimed ja elukohad.

Kui käesolevas paragrahvis tähendatud plommid on kõrvaldatud või rikutud ilma LJ teadmata, siis loetakse, et viimasel mõõtmise perioodil on tarvitaja elektrit tarvitanud ilma mõõtjata ja et sel perioodil tarvitamisel olnud tarvitamisriistade nimesvõimet on kasutatud 24 tundi öö-päevas, kui see periood langeb novembri, detsembri või jaanuari kuule ja 12 tundi öö-päevas, kui see periood langeb ülejäänud kuudele.

Plombide uuendamise kulud tasub tarvitaja LJ-le Tallinna Linnavalitsuse poolt kinnitatud normide järgi.

§ 33. LJ-l on õigus tarvitaja juures ülesseatud elektrimõõtjat igal ajal proovida ja elektrimõõtjat proovimiskohale viia.

Elektrimõõtjate proovimise kulu normid määrab Tallinna Linnavalitsus.

Elektrimõõtja proovimise kulud kannab tarvitaja:

a) kui mõõtja on tarvitaja omandus;

b) kui proovimist teostatakse tarvitaja nõudmisel ja mõõtja osutub korrasolevaks;

c) kui proovimist teostatakse tarvitaja poolt põhjustatud mõõtja vigastuste pärast.

§ 34. Kui elektrimõõtja on jäänud seisma ja kui seejuures ei ole rikutud käesolevate tingimuste § 32 tähendatud nõudmisi või kui mõõtja proovimisel selgub, et mõõtja näitas valesti, siis LJ poolt määratakse mõõtja seismise või valestinäitamise ajal tarvitatud elektrihulk tehnilise arvestuse järgi.

Maksukohustused.

§ 35. Elektrimõõtjate näitusid registreerib LJ ametnik harilikult igal kalendrikuul üks kord, kuid LJ võib oma äranägemise järgi lasta toimetada regiistreerimist ka teisiti.

Maksu elektrimõõtja eest arvutatakse kuude viisi, kusjuures pooliku kuu puhul arvutatakse maks poole kuu eest siis, kui mõõtja kasutamine oli pool või alla poole kuud, vastasel korral arvutatakse maks terve kuu eest.

Kui tarvitaja üldlepingu alusel alaliselt tarvitab elektrit vähemalt 20.000 kilovatt-tundi kuus, siis võib tarvitaja kirjalikul soovil elektrimaksu arvutamist teostada kaks korda kuus, missugusel korral sellelt tarvitajalt võetakse käesolevate tingimuste § 37 tähendatud kindlustust ainult pooles suuruses.

§ 36. Elektrimaksu kohustuse kohta antakse tarvitajale arve või jäetakse või saadetakse maksuteade. Arve antakse siis, kui tarvitaja tasub elektrimaksu LJ poolt kirjaliku tunnistusega varustatud elektrimaksu kasseerijale, kusjuures kasseerija kviteerib arvel raha vastuvõtmist. Kui tarvitaja ei tasu arvet elektrimaksu kasseerijale, siis võib tarvitaja maksuteate järgi tasuda maksu LJ kassas või teatel loetletud maksu vastuvõtmise kohtades.

Elektrimaksu kohustus tuleb õiendada 14 päeva jooksul, arvates maksuteate kuupäevast.

Kui tarvitaja ei õienda elektrimaksu kohustust tähtpäevaks, siis tuleb tal tasuda 25 senti viivisemaksu igalt viivituses olevalt elektriarvelt. Seejuures asutakse võla sissenõudmisele kohtukorras.

Kaebusi mõõtja näidu vigade üle, samuti arve mitte õieti koostamise kohta tuleb esitada seitsme päeva jooksul, arvates mõõtja näidu registreerimise päevast.

§ 37. Elektrimaksu kohustuste korraliku õiendamise tagatiseks annab tarvitaja LJ-le kindlustuse. Alla ühesaja (100) krooni peab kindlustus olema sularahas, kuna sada (100) krooni ja üle selle summa kindlustus võib olla Linnavalitsuse poolt vastuvõetavaks tunnustatud tagatistes; viimasel juhul võetakse tarvitajalt tagatise hoidmise, uuendamise jne. asjus teostatava kirjavahetuse kulude maksu Tallinna Linnavalitsuse poolt kinnitatud normide järgi.

Kindlustuse summade pealt ei makseta protsente.

Kindlustuse summa peab olema vähemalt kaks korda suurem tarvitaja viimase aasta kõige suurema kuutarvituse elektrimaksu summast.

Riigi- ja omavalitsusasutused on vabastatud kindlustuse andmisest.

Linna Ettevõtetekomisjoni ettepanekul võib Linnavalitsus vabastada ka teisi asutusi kindlustuse andmisest ja anda juhiseid käesoleva paragrahvi teises lõikes ettenähtud kindlustuse suurusest erandite tegemiseks.

Elektriandmise katkestamine.

§ 38. LJ-l on õigus elektriandmist katkestada:

a) kui tarvitaja ei õienda õigeaegselt oma elektrimaksu kohustusi;

b) kui tarvitaja ei täienda LJ poolt antud tähtajaks käesolevate tingimuste § 37 ettenähtud kindlustust samas § 37 tähendatud suuruseni;

c) kui tarvitaja teeb või laseb teha elektriseadises muudatusi ilma LJ teadmata;

d) kui tarvitaja ei võimalda LJ ametnikule takistusteta juurdepääsu elektriseadise, -mõõtjate, -kellade, ühenduskasti, transformaatori jne. kontrollimiseks või registreerimiseks;

e) kui tarvitaja juures avastatakse omavoliline või salajane elektritarvitus;

f) kui tarvitaja seadis või siseühendus on tuli- või eluohtlik, või ei vasta kehtivatele seadustele, määrustele või tehnilistele tingimustele;

g) kui tarvitaja seadis või selles käsitamisele võetud tarvitamisriistad tekitavad ümbruse ja teiste tarvitajate elektrivõrgus segavaid pingekõikumisi või voolukatkestumisi.

Kui elektriandmine on katkestatud käesolevas paragrahvis tähendatud põhjusil, siis tuleb tarvitajal peale vastavate LJ nõudmiste rahuldamise tasuda elektriandmise uuesti avamisel katkestamise-avamismaksu:

a) üks kroon, kui katkestamisel elektrimõõtjat maha ei võetud, ja b) kolm krooni, kui katkestamisel elektrimõõtja võeti maha.

Lepingute lõpetamine.

§ 39. Üldlepingute alusel antava elektri võtmise lõpetamise soovil tuleb tarvitajal esitada LJ-le vastav kirjalik avaldus vähemalt üks nädal enne elektrisulgemist, kui lepingusse võetud tähtajad või elektritariifide tingimused seda teisiti ei määra.

Tarvitaja vastutab kuni elektri sulgemiseni kõigi kohustuste eest, mis käesolevatest tingimustest järelduvad.

Pärast elektriandmise lepingu lõpetamise korras elektri sulgemist ja elektrimaksude õiendamist maksetakse tarvitajale tagatise ülejääk tagasi.

Nõudmised.

§ 40. Kõik käesolevate tingimuste alusel sõlmitud lepingute järgi tekkivad nõudmised alluvad kohtule LJ asukoha järgi.

Tallinna linna gaasivabriku gaasiandmise tingimused.

RT 20 — 1938.

Muuta ära, 1. aprillist 1938, Linnavolikogu poolt 5. novembril 1882 vastuvõetud Tallinna Linna Gaasivabriku gaasiandmise määrus ja panna kehtima, samast ajast, järgmised

Tallinna linna gaasivabriku gaasiandmise tingimused.

Üldosa.

§ 1. Tallinna Linna Gaasivabrik (edaspidi lühendatult nimetatud LG) annab tarvitajaile gaasi kütteks ja valgustuseks käesolevatel tingimustel.

§ 2. LG hoolitseb, et antava gaasi rõhk ja omadused oleksid võimalikult ühtlased, samuti hoolitseb, et juhtuvad kõrvalekaldumised selles asjas võimalikult peatselt parandataks, kuid LG ei ole kuidagi vastutav gaasi rõhu ja omaduste kõikumise eest ja tarvitajail ei ole õigust selle eest LG-lt kahjutasu nõuda.

§ 3. LG hoolitseb, et tarvitajad takistamatult saaksid gaasi nendega sõlmitud lepingu ulatuses igal aastaajal ja igal päeva- ja õhtutunnil, kuid LG ei ole kuidagi vastutav gaasi andmise katkestamise eest force majeure või muil ületamatuil põhjusil, samuti gaasiseadmete või -torustiku rikete või vajalikkude tööde teostamise põhjusil ja tarvitajail ei ole õigust gaasiandmise katkestamise eest LG-lt kahjutasu nõuda.

Gaasiandmise lepingud.

§ 4. LG annab tarvitajale gaasi lepingu alusel, mis teeb tarvitajale kohustavaks kõik Tallinna Linnavolikogu poolt kinnitatud Tallinna Linna Gaasivabriku gaasiandmise tingimused.

§ 5. Kui gaasitarvitajana lepingu sõlmisid mitu isikut, siis vastutavad nad solidaarselt lepingu täitmise eest.

§ 6. Lepingus peab olema tähendatud, et gaasitarvitaja on kohustatud täitma seadustes ja määrustes, samuti Tallinna Linnavalitsuse poolt kinnitatavates juhistes ettenähtud kaitse-eeskirjade nõudmisi gaasiõnnetuste ärahoidmiseks.

§ 7. Lepingu alusel antava gaasi eest võetakse maksu Tallinna Linnavolikogu poolt kinnitatud tariifide järgi.

Lepingu tempelmaks on tarvitaja tasuda.

Ühendused.

§ 8. Kõik magistraalid ja ühendused ehitab, korraldab ja hoiab korras LG.

Käesolevates tingimustes tuleb magistraalide all mõista gaasihoidjatest piki tänavaid hargnevaid gaasitorusid ja nende juurde kuuluvaid seadmeid.

Ühenduste all tuleb mõista gaasitorusid ja nende juurde kuuluvaid seadmeid magistraalist kuni kinnisvara piiris asuva peasulgemisseadmeni (peakraanini), viimane kaasa arvatud.

§ 9. Ühenduse saamiseks tuleb anda LG-le vastav tellimus, milles tähendatakse ühendatavate gaasiseadiste kasutamise otstarve ja suurus.

§ 10. Ühenduse tellimusele peab olema lisatud juurde kinnisvara omaniku kohustus, millega ta lubab tellimuses tähendatud kinnisvara ühendada LG gaasivõrguga ja samal kinnisvaral teha gaasiseadmeid ning panna üles ja võtta maha gaasimõõtjaid.

§ 11. Nii ühenduse tellija kui ka kinnisvara omanik peavad ühenduse tellimusel tunnistama LG ainuomanduseks tellimuse alusel ehitatud ühenduse, mida LG võib kasutada oma äranägemise järgi, ilma et tellijal ja kinnisvara omanikul oleks õigust LG-lt selle eest tasu nõuda, välja arvatud § 19. ettenähtud juhul.

§ 12. Ühenduse ehituseviisi, suuruse ja asetamiskoha määrab LG, kusjuures ühenduse peasulgemisseade peab asetama LG ametnikele alati takistuseta juurdepääsetavasse kohta.

LG määrab ka olevate ühenduste vajalikud muudatused.

§ 13. Igale kinnisvarale antakse üks ühendus. Erijuhtudel on LG-l õigus lubada ka rohkem ühendusi, samuti lubada mitme kinnisvara kohta ühe ühise ühenduse.

§ 14. Kui olev magistraal võimaldab anda tarvitajaile gaasi soovitud ulatuses, mille üle otsustab LG, siis LG koostab ühenduse ehitamise kohta kulude eelarve Tallinna Linnavalitsuse poolt kinnitatud alustel ja kujul ja tellimuse andmisel tellija tasub LG-le selle eelarve summast poole osa.

§ 15. Kui aga olev magistraal ei võimalda anda tarvitajale gaasi soovitud ulatuses, mille üle otsustab LG, siis tuleb ühenduse tellimus anda eritingimustel.

Ühenduse ehitamise eritingimused koostatakse Tallinna Linnavalitsuse poolt kinnitatud juhiste kohaselt.

§ 16. Ühenduse ehitamist eritingimustel (§ 15) võivad tellida mitu tarvitajat ühiselt.

§ 17. Kui oleva ühenduse ümberehitamine on tingitud LG gaasivõrgu üldise ümberkorraldamise põhjusel, siis tehakse töö täielikult LG kulul.

Kui aga ühenduse ümberehitamist teostatakse tarvitaja nõudmisel või vajadusel, siis tehakse töö täielikult nõudja kulul.

Kui ühenduse ümberehitamist teostatakse tarvitaja ja LG ühistes huvides, siis kannab tarvitaja selle osa ümberehitamise kuludest, mis on põhjustatud tarvitaja nõudmisest.

Ühenduse vigastused, mis on tarvitaja poolt põhjustatud, parandatakse tarvitaja kulul.

§ 18. LG kõrvaldab ühenduse omal kulul, kui tarvitaja gaasi kasutamisest loobub või kui kõrvaldamine on vajalik maja ümber- või juurdeehituse tõttu.

Ühenduse kõrvaldamise kohta tuleb LG-le esitada kirjalik avaldus kinnisvara omaniku allkirjaga.

§ 19. Ajutise iseloomuga ühendused ehitatakse, korraldatakse, hoitakse korras ja kõrvaldatakse täielikult tellija kulul ja Linnavalitsuse poolt kinnitatud eritingimustel.

Seadised.

§ 20. Käesolevates tingimustes tuleb seadiste all mõista gaasimõõtjast algavat gaasitorustikku ja selle juurde kuuluvaid seadmeid, mis tarvitajale on vajalikud gaasi kasutamiseks.

Käesolevates tingimustes tuleb siseühenduse all mõista kinnisvara piires asuvast peasulgemisseadmest (peakraanist) kuni üksikute seadiste gaasimõõtjateni hargnevaid gaasitorustikke ja nende juurde kuuluvaid seadmeid.

Seadis ja siseühendus peavad vastama kehtivatele seadustele ja määrustele, samuti Tallinna Linnavalitsuse poolt kinnitatud tehnilistele tingimustele ja LG poolt ülesseatavatele nõudmistele.

Tarvitaja on vastutav selles, et tema seadis ja siseühendus oleksid korras.

§ 21. Seadise ja siseühenduse ehitamise, ümberehitamise ja parandamise (installeerimise) töid teostavad installaatorid, kellel on selleks LG vastav luba, mis antud Tallinna Linnavalitsuse poolt kinnitatud tingimustel ja korras.

§ 22. Installaator on kohustatud teostama installeerimise töid ja tarvitama nendeks töödeks materjale ja seadmeid Tallinna Linnavalitsuse poolt kinnitatud tehniliste tingimuste järgi. Oma korraliku tegutsemise kindlustuseks peab installaator andma LG-le tagatise Tallinna Linnavalitsuse poolt määratud suuruses ja tingimustel.

§ 23. Enne tarvitaja seadise ühendamist gaasivõrguga on installaator kohustatud andma LG-le seadise ja siseühenduse installeerimise projekti Tallinna Linnavalitsuse poolt kinnitatud tehnilistes tingimustes ettenähtud korras ja kujul, millises projektis peab olema näidatud seadises kasutamisele tulevate tarvitamisriistade otstarve ja suurus.

§ 24. LG ei kanna mingisugust vastutust installaatori poolt tehtud tööde eest, samuti tööde juures tarvitatud materjali, ülesseatud seadmete ja tarvitamisriistade eest.

§ 25. Installaator vastutab tarvitaja (tellija) ees selles, et tehtud töö ja selle juures tarvitatud materjalid, installaatori poolt ülesseatud seadmed ja tarvitamisriistad vastavad kehtivatele tehnilistele tingimustele, samuti kahjude eest, mis on põhjustatud korratust või mitteotstarbekohasest tööst või alaväärtuslikest materjalest või ülesseatud seadmeist ja tarvitamisriistadest.

§ 26. LG-l on õigus igal ajal proovida tarvitaja seadist ja siseühendust ning nende ehitamisel tarvitatavaid materjale ja seadises kasustamisele kuuluvaid tarvitamisriistu nende vastavuses kehtivates seadustes, määrustes ja teistes juhistes ettenähtud tehnilistele tingimustele.

Kui proovimisel, mis teostatakse enne tarvitaja seadise või ümberehitatud osade ühendamist gaasivõrguga, seadis või siseühendus osutub mittekõlblikuks, siis korduvate proovimiste eest installaator tasub LG-le kulud Tallinna Linnavalitsuse poolt kinnitatud tasunormide järgi.

§ 27. LG-l on õigus nõuda installaatorilt puudulikkude ja tehnilistele nõuetele mittevastavate tööde kordaseadmist ja alaväärtuslikkude materjalide või seadmete uuendamist. Kui installaator ei kõrvalda puudusi temale LG poolt antud tähtpäevaks, siis võib LG installaatori poolt antud tagatisest tasuda puuduste kõrvaldamise kulud, kui tarvitaja (tellija) LG eelkäival nõusolekul laseb puudused kõrvaldada mõne teise installaatori poolt.

LG-l on õigus installaatori poolt antud tagatist tarvitada ka käesolevate tingimuste § 23. tähendatud projekti valmistamiseks juhul, kui esitatud projekt on puudulik ja kui puudust ei kõrvaldata LG poolt antud tähtpäevaks.

LG-l on õigus käesolevate tingimuste § 21. põhjal installaatorile antud gaasiseadeldiste installeerimise luba tunnustada maksvusetuks enne loa tähtaja lõppu, kui installaator ei teosta installeerimise töid korralikult või tarvitab töödeks kõlbmatuid või määruste ja eeskirjade vastaseid materjale ja seadmeid, samuti ka siis, kui installaator annab tema nimele kinnitatud projekti järgi tehtavate installeerimise tööde juhtimise loata isikule või ilma LG-le teatamata teisele installaatorile.

§ 28. Kõik tarvitaja seadises kasutamisele kuuluvate tarvitamisriistade vahetamised peavad jääma käesolevate tingimuste § 23. tähendatud gaasi kasutamise otstarbe ja suuruse piiridesse, vastasel korral tuleb eelkäivalt nõutada LG luba ümberehitamise teostamiseks ja seadise kasutamise muutmiseks.

Gaasimõõtjad.

§ 29. Kõik gaasimõõtjad ühendatakse LG gaasivõrguga ja lahutatakse sellest ainult LG ametniku poolt.

§ 30. LG määrab tarvitaja juures ülesseatavate gaasimõõtjate tüübi, arvu, suuruse ja ülesseadmise koha.

Pärast käesolevate tingimuste kehtimahakkamist võib uute gaasitarvitajate juures üles seada ainult LG-lt üüritud gaasimõõtjaid.

LG poolt tarvitajale üürile antud gaasimõõtjate eest võetakse maksu Tallinna Linnavolikogu poolt kinnitatud tariifide järgi.

Tarvitaja vastutab LG poolt üürile antud gaasimõõtja korraliku alalhoiu eest.

§ 31. Gaasimõõtja tuleb seada üles nõnda, et ta oleks kaitstud vigastamiste ja külmamise eest. LG-l on õigus nõuda tarvitaja kulul vajaliku kaitsekapi ülesseadmist, kui gaasimõõtja ei ole teisiti kindlustatud.

Gaasimõõtja peab olema asetatud nõnda, et sellele oleks alati võimalik ligi pääseda lugemise ja kontrollimise otstarbel.

§ 32. Tarvitaja ei tohi ise teha mingisuguseid muudatusi gaasimõõtjas ega selle asetuses või lasta seda teha mõne teise isiku poolt, kes ei ole LG poolt selleks käsutatud.

Tarvitaja juures ülesseatud gaasimõõtjad peavad olema LG ametniku poolt külgepandavate plombidega suletud vastavalt LG nõudmistele.

Kui käesolevas paragrahvis tähendatud plommid on kõrvaldatud või rikutud ilma LG teadmata, siis loetakse, et viimasel mõõtmise perioodil on gaasi tarvitatud ilma mõõtjata ja et sel perioodil tarvitamisel olnud tarvitamisriistade nimesvõimet on kasutatud 12 tundi ööpäevas.

Plombide uuendamise kulud tasub tarvitaja LG-le Tallinna Linnavalitsuse poolt kinnitatud normide järgi.

§ 33. LG-l on õigus tarvitaja juures ülesseatud gaasimõõtjat igal ajal proovida ja gaasimõõtjat proovimiskohale viia.

Gaasimõõtjate proovimise normid määrab Tallinna Linnavalitsus.

Gaasimõõtja proovimise kulud kannab tarvitaja:

a) kui mõõtja on tarvitaja omandus;

b) kui proovimist teostatakse tarvitaja nõudmisel ja mõõtja osutub korrasolevaks;

c) kui proovimist teostatakse tarvitaja poolt põhjustatud mõõtja vigastuste pärast.

§ 34. Kui gaasimõõtja on jäänud seisma ja kui seejuures ei ole rikutud käesolevate tingimuste § 32 tähendatud nõudmisi või kui mõõtja proovimisel selgub, et mõõtja näitas valesti, siis LG poolt määratakse mõõtja seismise või valestinäitamise ajal tarvitatud gaasihulk tehnilise arvestuse järgi.

Maksukohustused.

§ 35. Gaasimõõtjate näitusid registreerib LG ametnik harilikult igal kalendrikuul üks kord, kuid LG võib oma äranägemise järgi lasta toimetada registreerimist ka teisiti.

Maksu gaasimõõtja eest arvutatakse kuude viisi, kusjuures pooliku kuu puhul arvatakse maks poole kuu eest siis, kui mõõtja kasutamine oli pool või alla poole kuud, vastasel korral arvutatakse maks terve kuu eest.

§ 36. Gaasimaksu kohustuse kohta antakse tarvitajale arve või jäetakse või saadetakse maksuteade. Arve antakse siis, kui tarvitaja tasub gaasimaksu LG poolt kirjaliku tunnistusega varustatud gaasimaksu kasseerijale, kusjuures kasseerija kviteerib arvel raha vastuvõtmist. Kui tarvitaja ei tasu arvet gaasimaksu kasseerijale, siis võib tarvitaja maksuteate järgi tasuda maksu LG kassas või teatel loetletud maksu vastuvõtmise kohtades.

Gaasimaksu kohustus tuleb õiendada 14 päeva jooksul, arvates maksuteate kuupäevast.

Kui tarvitaja ei õienda gaasimaksu kohustust tähtpäevaks, siis tuleb tal tasuda 25 senti viivise-

maksu igalt viivituses olevalt gaasiarvelt. Seejuures asutakse võla sissenõudmisele sundkorras.

Kaebusi mõõtja näidu vigade üle, samuti arve mitte õieti koostamise kohta tuleb esitada seitsme päeva jooksul, arvates arve või teate esitamise päevast.

§ 37. Gaasimaksu kohustuste korraliku õiendamise tagatiseks annab tarvitaja LG-le kindlustuse. Alla ühesaja (100) krooni peab kindlustus olema sularahas, kuni sada (100) krooni ja üle selle summa kindlustus võib olla Linnavalitsuse poolt vastuvõetavaks tunnustatud tagatistes; viimasel juhul võetakse tarvitajalt tagatise hoidmise, uuendamise jne. asjus teostatava kirjavahetuse kulude maksu Tallinna Linnavalitsuse poolt kinnitatud normide järgi.

Kindlustuse summade pealt ei makseta protsente.

Kindlustuse summa peab olema vähemalt kaks korda suurem tarvitaja viimase aasta kõige suurema kuu tarvituse gaasimaksu summast.

Riigi- ja omavalitsusasutused on vabastatud kindlustuse andmisest.

Linna Ettevõtetekomisjoni ettepanekul võib Linnavalitsus vabastada ka teisi asutusi kindlustuse andmisest ja anda juhiseid käesoleva paragrahvi kolmandas lõikes ettenähtud kindlustuse suurusest erandite tegemiseks.

Gaasiandmise katkestamine.

§ 38. LG-l on õigus gaasiandmist katkestada:

a) kui tarvitaja ei õienda õigeaegselt oma gaasimaksu kohustusi;

b) kui tarvitaja ei täienda LG poolt antud täht ajaks käesolevate tingimuste § 37. ettenähtud kindlustust samas § 37. tähendatud suuruseni;

c) kui tarvitaja teeb või laseb teha gaasiseadises muudatusi ilma LG teadmata;

d) kui tarvitaja ei võimalda LG ametnikule takistuseta juurdepääsu gaasiseadise, -mõõtjate, -peasulgemisseadme jne. kontrollimiseks või registreerimiseks;

e) kui tarvitaja juures avastatakse omavoliline või salajane gaasitarvitus;

f) kui tarvitaja seadis on tule- või eluohtlik.

Kui gaasiandmine on katkestatud käesolevas paragrahvis tähendatud põhjusil, siis tuleb tarvitajal peale vastavate LG nõudmiste rahuldamise tasuda gaasiandmise uuesti avamisel katkestamise-avamisemaksu:

a) üks kroon, kui katkestamisel gaasimõõtjat maha ei võetud, ja

b) kolm krooni, kui katkestamisel gaasimõõtja võeti maha.

Lepingute lõpetamine.

§ 39. Lepingute alusel antava gaasi võtmise lõpetamise soovil tuleb tarvitajal esitada LG-le vastav kirjalik avaldus vähemalt üks nädal enne gaasisulgemist, kui lepingusse võetud tähtajad või gaasitariifide tingimused seda teisiti ei määra.

Tarvitaja vastutab kuni gaasi sulgemiseni kõigi kohustuste eest, mis käesolevatest tingimustest järelduvad.

Pärast gaasiandmise lepingu lõpetamise korras gaasi sulgemist ja gaasimaksude õiendamist maksetakse tarvitajale tagatise ülejääk tagasi.

Nõudmised.

§ 40. Kõik käesolevate tingimuste olusel sõlmitud lepingute järgi tekkivad nõudmised alluvad kohtule LG asukoha järgi.

Nr. 8. Tallinna Linnavolikogu poolt 12. aprillil 1933 vastuvõetud.

Korstnapühkimise määrus.

RT 39 — 1933.

Alus: Linnaseaduse § 108 p. 4.

§ 1. Tuleõnnetuse ärahoidmiseks on kõik Tallinna linnas asuvate majade omanikud või nende asemikud kohustatud:

1) Andma teostada oma majade korstnate ja suitsulõõride järelevaatuse ja pühkimise ning korstnates või suitsulõõrides tahma põletamise korstnapühkijameistrile, kellele on antud käesoleva määruse § 2. kohaselt selle ameti pidamiseks vastav luba.

2) Korras hoida korstnapühkimise tegevusse puutuvad esemed ja seaded nagu redelid, katuseluugid (augud), tahmapuhastamise aukude uksed jne. Puhastuse aukude suurus suitsulõõridel ja korstnajalgadel peab olema vähemalt 0,125 × 125 m ja pliitidel vähemalt 0,10 × 0,10 m.

3) Sisse seadma käesolevale määrusele lisandatud vormi järgi korstnapühkimise raamatu ja laskma korstnapühkijameistril või tema töölisel sisse kanda käesoleva määruse § 3. p. 7 ette nähtud andmed nii raamatust ärarebitavale tunnistuselehele kui ka tunnistuse kontsule; andma ärarebitava tunnistuselehe oma allkirjaga varustatult korstnapühkijameistrile või tema töölisele.

4) Alal hoidma käesoleva paragrahvi p. 3 tähendatud raamatu tunnistuse kontsud ja need ette näitama Linnavalitsuse ehituseinspektorile või politseile nende nõudmisel.

§ 2. Korstnate ja suitsulõõride järelevaatust ja pühkimist ning korstnates või suitsulõõrides tah-

ma põletamist on Tallinna linnas lubatud teostada ainult neil korstnapühkijameistritel, kes sellena on registreeritud „Meistrite, õppinud tööliste ja tööstusõpilaste seaduse“ (RT 38 — 1931)*) korras Tallinnas Tööoskuse ametis, või isikul, kel on samad õigused muul seaduslikul alusel ja kes selle ameti pidamiseks on ennast registreerinud Linnavalitsuse Ehituseosakonnas, ära näidates oma ettevõtte asukoha ja tema ettevõttes töötajad õppinud töölised.

§ 3. Korstnapühkijameister, kes võtnud oma peale korstnate ja suitsulõõride pühkimise majades, on kohustatud:

1) Pühkima ja järele vaatama kõiki tarvitusel olevaid korstnaid ja suitsulõõre:

a) elumajades: keskkütete — vähemalt 1 (üks) kord iga kahe nädala kohta ja ahjukütete — vähemalt 1 (üks) kord iga 6 (kuue) nädala kohta oktoobri-, novembri-, detsembri-, jaanuari-, veebruari-, märtsi- ja aprillikuul; pliitide ja pesuköökide — vähemalt 1 (üks) kord iga kuue nädala kohta aasta läbi;

b) tööstusettevõtteis (arvatud välja tööstusettevõtted, kus on eriline korstnate puhastus sisse seatud) ja saunades vähemalt 1 (üks) kord kahe nädala kohta;

c) suvimajades, kus köetakse ainult suvisel hooajal, s. o. 1. maist kuni 1. septembrini — juuni- ja augustikuul.

2) Õigel ajal põletama korstnatesse ja suitsulõõridesse kogunud tahma, igakord teatades põletamise ajast linna tuletõrjekomando ülemale ja majaomanikule ja viibima tahmapõlemise juures kuni selle lõpuni.

---

*) Riigi Teatajas nr. 38 — 1931 avaldatud Meistrite, õppinud tööliste ja tööstusõpilaste seadus on kaotanud maksvuse ja selle seaduse asemel on hakanud kehtima Riigi Teataja nr. 60 — 1935 avaldatud Meistrite, õppinud tööliste ja tööstusõpilaste seadus.

3) Välja viima hoonest tahma ja selle panema prügi- või tuhapanemise kohta nõnda, et oleks ära hoitud tule tekkimine.

4) Korstnate, suitsulõõride ja küttekollete juures ilmsiks tulnud tulehädaohtlikkudest puudustest viibimata kirjalikult teatama Linnavalitsuse Ehituseosakonnale.

5) Iga aasta 1. novembriks Linnavalitsuse Ehituseosakonnale esitama tema puhastada olevate majade nimekirja.

6) Linnavalitsuselt omandama iga õppinud töölise tarvis rinnamärgi, millele on tähendatud töölise number ja meistri nimi, ning selle rinnamärgi andma töölisele ühes kirjaliku tunnistusega, et tööline tema juures töötab.

Ülaltähendatud tunnistus peab töölisel töö juures alati kaasas olema ning rinnamärki rinnal nähtaval kohal kandma.

7) Paragrahv 1. p. 3. tähendatud korstnapühkimise raamatusse sisse kandma:

a) majaomaniku nimi,
b) maja asukoht,
c) missugune töö tehtud, missugused puudused küttekollete, korstnate või suitsulõõride juures leitud,
d) tööliste numbrid,
e) tööaeg.

8) Andma paragrahv 1. p. 3. tähendatud korstnapühkimise raamatu tunnistuse kontsule kas oma või pühkimist teostaja õppinud töölise allkirja ja alal hoidma vähemalt viimase tunnistuse, mis saadud majaomanikult eelnimetatud korstnapühkimise raamatust.

9) Kandma üksi vastutust tahma põlemise juhul, mis on tekkinud tema hooletu töö läbi.

10) Ette teatama majaomanikule, mil päeval tema tuleb korstnaid pühkima.

§ 4. Käesoleva määruse jõusseastumisega kaotab maksvuse Tallinna linnavolikogult 28. jaanuaril

1920 vastuvõetud ja RT 28 — 1920 avaldatud Sundmäärus korstnate puhastamise kohta Tallinnas.

§ 5. Käesolev määrus hakkab maksma kaks nädalat pärast avaldamist Riigi Teatajas.

§ 6. Ühe kuu jooksul pärast käesoleva määruse maksmahakkamist tuleb kõikidel Tallinnas töötajatel korstnapühkijameistritel ennast registreerida käesoleva määruse § 2. kohaselt.

Lisa § 1. p. 3. juure.

Korstnapühkimise raamatu vorm.

Tunnistuse konts Nr....
Korstnate ja suitsulõõride pühkimise kohta.
Majaomanik .....
Maja asukoht .....
tän. nr. .....
Missugune töö tehtud
.....
Missugused puudused küttekollete, korstnate või suitsulõõride juures leitud .....
Tööliste numbrid ....
Tööaeg: Tallinnas, „...“
..... 193.. a.
Korstnapühkijameistri või töölise nr.... allkiri:

Tunnistus Nr. ....
Korstnate ja suitsulõõlõõride pühkimise kohta.
Majaomanik .....
Maja asukoht .....
tän. nr. ....
Missugune töö tehtud
.....
Missugused puudused küttekollete, korstnate või suitsulõõride juures leitud .....
Tööliste numbrid ....
Tööaeg: Tallinnas, „...“
..... 193... a.
Majaomaniku või tema asemiku allkiri:

Nr. 9. Tallinna Linnavolikogu poolt 16. jaanuaril 1935 vastuvõetud ja Siseministri poolt 11. veebruaril 1935 kinnitatud

Tallinna majade nummerdamise sundmäärus.

RT 21 — 1935.

Alus: Linnaseaduse § 108 p. 14.

§ 1. Tallinna Linnavalitsus määrab iga linna administratiivpiirkonnas asuvale krundile tänavate järgi järjekorranumbri. Krundi omanikud on kohustatud üles seadma krundile vastava numbritähise.

Väljavõte Majade ja õuede korrashoiu määrusest

RT 46 — 1929

§ 6. Maja peasissekäigu või värava kõrval peab olema nähtaval kohal maja number (politsei number). Samuti tuleb maja alumise korra trepikojas või koridoris üles seada korteripidajate nimelaud.

§ 2. Numbritähis tuleb asetada tänavaäärse hoone tänavapoolsele seinale 2,50 m kuni 4,00 m kõrgusele, võimalikult hoone sissekäigu lähedale; kui hoone on varjatud kinnise piirdega või asub tänavajoonest kaugemal kui 6,00 m või kui krundil ei ole hoonet, tuleb numbritähis asetada värava posti või piirde külge.

§ 3. Nurgakruntidele, kui neile on numbrid antud krundi piiravate tänavate järgi, tuleb numbritähised seada kõikidele tänavatele § 2. kohaselt.

§ 4. Numbritähis peab olema plekist, ovaalse kujuga ja selle pikkus peab olema 240 mm ning laius 185 mm; numbritähise värv on — valged numbrid tumesinisel põhjal. Numbritähise kuju peab vastama juuresolevale vormile (vorm A) ja

numbrite suurus ja kuju peab vastama juuresolevale vormile (vorm B).

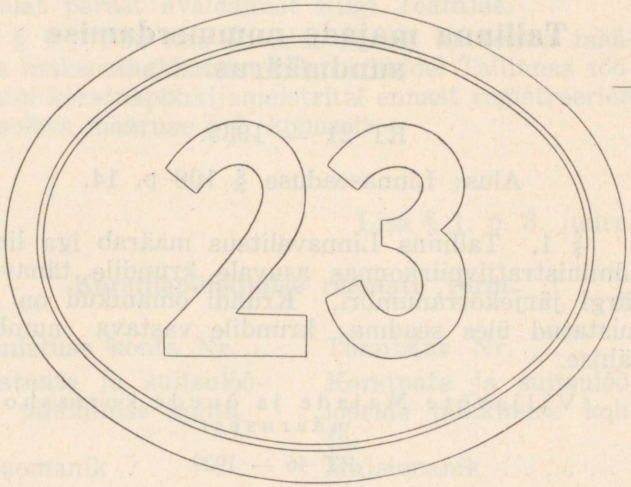

Vorm C.

A. SOOKARISTE

Numbri alajaotusetäht (näit. 15-b, 127-a) tuleb asetada alajaotusetähisele valge värviga, numbri-

tähise alla — ümmargusele, läbimõõduga 73 mm, samavärvilisele plekile nagu numbritähis. Alajaotusetähise kuju peab vastama juuresolevale vormile

Vorm B.

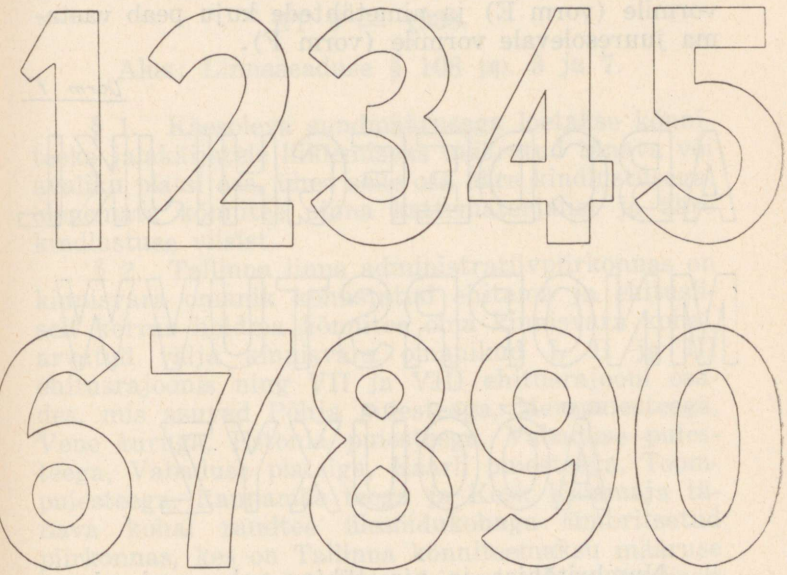

(vorm C) ja alajaotusetähe suurus ja kuju peab vastama juuresolevale vormile (vorm D).

Vorm D.

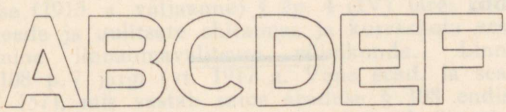

Numbritähise ja alajaotusetähise vahe peab olema 10 mm.

§ 5. Igal krundil võib olla krundiomaniku nimetähis, millele on valgete tähtedega kirjutatud krundiomaniku eesnime esimene täht ja perekonnanimi. Nimetähis tuleb asetada numbritähise või numbri alajaotusetähise alla, 80 mm laiale ja vähemalt 240 mm pikale samavärvilisele plekile kui numbritähis. Nimetähise kuju peab vastama juuresolevale vormile (vorm E) ja nimetähtede kuju peab vastama juuresolevale vormile (vorm F).

Vorm F.

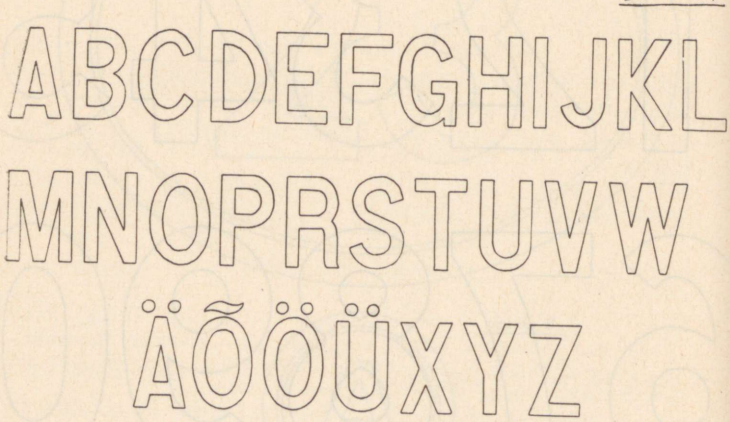

Numbritähise ja nimetähise vahe peab olema 50 mm, alajaotusetähise ja nimetähise vahe 10 mm.

Krundi omaniku vahetamise puhul tuleb endise krundi omaniku nimetähis kõrvaldada.

§ 6. Käesolev määrus astub jõusse 1. jaanuarist 1936.

Nr. 10. Tallinna Linnavolikogu poolt 17. novembril 1937 ja 12. jaanuaril 1938 vastuvõetud ja Siseministri poolt 17. jaanuaril 1938 kinnitatud

Tallinna kõnniteede sundmäärus.

RT 9 — 1938.

Alus: Linnaseaduse § 108 pp. 3 ja 7.

§ 1. Käesoleva sundmäärusega loetakse kõnniteeks jalakäijatele liiklemiseks määratud tänava või avaliku platsi osa, ühes selle osa ääre kindlustusega, olenemata kõnnitee pinna kattematerjalist ja ääre kindlustuse viisist.

§ 2. Tallinna linna administratiivpiirkonnas on kinnisvara omanik kohustatud ehitama ja ehitusliselt korras hoidma kõnnitee oma kinnisvara kohal, arvatud välja kinnisvara omanikud I, II ja III ehitusrajoonis ning VII ja VIII ehitusrajooni osades, mis asuvad Põhja puiesteega, Merepuiesteega, Vene turuga, Estonia puiesteega, Vabaduse puiesteega, Vabaduse platsiga, Kaarli puiesteega, Toompuiesteega, Rannamäe teega ja Kesk Kalamaja tänava kohal raudtee ülesõidukohaga ümbritsetud piirkonnas, kes on Tallinna kõnniteemaksu määruse põhjal vabastatud kõnnitee ehitamise ja ehitusliselt korrashoiu naturaalkohustusest.*)

*) Ehitusseaduse § 181 allutab uulitsate ja kõnniteede ehituse ja korrashoiu linnaomavalitsuse võimkonnale alustel, mis Linnaseaduses ette nähtud. Linnaseaduse (1915. a. väljaanne) § 2p. 4 (IV) järgi kuulub kõnniteede ja uulitsate ehitamise ja korrashoiu eest hoolitsemine linnaomavalitsuse võimkonda. Linnaseaduse § 108 p. 7 järgi (vt. 1917 a. Vene sead. ja seadl. kogu nr. 157), mis vastab sama seaduse § 108 endise punkt 2-le, võib Linnavolikogu muu seas sundmäärusi anda tänavate, sõiduteede ja kõnniteede puhtuse ja korrashoiu kohta, ning p. 3 järgi tänavatel ning platsidel istutuste tegemise ning kõnniteede ehituse kohta (ustroistvo),

Kinnisvara omanik on kohustatud kõnnitee ehitama ja selle ehitusliselt korras hoidma ka siis, kui kõnnitee ja krundi vahel on kraav või linna maa, mille laius ei ületa 10 m.

§ 3. Kõnniteed I, II ja III ehitusrajoonis ning käesoleva sundmääruse § 2. tähendatud VII ja VIII ehitusrajooni osades ehitab ja hoiab ehitusliselt korras Linnavalitsus, tähendatud ehitusrajoonide kinnisvaraomanikelt võetava kõnniteemaksu arvel. *)

§ 4. Kõnnitee asetatakse tavaliselt kinnisvara tänava või avaliku platsi poolse piiri äärde, kuid tarbekorral ka kinnisvara piirist kuni 10 m eemale.

Kõnnitee laiuse, kõrguse ja asukoha määrab Linnavalitsuse Ehitusosakond kõnnitee ehitamisel, ümberehitamisel või ümberasetamisel.

Käesoleva sundmääruse § 2. korras ehitatava kõnnitee laiuse ülemmääraks on 8 m.

§ 5. Kõnnitee kate ehitatakse siledapinnaliselt asfaldist või tsementbetoonist või puhtalt tahutud korrapärase ja ühesuguse kujuga paekivi plaatidest või Linnavalitsuse poolt lubatud muust materjalist.

Käesolevas paragrahvis ettenähtud kõnnitee katte ehitamine on sunduslik tänavatel ja avalikkudel platsidel, mis asetsevad seespool Merepuiesteega, Narva maanteega, Poska, Viedemanni ja Jakobsoni

---

mille täitmine on elanikkude kohuseks. Sama seaduse § 63 p. 7 juurde käiva märkuse 2 järgi on lubatud linna sillutiste (mostovõh) korrashoidu ja kõnniteede ehitust ja korrashoidu, mis majaomanikkudel lasuvad, üle võtta ning iseäraliste, majaomanikkudelt võetavate maksude arvel teha. Sellest selgub, et seaduse järgi lasub majaomanikkudel sõiduteede ja kõnniteede korrashoiu kohustis ja kõnniteede kohta ka veel nende ehituse kohustis, mis kohustiste teostamise kohta Linnavolikogu võib sundmäärusi anda.

(Väljavõte Riigikohtu Kriminaal-Osakonna ots. nr. 93 — 1931).

Riigi Teataja nr. 43 — 1938 avaldatud Linnaseadus on jätnud ses asjas püsima endise olukorra.

*) v. Tallinna kõnniteemaksu määrus (RT 10 — 1938).

tänavaga, Tartu maanteega, Klaasingi, Kaasani ja Liivalaia tänavaga, Pärnu maanteega, Väike Ameerika ja Koidu tänavaga, Paldiski maanteega, Toompuiesteega, Rannamäe teega kuni raudtee ülesõiduni Kesk Kalamaja tänava kohal ja Põhja puiesteega ümbritsetud piirkonda, ühes arvatud kõnniteed loetletud piirkonda ümbritsevate puiesteede, maanteede ja tänavate osadel ning Tartu, Pärnu ja Paldiski maanteedel, alates eeltähendatud piirkonna välisest joonest kuni raudteeni.

§ 6. Väljaspool § 5. loetletud piirkonda asetsevatel tänavatel ja avalikkudel platsidel, kui käesoleva sundmääruse § 12. põhjal Linnavalitsus ei ole seda teisiti määranud, võib ehitada kõnnitee katte poolpuhtalt tahutud täisnurksetest paekiviplaatidest. Plaatide pealispind peab olema niivõrd tasane, et kõnniteedele ei tekiks vee loikusid.

Kui kõnnitee ei ole kogu laiuses kaetud käesolevas paragrahvis või § 5. ettenähtud materjaliga, tuleb katmata osa kõnnitee laiusest katta kruusaga või, Linnavalitsuse Ehituseosakonna loal, mõne muu materjaliga kõnnitee pealispinna kõrguselt, 4% kallakuga vee äravoolu rentsli poole.

§ 7. Kõnnitee katte pealispinnal peab olema 2% kallak sõidutee poole. Linnavalitsuse Ehitusosakonnal on õigus lubada selle kallaku suurust muuta.

Kõnnitee katte paekiviplaatide liitekohad peavad olema ühekõrgused ning täidetud tsementseguga. Naaber kruntide kõnnitee katted peavad olema nende liitekohal ühes pinnas.

§ 8. Katuselt kõnniteele voolava vihmavee ärajuhtimiseks peavad kõnnitee kattes olema kuni 15 sm laiad, kindla põhjaga ja kindlate külgedega rennid. Rennid kaetakse raudplekiga, mille pealispind peab olema kare ja mis ei tohi käimise all nõtkuda ega liikuda. Renni kate peab alati olema kõnniteega ühes pinnas. Vihmavesi tuleb renni juhtida nii, et ei sünniks vee pritsmeid.

Kui kõnnitee on kaetud poolpuhtalt tahutud paekiviplaatidega, võib vihmavee ärajuhtimise renn olla pealt lahtine. Selle renni sügavus peab olema 1—2 sm, põhja laius 2 sm võrra kitsam renni laiusest kõnnitee pealispinnas ja see viimane laius ei tohi ületada 6 sm.

§ 9. Kõnnitee kattesse asetatud veevärgi võtme klapid, kanalisatsiooni kaevu kaaned, keldri ja keldrikorra akende valguskaeviste katted, keldriluugid jne. peavad olema pealt karedapinnalised ja ei tohi käimise all nõtkuda ega liikuda ning nende pealispind peab olema alati kõnniteega ühes pinnas.

§ 10. Kõnnitee sõiduteepoolne äär peab olema plaanis sirge või, kus tänav seda ei võimalda, korrapäraselt kõverdatud.

Kõnnitee sõiduteepoolne äär kindlustatakse graniit- või paekivist või tsementbetoonist äärekividega. Äärekivi välimine püstkülg peab olema kallakuga 20% vertikaaljoonest kõnnitee poole. Äärekivi pealispind peab kõnnitee kattega olema ühes pinnas ning selle laius peab olema vähemalt: graniitkivil 15 sm, tsementbetoonkivil 10 sm ja paekivil 8 sm. Äärekivi kõrgus rentsli põhjast peab olema 12—15 sm. Äärekivi tuleb asetada maa sisse vähemalt 20 sm.

Äärekivi pealmine ja välimine külg peavad olema siledad, kui äärekivi on tsementbetoonist ja puhtalt tahutud, kui äärekivi on graniit- või paekivist. Kui kõnnitee käesoleva sundmääruse § 6. korras on kaetud poolpuhtalt tahutud paekiviplaatidega, siis võib äärekivi olla poolpuhtalt tahutud. Kaitseks ilmastikumõju eest tuleb paekivist äärekivi pealmine pind katta asfaltvõõbaga nii, et välimine külg puhtaks jääks.

Erandina käesoleva paragrahvi teise lõigu nõudest võib Linnavalitsuse Ehituseosakond lubada kindlustada kõnnitee sõiduteepoolset äärt munakividega sillutatud nõlvaga, kui sõidutee on krundi kohal sillutatud munakividega. Sillutatud nõlv peab olema

tasane ja ühesuguse kallakuga. Nõlva kallaku ja kõrguse määrab Linnavalitsuse Ehitusosakond. Linna korrashoidu võetud tänavatel hoiab nõlva sillutuse ehitusliselt korras Linnavalitsuse Ehitusosakond.

§ 11. Ülesõidul õue võib kõnnitee sõidupoolne külg olla kallakuga mitte üle 45° vertikaaljoonest. Selle kallakpinna lõikejoon kõnnitee pealispinnaga ei tohi kõnnitee sõiduteepoolsest äärest asuda kaugemal kui 15 sm. Kõnnitee ülesõidu kohal tuleb teha samast materjalist, millest tehakse või on tehtud kõnnitee krundi kohal.

Kui kõnnitee on kaetud paekiviplaatidega, siis võib, erandina käesoleva paragrahvi esimese lõigu nõudest, ülesõidukohal kõnnitee katta kas tsementbetooniga, asfaltbetooniga või tahutud graniitkividega. Viimasel juhul tuleb kivide vahed täita tsementseguga või asfaldiga kivide pealispinnaga ühetasaselt.

§ 12. Kõnnitee kate, samuti äärekivid, peavad olema ühesugusest materjalist, kas tänava või avaliku platsi kogu pikkusel või üksikute kvartaalide pikkusel. Kõnnitee katte materjali kui ka äärekivide materjali määrab Linnavalitsus.

Enne kõnniteele uue katte ehitamist või oleva katte ümberehitamist on kinnisvara omanik kohustatud järele pärima Linnavalitsuse Ehitusosakonnalt, missuguse katte ja äärekivi materjali on Linnavalitsus määranud tema kinnisvara kohale käesoleva paragrahvi esimese lõigu korras.

§ 13. Tänavatel või avalikkudel platsidel, kus käesoleva sundmääruse maksmahakkamisel ei ole kõnnitee ehitatud käesoleva sundmääruse §§ 5. või 6. ettenähtud materjalist tänava või avaliku platsi kogu pikkusel või on ehitatud ainult osaliselt, on kinnisvara omanik kohustatud Linnavalitsuse Ehitusosakonna nõudmisel ehitama kõnnitee oma kinnisvara kohal.

Käesolevas paragrahvis ettenähtud kõnnitee ehitamist võib Linnavalitsuse Ehitsusosakond nõuda

kas tänava või avaliku platsi kogu pikkusel või tänava või avaliku platsi üksikute osade pikkusel, vastavalt liiklemise vajadusele, missuguse vajaduse üle otsustab Linnavalitsuse Ehitusosakond.

Kõnnitee ehitamiseks määrab Linnavalitsuse Ehitusosakond vähemalt kolmekuulise tähtaja.

§ 14. Korratuks või tolmutekitavaks või poriseks muutuva kõnnitee osa (§ 6 teine lõik) on kinnisvara omanik kohustatud, kui Linnavalitsuse Ehitusosakond seda nõuab, katma käesoleva sundmääruse § 5. või § 6 — esimeses lõigus ettenähtud materjaliga, kas osaliselt või kogu ulatuses. Selle nõudmise täitmiseks määrab Ehitusosakond vähemalt kolmekuulise tähtaja.

§ 15. Tänavatel või avalikkudel platsidel, kus ehitatakse sõiduteele kate või uuendatakse sõiduteel olev kate, on kinnisvara omanik kohustatud, kui see töö teostatakse tema krundi kohal, Linnavalitsuse Ehitusosakonna nõudmisel ümber ehitama kõnnitee Linnavalitsuse poolt määratud materjalist (§ 12). Niisugusel korral Linnavalitsuse Ehitusosakond asetab äärekivid ümber või paneb uued äärekivid linna kulul. Juhul, kui kõnnitee on juba ehitatud samast materjalist, mille Linnavalitsus selle tänavale või kvartaalile määrab ja see on ehitusliselt korras (§ 19), teostab Ehitusosakond kõnnitee ümberehitamise linna kulul.

Kõnnitee ümberehitamiseks määrab Linnavalitsuse Ehitusosakond vähemalt ühekuulise tähtaja.

Käesoleva paragrahvi esimeses lõigus ettenähtud kõnnitee ümberehitamist või ümberasetamist ei ole õigus kinnisvaraomanikult nõuda, kui Linnavalitsuse või Linnavalitsuse Ehitusosakonna nõudmise põhjal teostatud kõnnitee ehitamisest (§ 13), ümberehitamisest või ümberasetamisest ei ole möödunud 6 aastat, arvates kõnnitee vastuvõtmise päevast (§ 18).

§ 16. Linnavalitsuse nõudmisel on kinnisvara omanik kohustatud kõnnitee ümber ehitama Linna-

valitsuse poolt määratud materjalist (§ 12) hiljemalt kolme aasta jooksul, arvates Linnavalitsuse sellekohase nõudmise kättesaamise päevast või selle nõudmise avaldamisest Riigi Teatajas.

Käesoleva paragrahvi esimeses lõigus ettenähtud kolmeaastane tähtaeg ei ole maksev sel puhul, kui kõnnitee ümberehitamist või ümberasetamist nõutakse käesoleva sundmääruse § 15. alusel.

Kui kõnniteele on ehitatud uus kate käesoleva paragrahvi esimese lõigu korras, ei ole õigust kinnisvara omanikult nõuda kõnnitee kattematerjali muutmist ega kõnnitee ümberehitamist või ümberasetamist (§ 15) enne 6 aasta möödumist, arvates kõnnitee vastuvõtmise päevast (§ 18).

§ 17. Uue kõnnitee ehitamisel, kõnnitee ümberehitamise või kõnnitee ümberasetamisel on kinnisvara omanikul õigus nõuda, et Linnavalitsuse Ehitusosakond kohapeal ära märgiks kõnnitee asukoha, kõrguse ja laiuse. Tähised, mis märkimisel kohale pannakse, jäävad kinnisvara omaniku või tema asemiku hoiule.

Kaduma läinud või kohalt ära nihutatud tähiste asemele uute tähiste panemine sünnib kinnisvara omaniku arvel.

§ 18. Uue kõnnitee või Linnavalitsuse Ehitusosakonna nõudmise põhjal ümberehitatud või ümberasetatud kõnnitee valmissaamisest teatab kinnisvara omanik kirjalikult Linnavalitsuse Ehitusosakonnale hiljemalt seitsme päeva jooksul, arvates töö lõpetamise päevast. Kui kõnnitee vastab käesoleva sundmääruse nõudeile, annab Linnavalitsuse Ehitusosakond kinnisvara omanikule sellekohase tõenduse kolme nädala jooksul, arvates kõnnitee vastuvõtmise päevast.

Kui kõnnitee ei vasta käesoleva sundmääruse nõudeile, teeb Linnavalitsuse Ehitusosakond kinnisvaraomanikule teatavaks kõnnitee juures leitud puudused ja viimane on kohustatud need puudused

kõrvaldama. Puuduste kõrvaldamiseks määrab Linnavalitsuse Ehitusosakond vähemalt kahenädalise tähtaja.

§ 19. Kõnnitee tuleb ehitusliselt korras hoida nii, et kõnnitee pealispind ei muutu ebatasaseks või konarliseks. Kõnnitee kordaseadmiseks määrab Linnavalitsuse Ehitusosakond või politsei vähemalt kahenädalise tähtaja.

Äärekivi tuleb uuendada, kui äärekivi pealispinnast on ¼ osas murenenud või ebatasaseks muutunud või kui äärekivi serv on ¼ osa pikkusel rikutud. Munakividega sillutatud kindlustuse nõlv tuleb parandada või uuesti sillutada, kui nõlva pind on muutunud ebatasaseks.

Kõnniteed ja nõlva võib parandada ainult selle materjaliga, millest nad ehitatud ja uuendatava äärekivi asemele võib panna uus äärekivi samast materjalist.

§ 20. Kõnnitee rikke, mis on liiklemisele hädaohtlik, on kinnisvara omanik kohustatud Linnavalitsuse Ehitusosakonna või politsei nõudmisel ja nende poolt antud tähtajal kõrvaldama. Liiklemisele hädaohtlikkuse otsustab Linnavalitsuse Ehitusosakond või politsei.

Ei sea kinnisvaraomanik kõnniteed korda käesoleva paragrahvi eelmise lõigu korras antud tähtajal, seab Linnavalitsuse Ehitusosakond kõnnitee korda kinnisvara omaniku arvel.

§ 21. Käesoleva sundmääruse §§ 13., 14., 15., 18. ja 19. ettenähtud tähtajad katkestatakse ajavahemikul 1. novembrist kuni 1. maini.

§ 22. Käesoleva sundmääruse § 3. ettenähtud ehitusrajoonides asetsevate kinnisvarade omanikud on kohustatud omal kulul kohale asetama ja korras hoidma keldri ja keldrikorra tänavapoolsete akende valguskaeviste katted (restid, klaaskatted jne.) ning ehitiste sissekäigu ette asetatud astmed.

Kui käesoleva paragrahvi eelmises lõigus ettenähtud esemete kohale asetamisel või korrashoidmisel või kinnisvara huvides kõnnitee alla asetatud juhtmete ehitamisel või korrashoiul kõnniteed rikutakse, tasub kinnisvara omanik Linnavalitsusele kõnnitee kordaseadmise kulud.

§ 23. Käesolev sundmäärus hakkab kehtima 15. veebruaril 1938. Sellest ajast kaotab kehtivuse Tallinna Linnavolikogult 26. mail 1910 vastuvõetud Sundmäärus kõnniteede ehitamise ja korrashoidmise kohta Tallinna linnas (Eestimaa Kuberm. Teat. nr. 2 — 1911).

Nr. 11. Tallinna Linnavolikogu poolt 29. märtsil 1938 vastuvõetud ja Siseministri poolt 11. aprillil 1938 kinnitatud

Tallinna kõnniteemaksu määrus.

RT. 40 — 1938.

Alus: Linnaseaduse § 63 p. 7 märkus 2 ja Linna sissetulekute, väljaminekute, eelarvete ja aruannete seaduse § 30.

§ 1. Ehitusseaduse § 177. korras kinnitatud Tallinna linna ehitusplaanil I, II ja III ehitusrajooni ning Põhja puiesteega, Merepuiesteega, Vene turuga, Estonia puiesteega, Vabaduse puiesteega, Vabaduse platsiga, Kaarli puiesteega, Toompuiesteega, Rannamäe teega ja Kesk-Kalamaja tänava kohal raudtee ülesõiduga ümbritsetud piirkonnas VII ja VIII ehitusrajooni määratud maa-alal asetsevad kinnisvarad vabastatakse kõnniteede ehitamise ja ehitusliselt korrashoiu naturaalkohustusest ja selle na-

turaalkohustuse asemel võetakse nendelt kinnisvaradelt kõnniteemaksu.*)

§ 2. Kinnisvarad, mis ainult osaliselt on määratud I, II või III ehitusrajooni või käesoleva määruse § 1. tähendatud VII ja VIII ehitusrajooni, kuuluvad kõnniteemaksu alla kinnisvara kogu suuruses.

§ 3. Käesoleva määruse § 1. tähendatud ehitusrajoonide vähendamisel jäävad varem kinnitatud linna ehitusplaani järgi kõnniteemaksu alla kuulunud kinnisvarad edasi kõnniteemaksu alla.

Käesoleva määruse § 1. tähendatud ehitusrajoonide suurendamisel arvatakse nende ehitusrajoonide suurendatud piirkonnas asetsevad kinnisvarad kõnniteemaksu alla kuuluvateks käesoleva määruse §§ 1. ja 2. põhjal, arvates ehitusrajooni suurendamise kinnitamise päevale järgnevast poolaastast (1. jaanuarist või 1. juulist).

---

*) Ehitusseaduse § 181. allutab uulitsate ja kõnniteede ehituse ja korrashoiu linnaomavalitsuse võimkonnale alustel, mis Linnaseaduses ette nähtud. Linnaseaduse (1915. a. väljaanne) § 2 p. 4 (IV) järgi kuulub kõnniteede ja uulitsate ehitamise ja korrashoiu eest hoolitsemine linnaomavalitsuse võimkonda. Linnaseaduse § 108 p. 7 järgi (vt. 1917. a. Vene sead. ja seadl. kogu nr. 157), mis vastab sama seaduse § 108 endise punkt 2-le, võib linnavolikogu muu seas sundmäärusi anda tänavate, sõiduteede ja kõnniteede puhtuse ja korrashoiu kohta ning p. 3 järgi tänavatel ning platsidel istutuste tegemise ning kõnniteede ehituse kohta (ustroistvo), mille täitmine on elanikkude kohuseks. Sama seaduse § 63 p. 7 juurde käiva märkuse 2. järgi on lubatud linna sillutiste (mostovõh) korrashoidu ja kõnniteede ehitust ja korrashoidu, mis majaomanikkudel lasuvad, üle võtta ning iseäraliste, majaomanikkudelt võetavate, maksude arvel teha. Sellest selgub, et seaduse järgi lasub majaomanikkudel sõiduteede ja kõnniteede korrashoiu kohustis ja kõnniteede kohta ka veel nende ehituse kohustis mis kohustiste teostamise kohta linnavolikogu võib sundmäärusi anda (Väljavõte Riigikohtu Kriminaal-Osakonna ots. nr. 93 — 1931).

Riigi Teataja nr. 43 — 1938 avaldatud Linnaseadus on jätnud ses asjas püsima endise olukorra.

Kui käesoleva määruse § 2. ettenähtud kinnisvara tükeldamisel eraldatakse väljaspoole käesoleva määruse § 1. tähendatud ehitusrajoone kuuluv osa iseseisvaks hüpoteegiüksuseks, jääb see eraldatud kinnisvara edasi kõnniteemaksu alla.

Kui kõnniteemaksu alla kuuluv kinnisvara liidetakse üheks hüpoteegiüksuseks varem kõnniteemaksu alla mittekuulunud kinnisvaraga, arvatakse see kinnisvara kõnniteemaksu alla käesoleva määruse § 2. põhjal, arvates kinnisvara liitmise tehingupäevale järgnevast poolaastast (1. jaanuarist või 1. juulist).

Kinnisvarade omanikud või nende asemikud on kohustatud kinnisvara liitmise ja lahutamise kinnistamisest teatama Linnavalitsuse Ehitusosakonnale 15 päeva jooksul, arvates kinnistamise päevast.

§ 4. Kõnniteemaksu alla kuuluvate kinnisvarade kohal teostab kõnniteede ehitamist ja ehitusliselt korrashoidu Linnavalitsus, vastavalt Tallinna kõnniteede sundmääruse eeskirjadele*).

§ 5. Kõnniteemaksu võetakse aastas 8% kinnisvarale linna heaks määratud hindemaksust, kuid mitte üle kr. 500,— aastas igalt üksikult kinnisvaralt.

Kõnniteemaksu võetakse ka kinnisvara hindemaksust vabastatud kinnisvaradelt. Niisugusel juhul võetakse kõnniteemaksu aluseks hindemaksu summa, mis arvestatud hindemaksu alla kuuluvate kinnisvarade hindemaksuga ühel alusel.

Riigi kinnisvaradelt, mis hindemaksuga maksustatud pooles suuruses, võetakse kõnniteemaksu täies suuruses hindemaksu summalt.

Tallinna linnale kuuluvate kinnisvarade kohal kõnniteede ehitamiseks ja ehitusliselt korrashoiuks määratakse summad erikrediidi alusel.

---

*) V. Tallinna kõnniteede sundmäärus (RT. 9 — 1938).

Vastulaused ja kaebused kõnniteemaksu asjus esitatakse kinnisvara hindemaksu määruste korras ja tähtaegadel. *)

§ 6. Linnavalitsusel on õigus mitte kauemaks kui seitsmeks aastaks vähendada kõnniteemaksu kuni kahekolmandiku võrra kinnisvarale, mille kohale on uus kõnnitee ehitatud pärast 1. jaanuari 1935, kui see kõnnitee vastab Tallinna kõnniteede sundmääruse nõuetele. **)

§ 7. Käesoleva määruse § 5. tähendatud kõnniteemaksule määratakse linna eelarve korras iga aasta 50% linna summadest juurde.

§ 8. Kõnniteemaksu tasutakse kinnisvara hindemaksuga ühistel tähtaegadel. ***)

Tähtajaks tasumata kõnniteemaks arvatakse maksuvõlaks ja maksuvõlalt võetakse trahvi üks protsent iga viivitatud kuu eest, kusjuures alanud kuu arvatakse terveks kuuks. Trahvi alla ei arvata maksuvõlga, mis tasutakse esimese poole kuu jooksul pärast maksu muutumist maksuvõlaks.

Maksuvõlg ühes trahviga nõutakse kinnisvarade omanikelt sisse kinnisvara hindemaksuga ühistel alustel ja korras.

§ 9. Kui kõnniteemaksu teadaanne saadetakse kinnisvara omanikule või valdajale pärast kinnisvara hindemaksu tasumise tähtaega, kuulub kõnniteemaks tasumisele järgmisel kinnisvara hindemaksu tasumise tähtpäeval.

---

*) Vastulaused esitatakse Linnavalitsusele, Rahandusosakonna kaudu, kahe nädala jooksul, maksulehe või teadaande kättesaamise päevast arvates. Kaebused Linnavalitsuse otsuse peale antakse Linnavolikogule kahe nädala jooksul, arvates Linnavalitsuse otsuse ärakirja kättesaamise päevast. Vastulaused ja kaebused ei pane maksu sissenõudmist seisma.

**) V. Tallinna kõnniteede sundmäärus (RT 9 — 1938).

***) Tähtpäevad: esimese poolaasta eest 1. mai, teise poolaasta eest 1. november.

§ 10. Kõnniteemaksust laekunud ja käesoleva määruse § 7. alusel linna eelarve korras määratud summad kulutab Linnavalitsus ainult kõnniteede ehitamiseks ja ehitusliselt korrashoiuks kõnniteemaksu alla kuuluvates ehitusrajoonides.

§ 11. Kõnniteemaksu ja käesoleva määruse § 7. alusel linna eelarve korras määratud summade kohta peetakse eriarve, lahus teistest linna tulu- ja kulusummadest.

§ 12. Käesolev määrus hakkab kehtima 1. maist 1938.

II.

Tühistada Linnavolikogu poolt 17. novembril 1937 ja 12. jaanuaril 1938 vastuvõetud Tallinna kõnniteemaksu määrus (RT 10 — 1938).

Nr. 12.

Tallinna Linnavolikogu poolt 11. detsembril 1935 vastuvõetud ja Siseministri poolt 29. jaanuaril 1936 kinnitatud

Tallinna linna avalikkude kohtade heakorra sundmäärus.

RT 12 — 1936.

Alus: Linnaseaduse § 108 p. 15.

§ 1. Tallinna administratiivpiirkonnas on alkoholiste jookide joomine keelatud avalikkudel platsidel, tänavatel ja puiesteedel, avalikkudes parkides ja aedades, avalikkudel muru-, mängu- ja spordiväljakutel, turu- ja laadaplatsidel, üldtarvitatavates koridorides ja trepikodades, majade hoovides, kauplustes ja tööstusettevõtetes kauplemise või töö ajal, palvetamise kohtades ja kalmistuil, koosolekutel ja

avalikkude ettekannete kohtades, arvatud välja kohad, kus maksvate seaduste alusel antud lubadega on võimaldatud alkoholiste jookide müük ja kohaltarvitamine.

§ 2. Käesolev sundmäärus hakkab maksma kaks nädalat pärast avaldamist Riigi Teatajas. Sellest ajast kaotab maksvuse Tallinna linnavolikogult 1. juulil 1925 vastuvõetud Sundmääruse Tallinna linna piirkonnas asuvate avalikkude parkide, aedade, metsade, puiesteede ja muruplatside heakorra alalhoidmise kohta § 8 (RT 122/123 — 1925).

Nr. 13. Tallinna Linnavolikogu poolt 20. oktoobril 1937 vastuvõetud ja Siseministri poolt 6. novembril 1937 kinnitatud

Tallinna linna avalikkude haljasalade heakorra sundmäärus.

RT 95 — 1937.

Alus: Linnaseaduse § 108 pkt. 7.

§ 1. Käesoleva sundmääruse alla käivad kõik Tallinna linnale kuuluvad avalikud pargid, aiad, puiesteed, puiestikud, metsad, mängu-, spordi- ja muruväljad.

§ 2. Eelmises paragrahvis loetletud haljasaladel on keelatud:

a) kioske, paviljone, pinke, piirdeid, puutugesid, jätete kaste ja muid ehitisi lõhkuda, määrida või ümber asetada;

b) pinkidel lamada või magada;

c) murul käia, lamada või loomi karjatada, arvatud välja Linnavalitsuse poolt selleks määratud kohad;

d) lilli, põõsaid, puid, puuoksi, lehti ja õisi murda või muul viisil rikkuda ning puudele ronida;

e) jätteid ja paberitükke maha visata või haljasalasid muul viisil reostada;

f) linnupesi ja linnupuure lõhkuda, linnumune hävitada ja linde hirmutada;

g) jahti pidada, arvatud välja § 3 ettenähtud juhud;

h) hobuseid kinni siduda piirete või puude külge;

i) sõidu- ja veoriistadega liigelda, arvatud välja lapsevankrid ja -kelgud;

j) koeri rihma või keti otsas pidamata kaasa võtta ja vabalt joosta lasta; rihm või kett ei või olla pikem kui 2 m.

§ 3. Linnavalitsusel on õigus lubada haljasaladel jahti pidada röövlindudele ja -loomadele.

§ 4. Käesolev sundmäärus astub jõusse kaks nädalat pärast avaldamist Riigi Teatajas. Sellest ajast kaotab maksvuse Tallinna Linnavolikogult 1. juulil 1925 vastu võetud Sundmäärus Tallinna linna piirkonnas asuvate avalikkude parkide, aedade, metsade, puiesteede ja muruplatside heakorra alalhoidmise kohta (RT 122/123 — 1925).

Nr. 14. Tallinna Linnavolikogu poolt 18. septembril 1935 vastuvõetud ja Siseministri poolt 8. oktoobril 1935 kinnitatud

Sundmäärus puude maharaiumise kohta Tallinna linna administratiivpiirides asuvates, tervishoidlise kaitse alla arvatud metsades ning parkides.

RT 93 — 1935.

Alus: Linnaseaduse § 108 p. 34, Suvitus- ja ravitsuskohtade sead. §§ 13 ja 6 (RT 109/110 — 1925)*) ja Vabariigi Valitsuse otsus 25. novembrist 1925 (RT 7 — 1926).

§ 1. Linna- ja eramaadel kasvavates metsades ja parkides, mis asuvad allpool kirjeldatud piirkondades, on puude maharaiumine ilma Linnavalitsuse Ehituseosakonna loata keelatud:

I piirkond. — Piir algab Pirita jõesuust ning läheb linna administratiivpiiri mööda Lasnamäe ülemise veeruni ning seda mööda Lubja tänavani. Sealt, välja jättes Lubja tänaval nr. 11 asuva kinnisvara nr. 755, Lubja ja Vilmsi tänavaid mööda linna tapamaja krundi piirini. Edasi tapamaja krundi tagumist piiri mööda Tallinna-Pärnu raudteeni ning seda mööda Kadrioru äärse ojani, sealt mööda oja Tallinna laheni ning mere randa mööda algpunkti.

II piirkond. — Piir algab kinnisvara nr. 1317/1318 lõunapoolse piirjoone pikenduse lõikepunktilt Ülemiste järve kaldaga ja läheb Ülemiste järve kallast mööda Kurna mõisa metsa ja Mõigu talumaade vahepiirini. Vahepiiri mööda Tallinna linna administratiivpiirini ning seda mööda kuni

*) Ei kehti; selle asemel Suvitus- ja ravitsuskohtade seadus RT 2 — 1937; RT 31 — 1938.

Habersti mõisa ja linna vahelist piiri lõikava endise kindluse raudtee tammini. Siit pöörab piir Kaitseministeeriumi ladude maa-ala piirile ning läheb ladude Rahumäe teepoolset piiri mööda Tondi kasarmute maa-ala kinnistu nr. 3722 piirini. Edasi seda mööda jättes välja kasarmute maa-ala, kinnisvara nr. 3441 piirini ning sealt kinnisvarade nr. nr. 3441 ja 1317/1318 lõunapoolset piiri ning selle pikendust mööda algpunkti Ülemiste järve kaldale.

III p i i r k o n d. — Piir algab Kopli lahe rannal, Pelgulinnast tuleva tee otsa kohalt, ning läheb seda teed ja „Seevaldi" linnapoolse piiriäärset teed mööda Paldiski maanteeni. Edasi Kadaka teed mööda linna administratiivpiirini ning seda mööda Kopli laheni ja sealt algpunkti.

1. Väljavõte Suvitus- ja ravitsuskohtade seadusest
RT 2 — 1937.

§ 1. Suvitus- või ravitsuskohtadeks loetakse käesoleva seaduse alusel selleks tunnustatud kohad.

Suvitus- või ravitsuskohtadeks tunnustamine, nende piiride määramine ja laiendamine ning suvitus- ja ravitsuskohtade nimestikust kustutamine toimub Vabariigi Valitsuse otsusel Sotsiaalministri ettepanekul.

II.

Suvitus- ja ravitsuskohad, mis võetud tervishoiukaitse alla senikehtinud seaduste alusel, loetakse suvitus ja ravitsuskohtadeks käesoleva seaduse mõttes.

2. Vabariigi Valitsuse otsus 25. novembrist 1925
RT 7 — 1926.

Tunnustada Tallinna linna ümbrus avalikuks suvituskohaks ja arvata tervishoiu kaitse alla järgmistes piirides:

I r a i o o n. Piir algab Tallinna lahe kaldalt „Merivälja suvituskoha ja Midoranna küla vahepiiri kaudu otsejoones kuni Nehatu mõisa piirini. Sealt Nehatu mõisa (Mähe heinamaa) ja Viimsi talumaade piiri kaudu kuni Narva maanteelt läbi Iru-Lepiku küla tuleva teeni. Iru-Lepiku küla teed kaudu läheb piir kuni Narva maanteeni, sisse võttes endise Risti kõrtsi maad. Pärnu mnt. läheb piir Kurna metsa ja Nõmme alevi piiri

rita jõe kuni Lasnamäe ülemise veeruni ning seda kaudu üle linna administratiiv-piiri kuni Lubja tänavani. Sealt, välja jättes Lubja tän. nr. 11 asuvat kinnisvara nr. 755, Lubja ja Vilmsi tän. kaudu linnatapamaja krundi piirini. Edasi tapamaja tagumist piiri kaudu kuni Tallinna-Pärnu raudteeni ning seda kaudu kuni ojani. Sealt aga oja kaudu kuni Tallinna laheni ning sealt algpunkti „Merivälja" suvituskoha ja Midoranna küla vahepiiril.

II raioon. Piir algab linna administratiiv-piirides Ülemiste järve kaldalt, läheb seda kaudu kuni Kurna mõisa metsa ja Mõigu talumaade piirini. Kurna mõisa ja Mõigu talumaade piiri kaudu minnes läheb piir kuni esimese metsa sihini. Sealt jookseb piir sihti kaudu kuni Pärnu-Tallinna kitsaroopalise raudtee võõranduspiirini. Edasi raudtee võõranduspiiri kaudu kuni Liiva platvormini, sealt üle raudtee minnes sihti kaudu Pärnu maanteeni, sisse võttes endise Risti kõrtsi maad. Pärnu maanteelt läheb piir Kurna metsa ja Nõmme alevi piiri kaudu linna administratiiv-piirini. Linna administratiiv-piiri kaudu läheb piir kuni Habersti mõisa ja linnavahelise piiri lõikava endise Harku mineva kindluse-raudtee tammini. Siit pöörab piir Mustamäe alust metsa sisse võttes ning üle sõjaväeladude maa-ala minnes, ladude Rahumäe tee poolset piiri kaudu kuni Tondi kasarmute maade piirini, seda piiri kaudu, välja jättes kasarmute maa-ala, sisse võttes Järve't otsejoones Ülemiste järve kaldale algpunkti.

III raioon. Piir algab linna administratiiv-piirides Stroomi mererannast, läheb „Seevaldi" linnapoolset piiri kaudu, Seevaldit sisse võttes, üle Paldiski maantee Kadaka teed kaudu alla üle linna ja Habersti mõisa vahelise piiri kuni Habersti mõisa ja talumaade piirini. Sealt jookseb piir Habersti mõisa ja talumaade vahepiiri kaudu kuni Järve küla maadeni, edasi sisse võttes Järve-küla maad kuni Harku järve voolava ojani ning seda kaudu Harku järveni. Harku järve linnapoolset kallast kaudu, välja jättes Harku järve, läheb piir kuni Harku järvest välja voolava oja suuni, sealt oja kaudu kuni linna päralt oleva „Mädamaa" heinamaa ja talumaade piirini ning seda kaudu kuni Tiskre teeni. Tiskre teed kaudu läheb piir kuni Habersti mõisa päralt oleva „Õismäe" raba ja talumaade piirini ning seda kaudu Kopli laheni. Sealt mereranda mööda kuni algpunktini Stroomil.

3. Väljavõte Suvitus- ja ravitsuskohtade seadusest RT 2 — 1937.

§ 3. Suvitus- ja ravitsuskohtades on keelatud ilma linna- või ajutise maavalitsuse loata hoonete või muude

ehitiste, kanalisatsioonide, veevärkide ja avalikkude kaevude ehitamine või kapitaalne ümberehitamine, tööstuslikkude ettevõtete avamine, veejuhtimine, metsa ja puude raiumine ja mustuse väljaveokohtade soetamine, samuti igasugused ettevõtted ja muu tegevus, mis võivad mõjuda kahjulikult suvitus- või ravitsuskoha arenemisele või rikkuda suvitus- või ravitsuskoha tervishoiulist seisukorda või koha ilmet.

§ 2. Puude raiumise loa saamiseks eramaadel asuvates metsades ja parkides tuleb maaomanikul esitada Linnavalitsuse Ehitusosakonnale kirjalik avaldus, milles peab olema tähendatud maharaiutavate puude asupaik, nende arv ja raiumise põhjus.

Linna metsades ja parkides puude maharaiumiseks koostab linna metsaülem või linna aednik Ehitusosakonna esindaja osavõtul puude maharaiumise tarviduse, asukoha ja puude arvu kohta akti ja esitab selle akti Ehitusosakonnale.

§ 3. Puude maharaiumine on lubatud ainult niivõrd kuivõrd see ei riku ega laasta metsa ja parki, ega halvenda nende ilmet ja iseloomu.

§ 4. Haiged puud ja põõsad on maaomanikud kohustatud nende maa-aladel asuvatest metsadest ja parkidest kõrvaldama kahe nädala jooksul, arvates sellekohase nõude saamise päevast Ehitusosakonnalt.

§ 5. Linnavalitsuse poolt selleks volitatud isikutel on õigus kontrollida metsade ja parkide seisukorda ja teostada neis järelvalvet sundmääruse täitmise suhtes.

§ 6. Sellest sundmäärusest üleastujad võetakse vastutusele Kriminaalseadustiku § 122 põhjal.

§ 7. Käesolev sundmäärus hakkab maksma kaks nädalat pärast avaldamist Riigi Teatajas.

Nr. 15.

Tallinna Linnavolikogu poolt 20. mail 1936 vastuvõetud ja Siseministri poolt 12. juunil 1936 kinnitatud

Talilnna supelrandade ja supelmajade sundmäärus.

RT 55 — 1936.

Alus: Linnaseaduse § 108 p. p. 15 ja 18.

§ 1. Käesoleva sundmääruse alla kuuluvad:

1) Pelgulinna supelrand, mida piirab: kinnisvara kinn. nr. 1393 (Seevald) piir alates Merimetsa tänava ja Kolde puiestee ühinemise kohalt mere poole ja selle piiri pikendus kuni mereni, meri Kopli poole kuni kinnisvara kinn. nr. 1860 piirini, sealt ristjoones mererannale kuni endise raudtee tammini ja raudtee tamm kuni Merimetsa tänava ja Kolde puiestee ühinemise kohani.
2) Pirita supelrand, mida piirab: meri alates Pirita jõesuust linna poole kuni ojani, oja kallas kuni puiestee merepoolse ääreni, puiestee merepoolne äär ja selle pikendus kuni Pirita jõeni.
3) Avalikuks kasutamiseks merre asetatud supelmajad.

§ 2. Supelranda valitsev isik või asutis hoolitseb igakülgselt rannal, supel- ja riietusmajades ja muis hoonetes puhtuse ja korra eest. Tema ülesandeks on: panipaikade ülesseadmine jätiste paigutamiseks; tarvilisel määral väljakäigukohtade ehitamine, eraldi meestele ja naistele ja nende korraspidamine; mustuse, jätiste ja igasugu jäänuste ärakoristamine rannalt, mis sinna kantakse merest või satuvad muul teel.

§ 3. Supelrandadel ja supelmajades on keelatud:

1) visata või jätta maha igasuguseid jätiseid (paberitükke, toidujäänuseid, klaasikilde, karpe jne.). Jätised tuleb panna selleks ülesseatud korvidesse või kastidesse ning kus need puuduvad, kaasa võtta;

2) aedade, tulpade, võrede, jätistekastide, pinkide ja muude seadete ning ehitiste rikkumine ja lõhkumine;

3) üldiseks kasutamiseks määratud klosettide rüvetamine ja klosettides supelkostüümidest või supelusel tarvitatud riietest vee väljavääanamine;

4) riietumiseks ja riiete hoidmiseks määratud ruumised supelkostüümidest või supelusel tarvitatud riietest vee väljavääanamine mujale, kui selleks määratud kohtadesse;

5) loata tule tegemine ja äritsemine ning liiva ja kivide äravedamine;

6) hobuste, koerte või muude loomade pesemine ja ujutamine, arvatud välja kohad, mis tähistatud vastavate pealkirjadega varustatud tulpadega; koerte või muude loomade kaasavõtmine supelmajadesse või riietamise ruumidesse;

7) alasti suplemine, arvatud välja lastele kuni 6 a. vanuseni, ning meestele või naistele eraldi määratud supelmajadest ja supelrajoonidest;

8) meestel suplema minek naistele määratud supelmajadest ja suplemisel lähenemine naiste supelmajadele lähemalt kui 100 meetrit; samasugune keeld on maksev ka naistele meeste supelmajadesse mineku ja meeste supelmajadele lähenemise kohta;

9) alkoholiste jookide joomine, joobnud olekus viibimine, lärmitsemine ja ulakus.

§ 4. Supelrandadel on keelatud:

1) puudele ronimine, lillede, põõsaste ja puude okste murdmine ning rikkumine;

2) ratsutamine ja sõidu- ning veoriistadega liiklemine mujal, kui selleks määratud ja vastavalt tähistatud teedel, sõidu- ja veoriistade (välja arvatud jalgrattad) parkimine või mahajätmine ja hobuste kinnisidumine mujale, kui selleks määratud ja vas-

tavalt tähistatud kohtadel; hobuste ja teiste loomade karjatamine;

3) alasti viibimine, arvatud välja rajoonid, mis tähistatud „Meesrajoon" või „Naisrajoon", pealkirjadega varustatud tulpadega ning lapsed kuni 6 a. vanuseni;

4) meeste viibimine naistele alasti olemiseks määratud rajoonides, samuti naiste viibimine meestele alasti olemiseks määratud rajoonides;

5) lahtiriietumine, riietumine ja riiete mahajätmine teedel, teeradadel, 10 meetri laiusel rannaribal vee piirilt arvates, hoonete ümbruses ja kohtadel, kus vastavate keelupealkirjadega varustatud tulbad.

§ 5. Linnavalitsusel on õigus supelrandadel üksikuid spordialasid ära keelata.

§ 6. Supelrannale võib koeri kaasa võtta ainult rihma või keti otsas, mille pikkus ei ole üle 2 meetri.

§ 7. Supelrannal päikesevannide võtmisel, arvatud välja § 4 p. 3 tähendatud rajoonid, ja suplemisel peab kandma riietust, mis koosneb meestel supelkostüümist või supelpükstest ja naistel supelkostüümist.

§ 8. Mererand 5 meetri laiusel ribal vee piirilt arvates on läbikäiguks vaba ja seda riba ei või määrata rajooni, kus on lubatud päikesevannide võtmine alasti (§ 4 p. 3).

§ 9. Pirita rannal on suplemine keelatud jõesuus ja jõesuust kuni Pirita sillani ning merel jõkke sissesõidu laevateel 100 meetri kauguseni jõesuust.

§ 10. Käesoleva sundmääruse vastu eksijaid karistatakse Kriminaalseadustiku § 122 põhjal.

§ 11. Käesolev sundmäärus hakkab maksma kaks nädalat pärast avaldamist Riigi Teatajas.

Nr. 16. Tallinna Linnavolikogu poolt 10. veebruaril 1937 ja 21. septembril 1938 vastu võetud ja Teedeministri poolt 2. märtsil 1937 ja 5. oktoobril 1938 kinnitatud

Tallinna liiklemise sundmäärus.

RT 28 — 1937, RT 89 — 1938

Alus: Linnaseaduse § 165 pkt. 12 ja 13 (RT 43 — 1938).

Jõuvankrite sead. § 39 (RT 31 — 1938).

Liiklemismääruste § 24 (RT 58 — 1938).

§ 1. Sõidu- ja veoriistadeks loetakse:

a) sõiduriistadeks: sõiduautod, autobused, mootorrattad, hobusõiduriistad, jalgrattad ja tõukekelgud;

b) veoriistadeks: mootorveoriistad, hobuveoriistad, järelvankrid, käsikärud ja koormaveo kelgud.

§ 2. Sõidu- ja veoriistad ning ratsanikud peavad liiklema:

a) Harju tänaval, alates Rüütli tänavalt, Kullasepa, Väike-Karja ja Kinga tänavatel, Nunne tänaval, alates Suur-Kloostri tänavalt ja Pikal tänaval, alates Nunne tänavalt kuni Kinga tänavani, suunaga Raekoja poole;

b) Mundi, Hobuse ja Suur-Kloostri tänavatel, Suur-Karja tänaval, alates Väike-Karja tänavalt kuni Vana-Posti tänavani ja Pikkjalal, suunaga Raekoja poolt;

c) Rataskaevu tänaval suunaga Rüütli tänavale; Rüütli tänaval, Rataskaevu tänavast kuni kinnisvarade kinn. nr. nr. 638 ja 604/605 (pol. nr. nr. 11 ja 13) vahepiirini, suunaga Harju tänavale; Müürivahe tänaval, alates Harju tänavalt kuni S.-Karja tänavani, suunaga Suur-Karja tänavale;

Vana-Posti tänaval suunaga Harju tänavale; Toomkooli tänaval suunaga Kirikuplatsile, Piiskopi tänaval suunaga Lossiplatsile; Lossiplatsil, alates Kaarli tänavalt kuni Pikkjalani — kiriku tagusel osal, suunaga Pikkjalale; Kaupmehe tänaval, alates Liivalaia tänavalt kuni Sakala tänavani, suunaga Sakala tänavale; Sakala tänava harul, alates Kaupmehe tänavalt kuni Sakala tänaval kinnisvarade kinn. nr. nr. 1048 ja 1049 (politsei nr. nr. 27 ja 29) vahepiirini, suunaga Lembitu tänavale; Kesk-Kalamaja tänaval suunaga Vana-Kalamaja tänavale, ja Veerenni tänaval, Liivalaia ja Tatari tänavate vahelises osas, suunaga Tatari tänavale.

Väljavõte Liiklemismäärustest.

RT 82 — 1936.

§ 42. Ühesuunalise liiklemisega tänavail ei ole lubatav liikuda tagurpidi vastu lubatud suunda.

Linnades elava liiklemisega tänavail on keelatud liiklusvahendite ümberpööramine kui see osutub takistuseks liiklemisele.

§ 3. Sõidu- ja veoriistadel on läbisõit keelatud, arvatud välja juhud, kui käesolevas paragrahvis loetletud tänavad on sõidu eesmärgiks:

a) Aida, Apteegi, Väike-Kloostri, Laboratooriumi, Munga, Sauna, Vaimu, Voorimehe ja Alendri tänavatel; Müürivahe tänaval, alates Suur-Karja tänavalt kuni Munga tänavani; Raekoja tänaval Raekoja taga ja Sulevimäel.

b) Odra tänaval, alates Lutheri tänavalt kuni Liivalaia tänavani, pühapäeviti kl. 11 kuni kl. 16.

§ 4. Veoriistadel on läbisõit keelatud Veizenbergi, Koidula ja Mäekalda tänavatel, arvatud välja juhud, kui need tänavad on sõidu eesmärgiks. Liiklemise ühendus Mäekalda tänavaga on lubatud ainult Koidula tänava kaudu.

§ 5. Veoriistadel on läbisõit keelatud kella 8 kuni kella 23, arvatud välja juhud, kui käesolevas paragrahvis loetletud tänavad on sõidu eesmärgiks,

tänavatel, mis asetsevad seespool ringi, mis piiratud Estonia puiesteega, Vabaduse puiesteega, Vabaduse platsiga, Kaarli puiesteega, Toompuiesteega, Rannamäe teega, Merepuiesteega ja Veneturuga; Narva maanteel, alates Veneturult kuni Vilmsi tänavani; Suur-Tartu maanteel, alates Veneturult kuni Lutheri tänavani; Pärnu maanteel, alates Veneturult kuni Lõuna tänavani; Tornimäe, Suur-Pääsukese, Väike-Pääsukese, Veski, Drevingi, Septembri ja Jakobi tänaval.

Koormad, mis määratud eelmises lõikes tähendatud Narva maantee, Suur-Tartu maantee ja Pärnu maantee osade ääres asetsevatesse majadesse, võivad kella 8—23 Narva, Suur-Tartu ja Pärnu maanteele pöörata ainult veosihile lähemast tänavast.

Posti veoriistad ei käi käesoleva paragrahvi alla.

§ 6. Läbisõidu eesõiguse suhtes tänavad jagunevad I ja II liigi teedeks, kusjuures I liigi tee on kõrgema liigi tee. I liigi teed on: Narva maantee, Suur-Tartu maantee, Pärnu maantee, Paldiski maantee ja Viru tänav; Liivalaia tänav, alates Kasarmu tänavalt kuni Tatari tänavani; Kopli tänav; Toompuiestee, Sadama tänav, Merepuiestee, Pirita tee ja Tondi tänav. Kõik muud tänavad on II liigi teed.

Tänaval liiklevatel sõidu- ja veoriistadel on õigus enne läbi sõita, kui kõrvalteedelt sissepööravatel või õuedest ja väravatest väljasõitvatel sõiduja veoriistadel.

§ 7. Jõuvankrite sõidukiirus ei tohi tõusta üle alljärgnevate määrade:

a) seespool ringi, mis piiratud Estonia puiesteega, Vabaduse puiesteega, Vabaduse platsiga, Kaarli puiesteega, Toompuiesteega, Rannamäe teega, Merepuiesteega ja Veneturuga ning Tartu maanteel, alates Veneturult kuni Lutheri tänavani, — 25 km tunnis;

b) tänavate ristumiskohtadel, arvatud välja sõitjad I liigi teedel ja möödasõitjad kõrvalteede suubumiskohtadest, raudtee ja trammiliini ülesõidukohtadel ning tänava nurkadel käänates, — 15 km tunnis;

c) Narva maanteel, alates Turba tänavalt kuni linna administratiivpiirini, Pirita teel, alates kinnisvara kinn. nr. nr. 3645 ja 3697 vahepiirilt (Kose teelt) kuni piirivalve Pirita kordonini, Pärnu maanteel, alates Seebi tänavalt kuni linna administratiivpiirini, Paldiski maanteel, alates Kadaka teelt kuni linna administratiivpiirini, Tartu maanteel, alates Suur-Sõjamäe teelt kuni linna administratiivpiirini, ning Kopli tänaval alates Volta tänavalt kuni Maleva tänavani — kõigil jõuvankreil, arvatud välja veoautod, 60 km tunnis.

Väljavõte Liiklemismäärustest.

RT 82 — 1936, RT 58 — 1938.

§ 24. Liikumise kiirus peab olema valitud nõnda, et vastavalt sõiduteele, liiklemisoludele ning liiklusvahendi ja tema osade seisukorrale ei tekiks ohtu liiklejale enesele, teistele liiklemisest osavõtjaile ega ümbruskonnale.

Linnades, alevikkudes ja tihedalt asustatud asulates on liikumise kiirus piiratud:

1) jõuvankreil õhukummidega rööbassõidukeil	40	km/tunnis
2) jõuvankreil järelvankritega . . .	25	„ „
3) hobuliiklusvahendeil ja ratsanikel	10	„ „
4) kõigil teistel sõidukeil, veoriistadel ja masinail	15	„ „

Maal, maanteedel on liikumise kiirus piiratud:

1) autobustel	60	km/tunnis
2) veoautodel	50	„ „

Nende kiirusnormide ületamine ka hetkeks on keelatud, välja arvatud teisest jõuvankrist tagant möödumisel.

Maal on keelatud autobuseliini peatuskohal seisvast autobusest möödasõitmine kiirusega üle 15 km/tunnis.

Üksikuil juhtudel võib erandlikult autobuse maaliinidel autobusega ülaltoodud kiirusnormist kiiremini sõita Maanteede Talituse loal.

Linna- ja maavalitsustel on õigus Maanteede Talituse nõusolekul oma administratiivpiirides üksikute linnaosade, tänavate ja sõiduteede kohta, kus olukord seda nõuab, kehtima panna vähemaid või suuremaid kiirusnorme.

Linnades ja alevikkudes, kui sõidetakse mööda porist sõiduteed, peavad liiklusvahendi juhid valima sõidukiiruse nõnda, et nende liiklusvahend kõnniteel käijaid poriga üle ei pritsiks. See nõue ei ole kehtiv eesõigustatud liiklusvahendite kohta.

§ 25. Sõiduteed, milledel on maksvad § 24 tähendatud normidest vähemad kiirusnormid, tuleb tähistada vastavate märkidega. Linnades tulevad peale seda tähistada suunduvad teed neile sõiduteedele, milledel maksvad vähendatud kiirusnormid.

§ 26. Piiratud sõidukiiruste normid ei ole kohuslikud:

1) eesõigustatud liiklusvahenditele;
2) relvastatud jõudude koosseisu kuuluvatele jõuvankritele, lahingumasinatele ja traktoritele;
3) kohaliku (linna, valla) tuletõrjejuhi, tema asetäitjate ja neist kõrgemate tuletõrjejuhtide liiklusvahenditele teel tulikahju kohale, kuhu tuletõrje on välja kutsutud.

Eesõigustatud liiklusvahenditeks loetakse tuletõrje ja haigeteveo liiklusvahendid, liiklemise kontroll-jõuvankrid ning politlei liiklusvahendid.

Liiklemise kontroll-jõuvankrid määrab Maanteede Talituse direktor.

§ 28. Liikumiskiirust tuleb vastavalt vähendada kohtades, millede eel on paigutatud vastavad liiklusmärgid, varjatud sõidutee osade eel, elava liiklemise puhul sõiduteedel ja tänavail, loomakarjadest möödumisel, raudtee ülesõidukohtadel, järskudel kõverikel ja käänakuil, libedal sõiduteel, öösel ja udusel ajal ning sisse- ja väljasõidul õue ja väravaisse ning teistes kohtades, kus seda nõuab liiklemise hädaohutus.

§ 53. Jõuvankrid pimedal ajal heledalt valgustavate laternatega (täistuled) või helgiheitjatega on kohustatud vastutulevate mootorliikumisvahendite lähenemisel sõidukiirust vähendama ja aegsasti enne möödumist oma laternate valgustust vähendama (pooled tuled). Ka on keelatud vastutulijaist möödumise eel vahetada korduvalt täistulesid pooltuledega ja tulesid vilgutada.

§ 8. Sõidu- ja veoriistade seisukohad määrab Linnavalitsus, võttes arvesse liiklemise ja heakorra

nõudeid. Seisukoha loomisest või kaotamisest kuulutab Linnavalitsus Riigi Teatajas. *)

Peale Linnavalitsuse poolt määratud seisukohtade võivad sõidu- ja veoriistad peatuda sõitjate pealevõtmiseks ja mahamineku võimaldamiseks või kraami pealevõtmiseks ja mahapanemiseks ainult niisugustel kohtadel, kus see ei takista liiklemist. Koormate ja pakkide peale- ja mahalaadimine peab toimuma õuedel, nende puudumisel kõnnitee ääres, kuid nii, et see ei takistaks liiklemist ega tõkestaks kõnniteed.

Juhuveo autode seisukohtadel, samuti voorimeeste seisukohtadel võivad parkida vastavalt ainult juhuveo autod ja voorimehed.

Väljavõte Liiklemismäärustest.

RT 82 — 1936, RT 58 — 1938.

§ 61. Käesoleva määruse kohaldamisel loetakse: peatumiseks — liiklusvahendi seisma jätmist mitte üle viie minuti ning parkimiseks — liiklusvahendi seisma jätmst üle viie minuti.

Liiklusvahendite parkimine on lubatud kohtades, kus üles seatud sellekohased liiklusmärgid. Parkimine on lubatud ka teistes kohtades, kus see liiklemist ei takista § 65) ja kus puudub vastav keelumärk.

Üürisõiduautodel kui ka sõidu- ja veovoorimeestel on aga parkimine lubatud ainult omavalitsuste poolt määratud seisukohtadel.

§ 62. Liiklusvahenditel ja liiklejail on keelatud peatumine ja parkimine kohtades, mis on tähistatud sellekohaste liiklusmärkidega.

§ 66. Jõuvankrite seismajätmisel tuleb hoolitseda selle eest, et jõuvanker oleks seisukorras, mis ei ole ohtlik ümbruskonnale. Selleks peab pimedal ajal põlema süüdatama pooltuled või seisutuled või välja keeratama sõiduteepoolne suunanäitaja suunanäitajas põleva lambiga. Enne jõuvankrist lahkumist peab juht mootori

*) Linnavalitsuse poolt määratud sõidu- ja veoriistade seisukohtade nimestik on avaldatud RT 17 — 1938. Nimestik on toodud ära ka käesoleva raamatu lisas.

seisma jätma, peale panema käsipiduri ja ära võtma süüteseadise võtme, kui see olemas.

Rahvusvahelise märgiga tähistatud parkimiskohtadel ning era- ja üüriliiklusvahendite seisukohtadel peavad jõuvankrid seisma valgustamata. Samuti võivad jõuvankrid seista valgustamata küllaldaselt valgustatud sõiduteedel, s. o. seal, kus seisev jõuvanker on selgesti nähtav vähemalt 40 m kauguselt.

§ 68. Parkimise puhul tuleb liiklusvahendid paigutada nõnda, et iga liiklusvahend parkimiskohast vabalt välja pääseb. Tänava äärtel, mitte parkimiskohtadel, võib liiklusvahendit paigutada ainult paralleelselt tee või tänava äärele, kusjuures liiklusvahendite osad ei või ulatuda kõnniteele.

§ 69. Vastaspoolsetel tee äärtel võib liiklusvahendeid üksteise vastas parkida ainult siis, kui nende vahele jääb vaba tee vähemalt 6 m laiuses.

§ 70. Hobuliiklusvahendeid ja hobuseid ei või jätta lahtiselt ilma järelevalveta teele. Järelevalve äraolekul peavad hobused olema kindlalt seotud. Kartlikke hobuseid ei või ka sel juhul jätta ilma järelevalveta.

Hobuliiklusvahendeid, mis laiai veavad kaupa, on lubatud jätta järelevalveta ja sidumata kui hobused ei ole kartlikud.

§ 9. Sõidu- ja veoriistadel, arvatud välja jalgrattad, on peatumine keelatud kella 8 kuni kella 14 ja kella 15 kuni kella 23 Mundi ja Hobuse tänavatel, Raekoja tänaval, alates Raekoja platsilt kuni Vene tänavani, ning Viru tänaval, alates Vene tänavalt kuni kinnisvarade kinn. nr. nr. 363 ja 365 (pol. nr. nr. 10 ja 12) vahepiirini.

§ 10. Sõidu- ja veoriistade parkimine on keelatud kella 8 kuni kella 14, kella 15 kuni kella 17 ja kella 18 kuni kella 23 järgmistel tänavatel: Kinga tänaval, Kullasepa tänaval, Harju tänaval, alates Müürivahe tänavalt kuni Kuninga tänavani, Kuninga tänaval, Väike-Karja tänaval, Suur-Karja tänaval, alates Väike-Karja tänavalt kuni Müürivahe tänavani, Viru tänaval, alates kinnisvarade kinn. nr. nr. 363 ja 365 (pol. nr. 10 ja 12) vahepiirilt kuni Sauna tänavani; Vene tänaval, alates Viru tänavalt kuni kinnisvarade kinn. nr. nr. 243/255 ja 256 (pol. nr. nr. 3 ja 5) vahepiirini, Nunne tänaval, alates Väike-Kloostri tänavalt kuni Pika tänavani,

Pikal tänaval, alates Nunne tänavalt kuni Kinga tänavani ja kinnisvara kinn. nr. 77 (pol. nr. 16) nurgalt kuni Hobuse tänavani, Vana-Viru tänaval, alates Veneturult kuni Aia tänavani, Valli tänaval, Kesk-Kalamaja tänaval ning Raua tänaval, alates Kesk-Kompassi tänavalt kuni Tartu maanteeni.

§ 11. Sõidu- ja veoriistade ümberpööramine on keelatud kõikidel § 2 loetletud ühesuunialise liiklemisega tänavatel, Kuninga tänaval, Vene tänaval, alates Viru tänavalt kuni Apteegi tänavani, Viru tänaval ning Valli tänaval.

§ 12. Veoautodel, mille kandejõud on üle 4,5 tonni või laius üle 2,25 m ja järelvankriga veoautodel on keelatud liigelda Linnavalitsuse Ehitusosakonna loata seespool ringi, mis piiratud Pärnu maanteega, Vabaduse platsiga, Kaarli puiesteega, Toompuiesteega, Rannamäe teega, Merepuiesteega ja Veneturuga.

Väljavõte Liiklemismäärustest.

RT 82 — 1936.

§ 18. Järelvankreid võib jõuvankri taha võtta ainult ühe. Enam kui ühe järelvankri kaasavõtmisel on nõutav registreeriva asutise luba. Järelvankrid peavad olema nõnda kinnitatud, et nad liiguksid võimalikult vedava jõuvankri jälgedes.

§ 13. Linnavalitsuse Ehitusosakonna loata on avalikkudel sõiduteedel keelatud:

a) liigelda veoriistadel, mille rataste rehvidel on metallist ribid, kidad, poldid või metallist veolindid;

b) vedada asju, mis suuruse või raskuse tõttu võivad takistada liiklemist või rikkuda sõiduteed.

Väljavõte Liiklemismäärustest.

RT 82 — 1937, RT 58 — 1938.

§ 15. Veetavad asemed, mis võivad sõidu ajal koormalt maha langeda, tuleb kinni siduda omavahel või liiklusvahendi külge. Linnades peavad veetavad

esemed, mis vedamisel müra tekitavad (raudlatid jne.), nõnda seotud olema, et müra oleks summutatud. Tolmava või haiseva materjali vedu peab linnades toimuma hästi kinnikaetud koormais ning võimalikult öösel.

Koosneb veokoorem pikkadest esemetest, mis ulatuvad rohkem kui kaks meetrit koormast välja või üle liiklusvahendi tagumise ääre, siis tuleb nende esemete kaugemale ulatuvad otsad veol tähistada — päeval silmatorkava punase tähisega, pimedal ajal ja udus aga valguspunktiga.

§ 16. Jõuvankrid, rööbassõidukid ja sõiduvoorimehe-vankrid peavad olema alaliselt varustatud valgustusseadisega. Sama nõue on kehtiv jalgrataste kohta pimedal ajal.

Sõiduvoorimehe-vankril asetseb latern vasakul küljel. Jalgratastel peab olema taga punane refeksklaas. Jalgratta number (registrimärk) kinnitatakse jalgratta taha raami või porikaitse külge. Number peab olema tagant vaadates täiesti nähtav ja tuleb hoida alati loetavas seisukorras.

Trammivagunite laternad ei tohi vastutulijaid pimestada.

§ 17. Linnadest, alevitest, alevikkudest ja suvituskohtadest läbi sõites peavad plahvatusmootori juures ärapõlenud gaasid väljuma vaikselt läbi summutaja.

§ 14. Sõidu- ja veoriistad peavad liiklema nõnda, et nende osad ei ulatuks kõnniteele.

§ 15. Iga-aastasele järelevaatusele kuuluvate sõidu- ja veoriistadega on keelatud liigelda avalikkudel sõiduteedel, kui need riistad ei ole vastava aasta sõidu- ja veoraastade järelevaatusel liiklemiskõlblikkudeks tunnistatud või on tunnistatud liiklemiskõlbmatuks.

§ 16. Avalikkudel sõiduteedel tuleb liiklemist kohandada vastavalt Linnavalitsuse Ehitusosakonna poolt ülesseatud liiklemismärkidele või muudele liiklemist korraldavatele tähistele, arvatud välja juhud, kui tänaval liiklemist juhib politsei.

Sõidu- ja veoriistad peavad võimaldama jalakäijatele ohutu ülemineku sõiduteest ülekäigu kohtadel, mis on tähistatud värviliste joontega või metallketastega.

§ 17. Linnavalitsuse Ehitusosakonnal on õigus, liiklemismärkidega tähistamisega, maksma panna ajutisi liiklemise korraldusi.

§ 18. Linnavalitsuse Ehitusosakonnal ja Tallinna-Harju prefektil on õigus tarviduse korral ajutiselt sulgeda tänavaid sõidu- ja veoriistade ning jalakäijate liiklemiseks.

§ 19. Sõiduvoorimeestel on keelatud sõidu ajal suitsetada.

§ 20. Sõiduvoorimeestel on keelatud võtta ühehobuse sõiduriista üle kolme ja kahehobuse sõiduriista üle viie täiskasvanud sõitja.

§ 21. Sõiduvoorimehel on õigus keelduda sõidust, kui palkaja on joobnud või niisuguses riietuses, mis võib sõiduriista määrida.

§ 22. Hobusõidu- ja veoriistadel ning ratsanikel on neljasõit keelatud. Õuest peab sammu välja sõitma.

§ 23. Käesolev sundmäärus on antud täiendusena Teedeministri poolt antud Liiklemismäärustele (RT 82—1936). *)

§ 24. Käesolev sundmäärus astub jõusse kaks nädalat pärast avaldamist Riigi Teatajas. Sellest ajast kaotab maksvuse Tallinna Linnavolikogult 23. augustil 1933 vastu võetud Tallinna liiklemise määrus (RT 73—1933) ning 25. märtsil 1936 vastu võetud selle määruse muutmise määrus (RT 47—1936).

*) Os. muudet. RT 82 — 1937, RT 58 — 1938.

Nr. 17. Tallinna Linnavolikogu poolt 10 veebr. 1937 ja 21. sept. 1938 vastu võetud, Siseministri poolt 12. märtsil 1937 ja Teedeministri poolt 5. okt. 1938 kinnitatud

Tallinna Juhuveo Jõuvankrite Sundmäärus.

RT 28—1937, RT 88—1938.

Alus: Linnaseaduse § 165 pkt. 13 (RT 43—1938). Jõuvankrite liini- ja juhuveo korraldamise seaduse § 37 (RT 42—1938).

Jõuvankrite seaduse elluviimise määruse § 90 (RT 50—1938).

§ 1. Tallinna linna administratiivpiirkonnas võib alalisel reisijate maksulisel veol kasutada ainult sõiduautosid ja kauba maksulisel veol veoautosid, veotraktoreid ja järelvankreid, mis Linnavalitsuse Ehitusosakonna poolt selleks kõlblikkudeks tunnistatud.

Juhuveo lubasid annab välja Linnavalitsuse Ehitusosakond.

Alates 1. jaanuarist 1939 võivad juhuveoautot juhtida ainult need autojuhid, kellel on peale vastava liigi autojuhtimise loa ka juhuveoauto juhtimise luba, mis antakse välja Linnavalitsuse Ehitusosakonna poolt pärast katse sooritamist linna liiklusinspektori juures linna tundmises ning Tallinna liiklemise ja Tallinna juhuveo jõuvankrite sundmääruse tundmises.

Katse sooritamisest on vabastatud autojuhid, kes viimase viie aasta kestel on teotsenud vähemalt üks aasta Tallinnas juhuveoautojuhina, kui esitatakse vastav tõendus.

§ 18. Avalikel teedel, tänavail ja väljakuil võivad jõuvankreid juhtida ainult isikud, kellel on vastav juhtimisluba.

Juhtimisload jagunevad:

1) I liigi luba — autode ja veotraktorite juhtimiseks, olenemata nende kasutamise otstarbest;
2) II liigi luba — autode ja veotraktorite juhtimiseks, välja arvatud autobuste ja veoautode juhtimiseks maksulisel või maksuta resijate-veol;
3) III liigi luba — kergete autode ja veotraktorite juhtimiseks, välja arvatud autobuste ja veoautode juhtimiseks maksulisel või maksuta reisijate-veol;
4) IV liigi luba — kergete autode ja veotraktorite juhtimiseks oma isiklikuks tarbeks;
5) V liigi luba — mootorrataste juhtimiseks, olenemata nende kasutamise otstarbest;
6) VI liigi luba — mootorrataste juhtimiseks oma isiklikuks tarbeks;
7) VII liigi luba — väikemootorrataste juhtimiseks;
8) harjutussõidu luba — auto, mootorratta või väikemootorratta juhtimise harjutamiseks õppimise otstarbel.

Harjutussõidu loa andmise alused määrab Teedeminister.

Jõuvankri valdajal ja jõuvankri juhil on keelatud anda jõuvankrit juhtimiseks luba mitteomavale isikule.

§ 23. Jõuvankrijuhi kutsetunnistusi ja praktilise katse tunnistusi annavad jõuvankrijuhtide katsekomisjonid.

Katsekomisjonid on vähemalt kolmeliikmelised ja koosnevad liiklusala ning autoasjanduse eriteadlastest.

Katsekomisjone võib asutada Maanteede Valitsuse direktori määramisel jõuvankrite registreerimisasutiste, -kutsekoolide, kursuste ja organisatsioonide juures.

Katsekomisjoni kulude katteks võetakse katsealustelt maksu 8 krooni ning psühhotehnilise katse eest 3 krooni. Politseikooli juures korraldatud katsetel Politseikooli õpilastelt maksu ei võeta.

Teedeminister määrab jõuvankrijuhtide katsete kavad.

Sõjaministeeriumis ja sõjaväes moodustatakse katsekomisjonid Sõjavägede Juhataja korraldusel. Katsekomisjonist võtab osa Teedeministeeriumi esindaja. Katseid korraldatakse vähemalt eelmises lõikes ettenähtud

kavade ulatuses, kusjuures vajaduse korral täiendavad nõuded määrab Sõjavägede Juhataja. Katsealustelt maksu ei võeta.

§ 24. Juhtimislubasid ei anta:

1) a) I liigi luba — isikuile, kes alla 23 a. vanad,
b) II liigi luba — isikuile, kes alla 21 a. vanad,
c) III ja V liigi luba — isikuile, kes alla 20 a. vanad,
d) IV ja VI liigi luba — isikuile, kes alla 18 a. vanad,
e) VII liigi luba isikuile, kes alla 15. a. vanad;

2) isikuile, kelle kohta on põhjendatud andmeid, et neil on halvad elukombed või kelle tervislik või vaimne seisukord ei kindlusta jõuvankrijuhi ülesannete täitmist.

Esimeses punktis lit. c ja d ettenähtud vanuse alammäärasid võib Sõjavägede Juhataja sõjaväes ja Sõjaministeeriumis teenivate sõjaväelaste kohta vähendada kuni 17 aastani.

§ 25. Kui ilmnevad § 24 p. 2 ettenähtud asjaolud, võib loaomanikult ära võtta jõuvankri või trammi juhtimise loa ajutiselt või jäävalt.

On loaomanik karistatud jõuvankrite või liiklemise määruste rikkumise eest kaks või rohkem korda ühe aasta kestel, võib temalt juhtimisloa ära võtta kuni kaheks kuuks. On aga loaomanik karistatud jõuvankri rooli või pidurseadise rikete eest, võib temalt juhtimisloa ära võtta ka esmakordse karistuse puhul.

Raskete liiklusõnnetuste ja ebakaines olekus jõuvankri või trammi juhtimise puhul ning juhuveo teostamisel määruste eeskirjade vastu eksimise korral võib juhtimisloa ära võtta ajutiselt või jäävalt, olenemata eelmises lõikes toodud tingimustest.

Eelmiste lõigete alusel võtab juhtimisloa ära loaomaniku elukoha jõuvankrite registreerimisasutis kohaliku politseiprefekti ettepanekul. Loa äravõtmisest teatab loa äravõtja asutisele, kust luba välja antud.

Kohus saadab seadusjõusse astunud kohtuotsusest, administratiivvõimu esindaja täitmisele pööratud trahvimäärusest ja loa äravõtja loa äravõtmise otsusest teatise politseiprefektile juhtimisloa omaniku elukoha järgi.

Eelmises lõikes ettenähtud teatis peab sisaldama järgmisi andmeid: karistatu perekonna- ja eesnimi, sünniaeg, elukoht, loa liik, number, väljaandmise aeg ja väljaandja asutise nimetus, karistuse määr, mis eest karistatud ning jõuvankri liik ja registreerimismärk.

Sõjaministeeriumis ja sõjaväes võtab käesolevas paragrahvis ettenähtud juhtudel juhtimisloa ära ajutiselt või jäävalt vastava väeosa või asutise ülem.

Kui juhtimisluba on ära võetud kuueks kuuks või kauemaks, tuleb loaomanikul äravõetud loa tagasisaamiseks õiendada § 23 ettenähtud alustel katse jõuvankrite ja liikluse kohta käivate eeskirjade tundmises. Katsekulude katteks võetakse katsealustelt maksu neli krooni.

Autokoolide ja -kursuste lektorite (§ 19) ja sõiduõpetajate (§ 20) load võtab ära ajutiselt või jäävalt Maanteede Valitsus, kui ilmneb, et loaomanik ei ole sõiduõpetajaks või lektoriks kohane.

§ 2. Juhuveo jõuvankrid võivad palkamist oodata ainult Linnavalitsuse poolt selleks määratud seisukohtadel. Seisukohad määrab Linnavalitsus sõidu- ja veoautodele eraldi. *)

Väljavõte Liiklemismäärustest.

RT 44 — 1937.

§ 23. Keelatud on juhtidel tarvitada alkoholseid jooke ja teisi uimastavaid vahendeid või olla nende mõju all (ebakaine olek) ka juhuveo jõuvankritega seisu-, peatus- ja parkimiskohtadel peatumise ajal.

Juhid, kes alkoholist lõhnavad, ei või teenistuses olla ega jõuvankrit juhtida liini veol ja veoautoga inimeste veol.

§ 3. Seisukohtadel ei tohi seista rohkem juhuveo jõuvankreid, kui iga seisukoha jaoks määratud.

§ 4. Seisukohad on tarvitamiseks vabad kõigile Tallinna Linnavalitsuses registreeritud juhuveo jõuvankritele.

Seisab seisukohal vähem jõuvankreid, kui seisukoha jaoks määratud, peavad seisukohal seisvad jõuvankrid võimaldama seisukohale asumist igale juuretulevale juhuveo jõuvankrile.

§ 5. Seisukohal seistes peab jõuvankrite vahe olema, pikirea puhul, vähemalt 1,5 m ja külgrea puhul vähemalt 1 m.

§ 6. Kui jõuvankri palkaja alustab mõne seisukohal seisva juhuveo jõuvankri juhiga läbirääkimist, on teistel juhtidel vahelesegamine keelatud.

---

*) Linnavalitsuse poolt määratud sõidu- ja veoriistade seisukohtade nimestik on avaldatud RT 17 — 1938. Nimestik on toodud ära ka käesoleva raamatu lisas.

§ 7. Juhuveo sõiduautol peab olema neli ust. Mootori kolvide väljasurve peab olema vähemalt 2340 sm^3.

Sõiduautosid, milledel mootori kolvide väljasurve on alla 2340 sm^3, kuid milledele juhuveo luba on antud välja enne käesoleva sundmääruse jõusse astumist, võib juhuveo autodena edasi kasutada.

Väljavõte Jõuvankrite liini- ja juhuveo korraldamise seaduse elluviimise määrustest.

RT 80 — 1936.

§ 68. Üürisõiduauto peab vastama järgmistele tingimustele:

1) jõuvanker peab olema seest puhas;
2) sisemine polster olgu terve;
3) sõitjate isteruumis põrandal peab asuma matt;
4) istme vedrud peavad olema terved;
5) aknaklaasid peavad olema terved ja ei tohi sõidul põriseda;
6) auto olgu väljaspoolt korralikult värvitud ning seisukohtadel peatudes väliselt puhas;
7) auto osades ei tohi tekkida sõidul müra.

§ 8. Juhuveo sõiduautod peavad olema varustatud taksomeetriga. Taksomeetreid võib tarvitada ainult siis, kui nad on Linnavalitsuse Ehitusosakonna poolt järele vaadatud ja plommitud.

Taksomeetri plomme on keelatud lahti võtta ilma Linnavalitsuse Ehitusosakonna loata.

§ 9. Sõidutasu takside suhtes jagunevad juhuveo sõiduautod kahte liiki. Need, millel ühes juhi istmega on vähemalt 7 istekohta ja millel mootori kolvide väljasurve on vähemalt 3120 sm^3, võivad kuuluda esimesse või teise liiki. Autod, millel ühes juhi istmega on vähem kui 7 istekohta, kuuluvad teise liiki.

§ 10. Juhuveo sõiduautod peavad olema varustatud tunnusmärkidega vastavalt liigile. Esimese liigi tunnusmärk on „I", teise liigi tunnusmärk on „II". Tunnusmärgi mõõdud: kõrgus 120 mm, püstjoonte laius 10 mm, ristjoonte laius 20 mm, püst-

joonte vahe 15 mm, ülemise ja alumise ristjoone otsade ulatus üle püstjoone välisäärte 10 mm.

Tunnusmärgid värvitakse valge, ilmastikukindla värviga auto mõlema tagumise ukse välisküljele ja kinnitatakse radiaatori esiküljele. Radiaatori esiküljele kinnitatav tunnusmärk peab olema valmistatud valgevasest ja üle nikeldatud. Kui radiaator on kaetud kattega, peab kattel olema samasugune tunnusmärk.

§ 11. Taksomeetri tariifide lülimise vänt peab olema varustatud, esimese liigi sõiduautol, sinise lipuga ja teise liigi sõiduautol valge lipuga. Lipu tuuleklaasi poolsele küljele peab olema värvitud musta värviga sõna „Vaba". Taksomeeter peab näitama sõidutaksi vastavalt sõiduki liigile (§ 9). Taksomeetri käikulülimisega peab taksomeeter näitama, taksides ettenähtud, minimaalmaksu. *)

§ 12. Igal aastal, 15. märtsiks, määrab Linnavalitsus kindlaks juhuveo sõiduautode arvu järgmise tegevusaasta peale.

Sõiduautodele annab välja juhuveo lubasid Linnavalitsuse Ehitusosakond Linnavalitsuse poolt määratud arvul. Loa saamiseks on eesõigus neil, kellel eelmisel aastal oli juhuveo luba, kui loa omanik esitab sellekohase sooviavalduse Linnavalitsuse Ehitusosakonnale hiljemalt 1. märtsiks ja loa võtab välja hiljemalt 30. aprilliks.

§ 13. Seisukohal seisvatest juhuveo sõiduautodest peavad kolme esimese sõidujärjekorra autod olema alaliselt sõiduvalmis.

§ 14. Seisukohale sõites asub sõiduauto sõidujärjekorda.

§ 15. Esimese sõidujärjekorra sõiduauto koht on pikirea puhul rea esikohal. Külgrea puhul määrab esimese sõidujärjekorra auto koha Linnavalitsus juhuveo jõuvankrite seisukohtade avaldamisega.

---

*) Tallinna juhuveo sõiduautode taksid on määratud kindlaks Linnavolikogu poolt 20. jaanuaril 1937 ning avaldatud RT 28 — 1937.

Teise sõidujärjekorra auto koht on sama rea viimasel kohal; kolmanda koht esimese koha järel, neljandal teise koha ees jne. Kui sõidujärjekorras seisev auto seisukohalt lahkub, siis asendab teda, asudes tema seisukohale, järgmise sõidujärjekorra auto, kuna viimast omakorda samal viisil asendab sõidujärjekorras temale järgnev auto jne.

Kohtade vahetus seisukohal peab toimuma nii, et see ei takistaks liiklemist tänaval.

§ 16. Peale Linnavalitsuse poolt määratud seisukohtade võivad juhuveo sõiduautod seista teatrite ja pidustuskohtade juures sõitjate ootamiseks.

Nendel kohtadel, samuti raudteejaamades ja sadamates, rongidele ja laevadele vastusõitvate autode sõidujärjekorra, arvu ja liiklemise suuna määrab politsei.

§ 17. Juhuveo jõuvankri palkaja võib seisukohalt palgata igat jõuvankrit, vaatamata selle sõidujärjekorrale. Palgatud jõuvankril peab olema seisukohalt alati vaba väljapääs.

§ 18. Telefoniliseks juhuveo sõiduauto palkamiseks võib seisukohal olla telefon. Telefoni püstitamise loa annab Linnavalitsuse Ehitusosakond, vastava lepingu alusel telefoni abonendiga.

Linnavalitsuse Ehitusosakonnal on õigus nõuda seisukohalt telefoni kõrvaldamist, kui telefoni abonent ei täida lepingu tingimusi.

Telefoni kasutamise õiguse kõikidel seisukohtadel omab iga juhuveo sõiduauto juht, kui tema auto eest on tasutud telefoni abonendile telefoni kasutamise maks.

§ 19. Juhuveo sõiduauto telefonilise palkamise puhul, sõidab seisukohalt välja sõidujärjekorras esimene, telefoni kasutamise õigust omav, auto, mis vastab palkaja poolt esitatud nõuetele.

Juhul, kui palkaja seisukohal oleva auto juhti telefoni juure kutsub, peab telefonikõne vastuvõtja sellest teatama kutsutavale, kui kutsutav omab telefoni kasutamise õiguse.

§ 20. Juhuveo sõiduauto juht on kohustatud palkajat sihtkohta sõidutama kõige lühemat teed mööda.

Juhuveo sõiduauto juht peab olema riietatud puhtalt ja korralikult.

§ 21. Käesolev sundmäärus astub jõusse kaks nädalat pärast avaldamist Riigi Teatajas. Sellest ajast kaotavad maksvuse: Tallinna Linnavolikogult 25. märtsil 1931 vastu võetud Vabaveo autode ja mootorrataste korraldusmäärus Tallinnas (RT 37—1931), 16. jaanuaril 1935 vastu võetud Vabaveo sõidu- ja veoautode seisuplatside tarvitamise sundmäärus (RT 25—1935), 21. juunil 1922 vastu võetud Taks autobusside sõiduhindade kohta Tallinnas (RT 95—1922) ja 11. oktoobril 1922 vastu võetud Sunduslik määrus mootorsõidu- ja veoriistade tarvitamise kohta (RT 150—1922) ühes kõigi hilisemate muudatuste ja täiendustega.

Nr. 18.

Tallinna Linnavolikogu poolt 20. jaanuaril ja 10. novembril 1937 vastuvõetud ja 15. detsembril 1937 muudetud ning Siseministri poolt 16. veebruaril 1937 ja 5. jaanuaril 1938 kinnitatud

Tallinna vooriäri sundmäärus.

RT 28 — 1937; RT 7 — 1938.

Alus: Linnaseaduse § 108 p. 12.

I.

§ 1. Käesoleva sundmääruse alla kuuluvad kõik Tallinna linna administratiivpiirkonnas tegutsevad vooriärid (sõidu- ja veoärid), mis tarvitavad liiklemiseks hobuse jõudu.

§ 2. Vooriäri võib pidada ainult Linnavalitsuse Ehitusosakonna poolt väljaantud loaga. Luba peab sisaldama järgmisi andmeid: a) vooriäripidaja perekonna-, ja eesnimi, b) elukoht ja c) veoriistade liik ning arv.

Luba antakse ainult Tallinna elanikele ja Tallinnas asuvatele juriidilistele isikutele.

§ 3. Loa saamiseks tuleb pöörduda kirjaliku sooviavaldusega Linnavalitsuse Ehitusosakonna poole. Sooviavaldus peab sisaldama järgmisi andmeid: a) vooriäripidaja perekonna- ja eesnimi ning elukoht, b) missugust vooriäri (sõidu- või veo-) soovib pidada, c)mitu sõidu- või veoriista soovib pidada.

§ 4. Luba antakse välja siis, kui linna liiklemise inspektor on sooviavaldaja sõidu- ning veoriistad ning hobused kõlbulikkudeks tunnistanud. Kõlbulikkudeks tunnistatud sõidu- ja veoriistad märgitakse § 8 ettenähtud märgiga.

Elukoha muutmise puhul on vooriäripidaja kohustatud teatama Linnavalitsuse Rahandusosakonnale oma uue elukoha.

§ 5. Sõiduks või veoks tarvitatavad vooriäri hobused peavad olema terved, tugevad ja vähemalt 150 sm kõrged. Keelatud on kasutada kõhna, lonkavat, haiget, kartlikku või peru hobust.

Linna liiklemise inspektori nõudmisel on vooriäripidaja või vooriäri loa soovija kohustatud esitama linna loomaarsti tunnistuse hobuse kõlbulikkuse kohta.

§ 6. Vooriäri sõidu- ja veoriistad peavad olema varustatud Linnavalitsuse Rahandusosakonnalt väljaantud plekknumbriga. Numbri vastuvõtmisel tuleb tasuda § 7. tähendatud maksud. Number peab olema kinnitatud sõiduvooriäril sõiduki taha ja veovooriäril looga vasaku haru tagaküljele või rangide külge, kui rakendus on loogata. Linna liiklemise inspektoril on õigus täpsemalt määrata numbri kinnitamise koht.

Peale selle peab olema sõiduvooriäril veel number värvitud valge värviga sõiduki puki tagaküljele, sõitjale nähtavale kohale ja punase värviga sõiduki laterna välimise külje klaasile. Pukile ja laternale värvitud numbrite kõrgus on 3 sm.

§ 7. Vooriäripidajad on kohustatud igal aastal, hiljemalt 15. veebruaril Linnavalitsuse Rahandusosakonnast võtma oma sõidu- ja veoriistadele uued plekknumbrid, tasudes numbri vastuvõtmisel numbri valmistamise kulud.

Numbrid on maksvad väljaandmise päevast kuni järgmise aasta 15. veebruarini.

Numbrite kuju ja värvi, iga aasta kohta, määrab Linnavalitsuse Rahandusosakond.

§ 8. Vooriäripidajad on kohustatud saatma oma sõidu- ja veoriistad ning hobused ühes vooriäri lubadega Linnavalitsuse Ehitusosakonna poolt määratud ajal, määratud kohale, sõidu- ja veoriistade ning hobuste ülevaatusele. Kui sõidu- ja veoriistad ning hobused tunnistatakse ülevaatusel kõlbulikkudeks, teeb linna liiklemise inspektor vooriäri loale sellekohase märkuse ja veoriistadele värvitakse märk, mis koosneb tähtedest „TLEO" ja ülevaatuse aasta arvust. Märgi värvi ja kuju, iga aasta kohta, määrab Linnavalitsuse Ehitusosakond. Puuduste korral võetakse ära sõidu- või veoriista number, kuni puuduste kõrvaldamiseni.

Ülevaatust teostab linna liiklemise inspektor koos linna loomaarstiga, politsei esindaja juuresolekul.

Ülevaatuse aja ja koha teeb teatavaks Linnavalitsuse Ehitusosakond, vähemalt kaks nädalat enne ülevaatuse päeva kuulutusega Riigi Teataja Lisas ja omavalitsuste kuulutuste avaldamiseks määratud kohalikus ajalehes.

§ 9. Loa kaotamise puhul vooriäripidaja on kohustatud kaotatud loa Riigi Teataja Lisas maksvusetuks kuulutada laskma ja kui ta soovib oma

tegevust jatkata, võtma ühe kuu jooksul Linnavalitsuse Ehitusosakonnast uue vooriäri loa.

§ 10. Sõidu- või veoriista numbri kaotamise puhul vooriäripidaja on kohustatud sellest teatama Linnavalitsuse Rahandusosakonnale. Enne uue numbri saamist on keelatud sõidu- või veoriista vooriäris tarvitada.

§ 11. Äri lõpetamise puhul vooriäripidaja on kohustatud sellest teatama Linnavalitsuse Rahandusosakonnale ja andma tagasi vooriäri loa ning numbrid.

II.

§ 12. Vooriäri sõidu- ja veoriista võivad avalikel sõiduteedel juhtida ainult isikud, kellele Linnavalitsuse Ehitusosakonna poolt on välja antud voorimehe luba. Luba on tähtajata ja peab sisaldama loaomaniku perekonna- ja eesnime, sündimise aja ja elukoha ning olema varustatud loaomaniku päevapildiga. Luba tuleb voorimehel oma ülesannete täitmisel kaasas kanda.

Vooriäri veoriistu võib juhtida ilma loata kahe kuu jooksul, arvates käesoleva sundmääruse maksmahakkamise päevast.

§ 13. Voorimehe luba antakse isikutele, kes on vähemalt 18 a. vanad ja vastavad järgmistele nõuetele: a) on tervisliselt kõlbulikud voorimehe ameti pidamiseks; b) oskavad riigikeelt, c) tunnevad linna ja teavad kõikide politseijaoskondade asukohti, d) tunnevad liiklemise ja vooriäri määrusi.*)

§ 14. Voorimehe loa saamiseks tuleb pöörduda kirjaliku sooviavaldusega Linnavalitsuse Ehitusosakonna poole. Sooviavaldusele, mis peab sisaldama sooviavaldaja perekonna- ja eesnime, sündimise aja ning elukoha, tuleb juure lisada kaks sooviavaldaja päevapilti suuruses 4,5 × 6 sm sooviavaldaja all-

*) v. Tallinna liiklemise sundmäärus (RT 28 — 1937; 89 — 1938).

kirjaga esiküljel, Linnavalitsuse poolt määratud arsti tunnistus selle kohta, et sooviavaldaja tervisline seisukord võimaldab voorimehe ameti pidamist.

Luba antakse välja siis, kui linna liiklemise inspektor on sooviavaldaja teadmised liiklemise ja vooriäri määruste ning linna tundmises (§ 13) rahuldavateks tunnistanud.*)

III.

§ 15. Vooriäri sõidu- ja veoriistad ning hobuseriistad peavad olema tugevad, hästikorras hoitud ja puhtad. Sõiduvooriäri hobuseriistad peavad olema määritud musta nahamäärdega. Vooriäri hobuseriistad ei tohi hobuse kehale tekitada vigastusi.

§ 16. Veoäri vankrid ja reed ei või olla laiemad kui 183 sm. Regede tiivad ei tohi ulatuda üle jalaste rohkem kui 53 sm. Tiibade alumise külje kõrgus maapinnast ei või olla üle 23 sm. Ree tagumine, tiibu ühendav põikpuu, peab olema sirge. Regede järelkelkude jalased peavad olema rautatud. Vankrite raudrehvide laius olgu ühehobuse vankritel vähemalt 6 sm ja kahehobuse vankritel vähemalt 7,5 sm.

Väljavõte Liiklemismäärustest.

RT 82 — 1936, RT 44 — ja 82 — 1937, RT 58 — 1938.

§ 14. Liiklusvahendid peavad olema kergelt ja kindlalt juhitavad ning pidurdatavad...

On keelatud asetada liiklusvahenditele koormaid sääraselt, et sõidutee pind või tee päraldised saaksid rikutud (esemete järelelohistamine jne). Permanentkattega sõiduteedel on keelatud sääraste liiklusvahendite liiklemine, mille rataste rehvidel või veolintidel on metallist ribid, poldid või kidad, muudel sõiduteedel võivad need liiklusvahendid liigelda, kui nende rataste rehvid või veolindid ei riku sõidutee katet.

*) v. Tallinna liiklemise sundmäärus (RT 28 — 1937; 89 — 1938).

§ 15. Veetavad esemed, mis võivad sõidu ajal koormalt maha langeda, tuleb kinni siduda omavahel või liiklusvahendi külge. Linnades peavad veetavad esemed, mis vedamisel müra tekitavad (raudlatid jne.) nõnda seotud olema, et müra oleks summutatud. Tolmava ja haiseva materjali vedu peab linnades toimuma hästi kinnikaetud koormais ning võimalikult öösel.

Koosneb veokoorem pikkadest esemetest, mis ulatuvad rohkem kui kaks meetrit koormast välja või üle liiklusvahendi tagumise ääre, siis tuleb nende esemete kaugemale ulatuvad otsad veol tähistada — päeval silmatorkava punase tähisega, pimedal ajal udus aga valguspunktiga.

§ 16. ..... sõiduvoorimehevankrid peavad olema alaliselt varustatud valgustusseadisega....

Sõiduvoorimehe-vankril asetseb latern vasakul küljel.

§ 19. Koormate vedamisel hobuliiklusvahenditega peab olema pidurdamise võimalus, milleks liiklusvahendid varustatakse eriliste pidurdamisseadetega sõidutee kallakutest allasõiduks, või siis peab pidurdamine olema teostatav veoloomaga vastavate rakmete kaudu.

§ 17. Sõiduvooriäri troskad ja saanid peavad olema ehitatud vastavalt käesoleva sundmääruse lisadele A, B, C ja D.

§ 18. Vooriäri sõiduriistade mõõdud peavad olema:

Troskad:

	1 hobuse sõiduriist	2 hobuse sõiduriist
	sentimeetrites	
Puki ja istme vahe vähemalt . . .	65	100
Ees- ja tagaistme vahe vähemalt .	—	65
Astme kõrgus maast mitte üle . .	30	30
Põhja kõrgus astmeist mitte üle . .	20	20
Tagumise otsa laius väljastpoolt vähemalt	80	90
Istme pikkus vähemalt	90	96
Istme laius eesääre ja seljatoe vahel vähemalt	45	50
Eesistme laius vähemalt	—	38
Puki kõrgus troska põhjast arvates .	50	50
Puki eeskülje ja eeslaua vahe . . .	50	50

Puki pikkus vähemalt	66	66
Puki laius vähemalt	30	30
Ülestõstetud vihmakaitse kõrgus tagumisest istmest vähemalt . .	115	120
Ülestõstetud vihmakaitse ülemise ääre kaugus puki tagumisest äärest ristloes mõõdetud . . .	10	12
Porilaudade laius:		
a) esimeste rataste kohal vähemalt	25	25
b) tagumiste rataste kohal ja astme juures vähemalt	20	20

Saanid:

Puki ja istme vahe vähemalt . .	50	50
Põhja kõrgus jalaste aluspinnast mitte üle	18	18
Küljelaua kõrgus mitte üle	15	15
Tagumise otsa laius väljastpoolt vähemalt	76	85
Istme pikkus vähemalt	85	90
Istme laius eesäärest seljatoeni vähemalt	40	45
Istme kõrgus	45	45
Seljatoe kõrgus, padjast arvates, vähemalt	18	18

Kahehobuse saanidel võib taga jalalaud olla.

Sõiduriistade mõõdud on arvatud polstrit arvesse võtmata.

§ 19. Troskad ja saanid peavad olema hästi lakeeritud. Istmetel tumesinise kaleviga, plüüšiga või mitte määriva musta või pruuni nahaga kaetud padjad.

Troska puki ja sõitja istme ees peavad olema nahast põlled. Saanil peab olema põll sõitja istme ees ja kate sõitja istmel. Troska rattad peavad olema kummirehvidega. Tagumiste rataste telje keskkohal olgu neljanurgeline plaat, millele kinnitatakse sõiduki number.

§ 20. Voorimehed peavad teenistuskohuste täitmisel kandma järgmist vormiriietust: suvel tumesinisest kalevist, musta kraega, külgeõmmeldud põõnaga, kahe rea valgest metallist nööpidega, palitut ja musta, nokaga mütsi (lisa E); talvel — samasugust palitut, musta karusnahkse kraega ja samasugusest nahast, musta põhjaga, soomemütsi (lisa F).

Vormiriietus peab olema puhas ja korras.

IV.

§ 21. Seisukohal seisvad sõidu- ja veoriistad peavad olema alaliselt sõiduvalmis. Seisukohal on lubatud hobuseid sööta, kuid nii, et tänavale ei pudeneks kaeru ja heinu. Sõiduvoorimehed võivad pukil põlle all hoida kaeru ja heinu, kuid nõnda, et see välja ei paista.*)

§ 22. Voorimehel on keelatud istuda, sõidu ajal, sõitjatele määratud istmel.

§ 23. Voorimees on kohustatud tema hoole alla antud asjade üle valvama, kuni palkaja tagasi tuleb. Palkaja poolt sõidu- või veoriista unustatud asju on voorimees kohustatud 12 tunni jooksul palkajale kätte toimetama või, kui palkaja elukoht talle teadmata, Leiubüroosse viima.**)

§ 24. Käesolev sundmäärus astub jõusse kaks nädalat pärast avaldamist Riigi Teatajas. Sellest ajast kaotab maksvuse Tallinna Linnavolikogult 11. oktoobril 1922 vastu võetud Sunduslik määrus vooriäri kohta Tallinnas (RT 148/149 — 1922).

---

*) Linnavalitsuse poolt määratud sõidu- ja veoriistade seisukohtade nimestik on avaldatud RT 17—1938. Nimestik on toodud ära ka käesoleva raamatu lisas.

**) Voorimeeste sõidu- ja veotasu suurus on määratud kindlaks Linnavolikogu poolt 20. jaanuaril 1937 vastuvõetud taksidega, mis avaldatud RT 28 — 1937.

Lisa A.

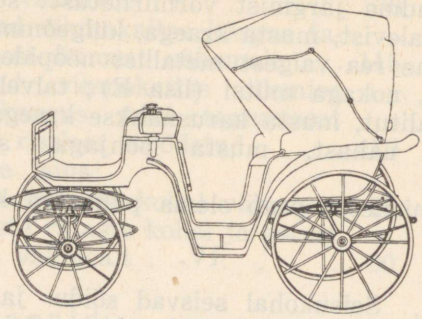

Ühehobuse troska.

Lisa B.

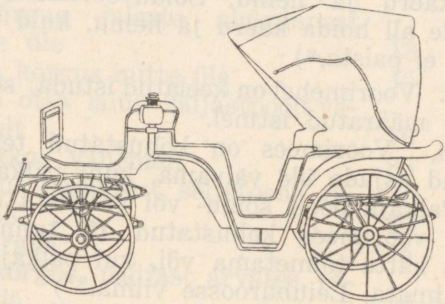

Kahehobuse troska.

Lisa C.

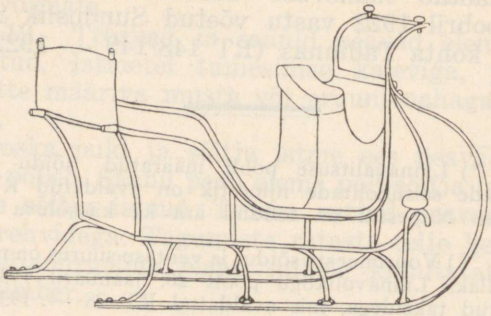

Ühehobuse saan.

Lisa D.

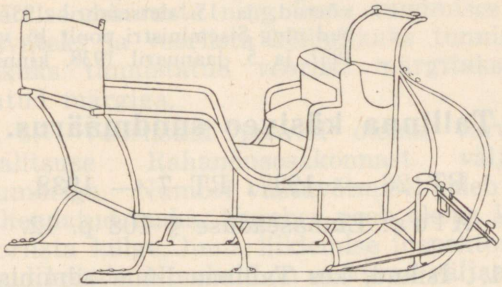

Kahehobuse saan.

Lisa E.

Vormiülikond suvel.

Vormiülikond suvel (seljatagant).

Lisa F.

Vormiülikond talvel.

Vormiülikond talvel (seljatagant).

Nr. 19.

Tallinna Linnavolikogu poolt 20. jaanuaril ja 10. veebruaril 1937 vastuvõetud, ja 15. detsembril 1937 muudetud ning Siseministri poolt 16. veebruaril 1937 ja 5. jaanuaril 1938. kinnitatud.

Tallinna käsiveo sundmäärus.

RT 28 — 1937; RT 7 — 1938.

Alus: Linnaseaduse § 108 p. 12.

§ 1. Isikud, kes Tallinna linna administratiivpiirkonnas käruga või kelguga tasu eest vedusid toimetavad, nimetatakse kärumeesteks.

§ 2. Kärumehe ametit võib pidada ainult isik, kellele Linnavalitsuse Ehitusosakonna poolt on välja antud käsiveo luba. Luba on tähtajata ja peab sisaldama loaomaniku perekonna- ja eesnime, sündimise aja ja elukoha ning olema varustatud loaomaniku päevapildiga. Luba tuleb kaasas kanda, selle edasiandmine on keelatud.

§ 3. Käsiveoks antakse luba isikutele, kes on vähemalt 18 aastat vanad ja vastavad järgmistele nõuetele: a) on tervisliselt kõlbulikud kärumehe ameti pidamiseks, b) oskavad riigikeelt, c) tunnevad linna ja teavad kõigi linna politseijaoskondade asukohti, d) tunnevad liiklemise ja käsiveo määrusi.*)

§ 4. Loa saamiseks tuleb pöörduda kirjaliku sooviavaldusega Linnavalitsuse Ehitusosakonna poole. Sooviavaldusele, mis peab sisaldama sooviavaldaja perekonna- ja eesnime, sündimise aja ning elukoha, tuleb juure lisada kaks sooviavaldaja päevapilti suuruses 4,5 × 6 sm sooviavaldaja allkirjaga esiküljel, Linnavalitsuse poolt määratud arsti tunnistus selle kohta, et sooviavaldaja tervisline seisukord võimaldab kärumehe ameti pidamist.

*) v. Tallinna liiklemise sundmäärus (RT 28 — 1937; 89 — 1938).

§ 5. Luba antakse välja siis, kui linna liiklemise inspektor on sooviavaldaja teadmised käsiveo ja liiklemise määruste ning linna tundmises (§ 3) rahuldavateks ja veoriista kõlbulikuks tunnistanud. Kõlbulikuks tunnistatud veoriist märgitakse § 8 ettenähtud märgiga.

§ 6. Veoriistad peavad olema varustatud Linnavalitsuse Rahandusosakonnast väljaantud plekknumbriga. Numbri vastuvõtmisel tuleb tasuda § 7. tähendatud maks. Number peab olema kinnitatud veoriista külge, linna liiklemise inspektori poolt määratud kohale. Numbrid on maksvad väljaandmise päevast kuni järgmise aasta 15. veebruarini.

§ 7. Kärumees on kohustatud igal aastal hiljemalt 15. veebruaril Linnavalitsuse Rahandusosakonnast võtma oma veoriistale uue plekknumbri, tasudes samal ajal numbri valmistamise kulud.

Numbrite kuju ja värvi, iga aasta kohta, määrab Linnavalitsuse Rahandusosakond.

§ 8. Kärumees on kohustatud ilmuma ühes veoriistaga ja veo loaga, Linnavalitsuse Ehitusosakonna poolt määratud ajal, määratud kohale, veoriista ülevaatusele. Kui veoriist tunnistatakse ülevaatusel kõlbulikuks, teeb linna liiklemise inspektor loale sellekohase märkuse ja veoriistale värvitakse märk, mis koosneb tähtedest „TLEO“ ning ülevaatuse aasta arvust. Märgi värvi ja kuju, iga aasta kohta, määrab Linnavalitsuse Ehitusosakond. Kõlbmatuks tunnistatud veoriista omanikult võetakse ära veoriista number ja veo luba kuni puuduste kõrvaldamiseni.

Ülevaatust teostab linna liiklemise inspektor politsei esindaja juuresolekul.

Ülevaatuse aja ja koha teeb teatavaks Linnavalitsuse Ehitusosakond, vähemalt kaks nädalat enne ülevaatuse päeva, kuulutusega Riigi Teataja Lisas ja omavalitsuste kuulutuste avaldamiseks määratud kohalikus ajalehes.

§ 9. Veo loa või veoriista numbri kaotamise puhul kärumees on kohustatud kaotatud loa Riigi Teataja Lisas maksvusetuks kuulutada laskma ja kaotamisest teatama loa kaotamise puhul — Linnavalitsuse Ehitusosakonnale, numbri kaotamise puhul — Linnavalitsuse Rahandusosakonnale.

§ 10. Tegevuse lõpetamise puhul on kärumees kohustatud sellest teatama Linnavalitsuse Rahandusosakonnale ja andma tagasi veoriista numbri.

§ 11. Veoriistad peavad olema tagantlükatavad ja värvitud tumepruuni õlivärviga.

Veoriist ja kärumehe ülikond peavad olema puhtad ja korras.

§ 12. Koorem veoriistal ei tohi olla nii kõrge, et kärumees ei ulatu üle koorma nägema sõiduteed.

§ 13. Veotasu määratakse vastastikkusel kokkuleppel.*)

§ 14. Käesolev sundmäärus astub jõusse kaks nädalat pärast avaldamist Riigi Teatajas. Sellest ajast kaotab maksvuse Tallinna Linnavolikogult 11. oktoobril 1922 vastu võetud Sunduslik määrus käsivooriäri kohta Tallinnas (RT 143 — 1922).

*) Kärumeesteseisukohad linnas on määratud kindlaks Linnavalitsuse otsusega mis avaldatud RT 17 — 1938. Nimestik on toodud ära ka käesoleva raamatu lisas.

Nr. 20. Tallinna Linnavolikogu poolt 20. jaanuaril 1937 vastuvõetud ja Siseministri poolt 5. veebruaril 1937 kinnitatud.

Tallinna jalgrataste registreerimise sundmäärus.

RT 17 — 1937.

Alus: Linnaseaduse § 108 pkt. 13.

§ 1. Tallinna linna administratiivpiirkonnas elunevad jalgrattaomanikud on kohustatud oma sõiduotstarbel peetavaid jalgrattaid registreerima Linnavalitsuse Rahandusosakonnas.

§ 2. Registreerimisel antakse jalgratta omanikule, pärast sellekohaste linnamaksude tasumist, jalgratta tarvitamise nimeline luba ja plekknumber. Luba ja number on maksvad väljaandmise aasta 1. juunist kuni järgmise aasta 31. maini.

§ 3. Linnavalitsuse Rahandusosakonnast väljaantud plekknumber kinnitatakse jalgratta taha raami külge. Number peab olema, tagant vaadates, täiesti nähtav.

§ 4. Registreerimata või numbrita jalgrattaga on avalikel teedel sõitmine keelatud.

§ 5. Käesolev sundmäärus astub jõusse kaks nädalat pärast avaldamist Riigi Teatajas. Sellest ajast kaotab maksvuse Tallinna Linnavolikogult 6. aprillil 1927 vastu võetud Sundmäärus jalgrataste tarvitamise kohta Tallinna linna piirkonnas (RT 47 — 1927) ja 26. oktoobril 1932 vastu võetud selle sundmääruse muutmise määrus (RT 87 — 1932).

Nr. 21. Tallinna Linnavolikogu poolt 29. aprillil 1936 vastuvõetud ja 20. jaanuaril 1937 muudetud ning Siseministri poolt 11. mail 1936 ning 5. veebruaril 1937 kinnitatud.

Sundmäärus kauplemise aja kohta Tallinnas.

RT 41 — 1936; RT 17 — 1937.

Alus: Linnaseaduse § 108 p. p. 26 ja 27 ja Kaubandusasutiste, ladude ja kontorite teenijate normaalpuhkeaja kindlustusseadus.

§ 1. Käesoleva sundmääruse alla kuuluvad kõik kauplused, puuhoovid ja äriettevõtted Tallinnas, arvatud välja kauplemine turgudel, raudteejaamades, laevade einelaudades ja kohaltarvitamise õigusega alkoholimüügi kohtades. Võõrastemajade suhtes käib käesolev sundmäärus ainult einelauas kauplemise kohta*).

Väljavõte Ministrite nõukogu kõigekõrgemalt poolt kinnitatud otsusest 15. nov. 1906. a. teenijate normaalpuhkeaja kohta kaubandusasutistes, ladudes ja kontorites.

Sead. ja val. kor. kogu art. 1894.

I. Põhiseaduse § 87 (1906. a. väljaanne) alusel vastavate seaduste muutmiseks ja täiendamiseks määrata:

§ 1. Kauplemine, nii alaline kui ka turgudel ja laatadel, kande- ja veokauplemine, hulka arvatud ka alkoholiliste jookide müük väljaviimiseks nii era kui ka riigi viinakauplustest, samuti teenijate tööd kontorites ja ladudes, mis seotud kaubandus-tööstuslise tegevusega, ei või kesta üle 12 tunni öö-päeva jooksul.

Asutised, kus kaubeldakse söökidega ja jookidega kohapeal tarvitamiseks, hulka arvatud kohapeal tarvitamise õllepoed ja veinikeldrid, samuti supelmajad ja saunad, ei või olla avatud üle 15 tunni ööpäeva jooksul.

*) Kauplemine kohaltarvitamise õigusega alkoholimüügi kohtades sünnib käesoleva sundmääruse § 6. korras.

Sama aja kestel võib toimetada toiduainete kui ka tubaka ja suitsetamistarbete müüki kandeviisi ja liikuvatest ruumidest.

§ 2. Kauplemine ja teenijate kaubandus-tööstusliku tegevusega seotud töö võib kesta 2 tundi ööpäeva jooksul üle paragrahv 1. tähendatud aja, kuid mitte rohkem kui 40 päeva jooksul aasta kestel, millised määratakse linna kogukondlikkude või semstvo või viimaseid asendavate asutiste poolt.

Käesoleva paragrahvi eeskirjad ei laiene §1. teises lõikes mainitud asutiste ja kauplemise peale.

§ 3. Üle §§ 1 ja 2 kui ka § 9 alusel määratud aja võib igasuguste kaubandusliste asutiste teenijaid tööl pidada ainult õnnetusjuhtudel, mis ähvardab kaupu või äriruume, teenijaid, neis kaubanduslistes asutistes, kus toimetakse kiirelt rikkuvate toiduainete müüki, ka siis, kui töötamine tingimata tarvilik kauba rikkimineku ärahoidmiseks (§ 9 p. 4).

Muudel juhtudel võib teenijaid pidada tööl üle §§ 1 ja 2 kui ka § 9 alusel määratud aja ainult nende nõusolekul ja eritasu eest.

Käesoleva paragrahvi esimeses ja teises lõikes sisalduvad eeskirjad ei puuduta kauplejate kohust sulgeda ärisid, ladusid ja kontorisi publikule § 9 alusel määratud tundidel.

Isikutega, kes tulnud kaubanduslisse asututisse, lattu või kontorisse kuni § 9 alusel kauplemise lõpetamiseks määratud ajani, võib tööd lõpetada ka peale tähendatud aega.

§ 4. Ärides, ladudes, kontorites ja trahteriasutistes, mis avatud üle 8 tunni ööpäeva jooksul, on teenijatel õigus saada vaheaega söömiseks ühtekokku mitte alla 2 tunni päevas; teistes asutistes ei tohi lõunavaheaeg olla alla ½ tunni. Lõunavaheaeg määratakse peremeeste ja teenijate vahelisel kokkuleppel.

§ 5. Kauplemine ja teenijate sellega seotud töö on keelatud esimesel kevadpühal (ülestõusmispühal), esimesel suvistepühal ja esimesel jõulupühal.

Eelmises lõikes ettenähtud keeld ei ole maksev esimesel suvistepühal Trahteriseaduse (VSK XII k. 2. j., RT 105 — 1928) § 5 loendatud äride kohta, välja arvatud kondiitriärid, kus müüakse toiduaineid kohaltarvitamiseks, ja õlle või marjaveinide kohaltarvitamise õigusega müügikohad, kus kaubeldakse soojade toitudega; samuti ei ole see keeld maksev sama seaduse § 6 ja § 7 punktides 1 ja 2 loendatud äride kohta.

Töö eest, mis teenijad esimesel suvistepühal teevad, maksetakse neile peale hariliku päevapalga lisatasu 100% suuruses. Päevapalga väljaarvutamisel jagatakse

kuupalk, ühes arvatud ka natuuras saadud kuupalk (toit, korter jne.), 25 päevale. Natuuras saadud palga väärtuse määrab kohalik linna-, alevi- või vallavalitsus, aluseks võttes tegelikke keskmisi hindu.

Kauplemine ja teenijate sellega seotud töö on keelatud ka teistel, esimeses lõikes nimetatud pühadel ja puhkepäevadel kuid sellest eeskirjast võib teha kohalikkudele tingimustele vastavaid erandeid sundmäärustega Kaubanduseasutiste, ladude ja kontorite teenijate normaal-puhkeaja kindlustamise seaduse § 9 p. 5 alusel.

Kauplemist ja teenijate sellega seotud tööd võib piirata ajas või täiesti keelata sundmäärustega (§ 9 p. 6) ka muil, kohaliku püha iseloomuga päevil.

Samuti võib sundmäärustega piirata ajas teises lõikes nimetatud ärides kauplemist esimesel suvistepühal nädalapühadega ühistel alustel. (Muud. RT 1930, 57, 385).

§ 6. Paragrahv 5 eeskirjad ei laiene:

1) tööde peale igasugustes ärilistes asutistes õnnetusjuhtude korral, mis ähvardavad kaupu või äriruume;

2) a) laatadele, mis ei kesta üle 3 päeva; b) paragrahv 1 teises lõikes mainitud asutitse peale; c) lugemistubadele, mitmesugustele lõbustustele, kauplemisele näitustel, heategevatel näitemüükidel ja m. s.;

3) kande- ja veokauplemisele: trükitoodetega, toiduainetega, tubakaga ja suitsetamistarbetega — kui seda võimaldavad sundmäärused (§ 9 p. 5).

§ 7. Paragrahvide 1—6 eeskirjad ei laiene raudtee ja laevade einelaudadele, võõrastemajade, sissesõiduhoovide ja m. s. peale, tingimusel, et alkoholiste jookide müük väljaviimiseks neist asutistest sünniks ainult aja jooksul, mil see antud maakohas lubatud teistele kaubandusasutistele, ning et võõrastemajade ja sissesõiduhoovide einelauad ei oleks avatud üle 15 tunni ööpäeva jooksul.

§ 8. Äride, ladude, kontorite kui ka trahteriasutiste teenijad kumbagist soost, kes alla 17 a. vanad, vabastatakse, rippumatult § 4 seatud vaheajast, äripäevadel 3 tunniks kooliskäimiseks, kusjuures see aeg määratakse § 9 alusel antavate sundmäärustega.

Peremehed, kelle juures mainitud alaealised teenivad, on õigustatud selle järgi valvama, et viimased käiks koolis selleks määratud ajal.

Kohustus vabastada töölt mainitud alaealisi ei laiene nende äride, ladude ja kontorite valdajate peale, kus töö kestab alla 8 tunni ööpäevas, hulka arvatud söögivaheaeg, kui seejuures mainitud alaealised on vabad neil tundidel, mil on vabastatud kooliskäimiseks § 9 p. 7)

teistes samalaadilistes või samas maakohas asuvates ärides, ladudes ja kontorites teenivad alaealised.

§ 9. Linna kogukondlikkudel ja kubermangu semstvo või neid asendavatel asutistel, seal aga, kus neid asutisi ei ole sisse seatud, kuberneridel on õigus seatud korras anda sundmäärusi;

1) kauplemise ja teenijate kaubandus-tööstusliku tegevusega seotud töö alguse ja lõpu kohta igasugustes ärilistes asutistes, ladudes, kontorites, trahteriasutistes, turgudel ja laatadel, samuti veo- ja kandekauplemise suhtes nii äripäevadel kui ka nädala ja teistel pühadel;

2) kauplemise- ja teenijate kaubandus-tööstusliku tegevusega seotud tööaja lühendamise kohta nii äripäevadel (§ 1) kui ka nädala ja teistel pühadel (§ 6 pp. 2 ja ,3) kusjuures nende määrustega ei või kaupleja id kohustada kauplema või tegema kaubandus-tööstusliku tegevusega seotud töid äripäevadel alla 9 tunni ööpäevas, hulka arvatud kahetunnine söögivaheaeg päevas;

3) kauplemine kui ka teenijate kaubandus-tööstusliku tegevusega seotud töö aja pikendamise kohta 2 tunni võrra päevas ning nende päevade kohta (§ 2);

4) tingimuste määramise kohta, millistel teenijate ületunnitööd nendes asutistes, kus kaubeldakse kiirelt rikkiminevate toiduainetega, tunnustatakse tingimata tarvilikkudeks kauba rikkimineku ärahoidmiseks, ning tundide määramise kohta, mil niisugused tööd lubatud (§ 3 esimene lõige);

5) igasuguse või mõnd liiki kauplemise ja teenijate tööde lubamise kohta nädala- ja teistel pühadel (§ 5 teine lõige) sellel tingimusel, et niisugused tööd ja kauplemine ei kestaks üle 5 tunni ööpäevas, § 6 p. 3 mainitud kauplemine aga mitte üle § 1 ettenähtud aja; (Muud. Sead. ja val. k. k. art. 1150 — 1907.)

6) kauplemise ja teenijate kaubandus-tööstusliku tegevusega seotud tööaja piiramise või katkestamise kohta teistel päevadel peale § 5 mainitud nädala- ja muude pühade;

7) tundide kohta, mil § 8 mainitud alaealised vabastatakse tööst kooliskäimiseks. Sead. ja val. art. 1150 — 1907.

§ 13. Käesolevad eeskirjad ei käi apteekide ja bensiini-automaatjaamade kohta. (Muud. 1933, 40, 318.)

Äride ja kontorite töökorralduse seadus.

Antud Riigihoidja poolt dekreedina 20. aprillil 1938.
RT. nr. 42 — 1938.

I.

1. peatükk.

Üldeeskirjad.

§ 1. Käesoleva seaduse alla kuuluvad ärid ja kontorid, vaatamata neis teenivate isikute arvule.

Äride[k]s käesoleva seaduse mõttes loetakse kauplused ja laod, kus kaupade ost-müük toimub hulgi või jaoti.

Kontoriteks käesoleva seaduse mõttes loetakse kaubanduslikkude ja tööstuslikkude käitiste kontorid ja bürood, pangad ja igasugused muud bürood ning kantseleid, kus tarvitatakse tööjõdu peamiselt vaimseks tööks.

Äride ja kontorite mõiste alla ei kuulu käesoleva seaduse mõttes riigi- ja omavalitsusasutised, kutsealased omavalitsused, ajalehtede ja ajakirjade toimetused, apteegid, võõrastemajad, restoranid, kohvikud ja söögining teemajad.

§ 2. Tööandjaks käesoleva seaduse mõttes on iga füüsiline ja avalik- või eraõiguslik juriidiline isik, kellele töövõtja on kohustatud tööd tegema.

§ 3. Töövõtja käesoleva seaduse mõttes on iga isik, kes töö- või õppelepingu alusel võtnud endale kohustuse tööandjale tööd teha § 1 nimetatud äris või kontoris, välja arvatud tööandja perekonnaliikmed ja aktsiaseltsi valitud juhatusliikmed, kui äri või kontor kuulub aktsiaseltsile.

2. peatükk.

Töö- ja puhkeaeg.

§ 4. Tööajaks loetakse aeg, mil töövõtja on tööandja või tema poolt määratud tööjuhataja käsutada äris või kontoris või väljaspool neid ja ei saa kasutada seda aega oma äranägemise järgi.

§ 5. Töövõtja normaaltööaeg ei või tõusta:

1) ärides linnas mitte üle 8 tunni päevas ega 48 tunni nädalas;
2) ärides maal mitte üle 9 tunni päevas ega 54 tunni nädalas;

3) kontorites mitte üle 7 tunni päevas ega 41 tunni nädalas.

Erandina on lubatud pikendada normaaltööaega ühe tunni võrra päevas kontori tööjõududele ärides, kuivõrd nende tegevus on otseses seoses ostu-müügioperatsioonidega, ja tööstuslikus käitises neil kontoritööjõududel, kelle tegevus on otseselt seotud tööstusliku töö käiguga.

Töövõtja tööpäev ei tohi pikendada töö kaasaandmisega koju.

§ 6. Töövõtjat võib tööl pidada üle § 5. ettenähtud normaaltööaja tingimustel, et need töötunnid loetakse ületundideks. Ületundide eest tasutakse vähemalt 50% kõrgemalt.

Ületunnitasu arvutamiseks jagatakse töövõtja kuuteenistus äris linnas 200-ga ning maal 225-ga ja kontoris 175-ga. Juhul, kui pole võimalik kindlaks teha kuuteenistuse normi, tuleb ületunnitasu arvutada aastateenistuse alusel.

Ületunnitasu arvutamisel võidakse ületundide kogusummast maha arvata need tunnid, mis töövõtja on puudunud töölt kokkuleppel tööandjaga või omavoliliselt ilma kaaluva põhjuseta. Ületundide kogusummast ei kuulu mahaarvamisele puhkeaeg. Palgamaksuperioodil tehtud ületundide tasu makstakse töövõtjale koos tasuga normaaltööaja eest.

Ületunnitasu maksmine võib toimuda tööandja ja töövõtja kokkuleppel lühemate või pikemate ajavahemikkude järel või kogu aasta eest korraga gratifikatsiooni või preemia näol, kusjuures see ei tohi olla vähem arvestusperioodi kestel tehtud ületundide eest saadaolevast kogutasust.

Kuue kuu möödumisel pärast lõpparve tegemist tööandja ja töövõtja vahel ei ole töövõtjal õigust nõuda tasu tehtud ületundide eest, muul juhul lõpeb see õigus kuue kuu möödumisel peale äriaasta lõppu.

§ 7. Ületundide tegemine on lubatud ainult järgmistel juhtudel:

1) vääramatu võimu, tekkinud või ähvardavate õnnetusjuhtumite puhul ja kergesti-riknevate ainete hävimise vältimiseks, kuid ainult määral, mis on tarvilik äri või kontori normaalkäigu katkemise vältimiseks;
2) inventuuri- ja perioodiliste aruannete koostamiseks;
3) äri või kontori remondi puhul, likvideerimisel või ümberpaigutamisel;
4) väljamüükide puhul;
5) töö kuhjumisel erakordselt.

§. 8. Kõigi ületundide arv, välja arvatud need, mis on ette nähtud § 7 p. 1, ei tohi ületada iga töövõtja kohta 18 tundi nädalas ega 260 tundi aastas.

Kui tööandja soovib lasta teha rohkem ületunde eelnimetatud normidest, siis tuleb sellest enne töö algust teatada tööinspektorile, esitades ka põhjused, mis tingivad suuremat ületundide arvu. Tööinspektor võib sääraste ületundide tegemise keelata, kui ta leiab, et need ei ole ilmtingimata tarvilikud.

§ 9. Töövõtja töövaheaeg eelmise päeva töö lõpust kuni järgmise päeva töö alguseni peab olema vähemalt 8 tundi, välja arvatud § 7 p. 1 ettenähtud juhud ja töövõtjad, kellede tööaeg, on määratud eriseadustega.

§ 10. Kui tööpäeva kestus ületab 8 tundi, peab töövõtja saama vähemalt 1-tunnilise lõunavaheaja, milie kestel ta võib ärist või kontorist lahkuda.

Kui tööpäeva kestus ei ületa 8 tundi, siis lõunavaheaja puudumisel peab töövõtjal võimaldatama einestada tööajal.

Käesoleva paragrahvi esimese lõike eeskirjad ei ole kehtivad § 7 p. 1 loetletud juhtudel.

§ 11. Igal nädalal peab töövõtjale võimaldatama vähemalt 24 tundi järjest kestev puhkeaeg, kusjuures selleks olgu võimaluse korral pühapäev. Riiklikkudel pühadel ja puhkepäevadel ning pühapäevadel ärides ja kontorites tehtav töö loetakse ületunnitööks ja on lubatud ainult § 7 p. 1,2 ja 3 ettenähtud juhtudel ning ärides ka siis, kui vastavate seaduste või määruste põhjal on lubatud kauplemine pühadel, puhkepäevadel või pühapäevadel.

§ 12. Igal aastal ajavahemikul 1. jaanuarist kuni 1. oktoobrini on töövõtjal, kes teeninud vahetpidamata ühes ning samas käitises, õigus saada katkestamata puhkust järgmiselt: äri- ja kontoriteenijatel peale üheaastast teenistust vähemalt 2 nädalat; kontoriteenijatel peale kolmeaastast teenistust vähemalt 3 nädalat ja peale viieaastast teenistust vähemalt 4 nädalat.

Töövõtja ja tööandja kokkuleppel võib saada puhkeaega ka muul ajal. Puhkeajal saab töövõtja teenistustasu edasi.

Äri või kontori omaniku või valdaja vahetus ei mõjusta töövõtja õigust puhkeajale.

§ 13. Kui tööandja töövõtjale, kes hiljemalt 1. septembrini on katkestamatult töötanud ühe aasta, ei ole andnud eelmises paragrahvis ettenähtud puhkeaega, on ta kohustatud 1. oktoobrile järgneval palgamaksupäeval maksma töövõtjale saamata jäänud puhkeajale vastava palga lisana.

Puhkuse mittevõimaldamine tööandja poolt ja selle asendamine lisapalgaga võib toimuda ainult äri või kontori töö normaalkäigu tõsise katkestuse vältimiseks ja mitte sagedamini kui kahel aastal järgimööda.

Puhkusele laskmisest teatab tööandja töövõtjale vähemalt 2 nädalat ette.

§ 14. Käesoleva seaduse § 5—11 eeskirjad ei ole kehtivad järgmiste töövõtjate kohta:

1) kellel on ülesandeks tööde juhtimine ja järelevalve, nagu direktorid, prokuristid, ärijuhid;
2) kes töötavad alaliselt või osaliselt väljaspool äri või kontorit töödel, mis oma iseloomult ei ole korrapärased, nii et neid ei saa paigutada teatud aja raamidesse;
3) kaubareisijad ja esindajad, kuivõrd nad teostavad oma ülesandeid väljaspool äri või kontorit;
4) vahid, autojuhid, uksehoidjad, käskjalad ja muud töövõtjad, kes ei pea töötama kogu aja, vaid peavad olema töövalmis ja võivad viibida töövalmis oleku ajal oma korteris või neile selleks määratud puhkeruumis.

3. peatükk.

Tööolud.

§ 15. Tööandja on kohustatud hoolitsema, et tema teenistuses olev alla 18-aastane töövõtja ei oleks töötingimuste tõttu takistatud osa võtma vastava kooli või kutsekooli õppetööst.

§ 16. On keelatud pidada naistöövõtjaid raseduse ajal töödel, mis võivad nende tervisele säärases seisundis kahjulikud olla.

Naistöövõtjad saavad arstitunnistuse esitamisel terve palga edasi ühes tööst vabastamisega 2 nädalat enne ja 4 nädalat pärast sünnitamist, kui nad ei saa vähemalt niisama palju mõnelt kindlustusasutiselt, kus nad on sunduslikult kindlustatud. See õigus on ainult neil, kes on teeninud äris või kontoris mitte vähem kui 6 kuud enne sünnitamispäeva.

§ 17. Äri- või kontoriruumid, kus töövõtjad töötavad, peavad vastama tervishoiunõuetele õhu mahutuse, puhtuse ja temperatuuri suhtes, peavad olema vajalikult valgustatud, avarad, puhtad ja niiskusvabad ning varustatud vajalikkude kõrvalruumidega. Äris peab leiduma tarvilikul määral istmeid, mida töövõtjad on õigustatud kasutama jõudeajal.

§ 18. Tööandja on kohustatud äris või kontoris tehtud ületundide ja makstud ületunnitasude kohta pidama kirjalikku arvestust, mille ta on kohustatud tööinspektori nõudmisel ette näitama.

4. peatükk.

Lõppeeskirjad.

§ 19. Järelevalve käesoleva seaduse täitmise üle kuulub tööinspektsiooni ametkonnale.

§ 20. Erikokkulepped tööandja ja töövõtja vahel käesoleva seaduse eeskirjade mittearvestamiseks on tühised.

§ 21. Sotsiaalministril on õigus anda määrusi ja juhtnööre selle seaduse elluviimiseks ning määrusi tööolude ja tervishoiueeskirjade kohta.

Sotsiaalminister võib kõigilt äridelt või kontoritelt nõuda andmeid töövõtjate ja nende tööolude kohta tema poolt ettekirjutatud vormi järgi.

II.

Kriminaalseadustiku (RT 1929, 56) § 350 ja 351[1] muudetakse ja pannakse kehtima järgmises redaktsioonis:

§ 350. Tööandjat või tema asetäitjat, kes süüdlane selles, et ta ei täitnud seaduse või sundmääruse eeskirju, mis antud töövõtjate tööaja või puhkeaja kohta või töövõtjate tervise või julgeoleku kaitseks, karistatakse:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni.

§ 351[1]. Tööandjat või tema asetäitjat, kes süüdlane selles, et ta seaduse eeskirjade kohaselt töövõtjatele ületunnitööde eest ei maksnud tasu vähemalt 50% rohkem kui harilikkude tööde eest, karistatakse:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni.

Väljavõte Teedeministeeriumi määrusest einelaudade pidamise kohta riigiraudtee jaamades ja rongides.

RT 25 — 1935.

§ 6. Suuremates jaamades olevad einelauad peavad olema avatud kogu aeg, mil jaam on avatud reisijaile. Väiksemate einelaudade lahtioleku aega võib lühendada raudteevalitsuse direktor, võttes arvesse kohalikku olukorda.

Väljavõte Alkoholimüügi seadusest.

RT 16 — 1935.

§ 61. Kohaltarvitamise õigusega müügiasutistes keelatakse pidada teenijateks ja õpilasteks alaealisi (alla 20 aasta vanuses) ning võimaldada tarvitada alkoholiseid jooke teadvalt alla 17 aasta vanuses, alg- ja keskkooli õpilastele ning nähtavalt joobnud isikutele.

Väljavõte Avalikkude algkoolide seadusest.
RT 46 — 1931; RT 105 — 1934.

§ 8. Lapsed, kes kooliaasta alguseks saanud 8-aastaseks, on kohustatud astuma algkooli õppetöö alguseks. Erandina võivad üksikud lapsed astuda kooli ka vanemalt, kui õpilaste vastuvõtmist toimetatakse üle aasta (§§ 22—25) või kui selleks on mõjuvaid põhjusi, mida otsustab kooli õppenõukogu, kuulates ära koolivõi jaoskonnaarsti arvamuse. Tehtud otsusest teatab koolijuhataja viivitamata kooli ülalpidajale.

Õppenõukogu võib võtta lapse kooli ka nooremalt, kui laps on tarvilikult arenenud.

§ 9. Koolikohustus kestab algkoolis kuni kursuse lõpetamiseni või mittelõpetamise korral kuni 14 aasta vanuseni. Õpilased, kes saavad 14 aastat vanaks kooliaasta kestusel, peavad käima koolis kuni õppeaasta lõpuni.

§ 18. Koolikohuslikke lapsi ei tohi võtta õppeajal palgalisse ametisse. Erandjuhtudel on maa- või linnakoolivalitsusel õigus lubada koolikohuslikule lapsele pidada palgalist ametit, kui see ei takista korralikku kooliskäimist.

Selle nõude täitmise järele valvab kohalik valla-, alevi- või linnavalitsus

Väljavõte Tallinna turgudel kauplemise sundmäärusest.
RT 66 — 1935.

§ 2. Kauplemine turgudel sünnib iga päev, peale nädalapühade ja seaduse määratud pühade ning puhkepäevade.

Märkus: Erand on nähtud ette § 4 p. b.

§ 3. Kauplemine Uuel turul algab 1. aprillist 30. septembrini kell 6 ja 1. oktoobrist 31. märtsini kell 7 ja kestab kuni kella 13. Enne nimetatud kellaaega platsile ilmumine, kauplemise platside äramärkimine ja pärast kauplemisaja lõppu platsil viibimine on keelatud.

§ 4. Kauplemine Laadaplatsil on lubatud:

a) heintega, õlgedega, elusate põrsastega ja muude väikeloomadega ning lindudega samal ajal, mil kauplemine kestab Uuel turul;

b) igasugu muu kaubaga äripäevil kella 8 kuni kella 18 ja nädalapühadel kella 11 kuni 15. Enne nimetatud kellaaeg platsile ilmumine, kauplemise platside äramärkimine ja pärast kauplemisaja lõppu platsil viibimine on kauplejaile keelatud.

Märkus: Peale §§ 3 ja 4 ettenähtud kauplemise aja lõppu on kauplejail aega vankrite ja laudade äraviimiseks 20 minutit.

§ 5. Kauplemine Kalarannas on lubatud päevatõusust päevaloodni.

§ 6. Kauplemine Kopli ja Sitsi turgudel on lubatud äripäevil 1. aprillist 30. septembrini kella 7 kuni kella 17 ja 1. oktoobrist 31. märtsini kella 7 kuni kella 15.

§ 7. Kauplemine elusloomadega tapamaja karjahoovis ja tapetult sissetoodud loomade lihaga liha järelevaatuse punktis on lubatud: 1. aprillist 30. septembrini — äripäevil kella 5.30 kuni kella 14; laupäevil ja pühade eelpäevil kella 5.30 kuni kella 13; 1. oktoobrist 31. märtsini — äripäevil kella 6.30 kuni kella 15; laupäeval ja pühade eelpäevil kella 6.30 kuni kella 14; jõulu laupäeval, vana-aasta päeval, kevadepüha laupäeval kella 6.30 kuni kella 12; suvistepühade laupäeval kella 5.30 kuni kella 11.

§ 2. Äripäevadel, arvatud välja käesolevas sundmääruses ettenähtud erandid, võivad kauplused olla avatud ja kaubelda: 1) 1. maist 1. oktoobrini — kella 8 kuni kella 17, arvatud välja laupäevadel 1. juunist 1. septembrini, 2) 1. oktoobrist 1. maini kella 9 kuni kella 18 ja 3) laupäevadel 1. juunist 1. septembrini kella 7 kuni kella 16.

I ja II järgu äritunnistustega toiduainetekauplused võivad äripäevadel olla avatud ja kaubelda: 1. juunist 1. septembrini kella 8 kuni kella 17 ja 2) 1. septembrist 1. juunini kella 9 kuni kella 18.

Pagari- ja kondiitriärid võivad olla avatud ja kaubelda kella 7 kuni kella 19.

§ 3. Pühapäevadel, riiklikkudel pühadel ja puhkepäevadel (uusaasta — 1. jaanuar, kolmekuningapäev — 6. jaanuar, iseseisvuse päev — 24. veebruar, palvepäev, suur-reede, ülestõusmisepühad — 3 päeva, kevadepüha — 1. mai, taevaminemisepüha — ristipäev, nelipühad — 2 päeva, võidupüha — 23. juuni, jaanipäev — 24. juuni, usupuhastusepüha — 31. oktoober, surnutepüha ja jõulupühad — 3 päeva) on kauplustes ja äriettevõtetes kauplemine keelatud, arvatud välja selles sundmääruses tähendatud erandid.

Vaiksel laupäeval, jõululaupäeval (24. dets.), vanalaastal (31. dets.), nelipüha laupäeval ja võidupüha laupäeval (22. juunil) on käesoleva sund-

määruse põhjal kauplemiseks avatud kauplustel ja äriettevõtetel lubatud kaubelda ajani, mis on määratud Pühade ja puhkepäevade seaduse (RT 105 — — 1934, art. 827) *) alusel antud vastavate määrustega.

1. **Väljavõte Pühade ja puhkepäevade seadusest.**
RT 24 — 1937.

§ 2. Töö lõpetatakse kell 12 päeval:
1. vaiksel laupäeval;
2. jõululaupäeval (24. detsembril);
3. vanal-aastal (31. detsembril);
4. nelipüha laupäeval;
5. võidupüha laupäeval.

Käesolevas paragrahvis loetletud päevadel võib töö peale kella 12 jätkuda ainult neis käitistes, kus töötamine on lubatud pühadel ja pühapäevadel Tööstusettevõtete nädala puhkepäevade seaduse (RT 4 — 1926) § 4 põhjal, ja tööde alal, mis nähtud ette sama seaduse § 6 põhjal koostatud nimekirjades. Nelipüha laupäeval ja võidupüha laupäeval võib töö jätkuda ka põllumajanduses.

Sotsiaalminister võib, kuulanud ära Kaubandus-Tööstuskoja ja Tööliskoja arvamuse, pikendada tööaega ka muude seltskondlikkudes huvides elanikkude tarviduste rahuldamiseks tehtavate tööde alal. Nende tööde nimekiri avaldatakse Riigi Teatajas.

Viimasel pühapäeval enne jõululaupäeva võivad kauplused olla avatud ja kaubelda kella 12 kuni kella 16, arvatud välja need kauplused, mille kauplemiseaeg pühapäevadel käesoleva määrusega teisiti on korraldatud.

2. **Seltskondlikkudes huvides elanikkude tarviduste rahuldamiseks tehtavate tööde nimekiri, mille jätkamine on lubatud pärast kella 12 päeval suurte pühade laupäevadel.**
RT 38 — 1937.

Antud Sotsiaalministri poolt 7. mail 1937 peale Kaubandus-Tööstuskoja ja Tööliskoja arvamuse ärakuulamist Pühade ja puhkepäevade seaduse (RT 24—1937) § 2 põhjal

*) Kehtivuse kaotanud; kehtib Pühade ja puhkepäevade seadus RT 24 — 1937.

Vaiksel laupäeval, jõululaupäeval, vana-aastal (31. dets.), nelipüha laupäeval ja võidupüha laupäeval luban töötada:

kuni kella 14

kauplustes, välja arvatud toiduainetekauplused linna administratiivpiires, ja kondiitritööstustes;

kuni kella 16

veskites väljaspool linna administratiiv-piire;

kuni kella 17

kauplustes väljaspool linna administratiiv-piire, toiduainetekauplustes linna administratiiv-piires, riiete kiirpressimis- ning puhastamiskäitistes ja juukselõikamis- ja habemeajamiskäitistes;

kuni kella 21

saunades;

kuni kella 22

söögimajades, restoranides ja kohvikutes;

piiramatult

majateenistuses, võõrastemajades, pansionides ja nendega seotud einelaudades, võõrastemajas või pansionis peatuvate võõraste teenimise töödel, raudteejaamades või rongidel asuvates einelaudades ja kirjanduse ja ajakirjanduse kioskites, haigeravilates ja varjupaikades.

Erandina võidupüha laupäeval ja vana-aastal luban töötada piiramatult teatrites, kinodes, restoranides, kohvikutes ja teistes lõbustuskohtades ja nelipüha laupäeval restoranides ja kohvikutes.

Käesolev nimekiri hakkab kehtima avaldamisega ja ühtlasi kaotavad kehtivuse:

Teedeministri poolt 7. juunil 1934 antud Seltskondlikkudes huvides elanikkude tarviduste rahuldamiseks tehtavate tööde nimekiri, mille jatkamine on lubatud pärast kella 12 päeval suurte pühade laupäevadel (RT 51 — 1934) ja selle nimekirja muudatus (RT 103 — — 1935).

§ 4. III järgu äritunnistustega toiduainetekauplused, vürtspoed ja tarvitajateühisuste kauplused, kui neis ei leidu müügilolevas kaubas riiet, nahka, jalanõusid ja rauakaupa, võivad olla avatud ja kaubelda:

1) äripäevadel kella 6 kuni kella 18 ja

2) pühapäevadel, riiklikkudel pühadel ja puhkepäevadel, arvatud välja uueaasta-päev, kolmekuningapäev, iseseisvusepäev, palvepäev, suurreede, esimene ülestõusmisepüha, kevadepüha, tae-

vaminemisepüha, esimene nelipühapäev, jaanipäev, usupuhastusepüha, surnutepüha ja esimene jõulupüha — 1. septembrist 1. maini kella 7 kuni kella 9 ja 1. maist 1. septembrini kella 6 kuni kella 8.

Lihakauplused võivad olla avatud ja kaubelda äripäevadel 1. maist 1. oktoobrini kella 6 kuni kella 16.30. Ülejäänud osas lihakauplused alluvad käesolevas paragrahvis tähendatud aegadele ja tingimustele.

Pirital (linnapoolses osas) on kauplemine lubatud — äripäevadel kella 7 kuni kella 19 ja pühapäevadel, riiklikkudel pühadel ning puhkepäevadel, arvatud välja ülestõusmise-, nelipüha- ja jõulupühade esimesed päevad, kella 8 kuni kella 9.30 ja kella 15 kuni kella 18.

§ 5. Iga kaupluse kohta on maksev ainult üks, lühim kauplemiseaeg, hoolimata sellest, et seal kaubeldakse mitmet liiki kaupadega ja äritunnistustega. Pärast lühima kauplemisaja lõppu pole lubatud samas ruumis jätkata kauplemist kaupadega, mis võimaldavad pikemat kauplemiseaega.

§ 6. Alkoholiste jookide kohaltarvitamise õigusega müügiasutiste einelauad võivad olla avatud kauplemiseks ajal, mis on määratud Alkoholimüügi seaduses ettenähtud korras (RT 16 — 1935, art. 154).

Väljavõte Alkoholimüügi seadusest.
RT 16 — 1935.

§ 3. Piirituse ja alkoholiste jookide müük on keelatud palvepäeval, suurreedel, esimesel ülestõusmise pühal, esimesel jõulupühal ning valimiste või rahvahääletuste päevadel hääletamise ajal kogu riigis, samuti kohalikkude omavalitsuste volikogude valimiste päevadel hääletamise ajal valimise piirkonnas.

See eeskiri ei käi piirituse ega alkoholiste jookide suurmüügi kohta tehastest ja ladudest, kuivõrd see toimub edasimüüjaile.

§ 42. Piirituse ja alkoholiste jookidega kauplemine ainult väljaviimise õigusega kauplustes, kus peaasjalikult kaubeldakse muude kaupadega, võib toimuda

samal ajal, mil sellekohaste määruste järgi on lubatud kauplemine muude kaupadega, välja arvatud § 3 ettenähtud päevadel.

§ 44. Load alkoholiste jookide müügiks trahteriärides ja kohaltarvitamise õigusega kauplustes annab maksudevalitsuse direktor, ära kuulates linnades — kohaliku linnavolikgu ja valdades — kohaliku vallavolikogu, samuti kohaliku prefekti arvamuse.

Load alkoholiste jookide müügiks kaitseväe ja kaitseliidu kogudes ja kodudes antakse Kaitseministeeriumi, piirivalve ja politsei kogudes ja kodudes — Siseministeeriumi, raudteejaamades, rongidel ja laevadel — Teedeministeeriumi nõusolekul.

§ 53. Nendel päevadel, mil see ei ole keelatud (§ 3), võib alkoholiste jookide müük kohaltarvitamise õigusega müügiasutistes toimuda:

1) trahteriärides ja kohaltarvitamise õigusega õllekauplustes, samuti näituste einelaudades — kella 7 kuni kella 23;

2) kohaltarvitamise õigusega veinikauplustes ning linnades linnavalitsuse ja maal kohaliku vallavalitsuse poolt eriti määratud trahteriärides — kella 9 kuni kella 1 öösel;

3) linnades politseivalitsuse poolt pärast linnavalitsuse arvamuse ärakuulamist eriti määratud trahteriärides — kella 9 hommikul kuni järgmise päeva kella 6 hommikul;

4) suvituskohtades politseivalitsuse poolt pärast kohaliku omavalitsuse arvamuse ärakuulamist eriti määratud trahteriärides — 1. maist kuni 1. oktoobrini kella 10 hommikul kuni kella 3 öösel;

5) seltside, ühingute, klubide või muude koondiste pidude einelaudades — kella 12 päeval kuni kella 3 öösel.

Seltside, ühingute, klubide või muude koondiste poolt korraldatavate tähtsamate pidude puhul võib kohaliku prefekti või viimase volitusel kohaliku politseikomissari loal p. 1, 2, 4 ja 5 ettenähtud müügiasutistes alkoholiste jookide müük kesta kuni järgmise päeva kella 6 hommikul.

Pühapäevadel ja pühadel ei või alkoholiste jookide müük käesolevas paragrahvis tähendatud müügiasutistes alata enne kella 12.

Kohalikkudel omavalitsustel ei ole õigust neid müügiaegu piirata.

§ 54. Kohaltarvitamise õigusega müügiasutistes võivad võõrad enne alkoholiste jookide müügiaja lõppu ostetud jooke tarvitada ja müügiasutise ruumides viibida veel tunni aja jooksul, arvates müügiaja lõpust.

§ 55. Alkoholiste jookide müügi ning tarvitamise tunniaja ja korra § 44 teises lõikes ettenähtud müügiasutistes määrab vastav minister.

Teedeministri määrus alkoholiste jookide kauplemise aja ja korra kohta raudteejaamade, rahvuvaheliste vagunite ja laevade einelaudades.

RT 45 — 1930.

§ 1. Piirituse ja alkoholiste jookide müügi seaduses ettenähtud päevadel on alkoholiste jookide müük lubatud: raudteejaamade einelaudades — igal ajal, mil jaama ruumid avatud reisijaile, rahvusvaheliste vagunite einelaudades — kui vagun on avatud reisijaile, laevade einelaudades — laeva sõidu ajal ning kaks tundi enne laeva väljasõitu sadamast ja kaks tundi pärast laeva sissesõitu sadamasse.

§ 2. Alkoholiste jookide müük on lubatud raudteejaamade einelaudades kohaltarvitamiseks ja väljaviimiseks, rahvusvaheliste vagunite ja laevade einelaudades ainult kohaltarvitamiseks.

§ 3. Kui mobilisatsiooni või kaitseväeosade vedude korral Kaitseministeeriumi esindaja nõuab, tuleb vastavates raudteejaamade einelaudades katkestada alkoholiste jookide müük.

§ 4. Kui laeval asub noorsõdureid (nekruteid) või sõdureid üle 25 inimese, on alkoholiste jookide müük laeva einelauas täielikult keelatud.

§ 5. Neil päevil, mil alkoholiste jookide müük keelatud, peab einelauas selle kohta välja pandama trükitud silt.

§ 7. Alkoholiste jookide müügi õiguseta trahteriasutised, kellel on I järgu äritunnistus, võivad kaubelda äripäevadel, pühapäevadel ja pühadel, arvatud välja ülestõusmise- ja jõulupühade esimesel päeval, kella 9 kuni kella 24.

Kõigil vähema kui I järgu äritunnistusega varustatud alkoholiste jookide müügi õiguseta trahteriasutistel on lubatud kaubelda äripäevadel, pühapäevadel ja pühadel, arvatud välja ülestõusmise- ja jõulupühade esimesel päeval, kella 7 kuni kella 22.

Alkoholiste jookide müügi õiguseta trahteriasutised, äritunnistuste järgu peale vaatamata, mis asuvad Narva maanteel, alates kitsarööpmelisest raudteest Kadrioru poole, Pirita teel, Veizenbergi

tänaval, Koidula tänaval — Narva maantee ja Poska tänava vahel — ja Poska tänaval — Koidula tänava ja Narva maantee vahel — on lubatud kaubelda äripäevadel, pühapäevadel ja pühadel, arvatud välja ülestõusmise- ja jõulupühade esimesel päeval, kella 9 kuni kella 24.

§ 8. Trahteriasutised, kui nad sisemiselt on ühendatud muu liiki kauplustega, alluvad kauplemiseaja suhtes määrusele, mis on nähtud ette kauplusele, millega trahteriasutised on ühendatud.

Väljavõte Trahteriäride liikide täiendamise ja omavalitsustele trahterimaksu tulude kindlustamise seadusest.

RT 105 — 1928.

I.

Trahteriäri seaduse (VSK XII k. 2. j.) §§ 5, 7 ja 25 muudetakse ja pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 5. Trahteriärideks ruumide väljaüürimiseta loetakse: trahterid, restoranid, raudteejaamade, laevade, teatrite, näituste, klubide, seltside, ühingute jne. einelauad; söögimajad, teemajad, kohvikud ja muud sarnased ettevõtted; kondiitriärid, kui neis müüakse toiduaineid kohaltarvitamiseks; õlle või marjaveinide kohaltarvitamise õigusega müügikohad, kui neis kaubeldakse soojade toitudega.*)

§ 7. Trahteriärideks ei loeta: 1) ettevõtteid, kus kaubeldakse olgugi kohaltarvitamiseks tee, piima, piimasaaduste ja igasugu karastavate jookidega, nagu kali, limonaad, selters jne., kui seal peale leiva ja maiustuste ei kaubelda muude toitudega ja suupistetega; 2) rahvusvaheliste vagunite einelauad; 3) heategeva ning üldkasuliku otstarbega toimepandavate pidude einelauad õlle- ja veinimüügiga või selleta; 4) õlle või marjaveinide kohaltarvitamise õigusega müügikohad külmade toitude ja suupistete müügiga.

*) Trahteriäri seaduse (VSK XII k. 2. j.) § 6 põhjal trahteriärideks ruumide väljaüürimisega loetakse: võõrastemajad, sissesõiduhovid ja -majad, kõrtsid, samuti toitmisega väljaantavad mööbleeritud toad ja korterid, kui ühe peremehe poolt antakse välja üle kuue toa ja t. s.

§ 9. Kauplemine on lubatud puuviljakauplustes, kus kaubeldakse ainult karastavate jookidega, puuviljaga, marjadega, maiusasjadega, küpsistega, paberossidega ja tikkudega, äripäevadel 1) 15. aprillist 15. oktoobrini kella 10 kuni kella 22 ja 2) 15. oktoobrist 15. aprillini kella 9 kuni kella 21.

Pühapäevadel, riiklikkudel pühadel ja puhkepäevadel, arvatud välja ülestõusmise- ja jõulupühade esimesed päevad, 1) 15. aprillist 15. oktoobrini kella 17 kuni kella 22 ja 2) 15. oktoobrist 15. aprillini kella 16 kuni kella 21.

Kioskites, kus kaubeldakse ülaltähendatud ainetega, on kauplemine lubatud äripäevadel, pühapäevadel, riiklikkudel pühadel ja puhkepäevadel, arvatud välja ülestõusmise- ja jõulupühade esimesed päevad, 1) 15. aprillist 15. oktoobrini kella 10 kuni kella 22 ja 2) 15. oktoobrist 15. aprillini kella 9 kuni kella 21.

Kioskites, mis asetsevad Narva maanteel, alates kitsarööpmelisest raudteest Kadrioru poole, Pirita teel, Veizenbergi tänaval, Koidula tänaval — Narva maantee ja Poska tänava vahel — ja Poska tänaval — Koidula tänava ja Narva maantee vahel — on lubatud kaubelda 1. maist 1. oktoobrini kella 11 kuni kella 23 ja 1. oktoobrist 1. maini, arvatud välja ülestõusmise- ja jõulupühade esimesed päevad, kella 9 kuni kella 21.

§ 10. Ajalehtede ja ajakirjade müük linna piirkonnas on lubatud äripäevadel, pühapäevadel ja pühadel, arvatud välja ülestõusmise-, neli- ja jõulupühade esimesed päevad, kella 7 kuni kella 22.

Rahva koosviibimise kohtades, nagu teatrites, restoranides, sadama ja omnibustel sõitjate ooteruumides ja teistes sarnastes kohtades võib müüa ajalehti ja ajakirju niikaua kui need kohad on rahvale avatud.

Samadel aegadel on lubatud kaubelda alalistel

ajalehtede ja ajakirjade müügikohtadel ka paberossidega ja tikkudega. *)

§ 11. Lillekauplustes on kauplemine lubatud: äripäevadel § 2 määratud ajal ning pühapäevadel, riiklikkudel pühadel ja puhkepäevadel, arvatud välja ülestõusmise-, neli ja jõulupühade esimesel päeval, 15. oktoobrist 15. aprillini kella 10 kuni kella 13 ja 15. aprillist 15. oktoobrini kella 9 kuni kella 12.

§ 12. Teatrites ja kinoruumides, spordiplatsidel, hippodroomil, näitustel jne. asuvates kioskites, kus kaubeldakse ainult karastavate jookidega, puuviljaga, maiusainetega, küpsistega ja paberossidega ning tikkudega, on kauplemine lubatud igal ajal, pühade peale vaatamata, millal need kohad on rahvale avatud.

§ 13. Näitustel ja heategeva otstarbega näitemüükidel on kauplemine lubatud igal ajal, pühade peale vaatamata, kuid kauplemine ei tohi kesta üle 12 tunni öö-päeva kohta.

§ 14. Käesolev sundmäärus peab olema pandud välja igas kaupluses ja äriettevõttes nähtaval kohal.

§ 15. Käesolev sundmäärus hakkab maksma kaks nädalat pärast avaldamist Riigi Teatajas.

Selle maksmahakkamisega kaotavad maksvuse: 1) Tallinna Linnavolikogult 20. mail 1931 vastuvõetud „Määrus kauplemiseaja kohta Tallinna linnas" (RT 47 — 1931, art. 364), 2) Tallinna Linnavolikogult 16. septembril 1931 vastuvõetud „Muutmise määrus määrusele kauplemiseaja kohta Tallinna linnas" (RT 77 — 1931, art. 596), 3) Tallinna Linnavolikogult 16. novembril 1932 vastuvõetud „Täiendamise määrus määrusele kauplemiseaja kohta Tallinna linnas" (RT 93 — 1932, art. 733)

*) Ajalehtede müügi kohta vaata ka „Sundmäärus ajalehtede müügi kohta tänavatel ja avalikkudel platsidel ning kohtadel" (RT 89/90 — 1925).

ja 4) Tallinna Linnavolikogult 31. mail 1933 vastuvõetud „Kauplemiseaja määruse täiendamise määrus (RT 48 — 1933, art. 185).

Nr. 22. Tallinna Linnavolikogu poolt 26. juunil 1935 vastuvõetud ja Siseministri poolt 19. juulil 1935 kinnitatud

Tallinna turgudel kauplemise sundmäärus.

RT 66 — 1925.

Alus: Linnaseaduse § 108 p. 9.

A. Turuplatsid ja kauplemise aeg.

§ 1. Turgudeks Tallinnas määratakse järgmised platsid ja kohad:

a) plats Jaani tänava[1]), Estonia puiestee, Draamateatri, Estonia teatri ja lasingu vahel nimega „Uus turg";

b) plats S. Juhkentali[2]) ja Lutri tänavate vahel, nimega „Laadaplats";

c) plats Võrgu tänava kohal kuni kalasadamani, nimega „Kalarand";

d) karjahoov tapamaja juures;

e) plats Balti puuvilla vabriku juures, nimega „Sitsi turg";

f) plats Kopli tänaval, Böckeri tehaste teelahkmel, nimega „Kopli turg".

Tallinna Linnavolikogu otsusega 22. jaanuarist 1936 1936 (RTL 13 — 1936) on need tänavad ümbernimetatud järgmiselt:

[1]) Jaani — Pärnu maantee.

[2]) Suur Juhkentali — Liivalaia.

§ 2. Kauplemine turgudel sünnib iga päev, peale nädalapühade ja seaduses määratud pühade ning puhkepäevade.

Märkus: Erand on nähtud ette § 4 p. b.

Väljavõte Pühade ja puhkepäevade seadusest
RT 24 — 1937.

§ 1. Riiklikkudeks pühadeks ja puhkepäevadeks loetakse järgmised päevad:
1. uusaasta (1. jaanuar);
2. kolmekuningapäev (6. jaanuar);
3. iseseisvuspäev (24. veebruar);
4. palvepäev;
5. suur reede;
6. ülestõusmispühad, 3 päeva;
7. kevadepüha (1. mai);
8. taevaminemispüha (ristipäev);
9. nelipühad, 2 päeva;
10. võidupüha (23. juuni);
11. jaanipäev (24. juuni);
12. usupuhastuspüha (31. oktoober);
13. surnutepüha;
14. jõulupühad, 3 päeva.

§ 2. Töö lõpetatakse kell 12 päeval:
1. vaiksel laupäeval;
2. jõululaupäeval (24. detsembril);
3. vana-aastal (31. detsembril);
4. nelipüha laupäeval;
5. võidupüha laupäeval;

Käesolevas paragrahvis loetletud päevadel võib töö peale kella 12 jätkuda ainult neis käitistes, kus töötamine on lubatud pühadel ja pühapäevadel Tööstusettevõtete nädala puhkepäevade seaduse (RT 4—1926) § 4 põhjal, ja tööde alal, mis nähtud ette sama seaduse § 6 põhjal koostatud nimekirjades. Nelipüha laupäeval ja võidupüha laupäeval võib töö jätkuda ka põllumajanduses.

Sotsiaalminister võib, kuulanud ära Kaubandus-Tööstuskoja ja Tööliskoja arvamuse, pikendada tööaega ka muude seltskondlikkudes huvides elanikkude tarviduste rahuldamiseks tehtavate tööde alal. Nende tööde nimekiri avaldatakse Riigi Teatajas.

§ 3. Kauplemine Uuel turul algab 1. aprillist 30. septembrini kell 6 ja 1. oktoobrist 31. märtsini

kell 7 ja kestab kuni kella 13. Enne nimetatud kellaaega platsile ilmumine ,kauplemise platside äramärkimine, ja pärast kauplemisaja lõppu platsil viibimine on keelatud.

§ 4. Kauplemine Laadaplatsil on lubatud:

a) heintega, õlgedega, elusate põrsastega ja muude väikeloomadega ning lindudega samal ajal, mil kauplemine kestab Uuel turul;

b) igasugu muu kaubaga äripäeval kella 8 kuni kella 18 ja nädalapühadel kella 11 kuni kella 15. Enne nimetatud kellaaega platsile ilmumine, kauplemise platside äramärkimine ja pärast kauplemisaja lõppu platsil viibimine on kauplejaile keelatud.

Märkus: Peale § 3 ja 4 ettenähtud kauplemise aja lõppu on kauplejail aega vankrite ja laudade äraviimiseks 20 minutit.

§ 5. Kauplemine Kalarannas on lubatud päevatõusust päevaloodeni.

§ 6. Kauplemine Kopli ja Sitsi turgudel on lubatud äripäevil 1. aprillist 30. septembrini kella 7 kuni kella 17 ja 1. oktoobrist 31. märtsini kella 7 kuni kella 15.

§ 7. Kauplemine elusloomadega tapamaja karja -hoovis ja tapetult sisse toodud loomade lihaga liha järelevaatuse punktis on lubatud: 1. aprillist 30. septembrini — äripäevil kella 5.30 kuni kella 14; laupäevil ja pühade eelpäevil kella 5.30 kuni kella 13; 1. oktoobrist 31. märtsini — äripäevil kella 6.30 kuni kella 15; laupäevil ja pühade eelpäevil kella 6.30 kuni kella 14; jõulu laupäeval, vana aasta päeval, kevadepüha laupäeval kella 6.30 kuni kella 12; suvistepüha laupäeval kella 5.30 kuni kella 11.

Arstliku järelevaatuse all oleva lihaga kauplemine on keelatud. Tapamajas võivad liha osta ainult isikud, kellele tapamaja juhatuse poolt on antud tapamajas käimiseks kirjalikud load. Load annab tapamaja juhatus: äritunnistusega varus-

tatud lihakauplejaile ja nende teenijaile ühe aasta peale ja isikuile, kes soovivad tapamajast liha osta oma tarviduseks — kuni kolme päeva peale.

B. Turukaubad.

§ 8. Turgudel lubatakse kaubelda järgnevate kaupadega:

a) Uuel turul, Kopli ja Sitsi turgudel toiduks tarvitatavate ainetega toores, pooltoores või konserveeritud olekus, elavate lilledega, puu- ja ehitusmaterjaliga, kodukeedetud seebiga. Käsitöösaadustega linnavolikogu erilisel loal.

Kauplemine on keelatud kondiitri-, pagarisaadustega, lahtise šokolaadiga ja igasugu valmistehtud toitudega, välja arvatud leib, lihtne sai ja kohv. *)

b) Laadaplatsil —

I. heintega, õlgedega, elusate põrsastega ja muude elusate väikeloomadega ja lindudega;

II. igasugu tarvitatud asjadega ja alalistel platsidel ka uute kaupadega, välja arvatud taskukellad, kuld- ja hõbeasjad, kalliskivid;

III. käsitöölistel, kellel alalist platsi ei ole, oma käsitöötoodetega linnavalitsuse poolt näidatud kohtadel.

Toiduainete müük Laadaplatsil on keelatud, erandina on lubatud müüa karastavaid jooke, sooja kohvi ja saia kohal tarvitamiseks.

c) Kalarannas — värskete, soolatud ja suitsetatud kaladega.

---

*) Tallinna Linnavolikogu otsusega 18. septembrist 1935 on lubatud kaubelda turgudel alalistel platsidel trikoopesuga, sukkadega ja sokkidega, põlledega, tuvlitega, puust köögitarvetega, korvidega, paberist lambivarjudega, kunstlilledega ja pärgadega. Lubatud on kaubelda ainult neil isikuil, kes kuni otsuse tegemiseni tegelikult Uuel turul kaubelnud. Uusi kauplejaid loetletud esemetega turule ei lubata.

Ajutiselt on lubatud kaubelda ka saiadega, pirukatega, kuivikutega, seepidega ja metsarohtudega.

d) Linna tapamaja juures asuvas karjahoovis — elusloomadega ja liha järelevaatuse punktis sinna loomaarstlikule järelevaatusele toodud tapetult sissetoodud loomade lihaga; muu kaubaga kauplemine tapamajas on keelatud.

e) Turgudel, avalikkudel platsidel ja tänavatel on keelatud kaubelda puude ja põõsaste okstega, välja arvatud hariliku kuuse (picea excelsa), kadaka, paju, lepa, kase, sireli, tominga ja jasmini oksad.

§ 9. Kauplemine tänavatel ja platsidel väljaspool turuplatse on keelatud. Erandid sellest võib teha Linnavalitsus.

Väljaspool linna ringpuiesteed, nii palju kui see ei ole liiklemise kohta käiva sundmäärusega vastolus, on lubatud müüa tänavatel koormatelt kartuleid.

Linnavalitsus võib peale turuplatside lubada müüa kindlaksmääratud kohtadel: aeg- ja puuvilja, marju, õunu, kompvekke paberites, karastavaid jooke. Isikud, kes neil kohtadel kauplevad, peavad kauplemise ajal kaasas kandma Linnavalitsuse poolt antud tunnistuse (loa) ega tohi seda edasi anda.

D. Turu ülevaatus ja kauplejad.

§ 10. Kauplemine turgudel sünnib linna majandusosakonna korraldusel, otseseks kauplemise järelevaatajaks on turuülevaataja, tema abid ning teised Linnavalitsuse poolt selleks määratud ametnikud.

§ 11. Turuülevaataja ja tema abid, kelle korraldusi kauplejad peavad täitma, juhatavad müüjatele nende kauplemiskohad kätte. Kauplejat või müüjat, kes asub teisele kauplemiskohale, kui temale turuülevaataja poolt kätte näidatud, on turuülevaatajal õigus määratud kohale ümber paigu-

tada. Kauplemise otstarbel kaupa turul ringi kanda on keelatud.

§ 12. Turukauplemise järelevalve ametnikel on õigus toiduainetest läbivaatamiseks proove võtta.

§ 13. Turul kauplemine on keelatud isikuile, kes põevad mingisuguseid nakkushaigusi. *)

Väljavõte Elatisvahendite seadusest.
RT 81 — 1934.

§ 19. Isikutel, kes põevad nahahaigusi, paiseid, nakkushaigusi või kes on nakkushaiguste-kahtlased või nakkushaiguste idude kandjad, või kelle elukorteris on ägedaid nakkushaigusi põdevaid haigeid, on keelatud toidu- või maitseainete või nendega kokkupuutuvate tarbeasjade alal töötamine.

§ 14. Kaupleja, kes soovib kasutada alalist platsi turul, peab linnavalitsuselt võtma isikliku kauplemise loa. Loa edasiandmine on keelatud ja edasiandmise korral kaotab luba maksvuse. Kaubelda võivad ilma kõrvaliste abijõududeta ainult need alalised kauplejad, kelle nimele on antud isiklik kauplemise luba. Linnavalitsusel on õigus nõuda kauplejailt politsei nõusoleku tunnistust kauplemiseloa saamiseks. Linnakassa poolt välja antud numbrid peab välja pandama nähtavale kohale.

§ 15. Kauplejad on kohustatud pidama nendele määratud kauplusplatsi ja selle ümbruse korras ja puhta. Jätteid maha loopida on keelatud ja nende tarvis peab kauplejail olema korvid.

§ 16. Linnavalitsusel on õigus võtta vaheltkauplejailt, kes turul alalist platsi tarvitavad, platsiraha ka päevaviisi.

§ 17. Iga päev pärast kauplemise lõpetamist kauplejad peavad ära koristama kauplusplatsidelt telgid, lauad, kastid ja kõik muud asjad ning kaubad.

---

*) Nakkushaigusteks loetavate haiguste nimestik on toodud Nakkushaiguste vastu võitlemise määruses (RT 24—1932) —v. Sundmääruste Kg. I lhk. 107.

E. Kauplemise kord turgudel.

§ 18. Toiduainetega kauplemine turul võib toimuda ainult vastavate ainete kohta maksvates seadustes ja määrustes ettenähtud alustel ja korras.

Väljavõte Elatisvahendite seadusest.
RT 81 — 1934.

§ 17. Toidu- ja maitseainete liikvele laskmisel tuleb täita kõiki tervishoiu nõudeid ja hoolitseda suurima puhtuse eest.
Eriti on kohuslikud järgmised nõuded:
1)
2) kõik toidu- ja maitseainete liikvelelaskmisel viimastega kokkupuutuvad anumad, nõud, pakised, mähised ja teised sarnased asjad peavad olema heas seisukorras ja puhtad.

§ 19. Turuletoodavad kaubad tuleb asetada nõnda, et ühte seltsi kaubad asuksid ligistikku üksteise kõrval ja ühes reas. Kõnni- ja läbisõiduteedele kaupade asetamine ja seal kauplemine on keelatud. Koormad kui ka kärud tuleb nii üles seada, et jääks vabaks rahva jaoks määratud läbikäigud. Läbikäigukohta ei tohi tarvitada läbisõiduks. Kaubad veoriistadel, kärudel ja lahtistel laudadel tuleb korraldada eriridadesse. Rakkest lahti võetud hobuste hoidmine on turul keelatud. Kauplemise lõpetamisel või katkestamisel on keelatud jätta turuplatsile veoriistu. Vaheltkauplejad peavad olema eraldatud omakasvatatud ehk omavalmistatud saaduste müüjaist.

§ 20. Kaupluslauad ei tohi olla pikemad kui 1,50 meetrit, laiemad kui 0,75 m; lauad asetatakse kauplusplatsidele, pikuti kõnnitee äärde. Veoriista pealt kauplejail on keelatud laudu üles seada või neid veoriista külge kinnitada. Veoriistade omanikud on kohustatud korraldama veoriistu nii, et turulised oleks kaitstud määrdumise ja muda eest.

§ 21. Elusaid linde võib turul ainult korvides või puurides hoida. Puurides peab olema lindude jaoks alati veenõu veega. Puurid ja korvid peavad olema nii kõrged, et linnud seal vabalt seista võivad.

Puurid ja korvid ei tohi olla lindudega liiga täidetud.

§ 22. Õõnesmõõtude (tsetverik, karnits, liiter jne.) tarvitamine on keelatud, välja arvatud 20 ltr. mõõt.

Märkus: Käesolev paragrahv hakkab maksma 1. juulist 1936.

§ 23. Turuletoodav liha peab olema Tallinna linna tapamajas läbi vaadatud ja tembeldatud. *)

1. **Väljavõte Liha ja lihasaaduste valmistamise ja turustamise määrusest.**

RT 91 — 1935.

§ 2. Liha nimetuse all mõistetakse inimeste toiduks tarvitatavate soojavereliste loomade kehaosasid ja orgaane, nagu: lihased, rasv, keel, süda, kops, maks, neerud, aju, kõri, põrn ja veri.

§ 3. On lubatud müügiks ja inimeste toiduks turustada veise, sea, lamba, kitse, hobuse, eesli, kodujänese ja toiduks kõlbulikkude kodu- ja metslindude ning metsloomade liha.

2. **Väljavõte Tapaloomade ja liha loomaarstilise järelevaatuse ja tapamajaasjanduse määrusest.**

RT 12/13 — 1924; RT 27 — 1934.

§ 32. Pärast loomaarstlikku järelevaatust tembeldatakse liha kas iseäralise värvi- või põletustempliga. Templivärvina tuleb tarvitada hästi pealseisvat, tervisele kahjutut, sinist või violetset värvi. Templid peavad kõigis Vabariigi tapamajades ja lihajärelevaatuse asutustes olema ühekujulised ja nende kuju kinnitab Loomatervishoiu Osakond.

§ 33. Loomaarsti poolt inimese toiduks kõlbulikuks ja täisväärtuslikuks tunnistatud ja omanikule kitsendamata väljaantav liha märgitakse ära ringikujulise tempiga, mille läbimõõt peab olema 5 cm. ja millel on tähendatud tapamaja või lihajärelevaatusasutuse nimetus.

§ 34. Loomaarsti poolt vähemväärtuslikuks tunnistatud liha märgitakse ära võrdkujulise kolmenurgelise tempiga, mille külgede pikkus on 6 cm. ja milles

*) v. Määrus liha järelevaatuse ja tapamajade kohta (RT 26—1932; 59—1936) Sundm. Kg. I lhk. 58.

peab olema peale tapamaja ja lihajärelevaatusasutuse nimetuse ka sõna „vähemväärtusline".

§ 35. Sissetoodud liha märkimiseks tarvitatavad templid on samakujulised nagu § 33 ja 34 tähendatud, kuid tema ringi ümbritseb nelinurk.. Tapamajas tapetud kui ka sissetoodud vähemväärtusline liha tembeldatakse ühesuguse kolmenurgelise templiga.

§ 36. Tingimusi kõlbulikuks tunnistatud (tapamajas tapetud kui ka tapetult sisse toodud) ja steriliseeritud liha märkimiseks tarvitatav tempel on ovaalkujuline, mille ristläbimõõt on 4 cm. ja pikutiläbimõõt on 6 cm. Sellel templil peab peale lihajärelvaatusasutuse nimetuse olema sõna „steriliseeritud". Tingimusi kõlbulikuks tunnistatud liha tembeldatakse punase värviga.

§ 37. Hobuseliha tempel on neljanurgeline püstkülik, küljed 4 cm. : 6 cm., milles peale tapmise koha nimetuse peavad olema sõnad: „Hobuseliha".

§ 24. Turuletoodav liha peab olema puhtail veoriistul puhtais, seestpoolt inglistinaga kaetud plekiga löödud nõudes ja puhta valge riidega kaetud. Isikuil, kes lihaga kauplevad, peab olema puhas valge põll ees ja liha peab kaetama puhta valge riidega; niisama peavad olema puhtad rätikud, noad, kirved, kaalupommid, nuiad jne. Maaelanikkude poolt tapetult turuletoodav liha peab olema pakitud puhtasse valgesse riidesse ja ei tohi veoriistal olla asetatud kõrvuti ainetega, mis võivad rikkuda liha maitset ja lõhna.

Märkus: Valgetes puhtates põlledes peavad olema kõik kauplejad, välja arvatud maaelanikud, kelle veoriistade kohta ei ole maksvad § 24 tähendatud nõuded.

§ 25. Värskelt liha turule tuua on keelatud väiksemates tükkides kui looma veerandid, kuid müüa on lubatud igasuurustes tükkides. Erandina on alalistel lihaga kauplejail lubatud turule tuua ka väiksemaid tükke, millel Tallinna tapamaja templi jäljed.

§ 26. Lihaga ja lihasaadustega turul alalistel platsidel kauplemiseks antakse luba ainult isikuile, kelle veoriist, müügilaud ja kodune liha hoiuruum tervishoiulise järelevalve poolt on vaadatud järele

ja tunnistatud vastavaks linnavolikogu poolt 18. märtsil 1925 vastu võetud ning Riigi Teatajas Nr. 75/76 — 1925 avaldatud määruse „Lihakaupluste ruumide, lihamüügi ja veo kohta" § 9, 10, 11, 16, 17, 18 ja 19*).

Väljavõte Liha ja lihasaaduste valmistamise ja turustamise määrusest RT 91 — 1935.

§ 14. Kõik isikud, kes otseselt tegelevad liha turustamisega ja lihasaaduste valmistamisel, alluvad alalisele arstlikule kontrollile. Liha- ja lihasaadustega kauplejad ja väljavedajad peavad laskma ennast järele vaadata arsti poolt iga kolme kuu järgi, lihasaadusi valmistavates asutistes töötavad isikud vähemalt üks kord kuus. Arst teeb järelevaatuse kohta märkuse sellekohasesse eriraamatusse, ära tähendades järelevaatuse aja (kuupäeva ja aasta), järelevaadatava nime ja perekonnanime, vanuse ja tervisliku seisukorra ja arsti allkirja .

§ 27. Värske liha müük turul vähesel määral on keelatud 15. maist kuni 31. augustini.

§ 28. Soolatud ja suitsetatud liha ning suitsetatud vorstide müük on turul lubatud igal aastaajal. Soolatud liha all mõistetakse liha, mis sisaldab vähemalt 3% keedusoola.

§ 29. Elusaid kalu peab turul hoitama veega täidetud nõudes.

§ 30. Turgudel on lubatud sõita kuni nelja kilomeetrilise tunnikiirusega.

§ 31. Turul on loomade tapmine, paljaksnoppimine, nülgimine ja sisikondade väljavõtmine keelatud. Erandina on lubatud tapetud vasikate nülgimine.

§ 32. Toiduaineid lahtiselt maa peal hoida on keelatud.

§ 33. Turgudel on keelatud igasugu vaatepiltide-näitamine, mänguriistadel reklaamiks mängimine, reklaamide ülesseadmine jne.

*) Kaotanud kehtivuse; kehtib Lihaga kauplemise sundmäärus (RT 12 — 1936) — v. Sundm. Kg. I, lhk. 41.

Laadaplatsil on muusikariistade müüjail lubatud muusikariistu demonstreerida.

§ 34. Toiduainete ülesostmine on vaheltkauplejaile keelatud niihästi turgudel, kui ka tänavatel, sissesõidukohtadel ja maanteedel Tallinna linna piirkonnas, välja arvatud aeg kella 12. kuni kella 16.

Kodanikel, kellel ei ole Tallinnas lihakauplust või äritunnistust lihaga kauplemiseks, on keelatud linna piirides üles osta vaheltkauplemise otstarbel maalt sissetoodud liha.

§ 35. Tapamaja hoovis on keelatud edasimüügiks üles osta elus loomi.

§ 36. Turukaubamaja esikutes ja läbikäikudes kauplemine ja liikumise takistamine on keelatud.

§ 37. Keelatud on ostumüügi juures kauplejate vahele tungida või koormaid ja kaupu nii sisse piirata, et teised ostjad ligi ei pääse.

§ 38. Käesolev sundmäärus astub jõusse 2 nädalat pärast avaldamist Riigi Teatajas. Sellest ajast kaotab maksvuse Sundmäärus turgudel kauplemise kohta Tallinna linnas, mis võetud vastu Tallinna linnavolikogu poolt 29. oktoobril 1924 ning avaldatud Riigi Teatajas 139 — 21. novembril 1924 ning mille muudatused ja täiendused võetud vastu linnavolikogu poolt 25. augustil 1926, 22. septembril 1926, 23. veebruaril 1927, 20. juunil 1928, 29. märtsil 1929, 19. augustil 1931, 16. detsembril 1931 ja 28. septembril 1932 ning avaldatud Riigi Teatajas 68 — 14. septembril 1926, 73 — 8. oktoobril 1926, 26 — 22. märtsil 1927, 63 — 3. augustil 1928, 36 — 23. aprillil 1929, 72 — 11. septembril 1931, 2 — 8. jaanuaril 1932 ja 81 — 21. oktoobril 1932.

Nr. 23. Tallinna Linnavolikogu poolt 22. aprillil 1925 vastuvõetud ja 26. augustil 1925 muudetud.

Sundmäärus ajalehtede müügi kohta tänavatel ja avalikkudel platsidel ning kohtadel.

RT 89/90 ja 154 — 1925.

Välja antud Linnaseaduse § 108, p. 26. ja 30. põhjal.

§ 1. Ajalehtede ja ajakirjade müük linna tänavatel ja avalikkudel platsidel ning kohtadel on ilma Linnavalitsuse sellekohase loata keelatud.

§ 2. Ajalehtede ja ajakirjade müük tänavatel ja avalikkudel platsidel ning kohtadel sünnib:

1) alalistel müügikohtadel ja

2) liikuvate müüjate kaudu*).

Märkus 1. Alalised müügikohad määrab Linnavalitsus.

Märkus 2. Liikuvatel müüjatel on keelatud neis kohtades tänavatel ja platsidel lehti müüa, mis Linnavalitsuse poolt alalistele müüjatele asukohtadeks määratud.**)

§ 3.***)

Väljavõte Sundmäärusest kauplemise aja kohta Tallinnas.

RT 41 — 1936.

§ 10. Ajalehtede ja ajakirjade müük linna piirkonnas on lubatud äripäevadel, pühapäevadel, arvatud

*) Liikuvad ajalehemüüjad on kohustatud kandma nähtaval kohal ajalehe müügi märki, samuti kaasas kandma Linna Sotsiaalosakonna poolt väljaantud luba (Linnavalitsuse otsus 18. XII 1934 p. 29).

**) Liikuvad ajalehtedemüüjad peavad asuma vähemalt 25-e m kaugusel kioskitest (Linnavalitsuse otsus 2. X 1934 p. 24).

***) § 3-e asemel kehtib Tallinna Linnavolikogu poolt 29. aprillil 1936 vastuvõetud Sundmääruse kauplemisaja kohta Tallinnas § 10.

välja ülestõusmise-, neli- ja jõulupühade esimesed päevad, kella 7 kuni 22.

Rahva koosviibimise kohtades, nagu teatrites, restoranides, sadamates ja omnibustel sõitjate ooteruumides ja teistes sarnastes kohtades võib müüa ajalehti ja ajakirju niikaua, kui need kohad on rahvale avatud.

Samadel aegadel on lubatud kaubelda alalistel ajalehtede ja ajakirjade müügikohtadel ka paberossidega ja tikkudega.

§ 4. Lehemüüjad peavad vähemalt 13 aastat vanad olema.

Märkus 1. Alaealised kuni 18 a. tohivad ajalehtede ja ajakirjade müügis ainult kella 9-ni õhtul tegevad olla, 1. juunist kuni 15. augustini aga kuni kella 10-ni õhtul.

Märkus 2. Alaealiste töötamise aeg on lubatud: 13 kuni 14 aastastele 4 tundi ja 14 kuni 18 aastastele mitte rohkem kui 6 tundi päeva kohta.

§ 5. Täisealiste palgaliste tööaeg ei tohi ööpäeva jooksul üle 8 tunni kesta.

§ 6. Käesolev sundmäärus astub jõusse peale tema avaldamist „Riigi Teatajas".

Nr. 24. Tallinna Linnavolikogu poolt 4. augustil 1920 vastuvõetud.

Sunduslik määrus päevapilditööstuse ettevõtete lahtioleku aja kohta Tallinnas.

RT 143/144 — 1920.

§ 1. Päevapilditööstuse ettevõtted on avatud igal tööpäeval kella 9-st hommikul kuni kella 5-ni õhtul.

§ 2. Pühapäevadel 1. septembrist kuni 15. maini on päevapilditööstuse ettevõtted kella 11 hommikul kuni kella 2-ni päeval ainult ülesvõtete jaoks avatud.

§ 3. Pühapäevadel 15. maist kuni 1. septembrini on päevapilditööstuse ettevõtted kinni.

§ 4. Päevapilditööstuse ettevõtted on kinni järgmistel pühadel: Uuelaastal, kolmekuningapäeval, Eesti Vabariigi iseseisvusepäeval, palvepäeval, suurel neljapäeval, suurel reedel, ülestõusmisepühadel (3 päeva), esimese mai pühal, ristipäeval (taevaminemisepäeval), nelipühil (3 päeva), jaanipäeval, mardipäeval ja jõulupühil (3 päeva).

§ 5.*)

Väljavõte Pühade ja puhkepäevade seadusest.

RT 24 — 1937.

§ 1. Riiklikkudeks pühadeks ja puhkepäevadeks loetakse järgmised päevad:

1. uusaasta (1. jaanuar);
2. kolmekuningapäev (6. jaanuar);
3. iseseisvuspäev (24. veebruar);
4. palvepäev;
5. suur reede;
6. ülestõusmispühad, 3 päeva;
7. kevadpüha (1. mai);
8. taevaminemispüha (ristipäev);
9. nelipühad, 2 päeva;
10. võidupüha (23. juuni);
11. jaanipäev (24. juuni);
12. usupuhastuspüha (31. oktoober);
13. surnutepüha;
14. jõulupühad, 3 päeva.

§ 2. Töö lõpetatakse kell 12 päeval:

1. vaiksel laupäeval;
2. jõululaupäeval (24. detsembril);
3. vana-aastal (31. detsembril);
4. nelipüha laupäeval;
5. võidupüha laupäeval.

Käesolevas paragrahvis loetletud päevadel võib töö peale kella 12 jätkuda ainult neis käitistes, kus töötamine on lubatud pühadel ja pühapäevadel Töösttusettevõtete nädala puhkepäevade seaduse (RT 4 — 1926) § 4. põhjal ja tööde alal, mis nähtud ette sama

*) § 5-e asemel kehtib Riigivanema poolt 17. märtsil 1937 dekreedina antud Pühade ja puhkepäevade seaduse § 2.

seaduse § 6. põhjal koostatud nimekirjades. Nelipüha laupäeval ja võidupüha laupäeval võib töö jätkuda ka põllumajanduses.

Sotsiaalminister võib, kuulanud ära Kaubandus-Tööstuskoja ja Tööliskoja arvamuse, pikendada tööaega ka muude seltskondlikkudes huvides elanikkude tarviduste rahuldamiseks tehtavate tööde alal. Nende tööde nimekiri avaldatakse Riigi Teatajas.

§ 6. See sunduslik määrus peab iga päevapilditööstuse ettevõttes nähtaval kohal üleval olema.

§ 7. Selle sundusliku määruse vastu eksijaid karistatakse Rhk. tr. sead. § 29 põhjal*).

§ 8. See sunduslik määrus astub jõusse „Riigi Teatajas" avaldamise päevast arvates.

Nr. 25. Tallinna Linnavolikogu poolt 21. juunil 1922 vastuvõetud.

Sunduslik määrus avalikkude tunnikellade väljapaneku kohta.

RT 93 — 1922.

1. Tallinna linna piirides on üldiseks tarvitamiseks lubatud välja panna ainult niisuguseid tunnikellasid, mis Ida-Euroopa aega näitavad, Tartu observatooriumi õiget kellaaega arvesse võttes.

Märkus: Magasiinide vaateakendele paigutatud seisvad tunnikellad avalikkude tunnikellade mõiste alla ei käi.

2. Mitte õiget aega näitavaid avalikke tunnikellasid on nende omanikud kohustatud kõrvaldama ehk kinni katma.

3. See sunduslik määrus astub jõusse peale tema väljakuulutamist „Riigi Teatajas".

---

*) Rhk. tr. sead. § 29 on kaotanud kehtivuse; kehtib KrS § 122.

Nr. 1. LISA.

Määrus gaasikindlate varjendite ehitamise kohta linnadesse.

RT 78 — 1933.

Alus: Ehituseseaduse § 180[1].
(RT 104 — 1931).

§ 1. Kodanikkude päästmiseks sõja korral võimaliku gaasitamise eest varustatakse linnad gaasikindlate varjenditega. Nende ehitamise ja sisseseadmise juhtimine tsiviilehitistesse on Teedeministeeriumi ülesandeks.

Teedeminister määrab kokkuleppel Kaitseministriga linnad ja nende osad, milliste kohta käesolev määrus kas täiel määral või osaliselt on maksev, ning jaotab need raioonidesse vastavalt nende tähtsusele.

§ 2. Gaasikindlate varjendite ehitamise ja sisseseadmise üldkava töötab välja vastav linnaomavalitsus, nähes ette vastavalt kohalikkudele võimalustele ning oludele kas varjendid iga elumaja juures, või üldisi varjendeid, või mõlemaid korraga, kas üle kogu linna piirkonna või ainult Teedeministri poolt määratud linnaosas, nähes ette ka kollektiiv-abiandmise punkte.

Ehitamise kavad kinnitab Teedeminister, ära kuulates Kaitseministri arvamuse.

§ 3. Gaasikindlad varjendid peavad asuma võimalikult ehitise keldrikorral ja olema ehitatud sääraselt, et sõjagaas ei tungiks neisse väljast. Varjendite katted peavad olema küllalt vastupidavad selleks, et need ei langeks sisse ega puruneks kokkuvariseva maja rusude all. Värske ja mürgita õhu saamiseks varjenditesse peab nendes asuma ventilaatoriga varustatud gaasikurn. Varjendite sisse-

ja väljakäikudel, samuti ka varjendite eneste ruumide vahel peavad olema gaasikindlad uksed.

Varjendite arvu ja suuruse kindlaksmääramisel võetakse aluseks, et iga inimese kohta peab leiduma kollektiivruumis vähemalt 0,5 m^2 põrandapinda, minimaalse kõrgusega 1,90 m ja minimaalse õhuruumiga 2,0 m^3.

Harilikul ajal võidakse tarvitada varjendite ruume ka muuks otstarbeks, kuid sääraselt, et hädaohu korral võiks neid viivitamata vabastada ning gaasikindlalt korda seada.

§ 4. Avalikud varjendid, mis määratud teatud raiooni elanikkudele, peavad koosnema järgmistest ruumidest ühes vastava sisustisega:

1) vastuvõtu- ja degaseerimise-,
2) abiandmise- ja
3) kollektiivruumidest.

Avalikud varjendid peab väljaspoolt ära märgitama, nii et nende asukoht oleks täpselt teada; kodanike sisselaskmine neisse hädaohu korral on kohuslik varjendi mahu piirides.

§ 5. Eravarjendid, mis mitte ei ole avalikkude varjendite nimekirjas, võivad koosneda ka ainult kollektiivruumist, kusjuures selle sissekäik peab olema varustatud kahekordse gaasikindla uksega.

§ 6. Avalikkude varjendite kui ka kollektiiv-abiandmise punktide sisseseadmiseks § 2 tähendatud ehitamise üldkava piirides astub samme vastav omavalitsus, selgitades nende asutamise võimalusi olemasolevatesse ehitistesse.

Avalikkude varjendite sisseseadmise kulude suhtes lepitakse kokku vastava raiooni majaomanikkude vahel, kelle jaoks varjendid ette nähtud. Kui kokkulepet ei saavutata, varustavad raiooni elamute omanikud elamuid varjenditega, mis ainult selle elamu elanikkudele määratud, vastavalt käesoleva määruse § 9.

Kollektiiv-abiandmise punkte seatakse sisse samaks tähtajaks omavalitsuse korraldusel.

§ 7. Käesoleva määruse alla kuuluvates linnades või nende osades nõutakse eelmise § 4 nõuetele vastavate gaasikindlate avalikkude varjendite sisseseadmist uuesti ehitatavatesse või kapitaalselt ümberehitatavatesse avalikkudesse ehitistesse ja nimelt: koolimajade, teatrite, kontsertsaalide, rahvamajade, seltsimajade, kinode, saunade, restoranide, võõrastemajade, tervishoiu- ja hoolekandeliste asutiste ning ametiasutiste hoonetesse, samuti kirikutesse, palvemajadesse, maneežidesse, spordihoonetesse, muuseumidesse, näitusehoonetesse j. m. s. siin nimetamata avalikkudesse ehitistesse juhul, kui selle asukohale on ehitamise kavaga (§ 2) ette nähtud avalik varjend.

Avaliku ehitise varjendi suuruse määrab linnavalitsus.

§ 8. Käesoleva määruse alla kuuluvates linnades või nende osades nõutakse eelmise § 4 nõuetele vastavate gaasikindlate üldvarjendite sisseseadmist uuesti ehitatavaisse või kapitaalselt ümberehitatavaisse suurtööstuse (Suur-, kesk- ja väiketööstuse seadus, RT 28 — 1920)*) ehitistesse. Varjendid võib sisse seada suurtööstuses kas igas hoones või kogu suurtööstuse jaoks suuremad varjendid, kogu suurtööstuses töötavate tööliste arvu kohaselt.

§ 9. Käesoleva määruse alla kuuluvates linnades või nende osades nõutakse eelmise § 5 nõuetele vastavate gaasikindlate varjendite sisseseadmist uuesti ehitatavaisse või kapitaalselt ümberehitatavaisse elumajadesse juhul, kui vastavas raioonis ei ole elumaja elanikkudele ette nähtud avalikke gaasivarjendeid vastavalt eelmisele § 6. Varjendisse peab mahtuma kogu elumaja elanikkude arv. Varjendi suurus määratakse juhtnöörides § 11 korras.

§ 10. Gaasikindlate varjendite ehitamise kavade läbiviimise üldine järelevalve kuulub Teedemi-

*) Kehtivuse kaot., kehtib Tööstusseadus RT 30 — 1936.

nisteeriumile, kusjuures Teedeministeerium teostab järelevalvet ühiselt üleriikliku ja kohalikkude gaasikaitse-organisatsioonidega, eriti suurtööstuse ehitiste üle ühes Majandusministeeriumiga ning tervishoiu- ja hoolekandeasutiste ning koolimajade üle ühes Hariduse- ja Sotsiaalministeeriumiga.

Varjendite ehitamise ja sisseseadmise kohalikku järelevalvet teostab vastav linnavalitsus.

Kollektiiv-abiandmise punktide sisseseadmise järelevalvet teostab ühes Teedeministeeriumiga ja linnavalitsustega Eesti Punase Risti peavalitsus.

§ 11. Teedeministril on õigus anda lähemaid juhtnööre gaasikindlate varjendite ehitamise ja sisseseadmise tehniliste nõuete, nende ehitamise kava läbiviimise ning järelevalve kohta.

§ 12. Käesoleva määruse eeskirjad on maksvad ka varjendite kohta, mis ei ole ehitatud Ehituseseaduse § 180[1] (RT 104 — 1931) alusel.

Nr. 2.

Juhatuskiri elumajade gaasikindlate varjendite ehitamise ja sisseseadmise tehniliste nõuete ning järelevalve kohta.

RT 72 — 1934.

Antud Teedeministri poolt 28. augustil 1934.

Alus: Määruse gaasikindlate varjendite ehitamise kohta linnadesse — § 11 (RT 78 — 1933).

§ 1. Gaasikindlad varjendid asetatakse üldiselt ehitiste keldrikordadele; kus see ei ole võimalik, võib varjendid asetada ka ülemistele kordadele.

§ 2. Varjend peab mahutama keskmiselt 20—30 isikut. Suurtesse hoonetesse tuleb ette näha mitu varjendit, võimalikult hoone eriosades. Kui

see ei ole võimalik, võib varjendid ehitada ühte gruppi, kuid üksikute varjendite vahele tuleb teha tugevad vaheseinad.

Suuremad, üle 30 isiku mahutavusega varjendid peab jaotatama väiksemateks osadeks tugevate vaheseintega.

§ 3. Gaasivarjendiks kasutatav ruum peab ehituse poolest vastama järgmistele nõuetele:

1) võimalikult suur kindlus hoone kokkuvarisemise juhul;

2) täieline kindlus läheduses lõhkevate pommide kildude vastu;

3) täieline kindlus gaaside sissetungimise vastu ja

4) juurdepääs varjendisse peab olema hõlbus.

§ 4. Varjendi kasutamiseks tarbetud uksed ja aknad tulevad kinni müürida või kindlustada muul viisil gaaside vastu. Varjendil võib olla ka aken kasutamiseks, kuid aken tuleb varustada seestpoolt kinnipandava luugiga.

Tarbetud õhuvahetusaugud ja suitsulõõrid tulevad täis toppida või kinni müürida. Samuti tulevad seintes, lagedes ja põrandates olevad praod kinni toppida, või kittida kitiga või asfaldiga. Uste valtsidesse, ukse ja lengi vahele, tehakse tihendused kummist, vildist j. m. s. materjalist.

Et gaas ei tungiks ukse kasutamisel varjendisse, selleks peab varjendi ja välisõhu vahel olema vähemalt kaks ust, mille vahele peab jääma kuni 2,0 meetriline eesruum.

§ 5. Varjendi sissepääsu kokkulangemise juhuks peab ette nähtama varjendist ka teine väljapääsutee.

Purustamise vastu tuleb kindlustada varjendi ja lähema ülemise korra vaheline lagi, asetades selle alla lisatugesid.

On varjendis aken, asetatakse selle ette väljapoole: plankkaitse, või liivakast, või liivakotid või

lahtist mulda, mida vajaduse korral võib seest käsitsi kõrvale nihutada või eemaldada.

On varjendis tagavarauksena välisuks, tuleb seda kaitsta pommikildude vastu sellega, et ehitatakse 1,0 m kaugusele selle ette uksekõrgune kaitsesead kas paksudest plankudest või kahekordset seina moodustavatest laudadest, mille vahel on liivatäide.

§ 6. Õhuvahetussüsteemi tarvitamisel imetakse välisõhku ruumi võimalikult kõrgelt, näiteks katusele suubuvate ventilatsioonilõõride kaudu. Kui selleks otstarbeks kasutatakse suitsulõõri, ei tohi sellesse suubuda suitsulõõre teistest tarvitusel olevatest kolletest. Imemislõõriks võib tarvitada ka katuselt tulevat vihmaveetoru, kui viimane selleks kõlblik, millega ühendatakse kambrisse minev lõõr selliselt, et vesi milgi kombel ei tungiks selle lõõri ossa. Toru alumisele avausele tuleb teha klapp, mis takistab imemist sealt kaudu ning ülemine avaus kaitstakse traatvõrguga. Kui toru ei ole sobival kohal, tuleb ehitada vastav õhujuhe varjendi jaoks, selliselt, et pole umbseks minemise hädaohtu jää või lumega.

Õhulõõri kinnijäämise juhuks peab varjendis olema vähemalt üks tagavara imemislõõr, mis läheb võimalikult otse läbi seina välja. Viimane ühendatakse kurnaga nõnda, et seda tarbekorral võib tihedalt sulgeda või võtta tarvitusele.

§ 7. Imemislõõri kaudu varjendisse tulev õhk puhastatakse gaasidest kurna abil. Kurnamiseks tuleb tarvitada aktiveeritud sütt.

Aktiveeritud söe puudumisel võib tarvitada asekurnamisaineid, nagu harilik puusüsi.

Kurn peab olema ehitatud nii, et kurnamisainet võib hõlpsasti ja kiiresti uuendada. Puhast kurnamisainet hoitakse selle jaoks tagavaras.

Igas varjendis peab olema, kas kurnas või varjendis tagavaras, niipalju õhupuhastamiseks tarvisminevaid aineid, et võimaldada puhast õhku kõigile

varjendis olevatele isikutele 24 tunni kestusel. Süsi peab olema ühetasaselt peeneks purustatud. Kui õhuvool läheb läbi kurna püstloodis, tuleb seda suunata ülevalt alla.

Tolmukurn (vatikord) asetatakse õhuvoolu suhtes söekorra ette. Vatikord peab olema ühetaoliselt tihe ning selleks teataval määral kokku pressitud. Sobiv tihedus on umbes 500 g kantdetsimeetri kohta. Tolmukurna paksus peab olema 6—8 sm.

Söekorra teisele poolele asetatakse teine õhuke tolmukurn, mille otstarbeks on kõrvaldada söest tekkivat tolmu.

Kurna välissein tuleb teha puust või tsingitud plekist. Seespoolt värvitakse see keemiliselt vastupidava värviga, pigiga või tõrvaga.

§ 8. Lõõtsventilaatorit tarvitatakse varjenditesse (ülemäärselt 30 isikule), suuremates aga tsentrifugaalventilaatorit.

Ventilaatori effekt peab olema nii suur, et see suudaks imeda õhku — 2 m^3 tunnis iga varjendis oleva isiku kohta.

Lõõtsventilaatori effekt õhu kvantumi suhtes võib arvutada lõõtsade mahu järgi, arvates juurde umbes 20% kadumiseks.

On ventilaator ette nähtud toimuvaks elektrijõu abil, tuleb ikkagi ette näha ka võimalust, kasutada seda inimjõuga.

§ 9. Õhu saamist varjendisse võib korraldada ka nõnda, et kambris õhku ei vahetata, vaid sellele lisatakse juurde jätkuval määral hapnikku ja hävitatakse õhus tekkinud söehappegaas.

Hapnikku saadakse kas surve alt anumast või moodustades seda keemiliselt. Hapnikku tarvitatakse isiku kohta tunnis 30 liitrit.

§ 10. Gaasivarjend peab olema mööbli ja tarbeesemete suhtes nõnda varustatud, et seal võib viibida vahetpidamata üks öö-päev ja et seal võib anda esmaabi gaasimürgistatule või haavatule. Kambris peavad olema järgmised esemed:

1) kinnine, tihe kast gaasitatud riiete jaoks;
2) arstirohtude kapp haavatutele ja gaasimürgistatutele ja närvivapustuse saanutele esmaabi andmiseks;
3) 100 liitrit joogi- ja pesuvett kinnises anumas;
4) 10 kg kloorlupja õhukindlas anumas;
5) labidas, kirves, raudkang, kõblas;
6) pingid ja jalapingid või ajutised istmed kõikidele varjendisse asetsevatele isikutele;
7) tualett;
8) eesriided haigete osakonna eraldamiseks.

Peale selle on soovitav, et gaasivarjendis oleks raadiovastuvõtteaparaat, telefon ja kanalisatsioon, millel on korralik vesilukk.

§ 11. On gaasivarjend kasutamiskõlblik, teatatakse sellest isikutele, kellele see määratud.

Kui ühes hoones või töökohas on mitu gaasivarjendit, toimetatakse elanikkonna jaotust üksikute varjendite vahel ja kõigile asjaomastele teatatakse, missugusesse varjendisse peavad nemad minema häire puhul. Jaotusel tuleb silmas pidada juba enne olnud rühmitusi (näiteks, sama trepikoja juures elutsevad). Elanikud jaotatakse nii, et igasse varjendisse tuleb tuleb tugevaid ja töövõimsaid isikuid, kes suutelised moodustama varjendi erimeeskonna.

§ 12. Varjendeid revideeritakse kohaliku ehitusevalveasutise korraldusel, vastava eriteadlase juuresolekul. Revideerimisel tuleb kindlaks teha, kas varjend on ajakohaselt varustatud ja kasutamiskõlblik, kas selle sissesead on paigal ja korras; kas kurnatäidet on küllalt ja kas see on rahuldavas seisukorras ning varjendisse kuuluvad isikud on selgusel nende varjendi asukohast ja korrast, millist nõutakse nendelt selle kasutamisel. Elanikkonda puutuv revideerimise osa toimetatakse välkproovidena.

Nr. 3.

Vabadussõja üleriikliku mälestusmonumendi püstitamise seadus.

RT 47 — 1936.

Antud Riigivanema poolt dekreedina 27. mail 1936.

§ 1. Vabadussõja üleriiklik mälestusmonument püstitatakse Tallinnas, Vabadusväljakul Riigivanema poolt heakskiidetud projekti järgi.

Vabadusväljaku ja tema lähema ümbruse ruumilise kuju ettevalmistamiseks eelmises lõikes ettenähtud ülesandeks ja ta kooskõlastamiseks nimetatud projektiga kuuluvad Vabadusväljaku, Harju, S.-Karja, Tatari — Vabadusväljakust kuni Sakala tän. nurgani — Ja Roosikrantsi tänava, Estonia, Vabaduse ja Kaarli puiestee, Pärnu maantee — Vene turult kuni Tõnismäe nurgani — ja Komendandi tee äärsete ehitiste fassaadid, alates käesoleva seaduse maksmahakkamisest, Riigivanema kinnitamisele Teedeministri ettepanekul.

Vabariigi Valitsusel on õigus anda määrusi eelmises lõikes nimetatud platside ja tänavate äärsete maa-alade hoonestamise, samuti Vabadusväljaku alla kuuluva maa-ala korraldamise, kasutamise ja korrashoidmise kohta, kusjuures Vabariigi Valitsusel on õigus määrata lammutamisele-ärakoristamisele Vabadusväljakuil olevaid ehitisi ja tarbe korral sundvõõrandada viimaste all olevaid maa-alasid vastavates seadustes ettenähtud korras, kusjuures ehitiste ja maa-alade omanikkudele tasumaksmine võib toimuda uue vastava ehitise püstitamise näol. Võõrandatud maa-alade edaspidise kasutamise määrab Vabariigi Valitsus.

Tallinna linna ehitusmäärused kooskõlastatakse eelmise lõike põhjal antud määrustega.

Vabadusväljaku piirjooned käesoleva seaduse mõttes määrab Vabariigi Valitsus.

§ 2. Eelmises par. (§ 1) nimetatud mälestusmonumendi püstitamiseks ja Vabadusväljaku maaala korraldamiseks määratakse toetust riigi eelarve korras kuni Kr. 850.000.—, missuguse summa katteks arvatakse 1936/37. a. eelarves selleks ettenähtud Kr. 150.000.— ja võetakse igal järgneval kolmel eelarveaastal riigi eelarvesse Kr. 150.000.— ja 1940/41. eelarveaastal kuni Kr. 250.000.—.

Nimetatud toetussumma antakse Vabadussõja mälestamise kapitali käsutusse vajadustmööda pärast § 1 ettenähtud projekti kinnitamist Riigivanema poolt.

Toetussummat võib kasutada mälestusmonumendi teostamiseks ja Vabadusväljakul asuvate ehitiste lammutamiseks ning nende omanikkudele-eraisikutele ja -asutistele tasumaksmiseks (§ 1 kolmas lõige).

Nr. 4.

Tallinna ehituskruntide fondi seadus.

RT 89 — 1936 ja 86 — 1938.

Antud Riigivanema poolt dekreedina 30. oktoobril 1936 ja 6. okt. 1938.

§ 1. Käesoleva seaduse põhjal võib sundvõõrandada Tallinna linnas kiviehitiste raioonides:

1) maa-alasid ühes neil leiduvate ehitiste ja päraldistega, kui need ehitised või oluline osa krundil olevatest ehitistest on mittesobivad tervishoiu, liiklemise või avaliku julgeoleku huvides, või on vähemalt 20. a. vanad ja ei vasta olulistele nõuetele, mis on linna ehituse seisukohalt vajalikud, — kui maa-

ala omanik ei tee usutavaks, et 2 aasta jooksul alustatakse ka sundvõõrandamiseta tema maa-alale nõuetele vastava ehitise püstitamist;

2) tühje maa-alasid kui ka muid kinnisvarasid, mis vajalikud sundvõõrandamisele määratud ja käesoleva seaduse põhjal omandatud või omanikkude endi välja ehitada jäetud maa-aladele juurdelisamiseks, nende muutmiseks ehituskõlvulisteks või kohasemaks tintingimusel, et sel alusel sundvõõrandatavate tühjade maa-alade ning kinnisvarade väärtus ei ületaks nende kruntide väärtust, mille lisandusteks need sundvõõrandatakse;

3) Vabadussõja mälestusmonumendi püstitamise seaduse (RT 1936 47, 371) § 1 teises lõikes nimetatud tänavate ja platside ääres asuvaid maa-alasid ühes neil leiduvate ehitiste ja päraldistega, kui need maa-alad osutuvad vajalikkudeks tänavate ja platside väljaehitamiseks Vabadusväljaku ja tema lähema ümbruse ruumilise kuju ettevalmistamiseks mälestusmonumendi püstitamiseks ja kooskõlastamiseks mälestusmärgi projektiga, — kui maa-ala omanik ei tee usutavaks, et 2 aasta jooksul alustatakse ka sundvõõrandamiseta tema maa-alale vastavate ehitiste püstitamist.

§ 2. Paragrahv 1 nimetatud sundvõõrandamise eelduste kindlakstegemine toimub komisjoni poolt, kelle koosseisu kuuluvad Teede- ja Kohtuministeeriumi esindajad, kohalik politseikomissar, linnavalitsuse ja Majaomanikkude Koja esindajad. Komisjoni esimeheks on Kohtuministeeriumi esindaja. Komisjoni asjaajamise korra määrab Vabariigi Valitsus.

Vabariigi Valitsus Teedeministri ettepanekul määrab § 1 p. 1 nimetatud tervishoiu, liiklemise ja avaliku julgeoleku ning linnaehituse huvides vajali-

kud nõuded, samuti § 1 p. 3 nimetatud tänavate ja platside väljaehitamise nõuded.

§ 3. Käesoleva seaduse alusel võõrandamisele kuuluvad kinnisvarad määrab Vabariigi Valitsus Teedeministri ettepanekul kokkuleppel Majandusministriga § 2 nimetatud komisjoni poolt selgitatud andmete põhjal.

Kinnisvarad sundvõõrandatakse Pikalaenu Panga nimele.

§ 4. Kinnisvara omandamise hinna kohta kokkuleppe sõlmimiseks Pikalaenu Panga ja kinnisvara omaniku vahel määrab Vabariigi Valitsus tähtaja, mis ei või olla lühem kui 1 kuu. Kokkuleppe saavutamisel sõlmitakse ostu-müügileping. Kokkuleppe mittesaavutamisel toimub kinnisvara üleskirjutus, ülevõtmine ning hindamine sundvõõrandamise kohta käivate eeskirjade alusel käesolevas seaduses ettenähtud eranditega.

§ 5. Tsiviilseaduse § 577, 578, 582, 584 p. 5 ja 6, 587, 588 ja 590—593 ei leia kohaldamist.

§ 6. Sundvõõrandatava kinnisvara valdus võidakse üle võtta kohe pärast üleskirjutamist. Üleskirjutamise tähtajaks pärast teadaande kätteandmist on 2 nädalat.

Peale üleskirjutamisprotokolli koostamist antakse see üle hindamiskomisjonile, mille järele kõik üleskirjutamisega ühenduses olevad vastuväited esitatakse hindamiskomisjonile.

§ 7. Hindamiskomisjoni ülesandeid täidab § 2 nimetatud komisjon.

Komisjoni otsuste peale võidakse kaevata administratiivkohtu korras ringkonnakohtule.

§ 8. Hindamisel ei arvestata väärtuse juurdekasvu, mis tingitud käesoleva seaduse põhjal toimunud sundvõõrandamistest ja selle tagajärjel riigi- või linnaomavalitsuse poolt teostatud platside ja tänavate korraldamisest ning ehitistest.

§ 9. Tasu maksmine võõrandatud kinnisvarade eest, välja arvatud kui kinnisvara võõrandatakse

omanikkude endi välja ehitada jäetud kinnisvaradele juurdelisamiseks, toimub Pikalaenu Panga korraldusel väljaantavate Tallinna Ehituskruntide Fondi 5½%-liste võlakirjadega nende nimesväärtuse alusel. Võlakirjade kustutuse ja intresside tasumise eest vastutab riik. Võlakirjad lunastatakse tiraažeerimise teel 15 aasta jooksul arvates emiteerimise ajast. Võlakirjade kogusumma ja väljaandmise lähemad tingimused määrab Vabariigi Valitsus, kusjuures väljaantud võlakirjade kogusumma seis ei või ületada 4 miljonit krooni.

Tasu kinnisvarade või nende osade eest, mis võõrandatud omanikkude endi välja ehitada jäetud kinnisvaradele juurdelisamiseks, maksab sundvõõrandisaaja sundvõõrandiandjale rahas.

§ 10. VSK X k. I j. § 589 p. 1 ettenähtud juhtudel deponeeritakse vastavas summas § 9 põhjal väljaantavaid võlakirju, kuigi kreeditorideks on hüpoteekpangad.

Hüpoteekpankadel, kes oma nõudmiste katteks saavad võlakirju, on õigus tasuda nende võlakirjadega kursiga 100 oma pantlehti, missugused kuuluvad lunastamisele sundvõõrandatud kinnisvaral lasunud kohustuse pangale tasumise puhul.

§ 11. Käesoleva seaduse alusel omandatavad ja sundvõõrandatavad varad arvatakse Tallinna Ehituskruntide Fondi. Fondi valitseb Pikalaenu Pank.

§ 12. Ehituskruntide Fondi arvatud maa-alad kasutatakse peale avalikkude platside, tänavate ning Vabariigi Valitsuse poolt nimetatud avalikkude hoonete jaoks vajalikkude alade eraldamist — nõuetele vastavate elamute ja muude erahoonete püstitamiseks.

§ 13. Kuni edasimüügini valitseb Pikalaenu Pank fondi kuuluvaid kinnisvarasid ning teostab kruntide otstarbekohaseks kasutamiseks nende tükeldamist, kõlbmata hoonete lammutamist ja muid vajalikke ettevalmistusi ning korrastusi seoses kinnisvarade valitsemise ja müügiga.

§ 14. Kinnisvara edasimüük — peale tänavate ning platside ja avalikkude ehitiste alla vajalikkude maa-alade eraldamist — toimub Pikalaenu Panga poolt isikuile ja asutistele, kes võtavad enesele kohustuse § 12 nimetatud ehitiste püstitamiseks. Pank võib nõuda selle kohustuse kindlustamist tagatisega.

Müügi viisi otsustab Tallinna Ehituskruntide Fondi Komitee. Müügiotsused kuuluvad Majandusministri kinnitamisele, kui müügi viisiks on valitud võistluspakkumised, ja Vabariigi Valitsuse kinnitamisele, kui müügi viisiks on valitud müük enam- ja võistluspakkumisteta, kokkuleppe hindade alusel.

Ehituskruntide Fondi Komitee koosseisu määrab Vabariigi Valitsus Teedeministri ettepanekul.

§ 15. Kinnisvarade edasimüük Pikalaenu Panga poolt toimub hinnaga, mis vähemalt katab omandamishinna ja sellele juurdearvatavad kulud ja kapitaliintressid. Kui enam- ja võistluspakkumistel seda hinda ei saavutata, vajavad pakkumised Vabariigi Valitsuse kinnitust, kusjuures määratakse ka tuluallikad, millest kaetakse hinna puudujääk.

§ 16. Tänavate ning platside, samuti avalikkude ehitiste jaoks jäetud kruntide eest tasuvad Tallinna Linnavalitsus ja vastavad asutised ostuhinna Fondi Komitee hinnangul ja Vabariigi Valitsuse kinnitamisel viivitamatult enne kinnisvara kinnistamist nende nimele. Majandusministeeriumil on õigus linnavalitsuse selle kohustuse täitmiseks pidada kinni ja kanda fondi arvele Tallinna linnale riigilt kuuluvaid tulusid.

Muude kruntide ostuhinna tasumine pangale toimub lepingu alusel, kusjuures tasumise tähtaeg ei või ületada 14 aastat kinnisvara sundvõõrandamise aasta algusest arvates.

Võlalt arvatakse 6½% intressi aastas. Võla tagatiseks kantakse panga kasuks kinnistusregistrisse vanuselt esimene hüpoteek.

Tarbe korral võib Pikalaenu Pank anda hüpoteegilise eesõiguse Eesti Hüpoteegipangale või mõne teise asutise või isiku kasuks, kui ta leiab võla küllaldaselt tagatuks. Kuni ostuhinna tasumiseni ei saa ostja võõrandada kinnisvara Pikalaenu Panga nõusolekuta.

§ 17. Kui ostja ei esita 6 kuu jooksul, arvates kinnisvara tema nimele kinnistamise päevast, Tallinna Linnavalitsusele püstitatava ehitise projekti või ei alusta 2 aasta jooksul ehitise püstitamist kinnitatud projekti järgi, mis kuulub Fondi Komitee heakskiitmisele, ega lõpeta ehitust kokkulepitud tähtajaks, võib Pikalaenu Pank nõuda ostjalt tagasi müüdud kinnisvara või nõuda sisse kogu müügihinna ühes intressidega arvates müügipäevast ja tagatisega või müüdud kinnisvara tegeliku väärtuse tagasinõudmise ajal, kui see väärtus on kõrgem müügihinnast.

Eelmises lõikes nimetatud Pikalaenu Panga õiguste kindlustamiseks on ostjal lubatud kolmandate isikute kasuks koormata kinnisvara hüpoteekidega või muude kohustustega esimese 4 aasta jooksul ainult Pikalaenu Panga nõusolekul.

§ 18. Käesoleva seaduse põhjal sundvõõrandatud kinnisvarad kinnistatakse Pikalaenu Panga nimele pärast tasumaksmist või deponeerimist (§9 ja 10), kusjuures kinnistamine panga nimele on vaba kinnistus- ning aktilõivust ja tempelmaksust.

§ 19. Kinnisvarade omandamisega, sundvõõrandamisega, valitsemise, tükeldamise ja edasimüügiga seotud kulud kaetakse fondist.

Võlakirjade lunastamiseks ja intresside maksmiseks, samuti omandatud kinnisvarade valitsemise ja korraldamise kuludeks võib Pikalaenu Pank Majandusministri loal ajutiselt kasutada kuni kinnisvarade müügist ja valitsemisest saadava raha laekumiseni vajalikul määral muid panga korralduses olevaid riigisummasid, kusjuures kasutatud riigisummade seis ei või ületada 200.000 krooni.

§ 20. Fondi valitsemise eest arvatakse fondist Pikalaenu Pangale tasu ½% aastas fondi arvel olevate varade kogusummast.

§ 21. Kuivõrd fondi jääb pärast kõikide kohustuste õiendamist summasid, arvatakse need Elumajade Ehituslaenu Fondi (RT 30—1936).

§ 22. Käesoleva seaduse elluviimine pannakse Majandusministeeriumile. Majandusministril on õigus anda määrusi selle seaduse teostamiseks.

Nr. 5.

Nõuded tervishoiu, liiklemise, avaliku julgeoleku ja linna ehituse huvides Tallinna linna kiviehitiste raioonides asuvate maa-alade ja neil leiduvate ehitiste ja päraldiste kohta.

RT 29 — 1937.

Antud Vabariigi Valitsuse poolt 7. aprillil 1937 Tallinna Ehituskruntide Fondi seaduse § 2 alusel (RT 89 — 1936).

§ 1. Käesoleva määruse eeskirjad on kehtivad:

1) Tallinna II, III. IV, VII ja VIII ehitusraiooni nende osade kohta, mille piiriks on Teedeministri poolt 8. novembril 1935 kinnitatud linna ehitusplaani muutmise plaanis ettenähtud Vene turg, nimetatud turg kaasa arvatud, Tartu maantee uus suund kuni Klaasingi tänavani, Klaasingi tänava pikendus Tartu ja Narva maantee vahel ja Narva maantee kuni Vene turuni, kaasa arvatud nimetatud turgu ja tänavate külgi piiravad krundid;

2) Narva maantee äärsete kruntide kohta Vene turult alates kuni kitsarööpalise raudteeni.

Eelmises lõikes ettenähtud maa-alasid ja krunte ühes neil leiduvate ehitiste ja päraldistega võib Tallinna Ehituskruntide Fondi kasuks sundvõõrandada,

kui need ei vasta tervishoiu, liiklemise ja avaliku julgeoleku seisukohalt alljärgnevatele § 2—12 tähendatud nõuetele.

§ 2. Ehitiste paigutus krundil ja ehitiste kõrgused peavad võimaldama kestvaks seesviibimiseks määratud ruumidele päevavalguse juurdepääsu ülemmääraselt 45° all, kusjuures valguskiirte projektsioon plaanis ei tohi moodustada akende pinnaga vähemat nurka kui 60°.

§ 3. Hooned ja neis asuvad elukorterid ning muud inimeste kestvaks seesviibimiseks määratud ruumid peavad olema ühendatud linna veevärgi- ja kanalisatsiooni-juhtmestikuga küllaldase läbimõõduga ja vajaliku kallakuga torustikkude kaudu. Igal elukorteril peab olema omaette käimla. Ei ole lubatud väljas eraldiseisvad, samuti hoonete sees asuvad käimlad, kui vähemalt 50% nende seintepinnast pole ühised köetavate ruumidega ja kui juurdepääs neisse sünnib läbi õue või läbi kütmata ruumide.

§ 4. Maa-aladel ei tohi asetseda tallid, loomalaudad ega sissesõiduhoovid, välja arvatud isiklikeks sõitudeks ettenähtud hobuste tallid.

§ 5. Inimeste kestvaks seesviibimiseks ettenähtud ruumid peavad olema keskmiselt vähemalt 2,60 m puhta kõrgusega. Akende valguspind, kui neile on kindlustatud eelmise § 2 nõuetele vastav valguse juurdepääs, peab võrduma vähemalt $^1/_{10}$ ruumi põrandapinnaga.

§ 6. Inimeste kestvaks seesviibimiseks määratud ruumide välisseinte soojuse läbilaske koefitsient k ei tohi ületada 1,0 cal/m² h ning põrandate ja lagede sama koefitsient 0,70 cal/m²/h, mõlemad temperatuurivahe juures 1° C. Koefitsiendi k kindlakstegemisel võetakse arvesse seinte, põrandate ja lagede olemasolev seisukord. Samade ruumide aknad peavad olema kahekordsete klaasitud raamidega.

§ 7. Inimeste kestvaks seesviibimiseks ettenähtud ruumidega ehitised peavad asetsema allapoole külmumispiiri ulatuvatel alusmüüridel.

Alusmüürid ja põrandad peavad olema isoleeritud maapinnaniiskuse vastu.

§ 8. Ehitised ja kruntide piirded (plangud, tarad, hekid jne.) ei tohi takistada liiklemist, kusjuures liiklusvahendite poolt kasutatava tänava laius ühes kõnniteedega peab olema vähemalt 8,0 m.

§ 9. Liiklemisteede nurkadel asetsevad ehitised ja kruntide piirded (plangid, tarad, hekid) ei tohi takistada vaba vaadet liiklusvahenditejuhtidele ega moodustada teravamaid nurki kui 60°. Üleminekul ühest tänavast teise 60°-st teravamate nurkade juures peab krundil olema ehitistest vaba kolmnurk, mille kõige lühem külg on vähemalt 2,50 m pikk.

§ 10. Tuletõrjeabinõudele peab olema võimaldatud takistusteta läbipääs määrustega nõutud õuedele, kusjuures läbipääsuks tarviliku ruumi maksimaalne suurus peab võrduma 2,75 m laia, 8,5 m pika ja 3,25 m kõrge prismaga.

§ 11. Puu- ja segaehitusviisiga hoonete grupid, mis asuvad maa-alal ruuduskülgedega à 25,6 m, peavad olema eraldatud väljaspool ruutu asuvatest või väljapoole ruutu ulatuvatest puuhoonetest kas tulekindluse mõttes vähemalt 1 telliskivi paksuse seinaga võrdsete tulemüüridega või 4,25 m laiade hoonestamata vahedega.

§ 12. Ehitised peavad olema niivõrd püsivad ning tugevad, et nende võimalik kokkuvarisemine või üksikute ehitusosade mahalangemine ei ohustaks seesolijaid ega möödakäijaid.

§ 13. Käesoleva määruse § 1 tähendatud maa-alasid, ehitisi ja päraldisi võib Tallinna Ehituskruntide Fondi kasuks sundvõõrandada, kui need ei sobi alljärgnevates paragrahvides (14—17) tähendatud linna ehituse seisukohalt vajalikkudele olulistele nõuetele.

§ 14. Maa-aladel asetsevad ehitised ja päraldised peavad vastama Ehitusseaduse § 198 (RT 42 — — 1935) ettenähtud määrustele ning kinnitatud Tal-

linna avalikkude platside ja tänavate ruumilise mõju kujundamise projektidele.

§ 15. Maa-alade kasutamisviis ning ehitiste viimistlus peavad olema kooskõlas vastavate kiviehitisraioonide iseloomuga, millest II ja III ehitusraioon (Tallinna linna ehitusmääruse RT 84 — 1935, § 12) tuleb lugeda äri- või kontorihoonete ning paremini viimistletud mitmekordsete elumajade raioonideks.

§ 16. Maa-alad kiviehitiste raioonides peavad olema hoonestatud krundi avalikkude liiklusaladega kokkupuutuvas osas kooskõlas vastava raiooni kohta ettenähtud hoonestusviisiga.

§ 17. Maa-alal leiduvad ehitised ja päraldised ei või oma välimuse ja kuju poolest halvastada ümbruskonna ilmet või avaldada hävimismuljet.

Nr. 6.

Tallinna ehituskruntide fondi kasuks omandatavate kinnisvarade sundvõõrandamise eelduste kindlakstegemise komisjoni asjaajamise kord.

RT 29 — 1937.

Antud Vabariigi Valitsuse poolt 7. aprillil 1937.

Alus: Tallinna Ehituskruntide Fondi seaduse (RT 89 — 1936) § 2.

§ 1. Tallinna Ehituskruntide Fondi kasuks omandatavate kinnisvarade sundvõõrandamise eelduste kindlakstegemise komisjon saab ettepanekud sundvõõrandamise eelduste kindlakstegemiseks Teedeministrilt. Ettepanekut võib igal ajal tagasi võtta, samuti täiendada seda ettepanekut naaberkinnisvarade suhtes (Tallinna Ehituskruntide Fondi seaduse § 1 p. 2). Teedeminister teeb ettepanekud kokkuleppel Majandusministriga.

Ettepaneku tagasivõtmisel mõne kinnisvara suhtes lõpetab komisjon oma töö selle kinnisvara suhtes ja saadab toimetuse Teedeministeeriumile. Kui Teedeminister teeb uue ettepaneku sundvõõrandamise eelduste kindlakstegemiseks sama kinnisvara suhtes, alustab komisjon toimetuse selles asjas uuesti.

§ 2. Komisjon toimetust alustades teatab sellest kirjalikult kinnisvaraomanikule või kui viimast ei ole kohal, siis tema esindajale või selle puudumisel isikule, kes tegelikult valdab kinnisvara. Kui kedagi neist ei ole kohal, siis avaldatakse vastav teadaanne Riigi Teatajas ja teadaanne loetakse kätteantuks 2 nädala pärast teadaande ilmumisest arvates.

§ 3. Komisjon kinnisvara ülevaatust toimetades kutsub selle juurde omaniku või eelmises paragrahvis nimetatud omanikku asendava isiku, kui need isikud on teada. Nende mitteilmumine ei takista ülevaatust.

§ 4. Oma tegevuse alal on komisjonil ja tema poolt selleks volitatud isikutel õigus pääseda kõikidesse ruumidesse, mis asuvad kinnisvaral. Lukustatud ruumidesse sissepääsuks ja muude takistuste kõrvaldamiseks võib komisjon tarvitada politsei kaasabi.

§ 5. Komisjon koostab ülevaatuse kohta protokolli, mis peale kinnisvara üldise kirjelduse peab sisaldama vastuseid selle kohta: 1) kas kinnisvara vastab Vabariigi Valitsuse poolt määratud tervishoiu, liiklemise, avaliku julgeoleku ja linnaehituse huvides vajalikkudele nõuetele, või 2) kas kinnisvara vastab Tallinna Ehituskruntide Fondi seaduse § 1 p. 3 nimetatud tänavate ja platside väljaehituse nõuetele, mis Vabariigi Valitsuse poolt määratud.

§ 6. Kui komisjon on tunnustanud, et kinnisvara vastab eelmise (5) paragrahvi nõuetele, lõpetab ta toimetuse selle kinnisvara suhtes ja saadab materjalid Teedeministeeriumile.

Teedeminister võib teha uue ettepaneku sundvõõrandamise eelduste kindlakstegemiseks sama kinnisvara suhtes enne ühe aasta möödumist, arvates eelmise toimetuse lõpetamisest, ainult juhul, kui vahepeal on muutunud eelmises (5) paragrahvis nimetatud nõuded või kui erakorralistel asjaoludel kinnisvara seisukord on oluliselt muutunud. Toimetuse lõpetamine käesoleva paragrahvi järgi ei takista uue toimetuse viivitamatut alustamist sama kinnisvara suhtes Tallinna Ehituskruntide Fondi seaduse § 1 p. 2. põhjal.

§ 7. Tunnustades, et kinnisvara ei vasta käesoleva määruse § 5 p. 1. või 2. mainitud nõuetele, teeb komisjon kinnisvaraomanikule või ta esindajale ettepaneku teatada, kas ta kavatseb seaduses ettenähtud tähtajal alustada maa-alale vastava ehitise püstitamist, jaataval korral — missugused on tema kavatsused ja missugused ainelised võimalused tal on selle kavatsuse teostamiseks.

Vastamiseks antakse omanikule või ta esindajale tähtaeg, mis ei või olla lühem kui 3 kuud teadaande kättesaamisest arvates.

Ettepaneku avaldamisele kohaldatakse käesoleva määruse § 2 eeskirju.

§ 8. Kui vastust määratud tähtajaks (§ 7) ei tule või kui vastusest nähtub, et omanik ei kavatse alustada vastava ehitise püstitamist seaduses (Tallinna Ehituskruntide Fondi seaduse § 1 p. 1. ja 3) ettenähtud tähtaja jooksul või kui kõigist kogutud andmeist selgub, et pole usutav, et sundvõõrandamiseta alustatakse nõuetele vastava ehitise püstitamist 2 aasta jooksul, teeb komisjon otsuse sundvõõrandamise eelduste olemasolu kohta ja esitab oma otsuse ühes toimetusega Teedeministeeriumile.

§ 9. Saanud komisjoni otsuse, teatab Teedeministeerium sellest käesoleva määruse § 2 korras omanikule või ta esindajale, kes võivad 2 nädala jooksul teate saamisest arvates esitada Vabariigi

Valitsusele kaebuse komisjoni otsuse peale. Kaebus esitatakse Kohtuministeeriumi kaudu, kes kaebuse saadab edasi ühes komisjoni seletusega ja oma arvamusega, selles asjus. Valitsus arutab kaebust koos Teedeministri poolt Tallinna Ehituskruntide Fondi seaduse § 3 korras tehtavate ettepanekutega.

§ 10. Kui vastusest (§ 7) ja muudest kogutud andmetest selgub usutavalt, et 2 aasta jooksul alustatakse nõuetele vastava ehitise püstitamist kõnesolevale maa-alale, teeb komisjon otsuse sundvõõrandamise eelduste puudumise kohta ja saadab tagasi toimetuse Teedeministeeriumile.

§ 11. Eelmises paragrahvis (§ 10) tähendatud juhul võib algatada sama kinnisvara suhtes uut selgitamistoimetust enne 2 aasta möödumist eelmise toimetuse lõpetamisest arvates ainult juhul, kui kinnisvaraomanik ei täida lubadusi ehitise püstitamise suhtes või kui ilmnevad uued asjaolud, mis komisjonile olid teadmata.

§ 12. Tallinna Ehituskruntide Fondi seaduse § 1 p. 2 ettenähtud juhtudel selgitab komisjon kõigepealt, kas kinnisvara on vajalik seaduse alusel omandatud või sundvõõrandamisele määratud maa-aladele juurdelisamiseks.

§ 13. Eelmises paragrahvis (§ 12) tähendatud asjaolude kõrval komisjon selgitab veel: 1) kas Tallinna Ehituskruntide Fondi seaduse § 1 p. 1 või 3 alusel vahetus naabruses omandatud või sundvõõrandamisele määratud maa-ala on hoonestamiseks kõlbmatu määruste kohaselt või ehitustehnilistel põhjustel, kuid muutub hoonestamiskõlvuliseks kõnesoleva kinnisvara juurdelisamisega, või 2) kas Tallinna Ehituskruntide Fondi seaduse § 1 p. 1 või 3 alusel vahetus naabruses või ümbruskonnas omandatud või sundvõõrandamisele määratud maa-alade ümberkruntimisel või piiride õiendamisel need muutuksid hoonestamiseks tunduvalt kohasemaks kõnesoleva kinnisvara juurdelisamisega.

Vahetus naabruses või ümbruskonnas omandatud või sundvõõrandamisele määratud maa-alad loetakse hoonestamiseks tunduvalt kohasemaks muutuvaiks kõnesoleva kinnisvara juurdelisamisega siis, kui nende hoonestamiskulud alanevad või nende tasuvus tõuseb vähemalt 20% võrra, või ka 10% võrra, kui juurdeliidetav kinnisvara on ehituskõlbmatu.

§ 14. Tallinna Ehituskruntide Fondi seaduse § 1 p. 2 ettenähtud juhtudel otsustab kinnisvara ülevaatuse vajalikkuse komisjon.

Ülevaatusele kohaldatakse käesoleva määruse § 2—4 eeskirju.

§ 15. Kui komisjon leiab, et kinnisvara liitmine fondi juurde oleks vajalik § 13 mainitud otstarbel, korraldab ta kinnisvara esialgse hindamise selleks, et võrrelda tema väärtust kinnisvaradega, mille lisanduseks ta sundvõõrandamisele kuuluks, kusjuures viimaste koosseis ja hinne peab olema varem kindlaks määratud.

Hindamiseks võib komisjon kasutada asjatundjate abi.

Kinnisvara hinne ei tarvitse olla täpne, kui selletagi on kindlaks tehtud, et tema väärtus ei ületa nende kinnisvarade väärtust, mille lisanduseks ta kuuluks sundvõõrandamisele.

Käesoleva paragrahvi põhjal tehtud kinnisvara hinne ei ole siduv sama kinnisvara hindamisele, mida teostatakse sundvõõrandamise toimetuses.

§ 16. Leides, et kõnesoleva kinnisvara väärtus ei ületaks nende kruntide väärtust, mille lisanduseks ta kuuluks sundvõõrandamisele, teeb komisjon otsuse sundvõõrandamise eelduste olemasolu kohta ja esitab selle Teedeministeeriumile ühes toimetusega. Saanud komisjoni otsuse, Teedeministeerium teatab käesoleva määruse § 2 korras sellest kinnisvaraomanikule või ta esindajale, kes võivad 2 nädala jooksul esitada Kohtuministeeriumi kaudu Vabariigi Valitsusele kaebuse komisjoni ot-

suse peale. Kaebuse esitamisele ja arutamisele kohaldatakse § 9 eeskirju.

§ 17. Komisjoni tööde ettevalmistamine, samuti komisjoni töö tehniline korraldamine toimub Tallinna Ehituskruntide Fondi büroos, mis asub Teedeministeeriumi juures. Teedeminister määrab büroo ametnikud ja ühtlasi teostab jooksvat järelevalvet büroo asjaajamise üle. Büroo asjaajamisel kohaldatakse Administratiivmenetluse seaduse eeskirju käesolevas määruses ettenähtud eranditega.

Komisjoni lõpetatud toimetused hoitakse alal Teedeministeeriumis.

§ 18. Kohtuminister määrab tähtaja komisjoni koosseisu kuuluvate asutiste esindajate ja nende asemikkude valimiseks ja Kohtuministeeriumile teatamiseks.

§ 19. Komisjoni liikmetele, juurdekutsutud asjatundjatele, § 4 korras komisjoni poolt volitatud isikutele ja tarbe korral teistele vajalistele abijõududele makstakse tasu Majandusministri poolt määratud normide alusel Tallinna Ehituskruntide Fondi arvel.

§ 20. Komisjoni tegevus lõpetatakse Vabariigi Valitsuse määruse alusel.

Nr. 7.

Tallinna Linnavalitsuse otsusega 1. veebr. 1938. a. määratud

Sõidu- ja veoriistade seisukohad Tallinnas.

RT 17 — 1938.

Alus: Tallinna liiklemise sundmääruse § 8 (RT 28 — 1937) ja Tallinna juhuveo jõuvankrite sundmääruse § 15 (RT 28 — 1937).

§ 1.

Üüri-sõiduautod.

	Seisukoht ja asetus.	Lubatud sõidukite arv.
1.	Aia tänaval — Ehitusosakonna poolt maja nr. 3 ette asetatud tähisest Vana-Viru tänava poole	3 autot
2.	Eralennuväljal — lennuvälja komandandi määramisel.	
3.	Estonia puiesteel — teatrihoone peasissekäik. vahel, kõnnitee ääres kella 20—5	3 „
4.	Estonia puiesteel — majade nr. nr. 11 ja 13 nurgalt Estonia teatrihoone poole	5 „
5.	Graniidi tänaval — alates Girgensoni tänava nurgalt 5 m Soo tänava poole piki kõnniteed	4 „
6.	Hollandi põiktänaval — maja nr. 1 kohalt Karu tänava poole	5 „
7.	Jakobsoni tänaval — Terase ja Vase tänava vahelises osas, Ehitusosakonna poolt asetatud tähise juures .	5 „

Seisukoht ja asetus.	Lubatud sõidukite arv.
8. Kaasani kiriku platsil — elektritransformaatori kioski kõrval . .	4 autot
9. Kiriku tänaval — Toomkiriku poolsel küljel, suunaga Toom-Rüütli tänava poole	4 „
10. Koidu tänaval — Koidu ja Endla tänava nurgal oleva rohelise aasa kohal kõnnitee ääres	5 „
11. Koidula ja Köleri tänava nurgal — Koidula tänava krundi nr. 2 ääres	6 „
12. Kopli ja Telliskivi tänava nurgal — Ehitusosakonna poolt asetatud tähise juures, esimese sõidujärjekorraga Kopli tän. poolt	4 „
13. Kreutzwaldi tänaval — maja nr. 4 vastas oleva rohelise aasa ääres 10 m kaugusel Raua tän. nurgalt . .	8 „
14. Laial tänaval — risti sõiduteele maja nr. 27 värava kohalt Suurtüki tänava poole, esimese sõidujärjekorraga Suurtüki tänava poolt . . .	4 „
15. Laulupeo tänaval — maja nr. 2 kohal kõnnitee ääres	10 „
16. Liivalaia ja Imanta tänava nurgal — kõnnitee ja gaasilaterna posti vahel	2 „
17. Liivalaia tänaval — Kentmanni ja Kaupmehe tänava vahel	7 „
18. Madara ja Tulika tänava nurgal — Ehitusosakonna poolt asetatud tähiste vahel	3 „
19. Magdaleena tänava ja Pärnu maantee nurgal	3 „
20. Maneeži tänaval — üks auto maja nr. 1 kohal, kaks autot maja nr. 5 kohal ja kolm autot krundi nr. 9 piirde kohal	6 „

	Seisukoht ja asetus.	Lubatud sõidukite arv.
21.	Merepuiesteel — piiritusevabriku kohal kõnnitee ääres	10 autot
22.	Merimetsa teel, Hippodroomi poolsel küljel	50 „
23.	Narva maanteel — „Russalka“ vastas oleva transformaatori kioskist mööda kõnnitee äärt Kuristiku tänava poole	10 „
24.	Niguliste tänaval — kiriku poolsel küljel 20 m kaugusel Rataskaevu tänava nurgalt Harju tänava poole .	6 „
25.	Olevimäel — maja nr. 9 juures kõnnitee ääres	3 „
26.	Oskari tänaval — Telliskivi tänava nurgalt paarisnumbrite küljel Paldiski maantee poole	5 „
27.	Pikal tänaval — majade nr. nr. 26 ja 28 sissekäikude vahel	1 „
28.	Poska tänaval — Koidula tänaval oleva silla kohalt mööda kraavikallast kitsaröövpmelise raudtee poole	5 „
29.	Põhja puiesteel — majade nr. nr. 25 ja 27 vahel kõnnitee ääres . .	3 „
30.	Põhja puiesteel — Nunne tänava ülesõidukohalt mööda puiesteeäärt Suurtüki tänava poole	10 „
31.	Pärnu maanteel — majade nr. nr. 2 ja 4 kohal asuval platsil Ehitusosakonna poolt asetatud tähise juures, esimese sõidujärjekorraga Valli tänava poolt	5 „
32.	Pärnu maantee ja Suur-Ameerika tänava nurgal Suur-Ameerika tänava maja nr. 1 ja elektritransformaatori kioski vahel, esimese sõidujärjekorraga Pärnu maantee poolt . .	4 „

	Seisukoht ja asetus.	Lubatud sõidukite arv.
33.	Pärnu maanteel — maja nr. 89 kohal Ehitusosakonna poolt asetatud tähisest raudtee poole	5 autot
34.	Raekoja platsil — Mundi tänavalt Apteegi tänava poole, Ehitusosakonna poolt asetatud tähise juures, esimese sõidujärjekorraga Apteegi tänavalt	8 „
35.	Raekoja platsil — Kinga tänava ja Vana Vaekoja vahel Ehitusosakonna poolt asetatud tähise juures esimese sõidujärjekorraga Vana Vaekoja poolt	6 „
36.	Rataskaevu tänaval — maja nr. 7 ees, kuulutustetulbast lõuna poole	2 „
37.	Raua tänaval — maja nr. 21 kohal	2 „
38.	Raudteejaamades — politsei määramisel.	
39.	Sadamas, pöördsilla juures oleval platsil — politsei määramisel . .	6 „
40.	Sadamas, reisijatehoone esisel platsil — politsei määramisel.	
41.	Sadamas, Veeteede Valitsuse hoone esisel platsil — politsei määramisel, kokkuleppel sadamakapteniga . .	15 „
42.	Sakala tänaval — maja nr. 27 kohal laternaposti juures	2 „
43.	Sakala tänaval — Tartu mnt. nurgalt Maakri tänava poole	4 „
44.	Suur-Karja tänaval — Krediit Panga kõnnitee ääres 5 m kaugusel panga uksest Pärnu maantee poole . .	5 „
45.	Suur-Karja tänaval — reaalkooli piirde nurgalt Pärnu maantee poole . .	12 „
46.	Süda tänaval — paaritanumbrite küljel piki kõnnitee äärt 5 m kaugusel Pärnu maantee nurgalt . .	3 „

	Seisukoht ja asetus.	Lubatud sõidukite arv.
47.	Tartu maanteel — maja nr. 52 kohal kõnnitee ääres	6 autot
48.	Toompuiesteel — Nunne tänava nurgal puiestee ääres 10 m kaugusel bensiiniautomaadist Paldiski maantee poole	10 „
49.	Toompuiesteel — Falgi tee nurgalt puiestee äärt mööda Vismari tänava poole	10 „
50.	Toompuiesteel — Endla ja Luise tänava vahelisel osal 6 autot maja nr. 3 sissesõidu väravate vahel risti sõiduteele ja 4 autot Luise tänava nurgalt Endla tänava poole piki kõnnitee äärt	10 „
51.	Tartu maanteel — maja nr. 82 eest kuni Riigi Viinalao väravani . . .	12 „
52.	Uus-Kalamaja tänaval — Vana-Kalamaja ja Soo tänava nurgal (Uus-Kalamaja tänava otsa sees) .	2 „
53.	Uuel turul — Estonia kontsertsaali otsas oleva kõnnitee treppide kohal suunaga Estonia puiestee poole kella 18—5	12 „
54.	Uus-Sadama tänava ääres elevaatori esisel platsil politsei määramisel, kokkuleppel sadamakapteniga .	6 „
55.	Vabaduse platsil — Jaani kirikut piirava rohelise vöö ääres, vastu Harjumäge risti kõnniteele, Ehitusosakonna poolt asetatud tähisest „Gloria-Palace“ poole esimese sõidujärjekorraga „Gloria-Palace“ poolt .	14 „
56.	Vabaduse puiesteel — maja nr. 7 kohal sõidu- ja kõnnitee vahel . .	5 „

Seisukoht ja asetus.	Lubatud sõidukite arv.
57. Vana-Kalamaja tänaval — 8 m kaugusel Uus-Kalamaja tänava nurgalt krundi nr. 29 kõnnitee äärt mööda Suur-Laagri tänava poole	5 autot
58. Veerenni tänaval — Linna III haigla kohal	5 „
59. Veizenbergi tänaval — Poska ja Veizenbergi tänava nurgal puiestee äärt mööda trammi jaama poole . .	10 „
60. Veneturul — Narva maantee nurgal Ehitusosakonna poolt asetatud tähisest Gonsiori tänava poole risti kõnniteele, 8 m kaugusel kõnniteest, esimese sõidujärjekorraga Narva mnt. poolt	10 „
61. Veneturul — Pritsimaja ees, Ehitusosakonna poolt asetatud tähisest Vana-Viru tänava poole, esimese sõidujärjekorraga Viru tän. poolt	7 „

§ 2.

Erasõiduautod.

1. Estonia puiesteel — majade nr. nr. 23 ja 25 esisel platsil, Estonia vastaspoolsel küljel	6 autot
2. Pikal tänaval — Pühavaimu kiriku esisel platsil, Ehitusosakonna poolt asetatud tähise juures , ...	2 „
3. Pärnu maanteel — majade nr. nr. 2 ja 4 esisel platsil, Ehitusosakonna poolt asetatud tähise juures . . .	5 „
4. Raekojaplatsil — maja nr. 15 kohalt Raekoja poole risti kõnniteele, Ehitusosakonna poolt asetatud tähiste vahel, 5 m kaugusel kõnniteest	8 „

	Seisukoht ja asetus.	Lubatud sõidukite arv.
5.	Raekojaplatsil — Vana-Vaekoja kõrval, vastu Raekoda, risti kõnniteele	4 autot
6.	Raudteejaamades — politsei määramisel.	
7.	Rüütli tänaval — majade nr. nr. 13 ja 15 esisel platsil, Ehitusosakonna poolt asetatud tähise juures	2 „
8.	Sadamas — politsei määramisel, kokkuleppel sadamakapteniga.	
9.	Suur-Karja tänaval — Laenupanga kohal oleva rohelise aasa ääres, piki sõiduteed	10 „
10.	Suur-Karja tänaval — Estonia vastas oleva rohelise platsi ääres . .	3 „
11.	Vabadusplatsil — Harju tänava poolses otsas, Ehitusosakonna poolt asetatud tähiste vahel	24 „
12.	Vabadusplatsil — Jaani kirikut piirava rohelise vöö ääres risti kõnniteele	14 „
13.	Veneturul — Narva mnt. ja Gonsiori tänava vahel, üürisõiduautode seisukoha lõpust Gonsiori tänava poole, 8 m kaugusel kõnniteest . .	5 „
14.	Vene tänaval — maja nr. 26 kohal kiriku kõrval	3 „
15.	Viru tänaval — Viruvärava mäe kohal kõnnitee ääres	16 „

§ 3.

Üüri-veoautod.

1.	Kauba tänaval — sõidutee raudteepoolsel küljel 8 m kaugusel Pärnu mnt. nurgalt	4 autot

Seisukoht ja asetus.	Lubatud sõidukite arv.
2. Odra tänaval — sõiduvoorimeeste seisukoha kõrval, raudteepoolsel küljel, risti sõiduteele	4 autot
3. Raudteejaamades — politsei määramisel.	
4. Sadamas — Baikovi sillal politsei määramisel kokkuleppel sadamakapteniga.	
5. Veneturul — „Kalevi" maja ja Tartu maantee vahel, risti kõnniteele (kandejõud kuni 4,5 t.)	5 „

§ 4.

Autobused.

1. Veneturul, rohelist aasa piirava puiestee ääres, alates Pärnu mnt. kuni Estonia puiesteeni — liinide käigusolevatele autobustele.	
2. Veneturul „Kalevi" maja ees liinide tagavaraautobustele.	

§ 5.

Sõiduvoorimehed.

1. Estonia puiesteel — maja nr. 15 ees sõidu- ja kõnnitee vahelisel osal	3 sõidukit
2. Girgensoni ja Graniidi tänava nurgal	2 „
3. Kaarli puiesteel — paarisnumbrite küljel puiestee ääres Vabadusplatsist Kaarli tänava poole 8 m kaugusel Komandandi tänava nurgalt	4 „
4. Kasarmu tänaval — Lutheri tänava nurgalt Liivalaia tänava poole raudtee ääres risti sõiduteele	3 „

Seisukoht ja asetus.	Lubatud sõidukite arv.
5. Klaasingi tänaval — hobuste jootmise kraani juures	8 sõidukit
6. Kopli tänaval — vastu Kesk-Kalamaja tänavat	2 „
7. Laial tänaval — vastu Vaimu tänavat	2 „
8. Lembitu ja Liivalaia tänava nurgal	10 „
9. Lõuna tänava ja Pärnu maantee nurgal	6 „
10. Narva maantee ja Maneeži tänava nurgal	6 „
11. Narva maantee ja Veizenbergi tänava nurgal	20 „
12. Odra tänaval — Tartu mnt. nurgal, raudtee poolsel küljel, risti sõiduteele	10 „
13. Paldiski maantee ja Telliskivi tänava nurgal	5 „
14. Pronksi tänava ja Narva maantee nurgal	5 „
15. Põhja puiesteel — Suur-Patarei tän. nurgal	2 „
16. Raudteejaamades — politsei määramisel.	
17. Sadamas — politsei määramisel, kokkuleppel sadamakapteniga.	
18. Sakala tänaval — maja nr. 3 juures	1 „
19. Tatari ja Uus-Tatari tän. nurgal	2 „
20. Toompuiesteel — maja nr. 3 ees Endla tänava nurgalt esimese sissesõiduni risti kõnniteele . . .	2 „
21. Tõnismäel — Pärnu mnt. nurgal maja nr. 18 hooviväravast Tui tänava poole	2

Seisukoht ja asetus.	Lubatud sõidukite arv.
22. Uuel tänaval — vastu Olevimäge	8 sõidukit
23. Vabaduspuisteel — Suur-Karja tänava nurgalt reaalkooli poole .	4 „
24. Vana-Viru ja Uue tänava nurgal	4 „
25. Veerenni tänaval — hobuste jootmise kraani juures	5 „

§ 6.

Veovoorimehed.

1. Kasarmu tänaval — sõiduvoorimeeste seisukohast Liivalaia tänava poole	Politsei määramisel.
2. Lõuna tänaval — Kivi tänava nurgal	„
3. Merepuiesteel — vastu V. Rannaväravat Sadamatehaste piirde ja sõidutee vahel	„
4. Petrooleumi tänaval — raudtee poolsel küljel, 10 m kaugusel Narva maantee nurgalt kuni raudtee ülesõidukohani	„
5. Raudteejaamades	„
6. Sadamas — Baikovi sillal	„

§ 7.

Käsikärud ja koormaveokelgud.

1. Estonia puiesteel — Uue turu ääres kella 5—14 . . .	10	käsiveoriista
2. Laadaplatsil	25	„
3. Merepuiesteel — maja nr. 17 ees	6	„
4. Merepuiesteel — vastu Väike-Rannaväravat veovoorimeeste seisukoha Laeva tän. poolses otsas, Sadamatehaste piirde ja sõidutee vahel . . .	5	„

Seisukoht ja asetus.	Lubatud sõidukite arv.
5. Pärnu maanteel — maja nr. 3 Estonia poolsel küljel turuplatsil kella 14—18	15 käsiveoriista
6. Raudteejaamades — politsei määramisel.	
7. Sadamas — Baikovi sillal — politsei määramisel kokkuleppel sadamakapteniga.	

§ 8.

Tallinna Linnavalitsuse Ehitusosakonnal ja Tallinna-Harju prefektil on õigus nõuda ajutist sõidu- ja veoriistade lahkumist igal §§ 1—7 nimetatud seisukohalt.

§ 9.

Käesolev otsus hakkab kehtima 15. päeval pärast avaldamist Riigi Teatajas. Sellest ajast kaotavad kehtivuse Tallinna Linnavalitsuse otsusega 30. dets. 1935. a. määratud „Sõidu- ja veoriistade seisukohad Tallinnas", ühes muudatustega 2. okt. 1936. a. (RT 5 — 1936 ja RT 83 — 1936).

Nr. 8.

Tallinna liiklemisteede tänavateks nimetamise otsus.

RT 40 — 1936. a.

Tallinna Linnavolikogu otsus 29. aprillist 1936. a.

Nimetada Tallinna liiklemisteed „tänavateks", võttes tarvitusele liiklemisteede nimetusena praegu tarvitatava „uuli" asemel „tänav" ja lugeda muudetuks kõigis sundmäärustes, eeskirjades, otsustes jne. „uul" — „tänavaks".

A-14043